

Mat. med. 342.

~~N° 4297~~

~~Med~~

~~Mat. med. 342.~~

~~Gäubius~~

~~94.~~

HIERONYMI DAVIDIS
GAUBII,

*Medicinae & Chemiae in Academia Batava,
quae Leidae est, Professoris,*

LIBELLUS

DE

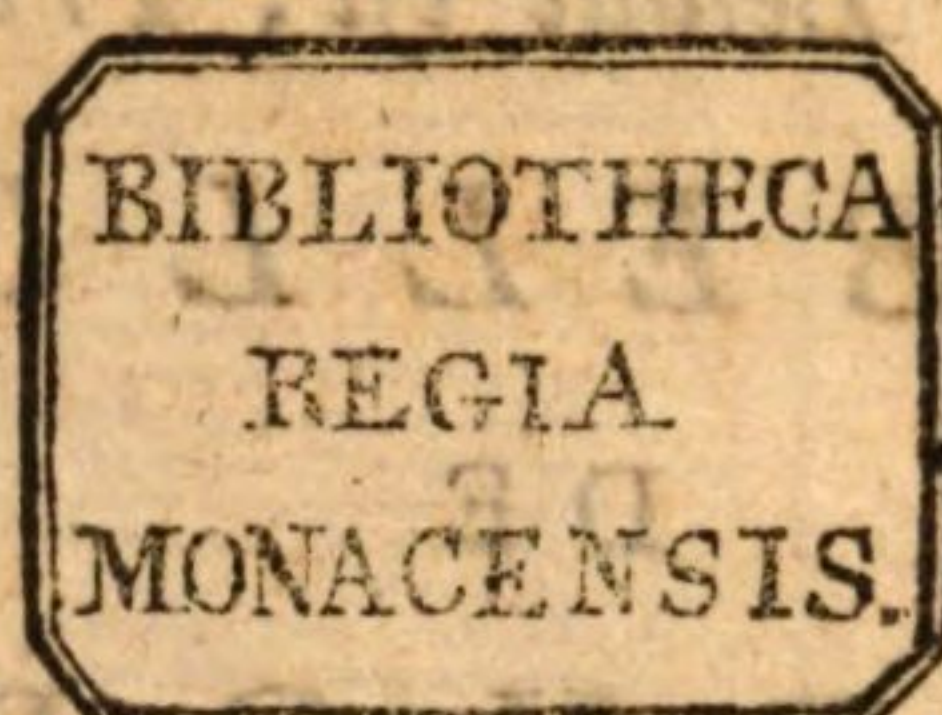
METHODO
CONCINNANDI
FORMULAS
MEDICAMENTORUM.

Editio altera revisa & aucta.

LUGDUNI BATAVORUM.

Apud { CONRADUM WISHOFF, }
ET
{ GEORG. JAC. WISHOFF, CONR. FIL. } 1752.

*Bibliopolae visum est e re sua fore, ut Autor
nulla hujus Libelli exempla pro suis agno-
scat, nisi quibus nomen illius chirographo
proprio adpositum fuerit.*

G. F. Wischoff C. R.

LUGDUNI BATAVORUM.
CONRADUM WISHOFF,
ET
GEORG. JAC. WISHOFF, COM. FR.

VENERANDO SENI,
JOANNI GAUBIO,

*Poliatro Amstelaedamensi, primum Pa-
truo, nunc & Socero suo,*

HIERONYMUS DAVID GAUBIUS.

ix expectaveris, hodie
quod obvenit. Toties, quâ
es, liberalitate, anno ver-
tente, me meosve strenâ
cumulasti, nihil vicissim
abs me recipiens. Nunc
& Tibi ego strenam offero; at quâ divi-
tiae haud crescent: triobolari modò bi-
bliotheca auctior erit libello, quem, dig-
nioris impos muneris, Tuo consecro No-
mini. Quaeris: cur ita? Titulos adspice,
quibus Te adloquor: splendidiores enim,
ut potuissem, addere nolui; ne obscurior
esset facti ratio. Non praesidium foetui
huic a Te peto, qui, adversus neminem
injuriosus, par a Cordatis mihi polliceor,
reliquos temno. Neque Favorem capto
Tuum: hoc enim fruor maximo, datâ
etiam in matrimonium mihi Filiâ Tuâ,
nunc unicâ, ut pignore carissimo, ejusdem
certus. Quid tandem? Monumentum po-

nere conor, quo constet publico, quantum devenerer utrumque illud arctissimae necessitudinis vinculum, quo & commune Genus, & Tuus in me Amor, tot tantisque documentis, maximè in conjugalibus meis votis, probatus, Tibi me adstringunt. Neque id, ut parvi forte aevi fuerit, spernes; cum aliud perennius, Tuisve in me meritis respondens, vires recusent. Quin & scio, solam Tibi, ut Optimo cuique, satis esse gratam acceptorum recordationem. Gratulor hinc Tibi, mihi gaudeo, Te quod, in quinti decimi aetatis quinquennii jam ferè constitutum exitu, eò superstitem servaverit usque Propitium Numen, id ut propositum exsequi mihi liceat; dum Magnum **BOERHAAVIUM**, Tuo quem Nomini hic jungere animus erat, votis maturius ereptum meis lugeo. Manium quietem temerè violasse nefas. Soli ergo Tibi fructus hic qualiscunque mei laboris cedit. Tu, ut publicam pietatis in Te meae tesseram, comis accipe, viridique valens senectute, quod reliquum dederit **DEUS**, vitae spatium felix vegetusque decurre!

Dedi Leidae I 7³¹₁₂ 38.

ME-

MEDICINAE TIIONIBUS

S.

x quo ad Medicinam facien-
dam animum adplicare coe-
pi, inter cetera quidem ma-
ximè me torfit illa istius ope-
ris pars, quae remedii inventi
eam postulat descriptionem,
qua & concinne respondeat in-
dicationi, & rite ab iis, id qui negotii sibi ad-
sumserunt, praeparari, aegroque aptè adhiberi
queat. Facile quippe videbam, non hic suffi-
cere generalia in hanc rem, quae sola plerum-
que in Academiis addiscuntur; petenda esse ex
singularibus, imò & ex singularissimis aegri reme-
diique conditionibus, justam quae hic determi-
nationem figere possint; non dari medicamen-
torum formulas eidem scopo in universum ap-
tas; idemque indicatum aliis quandoque & a-
liis modis formisque esse adplicandum, ut sin-
gulari; circa quem solum Practicus versatur,
homini profit, satisfaciat. Notabam insuper,
hic, si uspiam, usui esse Divi Senis monitum:
μὴ δὲν εἰναι, μὴ δὲν ὑπεροχεῖν: si quid enim in prae-
scribendo remedio temerè, si quid perfuncto-
riè, positum fuerit, facile Medicum scopo ab-
errare, utcunquè ceterum rectè collineaverit;
reliquum omne, quod agit Practicus, solà fe-
rè speculatione absolvi, juvare nihil, nisi prae-
scripto adplicatoque justè remedio velut in ac-

P R A E F A T I O.

tum deducatur; tum demum finem obtineri Artis, id si dextrè curatum fuerit; neque adeò ex iis, quae animo conceperis, sed quae mandaveris chartae, decerni; esse hinc rem, cum aegri, tum Medici respectu, non levi periculo plenam. Nec molestià exemptum me comperiebam, si quando, improbo conatu, memoriae inprimerem formulas a Praeceptoribus aliisque fide dignis Autoribus concinnatas: praeterquam enim, quod puerile id molimen crederem, facile praevidebam, haud mihi semper in Praxi occursuros casus, omni conditione iis geminos, quibus illae a suis conditoribus fuissent adcommodatae, ideoque redivivam vel novas componendi, vel edoctas mutandi, necessitatem. Extemporanea etiam, quam praeceptis in multis morbis occasio saepe exigit, consuetudo autem plurimis in locis in universum quoque introduxit, praescriptio, tum servilis jugi horror, obstabant, quo minus a me ipso impetrem, ut ex aliis tantum sapere, aliorum exemplis semper inhaerere constituerem. Neque placebat, quod Veterani, his in angustiis a me consulti, dictitabant, experientià totum hoc opus, ut arduum tironi videatur, reddi levissimum: timebam quippe, ne per eventus infelices, ipsasque mortes, & non reparanda famae dispendia, eo me duceret demùm isthaec Magistra. Putavi ergo in id mihi prius, quam ad Praxin accederem, incumbendum esse, ut animo comprehenderem, quidquid de hac re
certi

P R A E F A T I O.

certi ac legitimi a Medicinae Antistitibus limitatum esset. Quare me dedi evolvendis omnibus, quae adsequi poteram, Medicorum hoc super themate scriptis, regulisque, quas ibi statutas inveniebam, generalibus comparandis ad ipsa formularum exempla ab Optimis Practicis descripta. Quumque sic satis citò deprehenderem, regularum multas adeò esse instabiles, ut saepius negligantur, quam observentur; alias verò etiam inter se pugnare; exceptiones dari regulis longè numerosiores, si quae quotidie sub ipso Artis exercitio etiam a Peritissimis praescribuntur, conferas; plurimos autem eorum, qui hac in parte tironum taedia lenire erant conati, sui velut oblitos, tamquam magistros magistris, non vero imperitis tironibus, scripsisse; alios, brevitatis nimium studiosos, spissiores etiam nebulas mihi saltem obfundere: hinc eo consilii tandem perveni, ut in adversaria conjecerim omnes, quas de singulari quavis formularum specie conditas inveniebam, regulas, his dein junxerim, quotquot occurrebant, exceptiones, ac tum ex utrisque inter se collatis, facto moderamine, generalia, mihi que visa clariora, deduxerim theoremata, quae post, in ordinem ad suos quaeque titulos redacta, Encheiridion mihi exhibuere, quod mentem manumque in Praxi exercenda dirigebat.

Sic enatum est, quod videtis, opusculum, meis tantum usibus destinatum. Idem vero in lucem edendi haec tandem unica fuit occasio.

P R A E F A T I O.

Quum Chemiam publicè in hac Academia docendi muneri admotus, Summo suadente BOERHAAVIO, annuo cursui Chemico subjungere adgrederer Pharmaceuticum; non inutile fore videbatur, si, una cum officinali medicamentorum praeparatione, simul & magistralem exhiberem praescriptionem Auditoribus. Recurrens ergo ad ea, quae olim de hoc themate meos in usus collecta digesseram, inde, ut sua cuique placent, hausi normam materiemque dicendorum; ut generales haberent regulas, qui me audirent, ad quas in exercitio, quod simul offerendum censui, se conformare possent. Quandoquidem vero exiguum temporis, quo cursus hic absolvi debebat, spatium lentorem dictationis non permittebat; neque interim properatae elocutionis impetu exposita animo distinctè satis imprimi poterant, ut domi recocta formulas ad datos casus ex arte praescripturis usui essent; constitui tandem hanc Meorum molestiam praelo levare, ratus, ita magis me prodesse iis posse. Id si obtineo, satis est. Si simul & in alios boni quid inde redundat, exulto. Sin minus: laudabilis saltem conatûs conscientia pro solamine laborum est. Valete! Scripsi Leidæ 17²⁹₁₂38.

Atque haec primae praemiseram istius libelli editioni. Nunc quae ad alteram praefanda habeo, adjiciam. Primum quidem; quod tamen levioris momenti est, &, me etiam non mone-
nente,

P R A E F A T I O.

nente, a quovis, cui ambas inter sese conferre libuerit, facile animadverti potest; non ita meus mihi, cum reviderem, placuit labor, ut non quamplurimis passim locis nonnulla expungenda, alia mutanda, quaedam clariore sermone exponenda, multa postremo, quae ad rem facientia ante praetermissem, superaddenda esse existimarem. Quapropter & pleniora singulis fermè formularum historiis exempla subjunxi, quorum ope Tirones distinctius causas regularum ac usus intelligerent. Index quoque remediorum ad calcem adjectus est, qui levi opera, quae quis desideret, invenienda offerat. Denique, tametsi istud abs me impetrare non potui, quod Cuidam capitale visum, ut definitionem formulae brevioris prolixiori meae substituerem, novaque, quam *scientificam* vocant, methodo theoremata mea demonstrarem, & calculo Algebraico uterer ad proportionem ingredientium remedii &c. eruendam; in digerenda tamen historia formularum generali diversum a priore ordinem ex parte adhibui, qui, quod ex ipsa rei natura propius petitus sit, congruentior forte videri possit atque manuducendo Tironi aptior. Penes Te vero L. B. iudicium esto, num curis posterioribus aliquid boni praestiterim.

Supereft, quod moneam, aliud, idemque gravius, & minime praetereundum. In priore nimirum editione deprompseram ex *Materie Medica Celeberrimi Viri H. BOERHAAVE*

P R A E F A T I O.

pleraque eorum speciminum, quibus ad illustrandas singularum formularum historias opus erat: neque adeo eam ob causam, quod isto olim Praeceptore essem usus, eodemque deinde Patrono ac fortunae meae Fabro: quamvis hoc etiam jure plurimi faciam, & ingratus sim, si data quavis occasione profiteri erubescam: sed ideo potissimum, quia vix alium inter Practicos nostri temporis Autorem nossem, cujus scripta ubique locorum magis essent celebrata, & qui, quod praecipuum est, in determinando remediorum a se praescriptorum usu legitimo ac tempestivo fuisset sollicitior: ut hinc Tirones ista circumspeditione ab omni abusu securissimos praestare possem, nec esset, quod mihi imputarent, si quid forte erroris in administratione mearum formularum commisissent. His ipsis igitur rationibus inductus nunc etiam in eodem instituto persistere non dubitavi. Nihilominus deesse nequeo, quo minus memorem, visum esse Illustri Viro D. W. TRILLERO, in Academia Vitembergensi cum maxime Professori Celeberrimo, singularis plane eruditionis Medico, in praefatione perhonorifica, qua nuperam mei libelli editionem Francofurtanam commendare non dedignatus est, monere Artis Medicae Tirones, ut in adhibendis remediorum generosiorum, quae alvum ducunt & vomitus cient, formulis ex BOERHAAVIO depromptis, aut ad Ejus mentem a me compositis, circumspeditione utantur: largiores enim ea-

P R A E F A T I O.

earum esse doses, torosis, quadratis ac succosis Batavorum corporibus, nec desidia, nec luxuria vitiatis, adaptatas, quas fluxiora & effeminatiora Germanorum corpora vix tuto ferre posse videantur, &c. Quam equidem monitionem, a Tanti Nominis Medico profectam, honestissimisque insuper verbis conceptam, quum diligentiore etiam examine haud injustam deprehenderim, pace Clarissimi Viri, cujus eximiam erga me humanitatem gratissimus publicè agnosco, meam nunc facere liceat, iterumque & serio Medicorum Filiis inculcare, ut, priusquam ad praxin sese conferant, non modo quaecunque de conditionibus ad doses medicamentorum determinandas requisitis suo loco proposui, diligenter animo complectantur; sed celebriorum quoque in sua, quam quisque incolit, regione Practicorum exempla perpetuo ante oculos habeant, ad quae in praescribendo sese conforment, usuque tandem discant popularium suorum naturae sua accommodare remedia. Quod dum facio, nolim tamen quis existimet, probare me trepidantem ac saepe ridiculam illorum solertiam, qui aut Naturae *αὐτονομία* nimium freti, aut de facultatibus remedium plus, quam in iis est, sperantes, aut denique, ne quid turpius dicam, indicationi, quam suo modo constituerunt, diffidentes, minutulis adeo dosibus curationes adgre-diuntur, ut abstinentia potius extenuare, quam data opera jugulare velle morbum videantur; certe

P R A E F A T I O.

certe nescias, agantne an ludant in re seria, vincive an vincere malint. Laudo ac veneror Medicum circumspectum, & catum suo loco ac tempore cunctatorem, & sapientem Naturae ministrum, qui temerario ausu nunquam praecipitetur, nec farragine remediorum gravet, multo minus violentia opprimat: attamen cordatum quoque ac intrepidum, consilii prudenter capti certum, & qui agendi opportunitates gnave rapiat, cumque agendum est, idoneum nodo cuneum adhibeat, nec dubiae stillicidii diuturni actioni committat, quod virtute majore tutius citiusque impetrare potuisset. Gravius quidem & evidentius, at rarius tamen, enormi dosi peccatur: longe, puto, frequentius in contrarium, nec minore semper cum detrimento aegri. Si sanare morbum tuae curae creditum potuisti, nec sanasti tamen, quidquid ex eo mali deinceps consequitur, tuae negligentiae recte imputabitur. Inest in quovis remedio certus virium gradus modusque: inest & suus unicuique morbo: quin vivum etiam corpus sua pollet facultate, qua rebus cum morbofis, tum medicatis, utrisque nimirum mutationem intentantibus, resistit. Itaque sicubi remedium non ea porrexeris quantitate, ut superare morbum possit, pusillum, quod dederis, aut Natura subiget, inque alimentum convertet, aut morbus suffocabit. Quod cum in omni medicamentorum genere locum habere & ratio suadeat, & experimenta evincant, credibi-

P R A E F A T I O.

dibile profecto est, inter plurimas causas, ob quas multoties morborum curationes aut lentius procedunt, aut plane in cassum cadunt, hanc etiam jure numerandam esse, quod remedia, ceterum appositè selecta, prae Medici timiditate, aegrive fastidio, qua decet, quantitate non adhibeantur. Et quis in dubium vocet, idcirco etiam multarum rerum specificas, quas dicunt, virtutes nos latere, quia nunquam plenius suis dosibus propinantur? Istud saltem persuasissimum habeo, bonam partem felicissimorum successuum, quibus tantam in Praxi celebritatem suo merito consecutus est Vir Summus BOERHAAVIUS, ex hoc etiam fonte profluxisse. Sed de his satis.

Denique vel verbo significandum est, me, quum primum emitterem hunc libellum, usum esse pro citationibus formularum, ex BOERHAAVII Materia Medica desumptarum, exemplo istius Opusculi anno 1719. impresso; prodiisse autem interea anno 1740. posthumam ejusdem editionem, longe auctiorem, ad quam, utpote novissimam, loca a me citata nunc accommodari debuissent: quod cum in ipso Opere obliuio praetermissum fuerit, in subjuncto tamen Indiculo curatum esse. Valete! D. Lugd. Bat. a. d. 8. Aug. 1751.

ELEN-

ELENCHUS CAPITUM.

Π <i>προλεγόμενα.</i>	<i>Pag.</i> 1
Regulae Generales ante Praescriptionem Formularum observandae.	5
De Formularum Dotibus Generalibus.	15
<i>Inscriptio, Praepositio, Materiae designatio.</i>	16
De Formula Simplicae.	ibid.
<i>Hujus Dosis.</i>	17
<i>Quantitas Generalis.</i>	25
De Formula Composita.	26
<i>Hujus Partes: Basis, Adjuvans, Corrigens, Constituens; harum Proportio mutua, Dosis, Quantitas Generalis, Qualitates, Consistentia, Color, Odor, Sapor, Virtus medicata.</i>	28
<i>Ingredientium Ordo, Modus scribendi.</i>	46
<i>Pondera & Mensurae.</i>	49
<i>Subscriptio.</i>	54
<i>Signatura.</i>	56
De Formulis in Specie.	61
De Formulis Internorum Medicamentorum.	ibid.
<i>De Pulvere Interno.</i>	ibid.
<i>Bolo.</i>	77
<i>Electario.</i>	85
<i>Eclegmate.</i>	93
<i>Pilulis.</i>	99
<i>Trochiscis internis.</i>	112
<i>Electario solido.</i>	120
<i>Rotulis.</i>	127
De Infusis internis.	132
<i>Decoctis internis.</i>	153
<i>Succis Expressis.</i>	172
<i>Emulsis.</i>	183
<i>Mixturis Internis.</i>	201
<i>Fulapio.</i>	202
<i>Mixtura Media.</i>	215
<i>Mixtura Contracta.</i>	225
	De

ELENCHUS CAPITUM.

De Formulis Medicamentorum Externorum.	235
De Formulis Externis Communibus.	ibid.
De Iniectione.	ibid.
Adspergine.	243
Epithemate in genere.	247
Epithemate Liquido.	248
Sicco.	260
Cataplasmate in genere.	271
—— ——— Cocto.	ibid.
—— ——— Crudo.	284
Balneo in genere.	292
—— Humido.	293
—— Vaporoso in genere.	304
Vaporatione humida.	ibid.
Suffitu.	315
Emplastro.	325
Cerato.	340
Unguento.	345
Balsamo Odorato.	356
Linimento.	366
Epispasticis	374
Fricio.	378
De Formulis Externis Propriis.	379
De Formulis Capiti dicatis.	379
Cucufa.	ibid.
Frontali.	ibid.
Collyrio.	383
Nasalibus in genere.	386
Errhinis.	ibid.
Odoramentis.	392
De Stomaticis in genere.	395
Dentifricio.	ibid.
Apophlegmatismo.	398
Gargarismate.	407
Scuto.	412
	De

ELENCHUS CAPITUM.

<i>De Clysmate Intestinali.</i>	412
<i>Suppositorio.</i>	426
<i>Pessò & Nodulo Uterino.</i>	433

E R R A T A

Calamo prius corrigenda, quam libellus in usum trahatur.

- Pag. 39. lin. 13. pro quovis lege quosvis.*
54. lin. 20. pro formulæ lege formulæ.
130. lin. 14. pro Dosis drach. ij. ad iij. lege Dosis
drach. j. ad ij.
235. lin. 12. pro corporibus lege corporis.
422. lin. 9. pro Met. lege Med.
522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530 531. 532.
lege 422. 423. 424. 425. 426., & sic porro.

HIER.

HIER. DAVIDIS GAUBII

A D

Methodum Concinnandi Formulas
Medicamentorum

ΠΡΟΛΕΓΟΜΕΝΑ.

I.

FORMULA vocatur Medicis remediū pharmaceutici, ex arte inventi, quod ad materiem & formam, rationalis consignatio, juxta quam id a pharmacopœo aptè parari, atque aegro commodè & fructuosè adhiberi possit.

2. Illa autem Medicinæ Practicæ pars, quæ tradit regulas, secundum quas consignatio ista (1) perfici debet, *Methodus* audit *Concinnandi Formulas*.

3. *Materiem* Formulae (1) suppeditat ὅλη dicta ἱατρικὴ, tam naturalis, quam factitia. *Formam*, quæ varia est, diversæ, tam in aegro, quam in materie selecta, obviæ conditiones determinant: ut infra patebit. *Finis* est legitima præparatio atque applicatio illius auxilii, quo indicationi suæ satisfacere conatur Medicus.

4. Complectitur ergo *Methodus* hæc (2) ultimum

A

mum eorum , quae Medico artem suam exercenti agenda sunt. Ad eam tendit, quidquid ferè in aliis disciplinae medicae partibus docetur. Haec demum fine suo beat artificem.

5. Unde Necessitas , Utilitas , & Nobilitas ejus abunde patent.

6. Dividitur Formula (1) in *Officinalem* & *Magistrale* : quarum illa remedium spectat in officinis pharmaceuticis ad usus futuros parandum atque adservandum ; haec vero ex tempore conficiendum & adplicandum. De posteriore praeprimis hic agitur.

7. Haec (6) ut ex arte praescribi possit, supponitur prius cognita

α. *Indicationum Doctrina* , utpote instruens Medicum , an , quid , tum per quae , & quali modo , tempore , ordine &c. adplicata , instrumenta sit agendum.

β. *Univerfa Materies Medica* ; ut quae praescribendae formulae materiem (3) praebet : praeprimis tamen illa , quae ibi locorum , ubi Medicus praxin exercet , praesto habetur.

γ. Tandem & *Pharmacia Chemica* hujusque omnes operandi modi , atque effecta , tam simplicia praeparata , quam composita : illos enim dirigit , his utitur , cum formulam praescribit Medicus.

8. Nec fanè superficialia saltem , ut vulgò occurrit , binarum posteriorum (7. β. γ.) hic requiritur
cogni-

cognitio. Quis enim pharmacopoeo dabit leges ignarus ipse agendorum? Quomodo delectus fieri cum ratione potest rerum ignotarum? Quo fundamento effectus adplicatorum praevidebit, horum natura quem & vires latent? Utinam & prioris (7. a.) major passim haberetur ratio! Nullum dari remedium, nisi quod tempestivus usus faciat, apud veros quosque Medicos in confesso est. In eo itaque prudens ille animi sensus, qui Practicum consummat ac commendat, versatur, ut tempora atque opportunitates agendi in morbis cognoscat, & suas cuique aegro aptet adhibendorum auxiliorum rationes & modos, quibus prosper operae navatae eventus obtineatur. Istuc vero demum est agere secundum indicationes: nec aliunde, nisi ex legitimo doctrinae indicationum usu haec promitur Sapientia. Quidquid in praxi ad istam normam non dirigitur, tametsi feliciter eveniat, fortuitum modo est, nec consilio, sed casui, debetur, neque oblectamenti aut gloriae materiem, nisi vanis ostentatoribus, praebere potest. Unde videant tirones, num recte sibi persuadeant, se veri Medici personam digne tuituros esse, etiamsi nihil aut parum operae in ista disciplinae medicae parte collocaverint.

9. Ex quibus (7 & 8), collatis ad (4), pronum est colligere, non adeo, ut fertur, levis esse momenti atque exigui temporis negotium, cujus hic regulas, pro virium modulo, exhibere adgredimur. Facilitatem tamen dabit exercitatio justo doctrinae ordini juncta.

10. Cum igitur supponere liceat aliunde fatis cognita, quorum scientia ad rationalem formularum praescriptionem addiscendam in antecessum requiritur (7 & 8), partiemur materiem dicendorum in tria summa capita: quorum prius, specie *Introductionis*, succinctas dabit regulas, artem hanc exercituro observandas; alterum *Generales* sistet *Formularum Dotes*; tertium exponet ea, quae ad *Singulares Formularum Species* pertinent.

INTRODUCTIO

SEU

REGULAE GENERALES

Ante Praescriptionem Formularum observandae.

11. **M**edicus, Vir prudens, praescribat nihil, nisi cujus sufficientem queat reddere rationem, cum requiritur: hinc nunquam tumultuario, sed semper ex indicatione prius rite deducta, agat.

12. Ante omnia ergo iusta methodo determinet, an oblato in casu aliquid per medicamenta agendum incumbat.

13. Unde, si vel cognitum Naturae solius ad morbi propulsionem sufficiens robur, vel absoluta mali immedicabilitas, vel praevisum ex morbi curatione pejus nasciturum malum, vel dubia haecenus morbi indoles &c. agendum nihil dicant; probum est a praescriptione abstinere: ne vel noceatur aegro, vel is sine necessitate emungatur. *Medici plus interdum quiete, quam movendo & agendo proficiunt. Livius.*

14. At cum plerisque durum sit, a Medico penitus destitui; aliquando etiam ignominiosum, artis prodere imperfectionem; hinc, si conditio aegri fert, praestat nonnunquam, in dictis casibus (13), praescribendo ejusmodi, quae dum non profunt, haud

6 REGULAE GENERALES.

tamen obsint, in speciem saltem aliquid agere. Habeat istum in finem Medicus familiares sibi formulas quasdam, ex inertioribus conflatas, Emulsiones, Mixturas, Pulvisculos inefficaces, &c. quibus nihil effecturis tranquillum reddat aegrum, qui saepe mavult pia hac fraude decipi, quam prognostico relinqui. Id, quod vel maximè in gravidarum aegritudinibus, virginumque & mulierum morbis dubiis, notandum.

15. Iis etiam, qui flagitiose aut desperanter abs Medico noxium petunt pharmacum, quandoque consultius est dato, quod obesse nequeat, simulate satisfacere, quam aperte negare; ne forte ab aliis, quos aut imperitia aut turpe lucrum fascinat, quod male cupiunt, impetrent.

16. Si vero omnino agere jubet Medicum indicatio; jam porro quid, per quae &c. sit agendum, determinare convenit: quae quidem omnia per eam ipsam indicationum doctrinam, quam hic supponimus cognitam (10) inveniuntur; unde eò ablegantes tironem, nonnulla saltem, propius ad nostrum institutum pertinentia, nunc subjungemus.

17. Finis primarius Artis, tuta nimirum, cita & jucunda curatio, semper ante oculos versetur Medico; ut ad hunc omnes actiones suas, quousque fieri potest, dirigat.

18. Itaque jurisjurandi, quo se obstrinxit, memor, nec prece nec pretio adduci se patiatur ad aliud

aliud agendum, quam quod legitima suaferit indicatio: ad nihil certe, quod indubie nociturum praevideat.

19. Eligantur autem remedia efficacia, & scopo consequendo maximè appropriata, tam ratione materiae, quam formae.

20. Sint tamen simul ejusmodi, quae tuto, sine periculo, exhiberi queant: quamvis, in casibus desperatis, nonnunquam aliquid tentare liceat; modo id fiat cum judicio, dubiique eventus praedictione.

21. Nova ideo, nondum probè explorata, ne adhibe, si aliis idem praestare possis: sin minus, utere illis summa cum prudentia; ne famae incurras periculum. Audacia saepe magis, quam ignorantia, invisum reddit Medicum.

22. Effoeta, & obsoleta, facile per moram degenerantia, si potes, cave; ne nauseam noxamve aegro parias, aut saltem effectum frustreris. Unde praestat, caeteris paribus, ex officina pharmaceutica celebriore medicamenta depromere; quia distractio ibi celerior frequentiorem exigit renovationem: quamvis interim bona fides atque peritia pharmacopoeum magis commendent.

23. A Drastrictis abstinendum, si mitiora sufficiant: sin minus, dentur circumspectissime: id quod vel maxime animadvertendum in hominibus debilioribus, aut valde sensilibus; ne vehementiae remedii succumbant in artis artificisve opprobrium.

8 REGULAE GENERALES.

24. Quae difficilioris sunt praeparationis, vel exhibe propria manu confecta, vel non praescribe; nisi de fide & dexteritate pharmacopoei certus sis.

25. A Pretiosioribus tibi tempera, si minus cara ejusdem efficaciae praesto sunt: quod plerumque obtinet. Ditiorum interim luxui aliquid dandum; utpote qui saepius ex pretio vim remedii aestimant. Hinc taxam rei medicamentariae haud plane ignorare decet.

26. Exotica haud temere Indigenis antehabeto. Praestat his uti, si scopo sufficiunt: minus enim fraudibus & corruptioni obnoxia sunt, & plerumque certius dignoscuntur, quae domi nata.

27. Quae nomine, sapore, aliisque qualitatibus, in vulgus nota sunt, aut minus usitato sub titulo, aut aliis mixtis tecta praescribere aliquando prudentiae est; ne vel horreant ea aegri, vel tanquam vilia, noxia, aut nihil praestitura aspernentur.

28. Satius est consuetum, quam inconfuetum, dare medicamentum: id quod circa Emetica, Purgantia, Opiata &c. praeprimis locum habet.

29. Ingrata, nauseosa, molesta, quantum fieri potest, vitentur, aut saltem parciore quantitate cum aliis remixta abscondantur artificiose. Praestat nullum, quam tale exhibere remedium, a quo Natura abhorreat: cujus regulae praeprimis in foeminis delicatioribus, infantibus &c. ratio habenda.

30. Hinc & aegri Idiosyncrasiam, ratione singularis

laris cujusdam pharmaci, aliquando expiscari convenit; quippe quae remedium, etiam caeteroqui maxime appropriatum, nonnunquam inutile, imò noxium reddit: licet interim saepe imaginaria potius, quam nativa, sit. Virum novi, qui, cum fatuum lapidum cancrorum pulvisculum ingessit, vix mitius adficiatur, quam alii ab arsenico.

31. Simplicitati quam maxime in praescribendis remediis studeat Medicus, nec adeo molem aut numerum, sed concisam breviter, non pompam, sed efficaciam, affectet. Unde ex immensa Materiae Medicae sylva non quaevis promiscue congerenda, sed probatiorum saltem delectus habendus.

32. Junior tamen Practicus, nondum fama florens, seculi, loci, hominumque, inter quos degit, moribus atque opinionibus, quousque scopus ejus permittit, tantillum sese accommodet; ut, aliunde minus notus, hac sibi via interim existimationem comparet. Veteranus, aut in praxi confirmatior, securè demum talia vilipendit.

33. Nativa praeparatis, simplicia compositis, praeferantur, si utrorumque virtus eadem est. Praeparatio atque compositio, praeterquam quod ex se aliquando mali plus, quam boni, adferant, insuper & a pharmacopoei fide ac dexteritate, non nunquam minimè laudandis, dependent. Simplicium contragenitrix est Natura, bona semper, sibi que constans.

34. Si remedio simplice aut composito, quod ab homine fide digno, tanquam probatae in dato casu

virtutis, commendatum acceperis, uti animus est, in utendi modo & ratione cave, ne quidquam mutēs, sed te curiose ad praescriptum conforma; dumne id periculosum censeas. (21-23.). Successus saepe ex iis, quae minima videntur, pendet. Usum demum frequentiore paulatim deteguntur, quae tuto omittere aut castigare liceat. Superstitiosa tamen, quibus imbecilli tantum animi capiuntur, Medicum dedecent.

35. Uti universae Materiae Medicae notitia utilis est Medico; sic illa praeprimis accuratius requiruntur cognita, quae in pharmacopoeis loci, in quo praxin exercet, prostant: ne talia praescribat, quibus carent officinae. Qui quidem error facile corrigendus foret; nisi pharmacopoeus quandoque sibi met ipsi arrogaret licentiam, inconsulto Medico, aliud pro alio substituendi.

36. Porro, praeter vires atque doses efficaces, varias itidem medicamentorum appellationes, usitatas, scire convenit; ne idem remedium, eadem in formula, variis sub nominibus pluries praescribatur. Disce hinc ex dispensatoriis generales titulos, quibus plura consimilis virtutis simplicia, junctim sumta, compendii ergo, insigniri solent, variaque unius & ejusdem remedii nomina apud pharmacopoeos frequentata. Peccatum quidem adversus hanc regulam levis plerumque momenti est & facile condonandum Medico, qui vires magis, quam nomina rerum spectet: at cum capitale nonnunquam ab insulsis habeatur,

tur, vitari tamen debet; donec cordati tandem viri, ejectis e foro medico superfluarum denominationum fordibus, istam ridendi materiem fannionibus eripuerint.

37. Tempora etiam, quibus herbae & alia magis minusve vigent, aut acquiri possunt, memoria teneantur; ne autumno vel hyeme desiderentur recentia, quae aestate dudum emarcuerunt. Locorum natalium quoque meminisse nonnunquam ex usu est.

38. Variarum itidem variorum tam simplicium, quam compositorum, consistentiae gnarus sis; ne formam alienam, aut mensuram impropriad, praescribas.

39. Voluminis quoque & specificae gravitatis discrepantiam in rebus medicamentariis haud prorsus negligito. Cognitio ejus in concinnandis formulis sua non caret utilitate.

40. Principia atque mutuas remediorum ad se invicem, & ad Instrumenta, quibus praeparantur, habitudines nisi ex pharmacia rationali didiceris, absurdissima, & vel pharmacopoei famulo risum moventia, utinam nec aegro noxia! quandoque in charitam conjicies.

41. Officinalium Compositorum ingredientia noscito; ne vel ex tempore componenda mandes, quae jam composita prostant; vel officinalibus praescriptis talia superaddas, ex quibus composita sunt: quamvis posterius aliquando postulet indicatio.

42. Nec congeras in unam Formulam plura,
quae,

REGULAE GENERALES.

quae, licet nomine, origine & praeparatione discrepantia, prorsus tamen ejusdem sunt naturae & efficaciae: perinde enim est, ac si peccares contra (36).

43. Una quae formula commode comprehendere possunt, haud, praeter necessitatem, in plures dispescito. Tempori interim atque opinioni hac in re subserviendum (32): sunt enim, qui paucitatem receptarum longe ferunt difficilius, quam numerum nimium.

44. Contra haud combinentur in unam eandemque formulam, quae simul aptè & sine mutatione incongruâ componi, aut mista commodè adhiberi nequeunt: id, quod circa olea meraca, balsama liquida, pingua, cum aquosis exhibenda, tum alia sese mutuo destruentia &c. quorum postea mentio fiet, praepriis notandum.

45. Ideo nec singulis, sed urgentibus saltem, symptomatibus oppone remedia: effecta enim morbi, hoc hujusve causa succisis, sponte cessant, quae nonnunquam adeo diversa sunt, ut nimis opposita, quin contraria, indicent.

46. In morbis, aut symptomatis, valde urgentibus, promptissimè parabilia exhibeto; ne occasio praeeptis subterfugiat, aut pharmacopoeus festinando peccet.

47. Si indicata remedia in quamcunque formulae speciem commode redigi possunt; aegrum interroga,

ga, quamnam prae reliquis amet magis, aut horreat, cuinam adfueverit, cui minus? Artem sic teque ipsum commendabis, & laetiores reddes praescripti usum.

48. Nec tamen, palato aegri dum studes, morbi naturam, vim, symptomata, & si qui forte alii in aegro morbum primarium comitantur, affectus, obliviscere. Non omnes omnis fert morbus formulas. Difficili deglutitione laborantem bolis, pilulis &c. ingerendis malè torseris &c.

49. Quin medicamenta etiam non omnia omnibus sunt formulis accommodata. Sudorifera formam amant liquidam, absorbentia siccam, foetida, nauseosa, pilularem, & sic porro: prout in singularibus formularum historiis postmodum indicabitur.

50. Aetatis quoque ratio habeatur in determinanda formulae specie. Infantem si externis aequè facile sanare potes, internis ne vexato: sin minus, abstine saltem a pilulis, bolis, & similibus.

51. Temperamenti quoque varietas aliam quandoque & aliam postulat formulae speciem. Siccis liquida, humidis sicca magis quadrant: quamvis interim, si priorum (46 ad 49) aliqua huic conditioni obstiterint, illorum potior sit ratio.

52. Quae peregrè mitti, per longa itinera circumferri, aut quotidianos ad usus in pera gestari debent, medicamina, quousque fieri potest, in maxime compendiosas, diutissime conservabiles, facillime portatiles redigantur formulas.

14 REGULAE GENERALES.

53. Si ex praescripto medicamento melius habet aeger, ejusdem usus continuandus est; donec aliud exigat indicatio: neque enim sine ratione ullam facere mutationem decet (11).

54. Interim, manente eadem indicatione, variare quandoque formulas, & ingredientibus alia substituere aequivalentia convenit; ut viribus eadem diversâ saltem sub facie exhibeantur: quod in morbis chronicis, aegrisque morosioribus, praecipuè expedit; ne longior eorundem usus fastidium moveat, aut in consuetudinem abeat. Quin & suam sic dexteritatem, artisque opulentiam, ostendit Medicus.

55. Ubi autem datum remedium non juvat; haud pertinaciter in eodem perstandum, sed aliquando, vel ex parte, vel in totum, mutandum pro Medici perspicacia. Si vero & noceat; prorsus eo abstinendum: a juvenilibus enim & nocentibus praecipua indicatio.

D E

F O R M U L A R U M

Dotibus Generalibus.

56. **M**ultiplex materiae medicamentariae natura, morborum ac gustuum discrepantia, commoditatis denique studium necessitudinem Medicis fecit de aliis atque aliis remediorum formis cogitandi: opulentia autem artis pharmaceuticae chemia adjunctae in iis inveniendis concinnandisque fertilem sese atque expeditam praebuit. Inde tot diversae formularum natae species, quae etsi proprii singulae ingenii sunt, non ita tamen differunt, quin multa inter se communia habeant. Justa vero doctrinae methodus exigit, ut primum de generalibus, quibus conveniunt, dotibus dicam; deinde, quod cuivis speciei privum est ac singulare, exponam.

57. Proxime igitur de Formulis in genere acturus multitudinem rerum dicendarum eo digeram ordine, quem Practici in praescribendo sequi solent: naturalis enim est atque adeo tironibus maxime accommodatus, neque scholasticis divisionum cavillationibus obnoxius.

58. Quinque partes in formula numerantur: *Inscriptio*, *Praepositio*, *Designatio Materiae*, *Subscriptio* & *Signatura*, quas, tametsi non omnes aequae necessariae sint, eo, quo posui, ordine singulatim deinceps pertractabo.

I N-

INSCRIPTIO.

59. *Inscriptio* in fronte chartae, arbitraria, a plerisque omissa, notam aut literas ut plurimum exhibet pium votum indicantes: uti sunt †. CD. ID. II. α. & ω. & similia, quae pro lubitu sibi quisque fingere, aut & sine peccato praetermittere potest.

PRAEPOSITIO.

60. *Praepositio*, constantius usitata, formulae initium facit, notisque Rec. vel ℞. i. e. *Recipe* a linea scriptis exprimitur, hinc veluti jubet pharmacopoeum, quae sequuntur, promere.

MATERIAE DESIGNATIO.

61. In *Materia designanda*, quae pars formulae praecipua est, multa & magni pleraque momenti occurrunt, quorum alia ad ipsius materiae conditiones, alia ad modum designandi, pertinent. De illis primo loco agam.

62. Formula vel unico saltem ingrediente (ita Medici materiem adpellant) simplice aut composito officinali, constat, vel pluribus. Haec *Composita* vocatur; illa *Simplex*. De hac primo.

DE

FORMULA SIMPLICE.

63. *Simplex* formula quum pluribus uno careat ingredientibus (62), praeter *Quantitatem* vix aliud quidquam exhibet determinandum: qualitas enim materiae ejusmodi esse debet, ut indicationi satisfacere possit.

64. Duplex autem haec *Quantitas* est: vel quae simul & semel praescribitur, vel quae una vice aegro ingeritur aut adhibetur. Illam vocabo *Generalem*, hanc *Specialem*, seu potius *Dosin*, quae cum constituat priorem, prius pertractabitur.

65. In *Dosi* duo spectanda veniunt: *Moles* nimirum *Dosis*, atque *Numerus*.

66. *Molem* determinant variae tam aegri, quam medicamenti adhibendi, conditiones, a Medico probe prius ponderandae; ne, excessu vel defectu peccans, remedio etiam apte selecto aut noceat, aut saltem boni praestet nihil. Hinc attendendum

α. Ad *Morbi* naturam, sedem, statum, vim, causas, symptomata, &c. ut nodo aptus adhibeatur cuneus. Vehementia, velocia, altius radicala, vix nisi grandiore dosi superabis; quam si leviori malo opposueris, remedium novi causa morbi evadet.

β. Ad *Vires Vitae*: quum enim per hanc remedia in actum deducantur, utique requiritur, haec ut illi sint proportionata, nec suffocent, a qua dirigi debebant. Fortes hinc validam, minutam debiles ferunt dosin. Oppressas interim vires ab exhaustis probe dignoscito.

γ. *Aetatis* dein ratio habenda. Quocirca sequentes ferè obtinent generales regulae pro remediis internis iisque efficacioribus.

18 DE FORMULIS IN GENERE.

Pone dosin efficacem esse pro homine consistentis
aetatis i vel Drach. j.

Erit pro Ann. XIV ad XXI — — $\frac{2}{3}$ vel Scrup. ij.

— — VII ad XIV — — $\frac{1}{2}$ vel Drach. ß.

— — IV ad VII — — $\frac{1}{3}$ vel Scrup. j.

— — IV — — — — $\frac{1}{4}$ vel gr. XV.

— — III — — — — $\frac{1}{6}$ vel Scrup. ß.

— — II — — — — $\frac{1}{8}$ vel gr. VIII.

— — I — — — — $\frac{1}{12}$ vel gr. V.

Senes bis pueri, ut viribus & victu, sic & medica-
mentis: unde in his sexagenarium cum juvene tertii
septennii, septuagenarium cum adolescente secundi,
octuagenarium cum puero primi, & sic porro,
comparare forsan licet. Neque tamen adeo haec
constanter obtinent, quin multas ferant exceptio-
nes: prout facile patet diversos ejusdem aetatis ho-
mines, ratione virium, inter sese conferenti. Accedit,
quod Senectus inducta rigiditate corpora minus sen-
silia reddat. (vide infra lit. τ.). Quare ex aetate sola
vix rectè calculum posueris.

δ. *Moles quoque Corporis nonnunquam dosin variat:*
licet interim viribus haec non semper sit proportionata.

ε. *Temperies etiam limites hic figit.* Biliosi, Me-
lancholici calidi, Humectantium, Refrigerantium,
Laxantium, majorem plerumque copiam ferunt facile;
laeduntur a minore etiam quantitate contrariorum,
quae tamen, majore licet dosi, adhibita Phlegmaticis
ut plurimum pulchrè conducunt. ζ. Sexus

ζ. *Sexus* item huc facit. Foeminarum plerumque tenerior, quam Virorum, constitutio restrictiorem dosin postulat. Quin viribus etiam adcommodatam quantitatem respuunt nonnunquam delicatulae. His igitur, quousque fieri potest, vel diminutione, vel partitione majoris in plures minores, subveniendum.

η. *Dispositio* etiam *singularis*, morbosa, vel naturalis, perpetua vel temporaria, a Conformatione, Habitu corporis, Sexu, Morbis praegressis &c. pendens, primario morbo complicata, aliter quandoque determinat dosin. Mensium fluxus, Graviditas, Puerperium, Lactatio, Passio Hysterica in Foeminis, Hypochondriaca in Viris, Obesitas, Gracilitas, Viscerum quorundam Debilitas, Gibber, Calculus, proclivitas ad Vomitus, & alia plurima hujus sunt loci.

θ. Singularissima insuper, quam *Idiosyncrasiam* vocant, cujusdam individui habitudo, respectu hujus illiusve medicamentorum classis, aut peculiaris etiam remedii, summopere nonnunquam observanda; quamvis interim, per generalia inexplicabilis, sola experientia aut aegri relatu cognoscatur. Sunt, quos vel odor Purgantis movet; dum alios vel duplicata dosis ordinaria vix afficit.

ι. *Consuetudo* pariter locum hic habet: quum eorum, quibus natura adsuevit, dosis grandior plerumque lenius agat, quam minor insuetorum: quod Nicotianae usus exemplo ubivis obvius commonstrat.

κ. *Nec Vitae Genus* plane praetereundum: ut enim varios id sanitatis gradus atque morbos efficit; sic

20 DE FORMULIS IN GENERE.

varias etiam saepe corporibus inducit habitudines, quae medicamentorum actiones augent vel imminuunt.

λ. *Nationes* universae hic quandoque singulare quidpiam sibi vendicant pro vario climate aut vitae genere, quo communiter utuntur. Saxones, Westphali, difficilius moventur (*a*). Siamenses Poculo Arsenicali, loco Antimonialis; Indi Ipecacuanhae dosi vigecuplo majore, quam Europaei, ad emefin ciendam opus habent (*b*).

μ. *Quin & Anni Tempus* nonnunquam alicujus est momenti: quatenus ardentior sirius, saeviens gelu, aut aura temperatior, suadent vel lenius movenda corpora vel validius.

ν. *Remedii* tamen adhibendi nota *Efficacia & Penetrabilitas*, ad priores conditiones comparata, vel maximam hic diversitatem parit. Unde per experientiam legitimè stabilitas usitatorum quorumvis medicamentorum, praecipuè generosiorum, doses efficaces, harumque gradus, exacte cognitos habeat formulam ex arte praescripturus. Si quae autem nova, nondum rite explorata, in usum vocare libuerit, regulae (21.) memor, minima primò quantitate experimentum capiat, circumspecte dein aucturus dosin, animadversa prioris inertia.

ξ. *Pretium* quandoque remedii, caeterum haud adeo

(*a*) Wedelii de Compos. Medic. Tab. II.

(*b*) Histoire de l'Academ. Royale. 1703. p. 63. Edit. Belg.

adeo potentis, dosin restringit. Margaritae, Gemmae, Lap. Porcini, Bezoar &c. testes sunt.

o. *Specifica* etiam *Levitas* materiae, majore saltem quantitate efficacis, de dosi detrahit; ne moles nimia, simul ingerenda, nauseam moveat: prout circa Herbas, Flores &c. nonnunquam obtinet.

π. Hinc & odoris, saporisve, aut qualitatis alterius, *Injucunditas* remedium aliquando parciore dosi simul exhibendum suadet. Asa Foetida, Castoreum, Pinguia &c. id docent (29).

ε. Ipsa *Formulae Species* dosis quantitatem saepe determinat. Habent enim certos plurimae terminos modosque, quos egredi vix sine summa necessitate licet: uti patebit postea.

σ. *Ufus* porro *Remedii* varius, externus, internus, & *Adplicatio* ad diversas corporis partes multiplex, hic consideranda. Haud parum interest discriminis, Purgans an clysmatis specie injiciendum, an ore hauriendum, dederis &c.

τ. Denique est in corporibus humanis, dum vita viget, *Ἐνσθησις*, principium aliquod mirae sensilitatis, etiam extra mentis conscientiam, hinc ad stimulos impetum concipiens inque compagem corporis propagans saepe longe majorem, quam qui efficaciae irritamenti respondere videatur (a). Id vero uti per universum corpus diffusum est, ita tamen nec

(a) Vide Sermonem meum Academ. de Regimine mentis, quod Medicorum est.

22 DE FORMULIS IN GENERE.

nec in omnibus hominibus, nec in singulis ejusdem hominis vel partibus vel conditionibus, aequa pollet agilitate, sed infinitis quasi gradibus variat: ut quotidiana doceat observatio, unam eandemque rem duobus hominibus, quos quidem corporis habitu nequaquam discrepare dixeris, eodem modo adhibitam diversissimos quandoque effectus producere. Credibile autem est, istius potissimum principii interventu naturam remedia ad agendum ciere, ab his illud stimulari, exinde motuum fieri mutationes majores, minores, aliter atque aliter directas, pro diversa cum stimuli, tum *Ἐνοχμαίνοντος* stimuli ratione. Pleaque certe medicamina in corpore mortuo nihil efficiunt, eademque nec in omni homine, nec in qualibet hominis parte, eodem modo & gradu operantur; ut nonnunquam effectus prodeant etiam in arte versatis inexpectatissimi, stupendi. Matronam vidi, cui, quotiescunque Opium modica dosi sumferat, nato post aliquot dies pruritu per universum corpus epidermis secessit, ut per squamas ac lamellas deglubi posset. Vide etiam (30.) Unde pronum est colligere, quanti intersit Medici, cum in deligendis remediis, tum in determinandis eorum dosibus, ad istam corporis vivi virtutem animum advertere, quoque ea gradu ac *ἐνέργεια* in homine aut parte hominis, cui medicari oportet, insit, diligenter explorare. Quo magis dolendum est, intimam hujus principii naturam &, quae id tantopere discrepare faciunt, conditiones tam parum hucusque innotescere; ut ex iis, quae (66. β ad v) memorata sunt, genera-

tim

tim quidem aliquid determinare liceat; quod autem cuique homini privum ac singulare est, vel sagacissimus etiam a priori, quod ajunt, discernere nequeat, sed sola demum effectuum observatione adiscatur. Itaque monitos velim tirones, ut bene memores canonum (21. 23. 28. 30.) praxin adgre-
diantur. Aegrotantes autem effatum CELSI (a) audiant: *Cum par scientia sit, utiliore tamen Medicum esse amicum, quam extraneum.*

Nota. *Vetat instituti mei ratio, plura aut magis specialia hoc de themate superaddere. Vetat haec ipsa, amplitudini rei, certis limitibus vix generaliter definien-
dae, simul juncta, Tabulam, ut fieri solet, hic subjun-
gere, aptas singularium quorumvis remediorum doses ex-
hibentem. Tot hae obnoxiae sunt exceptionibus; ut non-
nisi in casu speciali, determinatis prius conditionibus
(66. α ad τ), & forte pluribus aliis, stabiliri ex arte
queant. Sed Indicationum quoque doctrinam, & Ma-
teriem Medicam, tam simplicem, quam arte factam,
tironi meo cognitas suppono (7. α ad γ); quae quidem,
uti vires, ita doses etiam, quousque in genere fieri potest,
edocent. Quin &, quae postmodum de formularum spe-
ciebus sigillatim tradentur, multam his lucem adfun-
dent.*

67. Numerus dosium (65) simplex; vel multi-
plex, quandoque arbitrarius est; saepissimè tamen
certis itidem conditionibus limitatur. Quocirca se-
quentes ferè regulae usu veniunt.

α . Si

(a) In fine praefat. Lib. I.

24 DE FORMULIS IN GENERE.

α. Si dosi unica scopo Medici sufficit, quid opus pluribus?

β. Si remedium fuerit injucundum, aeger ad usum tardus aut difficilis, ingestio vel applicatio molesta, quantum pote, paucissimas doses exhibe.

γ. Quae mora facile corrumpuntur, deliquescent incommodè, exhalant, nimis arescunt, parciore quantitate simul praescribe. Varius atmosphaerae calor, tum conditiones aliae, vitia modo dicta magis minusve promoventes, hic specialius determinant.

δ. Ubi dosi efficax praescripti mole major est, quam quae una vice commodè queat ingeri, expedit, si per alia licet, partiri eam in plures doses minores, per intervalla adsumendas; ne aegro nauseam, vel & vomitum, cieas: id, quod in vomituriis praepriis observandum.

ε. Si Generosiora adhibes aegri Naturae aut Idiosyncrasiae haud benè gnarus, fatius est, dosin efficacem partitis vicibus paullatim dare; ut tempestive abstinere liceat. Idem circa usum novorum, minus probatorum, quoque obtinet (66. v.).

ζ. Si incognita, vel dubia, morbi indoles incertum facit remedii effectum, coactus ad praescribendum, ob (14), saltem ne multas doses exhibe: minus sic aegro molestus, facilius insuper, dum requiritur, mutare poteris.

η. Quorum praeparatio difficilior est aut longior,
nisi

nisi quid obftet, ad plures doses praefcribe; ut parcas pharmacopoei operae nimium saepe praetiosae.

9. Hinc & quae peregrè mittuntur ad loca bene instructis pharmacopoliis destituta, si per alia licet, majore quantitate dare convenit.

ι. Contra si proximus aegro Medicus hunc frequenter invisit, dosium numerus contrahatur; ne crebrius sine facta praescriptione abeundum sit: quod aliquibus minus acceptum.

κ. Ubi autem diu continuatus ejusdem remedii usus requiritur, quousque fieri potest, plurimas in doses id exhibe. Parsimonia emti suadet usum, vix tamen, praecipue si fastidio jungitur, ad novi emissionem compulsura.

λ. Si per brevissima intervalla adhibendum est medicamen, itidem multiplicandae sunt doses; ne iteratae praeparationis necessitas molesta sit.

μ. Denique si, in chronicis maxime, varietatem amat aeger, aut postulat indicatio (54), minorem quantitatem simul praefcribe; ut crebrius, & leviori sumtu, variare possis.

68. Numero & Mole Dosium juxta (66 & 67) determinatis, *Quantitas Generalis* formulae (64) ^{*Quantitas Generalis.*} levi negotio detegitur. Si enim moles multiplicatur per numerum, productum erit quantitas tota simul praefscribenda. Unde sequitur.

α. Quantitatem Generalem aequalem esse Speciali (64), si dosis tantum unica simul praefscribitur.

26 DE FORMULIS IN GENERE.

β. Si vero plures unâ doses eadem formula complecti animus est, quantitatem generalem ad minimum duplo requiri majorem speciali.

γ. Si dosis exacte ad pondus determinatur, quantitatem generalem ita esse proportionandam, ut ea per dosis pondus dividi queat sine residuo. Haec tamen regula haud ubique exacte observatur; praecipue si ad plurimas doses fiat praescriptio.

69. Caeterum memento consistentiae ingredientis, in formula simplice praescribendi; ut id in formam, quam desideras, redigi ex se aptum natum sit.

70. Denique hic eò quidem magis abstinendum ab acrioribus, odore vel sapore molestis, difficulter ingerendis &c. (29); quia necessaria horum correctio aut obvolutio per aliorum miscelam in formula simplice locum non habet: nisi forte idonei vehiculi electione aegro consulas.

DE

FORMULA COMPOSITA.

71. Tantum de Formula Simplice. Proximum est, ut de *Composita* (62) agamus, quae uti pluribus constat ingredientibus, ita majus quoque ad ejus concinnationem artificium requiritur.

72. Videretur equidem, in tanta simplicium atque compositorum officinalium affluentia, vix, nisi rarius, compositione magistrali (6) opus esse, ob (33 & 41): sed frequentiore tamen ejus necessitatem faciunt sequentia.

α. Sim.

α. Simplicis vel compositi officinalis, morbi & aegri conditionibus adcommo-
dati, defectus. Nimia
hinc dosium efficacium moles, suspecta praeparatio,
minus curiosa, aut nimis diuturna ad corruptionem
usque adservatio, &c. saepissime usum compo-
sitorum officinalium, licet caeteroquin indicationi
fatis respondentium, dissuadent.

β. Virtus remedii debilior, debellando morbo
impar, aliorum additione augenda.

γ. Violentia ejusdem, minus tuta, appropriatis
cicuranda.

δ. Diversitas simul concurrentium indicationum,
quibus simplice uno, aut composito officinali, satis-
fieri nequit; dum interim variorum, quae requirun-
tur, apta miscibilitas aliaeve conditiones in unam
ea formulam componi postulant (43.)

ε. Partis, cui applicari, vel per quam transmitti
debet remedium, situs, sensus vividior, aliaeque
conditiones.

ζ. Formulae facta electio (47 ad 52.), cui con-
stituendae materies indicata sola, ex se, minus ido-
nea est.

η. Necessaria medicamenti occultatio (27.)

θ. Coloris, saporis, odoris, aliarumve qualitatun
injucundarum desiderata correctio.

ι. Tandem &, pessimè quidem, introductus mos,
nulla licet urgente necessitate, plura semper in unam
for-

28 DE FORMULIS IN GENERE.

formulam congerendi, cui obsequi quandoque jubet Medicum, praesertim juniorem, prudentia (32.)

73. In Formula composita, ob conditiones (72.), aliasve, requisita, adtendendum. *α.* Ad *Partium*, ex quibus componitur, numerum, usum, proportionem. *β.* Ad *Quantitatem* tam generalem, quam specialem (64.). *γ.* Ad *Qualitates* totius compositi ex miscela oriundas.

74. PARTES numerantur quatuor. *α.* *Basis*. *β.* *Adjuvans*. *γ.* *Corrigens*. *δ.* *Constituens*. Quod enim alii, quinto loco, superaddunt, *Dirigens* dictum, si datur, commode Adjuvanti accenseri potest.

Basis. 75. BASIS est pars in compositione princeps, qua, utpote ad morbum profligandum selectissimâ, indicationi suae potissimum satisfacere conatur Medicus. Requiritur hinc in omni formula praesens, etiam in simplice (63.), quam saepe constituit totam; ideoque nomen basis, quod parti competit, tum non habet; quia sola sufficit, nullius additione egens: quandoque tamen aliorum permixtione saltem accommodanda est, ut tuto, cito, & jucunde agat, quod agere debet.

76. Est ea (75.), ratione *Virtutis*, *Simplex* vel *Composita*. Simplex dicitur, quae uni saltem indicationi respondet; Composita, quae pluribus diversis. Utraque vero, ratione *Materiae*, iterum *Simplex* vel *Composita* esse potest; prout vel uno, vel pluribus, constat ingredientibus.

77. Quae-

77. Quenam harum (76.) eligenda sit, docens regulae sequentes.

α . Quod uno vales efficere, ne tentes pluribus. Unde, ubi uni saltem indicationi satisfaciendum, Basis & materie & virtute simplex; ubi pluribus, simplex materie, virtute composita, si sufficit, praefenda.

β . Si tamen plura simul mista efficacius praestabunt, quod intendis; compone.

γ . Tum vero cave, ne confundas, quae vel misceri inter se nequeunt, vel mista alienas fortiuntur vires. vid. 29. 30. 31. 36. 40. 41. & paulo post tradenda.

78. ADJUVANS (74) dicitur, quod actionem ^{Adjuvans} basis (75.) promovet, cum haec effectui desiderato sola impar est. Ejus ergo haud perpetua in omni compositione necessitas.

79. Triplex vero modus est, quo basin adjuvamus. Vel enim α . Vim ejus directe intendimus. Vel β . Materiem, in quam agere, & Vias, quas permeare debet, ita disponimus, ut minus resistent. Vocatur *Praeparatio*. Vel denique γ . Actionem ejus ad hanc illamve partem aut locum corporis dirigimus: quo quidem juvari basin ad opus suum praestandum nemo non videt.

80. Primum (79. α .) usu venit, ubi basis ex se inertior est, aut majore, quam commode adhiberi potest, mole efficax (66. α . γ . ζ . *o. g.*). Perficitur
ad.

30 DE FORMULIS IN GENERE.

addito efficaciore ejusdem virtutis, aut alio, singulari virtute, experimentis cognita, id praestante: uti cum Purgantibus lenioribus Trochisci Alhandal, vel Scammoneum, aut & fortioribus parciore dosi sumtis Stibium Diaphoreticum, &c. junguntur. Frequentius in Evacuantibus, in Alterantibus rarius, locum habet. Saepe autem pars potius basis dici meretur.

81. Altero (79, β .) itidem vix nisi in Evacuantibus utimur; cum vel materies eliminanda difficulter mobilis est, aliave dote basin enervatura; vel viae permeandae justa carent libertate. Juvant tunc Attenuantia, Diluentia, Antacida, Antalcalica, Aperientia, Laxantia, Antispasmodica, & similia.

82. Postremo (79. γ .) locus est, si quando basis actio ex se adiaphora certam ad partem magis duci debet. Mercurium sic Purgantium additamento determinamus ad alvum, Opio vel Adstringentibus mistis ad glandulas salivales &c. Haud constat interim, utrum directio isthaec, praeprimis per specifica topica, adeo ubivis efficax sit, ac olim solebat adhiberi.

Corrigens. 83. CORRIGENS (74.) vocatur, quod vel noxiam vel injucundam aliorum ingredientium qualitatem tollit, virtutes tamen, quae ad scopum faciunt, relinquens illibatas. Absente hinc vitio haud opus correctore.

84. *Noxiae Qualitates* (83.), quae vulgo, in E-
me-

meticis maxime, Purgantibus, & Opiatis, culpan-
tur, sunt acrimonia, flatulentia, viscerum enerva-
tio, frigoris vel caloris excessus, & similia. His
corrigendis adhibentur demulcentia, acrimoniae sin-
gulari opposita, carminantia, roborantia, calefacien-
tia, refrigerantia &c. At nota

α. Correctionem non opponi nimiae quantitati,
sed noxiae potius qualitati actionis medicamentorum.
Quodsi enim actio est, qualis esse debet, at nimis
vehemens in dato casu, prudentia jubet, excessum
dosi minutiore comprimere. Corrighenti demum lo-
cus est, cum remedium, praeter id, quod exigitur,
etiam aliud quid, quod extra scopum est, aut aegro
nocivum, efficit. Veteres non correxerunt Opium,
ut excedentem ejus vim soporiferam infringerent,
gnari, id dosi parciore obtineri posse: sed quod ul-
tra modum frigefacere existimarent. Foliorum Sen-
nae correctio non spectat nimiam purgandi vim,
verum, quae excitant, tormina. &c.

β. Male vocari correctionem (83.), quae simul
cum vitio & virtutem fuccidit.

γ. Pleraque, quorum tantopere urgetur corre-
ctio, vitia vel adeo inseparabilia esse ab ipsa eorun-
dem remediorum virtute, ut, illa imminuendo aut
tollendo, haec quoque pari gradu aboleatur: alia
autem usu potius intempestivo, quam sua culpa, no-
cere: ne dicam adulterationes, corruptiones per
longiorem aut incuriosam adfervationem contractas,
& minus legitimas praeparationes &c. solas quando-
que noxarum esse causas. δ. Cor-

32 DE FORMULIS IN GENERE

δ. Correctionum hinc plurimas male tales vocari, male institui; quia, dum vel nihil profunt, vel & obsunt, dosi interim efficacis quantitatem tam mole corrigentis additi, quam ob vim basis mutilatam, incommodè nonnunquam augent.

ε. Proflare insuper pleraque sic dictorum Malig-
norum jam correcta in officinis; ut ideo correctione
magistrali supersedere possit, iis qui uti volet.

ζ. Optimam plurimorum correctionem in genuina
bonitate, praeparatione dextra & fida, usu tempe-
stivo, ac dosi adcommodata (66.) sitam esse.

η. Verius tamen vitium dari circa olea inflam-
mantia, resinas, pingua, acria; dum haec, si sola
ingeruntur, aquosis difficulter solubilia, hinc visce-
rum vasorumque parietibus tenaciter adhaerentia,
stimulos faciunt aegrè abstergendos. Saccharum
hic, ovi vitellus, saponēs, olei blandioris tantillum,
alcalini sales, absorbentia, intertrita, ex usu sunt.

85. *Injucunditas* (83.) corrigenda saporem respi-
cit, odorem, & colorem. Priori serviunt Saccha-
rum, Syrupi, Acida &c. Alteri Aquae & Olea fra-
grantia, Ambarum, Moschus &c. Coloris gratia
conciliatur Cinnabari, Santalo rubro, Auri & Ar-
genti foliolis, &c. Notandum tamen.

α. Haud tantam in medicamentis, ac in cibo &
potu, gratiam vel obtineri semper posse, vel & ab
ipsis aegris exigi. Appetentiam his invitat morbi
molestia: hinc coquinaria eò non opus.

β. Sa-

β. Sapores & odores eosdem haud omnibus promiscuè aequè vel gratos, vel utiles esse. Alios delectari & juvari aliis. Dulcia & suaviter fragrantia quibusdam infestissima.

γ. Esse, quibus male olent & sapiunt omnia e pharmacopolio petita. His, utcunque correctâ deris, placebit nihil. Vis tunc in molem minimam compacta, parciorque dosium numerus, si ita licet, jucundissimam praestant correctionem.

δ. Si tamen & aliter corrigere juvat, dextre id & considerate faciendum; tum ne sublato uno injucundius aliud nascatur vitium; tum praecipue, ne virtutem ipsam male pervertas destruasve.

ε. Abstinendum esse a nimia sedulitate in concilianda praeprimis coloris gratia per auri argentique folia ubique intermixta. Ferri haec possunt in pilulis quandoque &c.: at nunquam omissa ridiculam produnt vanitatem.

ζ. Ingratas qualitates saepe oriri ab incondita nimis discrepantium in unam formulam confectione; vitari hinc posse delectu congruorum, aut partitione in plures formulas (44).

η. Quin & solam formulae speciem remedio aut aegro accommodatam, nonnunquam correctionis loco esse (47. 49).

86. CONSTITUENS denique (74.) est, quod alia *Constituentia* ingredientia in debitam formulae desideratae constituentiam, quandoque & molem, redigit. Eo igitur

34 DE FORMULIS IN GENERE

tur minimè opus, nisi cum reliqua per se in formam expetitam coire nequeunt, aut justo minoris sunt voluminis. Sequentia hic observanda.

α. Si unà & Adjuvans (78.), aut Corrigens (83.), aut utrumque requiritur, videndum, an alterutrum horum inveniri queat tale, quod simul & Constituentis vices impleat; ne, praeter necessitatem, multiplicentur ingredientia.

β. Sin minus: eligatur aliud, reliquorum viribus vel respondens, vel saltem non oppositum.

γ. Quin & miscibile id cum reliquis sit oportet: aut si aliud postulat indicatio, interventu saponacei cujusdam, sacchari, vitelli &c. mixtio perficienda. Cetera, quae ad justum Constituentis delectum pertinent, hujus loci non est exponere; quum pro diversitate formularum discrepent, adeoque in singulari cujuslibet historia demum accurate enarrari debeant.

*Proportio
mutua.*

87. Haëtenus (74 ad 86.) enumeratarum Partium PROPORTIO MUTUA determinatur. *α.* Ex cognita dosi efficace & consistentia singularum (66. 38.). *β.* Ex notis viribus earundem inter se mistarum. *γ.* Ex justa formulae desideratae consistentia ac quantitate speciali (66. 9.).

88. *Basis* (75.) quidem, licet non semper quantitate, at vi tamen debet superare alia omnia, &, five simplex sit five composita, ea dosi sumi, qua sufficiat scopo exsequendo. Interim

α. Ha-

α. Habenda simul ratio Adjuvantis (78.), si quod additur: id enim, de prima potissimum specie (79. α. 80.) petitum, si insigniter auget vim Basis, haec pro rata restringatur necesse est, ne compositum justo efficacius emergat.

β. Corrigens itidem (83.) si adhibetur, videndum, an & quousque debilitet Basin (84. γ. δ.); haecque tum proportionem augenda.

γ. Quin &, si Constituens additum simul vel adjuvat vel corrigit (86. α.), similia modo dictis obtinent.

89. *Adjuvantis* ea est ad Basin proportio, ut huic saltem vi, si non & quantitate, cedat: secus enim Basis potius pars, quam Adjuvans, vocabitur; praecipuè sicubi virtute Basi simile fuerit (80.). Neque hic ulterius quidpiam in genere determinare licet; nisi quod opera danda sit, ut Adjuvans cum Basi simul justam, nec vi nec mole nimiam, dosin constituat.

90. Circa *Corrigentia* utriusvis classis (84. & 85.) generatim ferè consultius est parciolem esse; ne incurratur in peccata (84. β. γ. δ. 85. β. δ. ε.). Hinc neque tutum, ea, quae saporum odorumve correctionem spectant, pharmacopoei arbitrio relinquere determinanda. Cetera patebunt in singularibus.

91. *Constituentis* (86.) haud ubique eadem est proportio: prout enim vel ipsum natura varium est, vel formulae parandae species alia atque alia, vel

36 DE FORMULIS IN GENERE

ingredientium reliquorum consistentia aut moles huic magis minusve respondent; ita parcior illius sive major quantitas requiritur. Si solam id molem augere debet; tantum ejus addendum, quantum reliqua a justa formulae dosi absunt: quod determinatu facile est ex hujus cognita quantitate. Si autem formae exigitur constitutio; pharmacopoeo saepissime, neque adeo cum periculo, committitur determinatio: prout deinceps patebit.

Dosis. 92. **DOSIS, vel QUANTITAS SPECIALIS, Formulae Compositae (73.),** quod ad molem, aequè ac numerum, iisdem definitur conditionibus, quibus in Formula Simplicè (66. 67.). Id saltem discriminis hic notandum.

α. Plenae doses singulorum Formulae Compositae ingredientium, praecipue Basis & Adjuvantium huic congenerum, simul junctae tot conficiunt doses efficaces, quot sunt ingredientia efficacia: ut ideo horum numerus numerum dosium tunc exprimat.

β. Ubi igitur numero ingredientium efficacium pauciores, vel & una tantum, requiruntur doses; de singulorum dosibus tales saltem capi debent portiones, quae simul sumtae tot modo, quot desiderantur, doses medicamenti compositi constituent.

γ. Neque tamen vis simplicium post mixtionem semper eodem in gradu perstat; sed saepe inertior, saepe fortior fit: quod omnino attendendum. Multum interest, Adjuvans an addideris Basi, an Corrigens,

gens, an utrumque, & quale. Hoc minuit quandoque, illud intendit virtutem, manente mole eadem (79. 84. 85.). Exempla quaedam mox, ubi de qualitatibus, proponemus.

δ. Quin & ex variis inter se mistis composita saepe emergunt longè vel minus vel magis corruptibilia, quam erant singula seorsim constituta. Emulsa quam cito acescunt! Alcalica contra fixa, cum Absorbentibus subacta, quamdiu perstant sine deliquio! Inde ergo nonnunquam numeri dosium simul praescribendarum in Formula Composita quaedam varietas (67. γ.)

93. QUANTITAS GENERALIS Formulae Compositae (73.) ex dictis (68.) collatis ad (92.) sponte ^{Quantitas Generalis.} innotescit.

94. QUALITATES (73.) denique ex variorum ^{Qualitates.} mixtione oriundae, haud raro ab iis eorundem seorsim constitutorum diversissimae, in Formula Composita vel maxime considerari debent: haud enim solummodo superficialariae sunt, sed vires etiam medicatas, intimamque rerum naturam saepe afficiunt, quae hinc nascuntur, mutationes: ut vel ex hoc quoque satis constet, quam malè, praeter necessitatem (72.), Composita Simplicibus praeferantur (33.).

95. Qualitates, quarum hic ratio habenda (94.), sunt praeprimis *Consistentia*, *Color*, *Odor*, *Sapor*, atque *Virtus Medicata*.

96. *Consistentia*, cum sua cuivis formularum spe- ^{Consistentia.} ciei

38 DE FORMULIS IN GENERE.

ciei propria sit, ne per variorum mixtionem temere pervertatur, omnino cavendum. Secus enim nauseam, usum minus commodum, aut malae praeparationis suspicionem aegro, pharmacopoeo taedium, quandoque & risum, remedio saepe minorem efficaciam, aut vires alienas, creabis.

97. Vitiatur ea (96.). α . Inaequalitate mixtionis. β . Spissitudine vel Siccitate nimia. γ . Nimia Fluiditate vel Mollitie.

98. Haec (97.) ut caveantur, nosse oportet

α . Consistentiam cuilibet formulae propriam: de qua postea in singularibus.

β . Consistentiam cujusvis ingredientium seorsim (38.), quae ex (7. β . γ .) addiscenda.

γ . Mutuas miscendorum ad se invicem habitudines (4c.). Cognoscenda hinc sedulo ea, inter quae mutua datur repulsio, effervescentia, fermentatio, praecipitatio, deliquium, concretio &c. Haec vero cum sola doceat Chemia, hujus in Pharmacia summus inde usus patet. Plura de hac qualitate hoc quidem loco in genere dici vix possunt, quin in singulares formularum species incidamus.

Color. 99. *Colore* nihil mutabilius; praesertim sicubi varia permiscentur. Eo interim sunt qui adficiuntur. His igitur ut, quantum fieri potest, subveniatur, ad sequentia adtendendum.

α . Nullus, diaphanus, albus, aureus, ruber, caeruleus, colores in universum jucundiores sunt; minus

nus jucundi luteus, viridis, niger, ex his mistus, opacus, obscurus.

β. Est suus quibusdam formularum speciebus color magis familiaris. Emulsa lacteus, Julapia ruber, caeruleus, nullus, Misturas contractas aureus, rubicundus, diaphanus, commendat, & sic porro. Insuetus nauseam parit vel scrupulum delicatioribus; aliquando tamen prudenter adhibetur (27.).

γ. Ex coloribus miscendorum nulla datur coloris, post miscelam nascituri, determinatio physica generalis. Ex colore carentibus, inter se mistis, album, flavum, rubrum, caeruleum, fuscum, atrum &c. producit Chemicus; imo fere dixero, quovis ex quibusvis: ut ideo sola propemodum Chemia & exempla det & regulas, quibus hic opus. Adde his supra (85.) memorata, ne perversa sedulitate plus noceas, quam profis.

100. *Odorum* haud minor ferè, quam colorum *Odor.* (99.), est mutabilitas: at major etiam & verior efficacia. Curandum hinc, ne quid in his vitii ex mixtione diversorum oriatur. Quare nota.

α. Valde limitatas incertasque esse circa odorum gratiam regulas; nec placere omnibus, qui nonnullis (85. β. γ.).

β. Suavitatem hic & utilitatem haud pari passu ambulare. Hypochondriaci, Hystericae, Epileptici, &c. a suaveolentibus saepe pessimè multantur.

γ. Inodora, tum medio vel suavitatis vel foeto-

40 DE FORMULIS IN GENERE.

ris gradu constituta, ferè in universum amari magis: putrida contra, & stercorea, promiscue a quibusvis fere hominibus ferri difficillime: foetidissima interim, aequè ac fragrantissima, ad bene maleque adficiendum corpus maxime valere.

δ. Omnem saepe rerum virtutem ab odoribus horumve principiis pendere; his destructis illam simul perire, mutatis mutari.

ε. Ex odoribus miscendorum haud posse generaliter determinari odorem misti. Docet fane Chemia,

Ex inodori inter se junctis nasci odoratissima. Sali Ammoniaci si miscueris Alkali fixum vel Calcem vivam, inodoro inodora, quam vehemens exsurgit odor subitissime! Vitrioli Acidum adfunde Nitro, Sali communi, Ammoniaci, Tartaro regenerato, & similibus: eveniet idem.

Ex odoratissimorum permixtione effici odore omni carentia. Spiritus Salis Ammoniaci cum Acido Nitri vel Salis junctus pro exemplo sit.

Foetores pessimos a minus foetidis, aut & suaveolentibus, commixtis posse excitari: suavissimos contra odores a foetidissimis. Sulphur Alkali fixo solutum, Aceto adfuso, nonne ova olet putrefacta? Male olentes interim fucci simul eadem in crumena gestati Lemeryo Moschi exhibuere suavitatem (a).

Quocirca, ut hic quoque circumspectè agatur, aequè

(a) Hist. de l'Acad. Royal. An. 1766. p. 7.

DE FORMULIS IN GENERE. 41

aeque iterum utilis est ac necessaria Chemiae cognitio.

101. *Sapor*, iisdem, quibus odor, conditionibus *Sapor*.
obnoxius (100.), similes etiam cautelas reposcit.
Sincerus, dulcis, acidus, amarus, falsus, &c. optimi: rancidus, putridus, urinosus, unguinosus, aluminosus, ingratisissimi: diversissimi, saepe & absurdissimi sunt, docente rursus Chemia, qui ex variorum permixtione enascuntur.

Acidum & Alkali nonne destruuntur ambo inter se commissa, nascente falso aut amaro mixti sapore?

Quid ingratus falsedine, quam fatuus Cancrorum Lapillus, & Marina quaevis Absorbentia, conciliant Acidis?

Terrae pingues, insipidae, cum Acido fiunt Aluminosae, stipticae.

Plumbum cum Acidis saccharinam generat dulcedinem, Ferrum ex dulci stipticum, Metalla reliqua quam terribiles sapes!

102. Ferri tamen quandoque possent Qualitatum *Vis medicata*.
haftenus (96 ad 102.) recensitarum vitia; nisi his
saepissime comitem se jungeret incongrua *Virtutis Medicatae* mutatio. Imo haec, illis etiam vix notabiliter alteratis, haud raro nascitur inexpectata. En quaedam exempla!

α. Acida & Alcalica inter se mista vires suas singulares perdunt utraque, quippe in falem neutrum abeuntia.

42 DE FORMULIS IN GENERE.

β. Acida & Abforbentia vera fe mutuo deftruunt; ut nec horum nec illorum virtus fuperfit, fed nova penitus nafcatur.

γ. Terrae bolares, medicatae, Acidis junctae, vim adstringendi adquirunt fortiozem, aluminofam.

δ. Purgantibus aliis nocent vel profunt Acida, aliis Alcalica. Scammoneum Acidi commixtio reddit, arenae inftar, inertiffimum: Alkali fixum contra adjuvat. Jalappam & Colocynthidem fere cicurat penitus Sal Tartari.

ε. Opiata Sudoriferorum & Sialogogorum actionem promovent; reliquorum vero Evacuantium fere fupprimunt.

ζ. Mucilaginofa & Adstringentia Sacchari mixtione debilitantur.

η. Hydrargyrum, cum Sulphure in Aethiopem aut Cinnabarim mutatum, Sialogogum efle definit. Idem, cum Sacchari aut Lapid. Cancror. duplo accurate tritum, fit inertior Aethiops albus. Vide tamen (a). Turbith Minerale, cum Pilul. de Duobus & Camphora remixtum, ex evacuante in alterans mutatur (b). Mercurius Dulcis, Sulphuri Antimonii fociatus, ptyalifmum, vomitum, alvum, urinam, vix movet (c). Sublimatus Corrofivus, ad-

(a) Medical Effays of the Society in Edinburgh. Vol. III. p. 388.

(b) Ibid. Vol. IV. p. 32.

(c) Ibid. Vol. I. p. 46. Vol. III. p. 389.

admistu pluris crudi, fit Dulcis. Calces Mercurii plurimae, adhaerente acido acres, per Alcalica, vel Terrestria Absorbentia, intertrita mitescunt. An Aethiops, aut Cinnabaris, cum Alkali fixo permista manent eadem, nec virtutem Sialogogam recuperant?

9. Calx viva, ex se fatua, quantam Alkali fixo inurit acrimoniam! Quantam parti Salis Ammoniaci!

10. Alcalica Acidis, Acida Alcalicis soluta, plerumque excutiunt cum insigni virium alteratione. Martis Vitriolum Alcalicis mistum in speciem abit Tartari Vitriolati, Ochramque indomabilem. In reliquis Metallis & Semimetallis similia obtinent: ita tamen, ut pro majore aut minore admixti Alkali copia ingens effectuum diversitas nascatur. Alumen ab Alkali in Calcem praecipitatur inertissimam: unde Magisteriorum Aluminosorum natura patet. Sulphur, Alkali solutum, Acido inde exturbatur, &c.

11. Terrestria Absorbentia, vi Antacidâ Alcalicis similia, simili quoque modo plerumque mutant & mutantur.

12. Alkali Fixum ejicit de corporibus concretis tum Volatile, tum Absorbentia Terrestria. Volatile idem praestat ratione Absorbentium. Calx tamen viva excipitur, quae contra Alkali Volatile excutit (9.). Quam immanes hinc mutationes, ubi Alkali Fixum vel Calx viva, cum Sale Ammoniaco aliis-

44 DE FORMULIS IN GENERE.

aliisque Alkali Volatile continentibus; aut utrumvis Alkali cum Magisteriis Solubilibus Coraliorum, Perlarum & similium, combinatur!

μ. Acidum natura fortius expellit aliud Acidum debilius de sua basi. Fortissimum autem est Vitriolicum; debilissimum, quod ex Vegetantibus habetur. Quid igitur? Si Vitrioli, Sulphuris, Aluminis, Acida, utpote ejusdem omnia indolis, jungantur Sali Communi, Ammoniaco, Nitro, Febrifugo Sylvii, Tartaro Solubili, Regenerato, & similibus? Quid? Si ea ipsa Acida, laxiore in sede haerentia, Vitriolum v. g., Alumen, &c. iisdem Salibus permisceantur. Constat hinc, quid de Tinctura Martis Zwelferi, quid de aliis hujus farinae, statuendum.

ν. Acida, praesertim Fossilia, ne temere jungas quibusvis Metallicis aut Mineralibus: nascuntur enim mirae hinc quandoque mutationes; imo Venena saepe violentissima. Mercurius Sublimatus, Ruber Praecipitatus, Lapis Infernalis, Butyrum Antimonii, alia plurima, id loquuntur.

ξ. Idem corpus, alio atque alio menstruo solutum extractumve, vires medicatas exserit diversissimas. Purgantium Vegetabilium pleraque, cum menstruo aquoso primitus extracta, agunt felicissime; cum merè spirituofo torminalia sunt & purgant parcius (a). Antimonii Vitrum, vel Crocus, Vino vim Emeticam communicant; non item Aquae, Aceto

(a) Boulduc dans les Memoir. de l'Acad. Roy. 1701. p. 256.

ceto destillato, Vino adusto, hujusve Alcoholi (a). Cuprum Acido solutum Emeticotaton est; Alkali Volatili Urinas pellit efficacissime: Sale Ammoniaco fit Purgans per Alvum (b), &c.

103. Plura memoratis (102.) adferre possem: atque utinam omnia! Sed uti miscendi hodie & componendi nec modus est nec finis (72. 1.); ita tamen longissimè abest, ut oriundas inde alterationes ad amissum cognoscamus; utpote de quibus tum demum constabit accuratius, cum & naturalia simplicium principia, & mutuae singulorum ad se invicem habitudines, & veri, quibus agunt, modi, plenè fuerint detecta.

104. Qui interim, non ignarus Chemiae, mistionem adgreditur medicamentorum pharmaceuticam, vel ideo cautus erit; quia prae alio quovis novit, & mutationes stupendas e variorum conjunctione nasci, & forte infinitas superesse nobis hactenus ignotas: neque enim omnium & singulorum corporum inter se mutuo adplicationes, quae fieri possunt, omnes tentatae sunt, nec tentatarum producta rite examinata. Nolim vero quis existimet, me exempla (102.) enarrata eam ob causam in medium attulisse, ut tironi meo dissuadeam in concinnandis formulis istiusmodi permixtionibus uti, eosque, qui talia audeant, adversus regulas justae compositionis peccare arguam. Absit! Novi quippe praestantissimis

(a) Lemery Traité de l'Antimoine. p. 413. &c. 561. &c.

(b) Boerhaave Elem. Chem: Vol. II. p. 475. & seq.

46 DE FORMULIS IN GENERE.

simis etiam Practicis ea frequenti in usu esse, & felicissime cedere; quum variorum mixtura novas saepe vires generet in simplicibus nequaquam reperiundas, longe saluberrimas. Itaque hoc tantum inculco, prudentia opus esse in miscendo, nec inconsiderate quaelibet cum quibuslibet componenda, nec ex singulorum ingredientium virtutibus virtutem compositi semper explicari posse.

105. Expositis materiae utriusque formulae conditionibus (63. ad 104.) superest, ut de modo eandem designandi (61.) dicam,

Ordo ingredientium.

106. Pertinet huc primum *Ordo*, quo ingredientia formulae scribi solent. Is autem varius est in variis formularum speciebus; imo nec unus & idem in iisdem constanter observatur: uti patebit in singularum historiis. In genere hic notetur

α. Quod singulari cuivis ingredientis singularis datur linea, nec duo vel tria continuo juxta se mutuo scribantur.

β. Ingredientia ejusdem speciei sibi mutuo proxime subjungantur; Radix Radici, Aqua Aquae &c.

γ. Specie diversa secundum quantitatem, qua recipiuntur, plerumque inter se digerantur; ut ordinem ducant copiosissima, claudant parciora, vel & vice versa.

δ. Alias & *Basis* (75) primum tenet locum, alterum *Adjuvans* (78.), tertium *Corrigens* (83.) postremum *Constituens* (86.).

ε. Quae

ε. Quae praescribuntur quantitate non definita, aut ex reliquorum ingredientium quantitatibus saltem definienda, fere semper ultimum locum occupant.

ζ. In universum expediret Medicos eodem ordine in praescribendo uti, quem pharmacopoeus in miscendo ex regulis artis sequi deberet. Sic norma daretur inperitioribus, cujus ope errores vitare possent. Quotusquisque autem Medicorum est, qui hoc legitime perficere norit! Vid. (7. γ. 8.)

Isthaec quidem ex speciminibus formularum postea exhibendis clarius elucescent: tum vero & patebit, datas hoc loco regulas non carere exceptionibus.

107. *Modus* deinde *scribendi* formulae materiem *Modus* suas etiam leges habet, quas observare & utile & *scribendi* decorum est. Nimirum.

α. Quo distinctior & lectu facilior est scriptio, eo commendabilior: hinc eidem adfuescat Medicus, neque negligenter aut propere nimis literas pingat, cauturus, ne sua culpa pharmacopoeum in errorem aut dubitationem inducat.

β. Nec peccet contra orthographiam, ridendus peritioribus.

γ. Inconditum scriptionis excessum vitet. Unde, si plura ejusdem speciei ingredientia sibi mutuo subjunguntur, juxta (106. β), primo saltem nomen speciei, omnibus commune, praefigitur, reliquorum
vero

28 DE FORMULIS IN GENERE.

verò nomina tantum propria deinceps, directè sub nomine proprio primi, ordine (106. α) dicto, collocantur. Simile quid obtinet, si plura proximè sibi invicem subjuncta aequali singula quantitate praescribuntur: tum enim, ne cujusvis quantitatem singillatim adscribere necesse sit, vocabulo *ana* vel *aā* utimur; quippe quod ante designatam postremi illorum ingredientium quantitatem positum notat, de praecedentium singulis tantumdem esse recipiendum. Plura ejusmodi compendia in usu sunt, quae tamen in decursu sponte innotescunt, atque ideo saltem, si tuta fuerint, negligi non debent, quia ubivis more recepta sunt.

1. Pejores noxas nimia infert scriptionis brevitās; praecipuè cum ingredientia non vulgaribus literis, sed introductis characteribus, saepe male pictis, saepe aequivocis, quandoque non sine ostentatione, designantur: quo nimis frequenter factum est, ut pharmacopoeus nonnunquam aliud pro alio, summo cum aegri periculo, exhibuerit. Unde prudentius est, vel nullis ejusmodi uti compendiis, vel nonnisi distinctissimis, pervulgatis, minimè aequivocis; ubi fortè, juxta (27.), materiem formulae celare animus est. Opus tamen est, usitatos Medicis characteres saltem cognoscere; quum plena iis sint omnia. Discantur ergo ex *Schröderi Pharmacopoea*, aut alibi.

2. Istis nominibus ad designanda ingredientia utere, quae in officinis recepta sunt; licet vel barbara vel impropria fuerint. Cavebis sic, ne pharmacopoeus

poeus quid pro quo sumat. Praecipue retinenda plantarum nomina, quae Medicis a longo tempore in usu fuerunt, atque etiamnum in Dispensatoriis adhibentur; tametsi novis Botanicorum systematibus forte minus congruant. Si tamen, ob (27.), minus vulgato uteris vocabulo, elige tale, cujus significatio haud obscura sit, saltem commode inveniri possit, aut praemone pharmacopoeum!

108. *Ponderum* denique & *Mensurarum*, quibus *Pondera* materiae medicatae quantitates in officinis determi-^{& Men-}nari solent, cum discrepent a vulgaribus, accurata^{surae.} tum cognitio, tum designatio, requiritur.

109. *Pondera*, hodie in officinis pharmaceuticis Belgii nostri multisque per Europam aliis usitata, sunt

Libra. Uncia. Drachma. Scrupulus. Granum.

℔. ℥. ʒ. ʒ. gr.

Libra Medica est unciarum XII.

Uncia ——— drachmarum VIII.

Drachma ——— scrupulorum III.

Scrupulus ——— granorum XX.

Granum raro ulterius, nisi in duas partes aequales, dividitur, neque eo minus pondus in usu est, quod nomen singulare habeat.

110. *Mensurae*, hodie in re medica usu receptae, sunt vel *Aridorum* vel *Liquidorum*.

Arida metimur.

Fasciculo (Fasc.), qui, quantum brachio complicato capi potest, continet, & aequalis habetur Ma-

50 DE FORMULIS IN GENERE.

nipulis XII, rarius tamen, nec fere nisi ad balnea ex herbis conficienda, usitatus.

Manipulo (M.), cujus moles est, quam tota manu complecti possumus: dicitur autem pugillis IV constare.

Pugillo (Pug.), qui continet, quantum pollice duobusque digitis primoribus unius manus adductis tolli potest.

Numero (N^o.) denique pari vel impari.

Liquidis metiendis adhibentur, praeter *Mensuras* cavas vulgares, inter mercatores usitatas, *Congium*, *Pintam*, &c. etiam

Cyathus, qui fere uncias duas aut fesqui capit.

Cochleare (Cochl.), quod pro semuncia habetur.

Gutta (gtt.), quae, minima liquidorum mensura, grano inter pondera substituitur; quamvis & pondere & volumine multum differat pro varia liquoris stillantis gravitate specifica & consistentia: ne dicam de discrepantia, quam modus stillandi, aut margo, unde gutta cadit, inducere potest.

III. Ut autem legitimus istorum (109. 110.) usus intelligatur, notare expedit,

α. Ponderibus designari omnia, non arida solum & mollia, sed etiam liquida, quorum quantitas accurate determinata requiritur.

β. *Mensuras* aridorum ad mole & vi diffusiora, herbas, flores, semina &c. adhiberi. Numero praepri-

primis fructus, femina majora, bulbos quandoque, albumina & vitellos ovorum &c. praescribi. Pro diversitate autem & metientis & materiae varium pondus est, quod continent, nec manipulus unciam dimidiam, nec pugillus drachmam integram aut dimidiam semper exacte pendet.

γ. Liquidorum Mensuras rarioris usus esse in formulis magistralibus, nec adeo nisi ad determinandas quantitates liquorum grandiores, aut ad doses, quarum dimensio aegris horumve ministris committitur. Pleraeque certe earum in variis locis capacitate discrepant; omnes pro diversa liquidorum gravitate aliud atque aliud pondus continent. Certior hinc ponderum usus est: aut si mensurae tamen placent, scire convenit, quantum pondus de variis liquotibus capiant. Guttis interim liquidorum quantitates, drachma dimidia aut scrupulo minores, plerumque commode & tuto praestituuntur.

δ. Characteres & compendia, quorum in designandis ponderibus & mensuris usus est, si quis amet, accuratissime saltem exprimenda sunt, ne culpa Medici errans pharmacopoeus aegro detrimentum inferat. Consultius hinc videtur iis abstinere. Vide (107. δ.)

ε. Numerus ponderum & mensurarum non barbaris (1. 2. 3. &c.), sed romanis notis (I. II. III. &c.), quippe distinctioribus, scribitur.

ζ. Omnia pondera & mensurae, gutta excepta, bifecari solent, eorumque pars dimidia designari caractere (β).

7. Mensurae & pondera majora, integra vel dimidia, per proprias suas notas, nequaquam per mensuras & pondera minora, quibus constant, exponuntur. Scribimus dr. β , non scrup. ιβ : unc. β , non dr. iv. Minima tamen haec multi, nec male, negligunt.

8. Aliquando ponderis aut mensurae determinatio pharmacopoei arbitrio relinquitur, scribiturque saltem, *quantum sufficit* (q. s.). Ferri id potest, si ex cognito consistentiae debitae gradu, aut alia quadam regula stabili, determinationem hanc juste facere licet pharmacopoeo: at sub conditionibus nimis vagis omnino vitari debet: prout in singularibus patebit.

11. Veteres Graeci, Latini, Arabes, aliis usi sunt ponderibus & mensuris, quae cum & inter se, & a nostris, discrepent, licet hodie exoleta, Medico tamen cognita sint oportet, si scripta eorum, quae ad materiem medicam hujusque praeparationem & utendi modum adtinent, recte intelligere voluerit. Quocirca merito dolemus, post tot tantosque doctorum hominum labores nondum adeo discussas esse, quibus haec res immerfa haeret, tenebras, ut plena luce refulgeat. Nimirum credibile est, isti ignorantiae partim deberi, quod majores nostri, quia veterum libros de medicamentis conscriptos non intelligerent, eo tandem devenerint, ut, post habitis neglectisque, quae illi praeclare inventa longoque usu probatissima posteris commendarant, remediis,
ad

ad nova componenda animum converterent; maxime quum & materiae medicinalis, priscis temporibus usitatae, haud satis certam esse cognitionem experirentur. Quod quidem antecessorum nostrorum exemplum in tantam paullatim licentiam degeneravit, ut nunc ineptissimus quisque & omni tum doctrina, tum experientia, destitutus, novis, a se temere confarcinatis, quotidie, non sine magno aegrorum nocumento, utatur, & compositionum recens excogitatarum nec modus sit, nec finis. Verum haec obiter. Magis ad rem praesentem facit, quod etiam hodie inter mensuras & pondera, in diversis locis apud Medicos usitata, non minor certe varietas & confusio, quam olim, luxuriet: quasi non plus satis conjecturarum in arte nostra detur, ut etiam haec ambiguitas, quam tollere facillimum foret, accedere debeat. Nequid de mensuris aridorum (110, 111, β .) dicam, in quibus nihil exactum est, neque admodum desideratur, liquidorum mensurae ejusdem nominis quantopere variantes capacitate in diversis dispensatoriis constituuntur! Pinta hic viginti circiter liquoris uncias continere dicitur; illic sedecim: alibi duodecim: alibi vel bilibris habetur, triginta duabus constans uncis. Ponderum haud minor inconstantia est. Libram aurifabrorum alii adoptant: alii civilem suae regionis aut urbis: alii singularem medicam, quae nec civilis sit, nec aurifabrorum. Dividunt plerique libram suam in uncias duodecim: nonnulli tamen in sedecim. Scriptulum, quod ut plurimum granorum viginti habetur,

54 DE FORMULIS IN GENERE.

aliqui in viginti quatuor secant. Granum multis est, quod pondus feminis hordei modice crassi, aut piperis albi, aequat: aliis numarium placet; etiamsi ceteris ponderibus horumque divisione a numulariis recedant. Inde apud utrosque incertum est, quantum scriptuli partem granum conficiat. Ferenda quidem ista discordia foret, si remedium non admitteret: at vero cum id invenire non difficillimum sit, & multa suadeant, ut adhibeatur; quae tandem ratio est, cur inveteratus error diutius foveatur? Quid ni omnem prorsus ejicimus mensurarum semper fluctuantium usum, solamque potius ad trutinam confugimus? Quid ni, aurifabrorum & numulariorum exemplo incitati, aut horum ponderibus, quae per universam Europam eadem habent, utimur, aut, si novitas arridet, alia quaedam, sed exacta & statuta, ponderum ratio excogitatur, ad quam se omnium locorum Medici ac pharmacopoei conforment?

S U B S C R I P T I O.

112. Expositis, quae ad materiam formulae recte designandam spectant, sequitur *Subscriptio*, quae pharmacopoeum docet, quamnam expetat Medicus formulae speciem, quomodo haec paranda, & quantum ad pharmacopoeum adtinet, exhibenda aut adplicanda sit. Quae quidem omnia in singularibus formularum historiis deinceps accuratius tradentur. Quare hoc loco pauca duntaxat generatim praemitemus.

a. Si

α. Si Formula uno saltem constat ingrediente, quod nulla egeat praeparatione extemporanea, sub-
scribitur *Fiat* (F.), addito formulae nomine, v.
g. *Pulvis, Bolus* &c.

β. Si vero pluribus constat tantum permiscendis, nec alio modo praeparandis, ponitur primò *Misce* (M.), dein *Fiat* (F.), & tandem formulae nomen: sic
e. g. *M. F. Bolus*. Aliquando tamen, in Mixturis liquidis praesertim, sufficit simpliciter (M) adscribere: aliquando & singulari monitione mixtionis aequâbilitas inculcanda.

γ. Si tamen, praeter mixtionem, alia insuper desideratur praeparatio, conscissio v. g. tusio, digestio, coctio &c.; haec quoque designanda est vel ante vel post (M), prout mixtionem vel praecedere vel sequi debet. Quandoque & mixtionis nulla fit mentio.

δ. Divisio dein medicamenti jam parati in suas doses, si requiritur, subjungenda: ubi quandoque sedulò monere pharmacopoeos expedit, ut doses singulas exactissime faciant aequales; quia saepe, compendii ergo, ad oculum saltem, partitionem instituunt.

ε. Receptaculi etiam, cui indendum remedium, mentio nonnunquam fit; imo & obthuramenti, cum facile avolantia aut aëre liquefcentia ingrediuntur. Patebunt haec in singularibus.

ζ. Instrumentum denique, cujus ope praescriptum

56 DE FORMULIS IN GENERE.

tum adplicari debet, aut pars corporis, cui adhiberi, aliquando commemorantur, si haec ad pharmacopoeum attinent: uti postea in Emplastrorum, Linctuum, Enematum &c. historiis docebitur.

η. In omnibus his (α ad ζ) praestituendis brevis sit Medicus, at clarus & distinctus, terminis utens technicis, licet barbaris; ne ipsius culpa committatur error, aut pharmacopoeis creetur molestia.

S I G N A T U R A.

113. Denique de *Signatura* dicendum, quae, ut ut non ubivis, alicubi tamen usitata, nec sane prorsus contemnenda, quandoque etiam absolute necessaria, exponit praescripti remedii formam, vim, dosin, utendi modum, tempus, vehiculum, regimen, &c., quousque haec aegro vel adstantibus cognita requiruntur. Haec ut ordine fiant.

α. Infra Subscriptionem (112. α. ad ζ.), a linea, ponitur lit. S. id est *Signetur*.

β. Tum, si plura, similis praecipuè consistentiae aut formae, remedia pro eodem aegro expedienda simul sunt, singula per literas majusculas A. B. C. &c. vel numeros 1. 2. 3. &c. in fronte vel margine cujuslibet formulae positos, a se mutuo discerni, haeque ipsae notae dein cujusvis etiam Signaturae post lit. S. adscribi debent: e. g. (S. lit. A. vel N°. 1.) Id quod supervacaneum est, si una saltem, aut plures facile a quovis distinguendae, formulae praestituuntur.

γ. Ad-

γ. Adponitur porro medicamento titulus, ex forma & virtute ejus compositus: v. g. *Potio purgans* &c.

δ. Denique dosis, utendi modus, tempus, vehiculum, regimen, & si quae alia observari debent, commemorantur.

ε. Quum Signatura haec (α ad δ) normam praescribat aegro, juxta quam in remedii usu procedendum est; hinc is vel rescissam sibi servat, vel pharmacopoeus eandem, in singulari chartula accuratè descriptam, remediique receptaculo adfixam, una cum hoc, aegro tradit.

ζ. Idiomate igitur vernaculo, & distincta brevitate, neque aegro incognitis scribendi compendiis aut characteribus, hic utendum.

η. In dando titulo evitanda praeprimis circulatoria ostentatio, nec sesquipedalia aut hyperbolica adhibenda epitheta: *Aureus*, *Incomparabilis* &c. Risum haec movent intelligentibus, ludibrioque exponunt Medicum; quamvis plebeculam capiant.

θ. Cavendum insuper, ne reticenda efferantur in Signaturis eorum, quae ad morbos pudendos, v. g. Luem Veneream, vitia Menstruorum, Sterilitatem, Inpotentiam &c. aut & partibus obscenis adplicanda, praescribuntur. Ejusmodi vel nullis vel minus apertis titulis insignienda; ut Emmenagoga vocentur Aperientia; Antivenerea Sanguinem depurantia; Aphrodisiaca Roborantia &c. Quae vero ad adplicandi modum pertinent, viva tunc potius voce, si fieri potest, injungenda.

58 DE FORMULIS IN GENERE:

i. Dosis hic per ejusmodi designari debet quantitates, quae aegro vel adstantibus cognitae, nec determinatu difficiles sint, v. g. per Cochlearia, Cyathos, Digitabulum, Nucis magnitudinem, Guttas &c. Si vero exactissime ad pondus definita requiritur, pharmacopoei potius industriae divisio est committenda; ut hic remedium in suas doses jam distributum exhibeat, ni quid obstiterit.

ii. Modum & tempus adplicationis, cum pro morbi, remedii, & aliarum conditionum varietate, discrepent, in genere sic dirigere expedit, ut scopo Medici quam maxime congrua, aegro, quantum pote, commodissima sint. Scrupulosae temporum determinationes, ex Astrologicis observationibus extortae, cordatiores hodie nec juvant nec decent. Ludant his superstitiosos agyrtae, quibus lucri & famae bonus odor e re qualibet. Dum autem hoc loco abusum temno, non mihi animus est omnem considerandi temporis curam ex medendi arte evellere. Sana etiam corpora non omnibus horis, diebus, aut quibusvis tempestatibus, aequae valent; tametsi inter res non naturales, quibus obnoxia sunt, nullam quandoque invenias, cui id tribuere possis, praeter atmosphaerae vicissitudinem. Quanto igitur magis hoc in aegros cadere debet, quorum vires resistendi morbus prostermit! Habent insuper morbi sua tempora accessionum, remissionum, quietis: ipsique naturae motus in valetudine tam secunda, quam adversa, statim ac regulares sunt. Quemadmodum
autem

autem omnes & singulas istas mutationes ex definitis suis causis profluere nemo facile negaverit; ita haud parum eo conferre Siderum, Solis praecipue ac Lunae, varios circuitus ac phases, quibus atmosphaera nostra aliter atque aliter afficiatur, non contemnendae observationes evincunt. (a) Quocirca manifestum est, nec medicamenta quovis tempore data aequalem usque vim exserere, sed horas dari, & dies, & anni tempestates, & quosdam astrorum adspectus, quibus magis minusve valentia reddantur & eorumdem actio incitetur aut prohibeatur. Insunt itaque in temporibus agendi opportunitates, quas qui prudenter captare novit, nae is in praxi felicissimus est. Inanibus autem fabulis in re seria non ludendum.

λ. Vehiculo si opus est, remedii naturae & viribus eligatur adcommodatum, remedio ipso haud injucundius, hinc ex gratioribus aut saltem consuetis, si fieri potest, depromptum. Cerevisia, Vinum, Juscula, Infusum Thee, Caffee, Nebula, Prunum; maceratum, Julapia, & similia, hic usu veniunt.

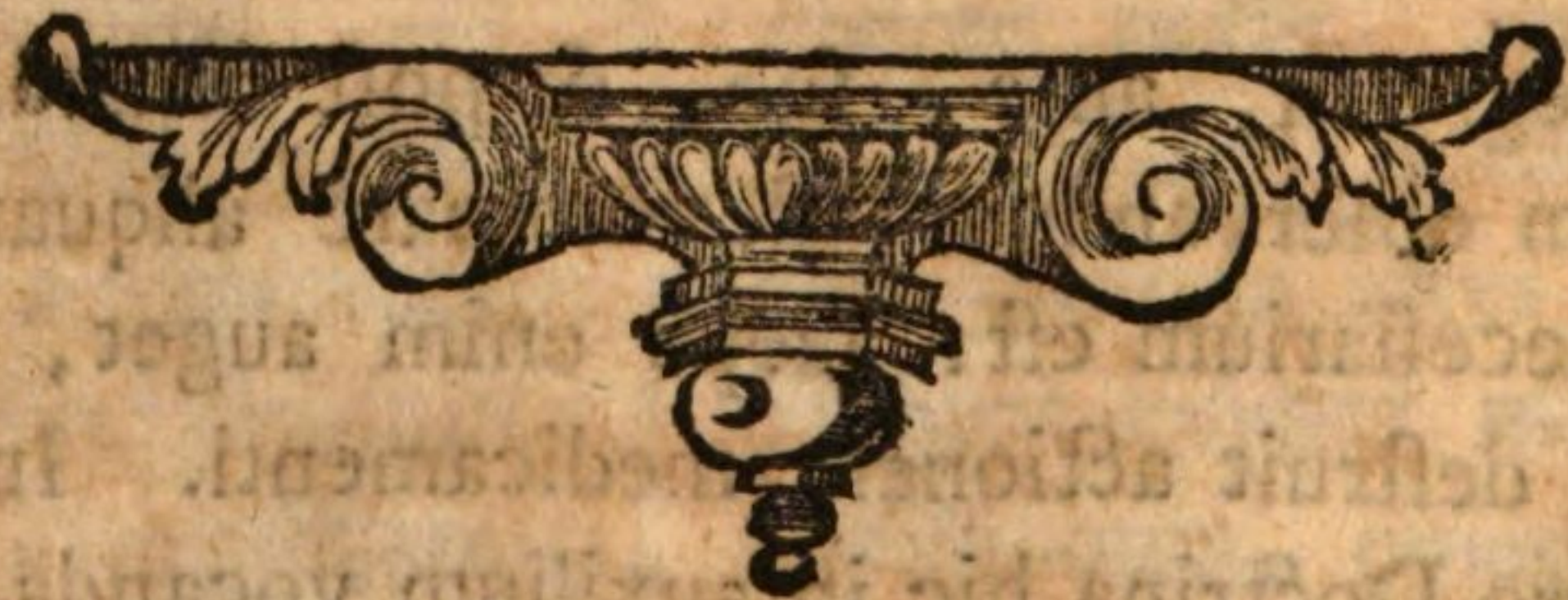
μ. Regimen, ante, sub, & post remedii adplicationem observandum, determinare aliquando absolute necessarium est: saepe enim auget, minuit, mutat, destruit actionem medicamenti. Indicationum vero Doctrina hic in auxilium vocanda.

Ce-

(a) Vid. R. Mead de imperio Solis & Lunae &c.

Ceterum quidquid ad Signaturam pertinet, ex speciminibus singularium formularum deinceps clarius elucescet.

II4. In universum denique tironibus inculcare juvat, scriptione potius, quam voce, exponenda esse, quae abs pharmacopoeo desiderantur, si cujusdam momenti fuerint. Litera scripta commissi forte erroris culpam certius a Medico removeere potest. Dein atramenti, quam plumbaginis, tutiorem esse in scribendo usum. Tandem, uti Medicus nunquam, nisi serio intenta mente, praescribere remedium debet, ita nec praescriptum manu mittendum, nisi prius sedulo revisum; ut certus sit clare expressa & bene distincta esse omnia. Ars praeparandi medicamenta, abusu pessimo, hodie tironibus fere aut amanuensibus, saepe imperitis, saepe incuriis, commissa, periculi interim, uti fructus, plenissima, a Medico prudente, sibi & aegris suis consulente, istas omnino cautiones reposit. Tantum de formulis in genere.

D E F O R M U L I S

In Specie.

115. **D**octrinae commodae distinctaeque ratio probat usu receptam formularum in *Internas* & *Externas* divisionem. *Internae* medicamenta praescribunt, quae ori ingesta deglutiuntur. *Externae* vero talia, quae vel extrinsecus admoventur vel variis corporis partibus alio quocunque modo inmittuntur. Eam igitur sequemur ut normam dicendorum, de *Internis* prius acturi.

D E F O R M U L I S

M E D I C A M E N T O R U M I N T E R N O R U M .

De

Pulvere Interno.

116. PULVIS INTERNUS est medicamentum interni usus, siccum, particulis minutis, non cohaerentibus, aequabiliter mistis, constans.

117. Tenuitatis gradu trifariam is (116.) dividitur: ut sit vel *subtilissimus*, qui etiam *Alcohol* & *Pollen* aut *Pollis* audit; vel *mediae subtilitatis*, qui simplici *Pulveris*, vel si compositus est, *specierum* nomine venit; vel *rudior*, & *crassioribus* particulis constans, qui *barbare grossus* dicitur, aut *Tragea*, *Dragea*, potius *Tragea*, si aromata saccharo commixta habet.

62 DE PULVERE INTERNO.

118. Natura materiae in Pulveris forma exhibendae, requisita ejus major minorve penetrabilitas, citior vel tardior, aut hanc illamve in partem determinanda actio, mixtionis magis minusve necessaria aequabilitas, facilis vel difficilis aegri deglutitio, praeprimis indicant, quinam Subtilitatis gradus (117.) conveniat. Hinc

Aborbentia, duriora, injucunda, resinosa, exactissime dividenda, altius penetratura, citius actura, &c. saepe subtilissima requiruntur.

Placet tamen nonnullis Aborbentia ruditer potius contrita dare; ne subtiliora cum glutine primarum viarum in lapidem durescant: qui quidem metus non inanis est, sicubi acidum a viscido haud certo discernere detur.

Aromatica, volatilia, ut longo sub tritu, sic dein & diutius adservata, multum virtutis perdunt: itaque his medius tenuitatis gradus sufficit; nisi cum metuitur, ne tenaciores fibrulae seperstites taedium moveant: sed has cribro secernere pharmacopoei est.

Sunt, quae ruditer pulverisata alvum, subtilius verò urinas aut alios humores movent, &c.

119. MATERIEM Pulveris (116.) praebet, quidquid, interno usui aptum, vel ex se, vel sub aliorum mixtione, in formam siccam, pulverulentam, redigi potest: ut ideo nec liquida penitus hinc excludantur.

120. Unde huc recipiuntur (α .) Simplicia quaevis regni triplicis solida, sicca, pulverulenta, vel friabilia, interne usitata. (β .) Praeparata & composita officinalia similia. (γ .) Quin Spissa etiam (α & β .): ut Succo densi, Extracta, Electaria, &c. (δ .) Imò & Liquida, Balsama v. g. Olea, &c.

121. DELECTUS interim habendus, ne promiscue quaevis congerantur. Quare nota.

α . Specificè leviora, simulque haud exigua dosi efficacia, rarius ad Pulveres subtiliores (117.) adhibentur: frequentissimè interim ad rudes, seu Trageas. Ejusmodi sunt Herbae, Folia, Flores, &c. Neque tamen ideo illa quoque, quae parva mole agunt, licet specificè leviora sint, excluduntur: quo praesertim aromata pertinent.

β . Si vero transgredi regulam (α .) jubet necessitas, curandum, ut intermixtis aliis, minore mole efficacibus, priorum inertiae succurratur; ne dosis efficax modum excedat.

γ . Liquidis (120. δ .) si uteris, memento quantitatem sufficientem siccorum interponere. De spissis & lentis (120. γ .) idem obtinet.

δ . Gummata hinc sola vix in pulvere danda: sunt enim & difficulter plerumque friabilia, & sub adsumptione per salivam aut vehiculum dissoluta facile lentescunt.

ϵ . Mucilagine etiam plena aut oleo, uti sunt multa semina, nonnisi cum aliis aridioribus subacta exhibi-

hibeantur: lentor enim tritu evolutus in pastam cogitur, & morâ saepe tanto citius rancescit.

ζ. Foetida, si potes, apage! Commodius haec Pilulari forma ingeruntur.

η. Acriora, amarissima, aliove sapore molesta, si danda, saltem ne meraca des, sed lenioribus fracta. Cavebis sic faucium rosionem, nauseam, vomitum, aliquando subsequentes.

θ. Resinas ideo, praeprimis acriores, saccharo, absorbentibus terreis, salibus appropriatis, quin & olei idonei tantillo, subigere expedit; ut solubiliores redditae in actum deducantur, nec partibus moleste adhaerescant.

ι. Praeparata mercurialia generosiora satius est Pilularum vel Boli, quam Pulveris, specie exhibere. Meraca saltem sic dare minus tutum: repugnat etiam dosis saepe parvitas. Addenda autem caute seligito (86. 102. η. ν.)

κ. Alcalina fixa, quo minus sola dentur, dissuadet urinosa acrimonia & facile deliquium.

λ. Alcalina volatilia, ut odore & sapore offendunt, ita cito in auras dissipantur minus exacte conservata.

μ. Acida & alcalina aut absorbentia, quum una commixta, si liquor diluens accedit, effervescent, multis nauseosa sunt. Est tamen, ubi Medicus, id non curans, Cremorem Tartari Lapillis Cancrorum mixtum forma pulveris ex vehiculo liquido recte propinat.

ν. Sa-

v. Sapoꝛes ingratos faccharo, aut &, in Trageis praecipue (117.), confectiõibus faccharatis, solidis, & similibus, corrigere licet: Odores injucundos oleis fragrantibus, quandoque Moschi Ambarique tantillo: utrique simul scopo adhibentur elaeo-facchara. Coloris gratiam conciliant cinabaris, fantalum rubrum, auri foliola, &c. intermista. Memor tamen cautelarum (85. 99. 100. 101.) his utere.

ξ. Simplicitatis studiosus ne congeras ultra 2, 3, summum 4, ingredientia, si minorem Pulveris quantitatem praescripturus es. In Trageis (117.), aliisque mole majoribus, auctior paullo numerus ferri potest.

122. ORDO in praestituendis ingredientibus cinnior est, si Basi praemissae (75.) Adjuvans (78.), tum Corrigenſ (83.), denique Constituens (86.), subjungitur juxta (106. δ.). Alias & quantitas ferriem digerit (106. γ.). Utrobique saltem speciei similitudo simul observanda (106. β.). Saccharum, si accedit, praecipue pondere ex reliquorum quantitate determinando, semper ordinem claudit (106. ε.).

123. Dosis (64.) Pulverum usitata & commoda est a scrupulo ad drachmam dimidiam. Augetur tamen quandoque & ad drachmam usque integram; sed rarius, nec nisi aegris minus nauseantibus, aut materie ex se ponderosiore, vel admodum solabili. Ultra vix adscenditur: uti nec infra scrupulum fit

inminutio, nisi ingredientia fuerint specificè leviora, aut aetas minor, aliave quaedam ratio id suasset. Trageas interim (117.) utpote plerumque & diffusiores, & gratiores, vel ultra drach. j. facile exhibueris: quin saepe dantur pondere non determinato, ad cochlearium, cultri apicem, &c. Ubique hic

α. Moles nimia, quousque fieri potest, vitanda, maxime cum injucunda fuerit materies, aut aeger fastidiens, delicatior, vomituriens, deglutitione haud expedita laborans, &c.

β. Habenda ratio, uti omnium conditionum (66.), ita maxime aetatis tenerioris (ibid. γ.); ne dosi hanc grandiore torqueas.

γ. Convenit hinc saepe numerum potius, quam molem, dosium augere, juxta (67. δ. ε.); ut usu frequentiore, minus molesto, compensetur parvitas.

δ. Sunt tamen, quae, vehiculo commodo facile solubilia, ideo ad drachmas aliquot pro dosi exhibitae, haud difficulter ingeruntur. Salia hujus sunt classis. Ebshamense datur vel ad unciam & ultra.

124. QUANTITAS GENERALIS (64.) in variis varia est. Trageae (117.) ab unc. β, ad j. ij, imo plures, praestituuntur. Evacuantium saepissime una saltem dosis simul praescribitur; nisi cum animus fuerit continuo quodam tempore, aut per breviora intervalla, eidem operi instare. Alterantia, ut quandoque ad unam duasve saltem doses, ita frequen-

quenter ad drach. ij, unc. j, ij, praescribi simul solent.
Nota tamen

α. Constantes hic limites in genere vix dari posse; determinari autem facile in casu singulari ex perspectis aegri conditionibus, ingredientium natura, Medici indicatione, &c. Confer (67. α ad μ. 68. 92. δ.).

β. Maxime quidem in hac formula curandum esse, ut quantitas generalis per pondus dosis, sine residuo, divisibilis sit, si discretio in doses certi ponderis a pharmacopoeo perficienda exigitur (68. γ.).

γ. Quandoque, ubi a minus accurata generosiorum divisione periculum timendum, consultius esse, ut singulas doses seorsim adaptare jubeatur pharmacopoeus: quem modum postea in Subscriptione trademus.

125. PROPORTIO ingredientium mutua, si plura miscentur, determinatur ex dosi efficace singulorum (66.), ex dosi pulveris stabilita (123.), & denique ex quantitate generali, quam Medicus praescribere in animo habet (124.). Ergo

α. De singulis tantum cape, ut quantitates omnium computatae constituent remedium intento scopo par, cujus dosis & quantitas generalis nec major nec minor sit, quam requiritur.

β. Si ingredientium dosis efficax excedit justam Pulveris dosin (123.), vel utere regula (ibid. γ.)

data, vel additis, quae minore mole agunt, vim illorum auge (80.): quod in specificè levioribus notandum (121. α . β .).

γ . Si contra dosi efficaciæ volumen longe minus est commoda dosi Pulveris (123.), idoneo constituente (86. 91.) intermixto apta moles procurari potest: quod in emeticis, opiatis, metallicis, &c. saepe requiritur.

δ . Dum liquida adhibes, memento regulæ (121. γ .).

ϵ . Sacchari quantitas, maxime in diffusioribus Trageis (117.), saepe reliquorum ponderi aequalis, hujusve dupla, imo tripla, praestituitur.

ζ . Ubique tamen, mutationibus virium aliarumque qualitatum, ex miscela oriundis (94. ad 102.), intentus cave, ne scopo excidas, aut profuturus laedas.

126. SUBSCRIPTIO (112.) exponit Pulveris praeparationem, divisionem, & receptaculum.

127. *Praeparatio* tritu absolvitur, &, si plura ingrediuntur, mixtione. Injungitur autem hisce verbis: *F. vel M. F. Pulvis* (112. α . β .): additur *rudis* vel *grossus*, aut una voce, *Tragea*, si talis expetitur: si tenuissimus, hoc quoque, aut, loco pulveris, *Alcohol* adscribitur (117.). Quandoque insuper monetur, mixtionem & tritum diu, citò, aequabiliter, mortario tecto, vitreo aut lapideo, non metallico, esse per-

perficiendum, si ita postulat natura materiei (118.), nec de pharmacopoei peritia sat certo constat.

128. *Divisio Pulveris* in suas doses si a pharmacopoeo exigitur, subjungendum prioribus (127.): *Divide in tot partes aequales.* Nec omittenda quandoque in drasticis sollicita monitio, ut partitio fiat exactissima: quin cautiore tum saltem unicam praescribunt dosin, hancque toties, quot doses expectant, singulatim confici jubent, adscribendo: *Fiat idem bis, ter, aut in duplo, triplo, &c.* (124. γ.). Nullo horum opus est, ubi dosis pondere haud determinatur (123.), aut aegro vel adstantibus dimetienda committitur.

129. *Receptaculo* alia alio egent: ejus hinc, maxime si curatiore opus, facienda mentio. Volatilia, aëre liquefcentia, in vitris servantur. Pulveres in suas doses divisi chartulis induntur: alii capsis, vel, ut vocant, scatulis. Adscribitur ergo: *D. in vitro, chartis, scatula.* Subjungitur, si nebula pro vehiculo erit: *cum nebula vel nebulis.*

130. SIGNATURA titulum ponit Pulveris, tum dosin, vehiculum, tempus ingerendi, regimen, &c. juxta ea, quae dicta sunt (113.). Ergo

131. *Titulus* sit: v. g. *Pulvis*, vel *Pulveres*, vel *Tragea*: addita dein virtute: v. g. *Absorbens*, *Pectoralis*, &c. observatis simul cautelis (113. ζ. n. 9.)

132. *Dosis* vel committitur aegro dimetienda pondere, mensurave minus exacta (113. ι.), scribendo

70 DE PULVERE INTERNO.

v. g. Sumatur drachm. j, vel β , vel quantum digitabulo, cultri apice, cochleari, &c. capi potest. Si vero a pharmacopoeo jam divisi exhibentur Pulveres (128.), sufficit scribere v. g. Capiatur una dosi. &c.

133. Vehiculo utimur vario.

α . Trageis quandoque nullo opus est, utpote ex se sat gratis (117. 125. ϵ .): saepe tamen Panis medicatus, saccharatus, biscoctus, tostus vulgaris, Vino generoso, Rhenano, Hispanico, Rubro Gallico, Hydromelle, &c. imbutus, cui justa dein Trageae quantitas inspergitur, hic usu venit.

β . Pulveribus aliis nebula saepe pro Vehiculo est; quippe qua madefacta involutus Pulvis, vix adfecto gustus organo, per fauces labitur. Monetur tum in subscriptione pharmacopoeus, ut totidem nebulas, quot sunt doses, simul exhibeat (129.); in signatura autem illarum usus exponitur.

γ . Liquidi tamen Vehiculi crebrior est usus, quod dotibus (113. λ .) memoratis praeditum requiritur. Unde

Ad Pulveres alcalinos, aut ex absorbentibus acidi conflatos, haud adhibe Vehiculum Acidum; ne concitata effervescentia nauseam parias, aut virtutem destruas (102. α . β .). Est tamen, ubi ex composito talia conjunguntur: uti in Antemetico Riveriano. Vide specimina hujus formulae.

A nimis pingui etiam abstinendum: plerisque enim uti ingratum est, ita & vires saepe remedii obtundit: quod circa carniū juscula notandum.

Cali-

Calidum, tepidum, frigidum, an adhibendum sit Vehiculum, quandoque monere expedit. Pinguicula actu frigida plurimis nauseosa. Tepida vomituros juvant. Calida gummosos pulveres in grumos cogunt, volatiles dissipant, ingratiore magis evolvunt, flatus cient & spasmos Hystericis. Ipsa etiam liquidi natura, receptus utendi modus, & aegri consuetudo, quandoque limites hic figunt.

134. *Tempora* demum, & *Regimen*, circa usum observanda adscribuntur varia, pro indicationum varietate (113. n. μ .): quibus exponendis hic locus non est (7. α .).

135. *Usus Pulveris* pene universalis est, & evacuandi & alterandi scopo adcommodatus. Videntur modo, an morbi indoles, sedes, symptomata, aegri temperies, consuetudo, ipsiusque auxilii indicati natura, isthuic formulae non repugnent (38. 47 ad 52. 119. 120. 121.) Difficultas aut impotentia deglutiendi in Angina, Ulceribus faucium, Apoplexia, Epilepsia, Syncope, &c. Pulveris usum vetant.

136. SPECIMINA haec sunt.

*

Pulvis Emeticus pro Adulto nimia cibi copia repleto.

Rx. Rad. Ipecacuanh. dr. β .

Tart. Vitriol. gr. v.

M. F. Pulvis.

S. Pulvis Emeticus ex cerevisia calida sumendus pro dosi.

E 4

Alius

*
 Alius ejusdem virtutis, fortior.

℞. Tart. Emetic. gr. v.

Resin. Jalapp. gr. iij.

Sacch. albiss. Scrup. j.

M. F. Pulvis.

S. Ut supra.

*
 Pulvis ad Vomitum sedandum, quem *Antemeti-*
cum Riverii vocant.

℞. Sal. Absinth. scr. j.

D. in chartula.

S. Pulvis Antemeticus ex succi limonii cochleari in
 ipso effervescentiae impetu capiendus.

*
 Purgans pro Adulto.

℞. Resin. Jalapp. gr. x.

Elaeosacch. Foenicul. gr. xxv.

M. terendo diu, F. Pulvis.

S. Pulvis Purgans, pro dosi, mane ex infuso Caf-
 fe sumendus.

*
 Alius in Cancro nondum exulcerato.

Vid. H. Boerh. Mat. Med. p. 110.

℞. Resin. Jalapp. gr. vj.

Diagrydii. gr. vij.

Stibii Diaphoret. non ablut. gr. xxiv.

M. F. Pulvis.

S. Ut prior.

Alius

*
 Alius in Scorbuti initio. Ibid. p. 184.

℞. *Tart. Vitriol. non acid.*

Crystall. Tartar.

Sal. Polychrest. ana drach. β.

M. F. Pulvis.

S. Pulvis Purgans mane ex sero lact. hauriendus :
superbibantur dein seri lact. unc. xij.

*
 Alius Antihelmenticus pro Infante.

Vid. Eund. p. 234.

℞. *Aloës gr. iij.*

Resin. Jalapp. gr. j.

Vitriol. Mart. gr. ij.

M. F. Pulvis.

S. Mane, jejuno stomacho, pro una dosi sumatur.

*
 Pulvis Resolvens, Antipyreticus, in Peripneumonia. Ibid. p. 148.

℞. *Flor. Sulphuris drach. ij.*

Olibani scrup. j.

Spermat. Ceti drach. β.

Stibii Diaphoret. non ablut. drach. j.

M. F. Pulvis, dividendus in xij. doses.

S. Sumat unam omni hora cum unc. j. Misturae ibid.
p. 147. praescriptae.

*
 Pulvis Stimulans & Resolvens. Ibid. p. 43.

℞. *Ol. destill. Menth.*

Majoran.

Tanacet. ana gutt. vi.

Sacch. alb. siccis. unc. j.

F. f. a. Elaeosaccharum, cui admisce

Rad. Zingib. alb.

Cort- Magellanic. ana unc. β.

S. ut in fronte. Capiat Drach. β. ter de die ex Vino.

*

Pulvis Excitans, Cardiacus.

Rx. Ol. stillat. Cort. Cinamom. gutt. xx.

Caryophyll. ar. gutt. ij.

Sacchar. albissim. unc. j.

Accurate subactis admisce

Cinabar. nat. puriss. dr. iij.

Fol. auri no. j.

D. in vitro probe clauso.

*S. ut supra. Sumat in virium deliquio, quantum cul-
tri lapice adtolli potest.*

*

Tragea Peptica, Ventriculo debili, frigido, apta.

Rx. Specier. Diagalang. unc. β.

Rad. Gentianae

Cort. Winteranor.

Myrrh. rubrae ana drach. j.

Confect. Sem. Coriandr.

Rad. Calam. arom. ana drach. iij.

Sacch. albiss. unc. j.

M. F. Pulvis, dandus in Scatula.

S. Tra-

S. *Tragea Stomachica* : de qua cochleare dimidium
pani biscocto, vino hispanico imbuto, inspersum
capiat post pastum.

*

Tragea Menses promovens ex sanguinis lentore
suppressos.

Rx. *Limatur. mart. rec. subtiliss.* unc. ij.

Semin. iv. calid. maj.

min.

Cort. Cinamom. aa dr. ij.

Caryophyll. arom. scr. ij.

Borac. pur. dr. ij.

Sacchar. albiss. ad pond. omn.

M. F. Pulvis in scatula exhibendus.

S. *Tragea Aperiens* : de qua cochleare dimidium,
quater de die, deglutiat, haustulumque vini rbe-
nani superbibat.

*

Pulvis Narcoticus in Peripneumonia.

Vide H. Boerh. Mat. Med. p. 145.

Rx. *Opii lamellatim tenuiter scissi & lente
exsiccati. gr. j.*

Corall. rubr. gr. xij.

Olibani. gr. vj.

M. F. Pulvis tenuis, quavis vespera ite-
randus.

S. *Pulvis Pacans*, vesperi ante somnum sumendus.

Pul-

76 DE PULVERE INTERNO.

Pulvis Antacidus.

℞. *Lap. Cancror. ppt.*

Osteocoll.

Cretae

Conch. Ostreor. calcin.

Corall. rubr. ppt. ana drach. ij.

Rad. Zedoar.

Nuc. Myristic. ana drach. iß

M. F. Pulvis tenuissimus, detur in scatula.

S. *Pulvis Temperans. Sumatur, quantum apice cultri capi potest, acido infestante.*

*

Pulveres Febrifugi.

℞. *Cort. Peruvian. opt. unc. j.*

Sal. polychrest. dr. ij.

Ol. still. Cort. Citr. gutt. viij.

M. F. Pulveres no. xvj.

S. *ut in fronte. Capiat unum quovis bihorio, tempore ἀνρυεξίας, ex tantillo vini.*

*

Pulveres Sialogogi Mercuriales.

℞. *Mercur. praecipit. alb. scr. ij.*

Matr. perlar. ppt.

Sacchar. albiss. ana dr. ij.

M. F. Pulveres n°. xx.

S. *Detur dosis hora sexta matutina, nona, duodecima, tum vespertina sexta & nona, ex cyatho decocti convenientis.*

Pul-

*

Pulvis adversus Rabiem Caninam Specificus.

Vid. Philosoph. Transact. n. 474.

℞. Mosch. opt. gr. xvj.

Cinabar. nativ.

factit. ana gr. xxiv.

M. terantur in pollinem inpalpabilem.

S. Capiat ex cyatho liquoris Arrak dicti, aut spiritus vini vulgaris.

Nota: Cinabari nonnulli Cochinelam substituunt, quam tamen a Sinensibus unquam ad usus medicos adhiberi non constat. Posset forte & ipsa Cinabaris omitti virtute remedii illibata. Sed aliud suadet canon (34), dum experientia docuerit, inutilem esse.

De

Bolo.

137. **B**OLUS est Medicamentum internum, molle, cohaerens, melle paullo spissius, buccellae quantitate definitum: unde & Buccella quibusdam audit.

138. MATERIAM ei (137.) praebet, quidquid interno usui aptum, vel ex se, vel permixtione aliorum, consistentiae dictae capax est. Quare huc recipi possunt

α. Sicca omnia, minore dosi efficacia, Pulverem constituendo idonea (120. 121.). Vocantur haec *Excipienda*, & sola inepta sunt.

β. Mol-

β . Mollia, magis minusve spissa: Conservae, Electaria, Extracta mollia, Rob, Pulpae, Confectiones molles, Balsama densiora, nativa, arte facta, Unguenta potabilia, Syrupi, &c. *Excipientia* haec audiunt; quia prioribus (α .) mista Boli formam (137.) constituunt: quin & eorum aliqua hanc ipsam ex se habent.

γ . Liquida contractiora: uti Balsama liquida, nativa, artefacta, Olea, Spiritus, Tincturae, Essentiae, Elixir, &c. Haec itidem ex se inepta vel *Excipiuntur* aliis, vel haec *Excipiunt* tanquam accessoria.

139. DELECTUM Materiae (138.) limitant frequentia.

α . Laudatur in Bolo maximè cohaesio non diffluens, mollities, & mixtura aequabilis.

β . Hinc sicca (138. α .), aut liquida (γ .), sola non conveniunt: sed molle quid (β), glutinantis loco, intercedat oportet.

γ . Mollium etiam (138. β .) pleraque sicci accessu spissanda sunt, ut Bolum forment. Nonnulla tamen ex se sola sufficiunt: uti Conservae, Electaria & Rob spissiora &c. Igitur in Bolo simplice (62.) talibus opus.

δ . Ingredientia omnia ejusmodi sint, ut inter se misceri queant in compositum aequabile.

ϵ . Acria, odore vel sapore molesta, viscida, hic potius, quam in Pulvere (121.), locum habent;
cum

cum magis tegi queant. Unde & mercurialibus drasticis forma haec commodior.

ζ. Pinguia, Balfama v. g. Unguenta potabilia, saccharo, aliisve siccis intertritis dividere expedit, ut facilius ingeri solvique in ventriculo possint.

η. Sales alcalini fixi & volatiles, aliive cito liquefcentes, in Bolos aliquamdiu conservandos haud recipiantur: deliquio enim justa consistentia, exhalatione virtus, perit.

θ. Ideo nec inter se effervescentia, aut facile fermentantia, huc quadrant, nisi cum ingestio praeparationem statim sequitur.

ι. Ingredientium numerus vix unquam ultra 3 vel 4 augeatur.

140. ORDO, in praescribendis ingredientibus hic usitator, Excipiens (138. β.) determinatae quantitatis primo ponere loco jubet; dein Excipienda Sicca (ibid. α.); post Liquida (ibid. γ.); tandem, si quod accedit, Excipiens, cujus quantitas pharmacopoeo relinquitur determinanda.

141. DOSIS (64.) Boli a drach. j. ad iß. vel ij. usque extenditur, haud temerè ulterius augenda, nisi cum specificè ponderosiora recipiuntur, aegerve in adsumendo haud difficilis est. Imo vix drachmâ major sit, si ex levioribus conflatur. Unde, ubi ingredientium dosis efficax hos limites excedit, satius est, massam in plures Bolos dispescere, quam
offa

offa grandiore praefocare aegrum. Compendium; uti Pulverem (113. α .), sic & vel magis etiam Bolum commendat. Nimiâ hinc parvitate hic vix peccatur; licet ne scrupulum quidem superet Buccella.

142. QUANTITAS GENERALIS (64.) saepissimè unam saltem, aut duas, rarò plures, quam tres vel quatuor, doses (141.) complectitur, nisi cum prebrevibus intervallis capi debent. Quum enim a pharmacopoeo jam partitae exhibeantur; facile vel nimis siccescunt, vel deliquescent, adservatae diutius. Qui ergo numerum dosium molemque (141.) inter se multiplicat, quantum simul praescribendum sit, novit.

143. PROPORTIO mutua ingredientium ex variâ horum consistentia & efficacia determinatur. Confer (87. 125.). Unde haud eadem obtinet in omnibus.

α . Si Mollia (138. β . 139. γ .), ex se formando Bolo apta, sola recipiuntur, proportio invenitur ex singulorum dosi efficace (66.), dosique Boli (141.), cognitio. Consistentia enim tum nihil limitat.

β . Ubi Sicca (138. α .) excipi debent, horum pro dosi drach. β , scrup. ij. summum drach. j. capienda. Excipientium verò (138. β .) varia tum requiritur proportio, prout magis minusve spissa fuerint, aut siccorum volumen varium & natura magis minusve bibula.

Con-

Conservae, hunc in finem usitatissimae, Electaria, Mel, Balsama spissa, & Unguenta, a scrup. ij. ad drach. j. iß. sumuntur.

Rob, Pulpae, Confectiones molles, a drach. ß. ad j. scrup. iv.

Syrupi, utpote liquidiores, a scrup. j. ad drach. ß. vel j.

Scilicet, posita siccorum mole & natura eadem, tanto exigitur ad ea subigenda minor excipientium quantitas, quo haec sunt liquidiora.

γ. Hinc patet, ubi siccorum moles minor est, excipientia spissiora adhiberi commodius; ubi vero major, dilutiora: ne Boli dosis (141.) ultra modum augeatur.

δ. Quodsi prioribus (ß.) etiam accedant liquida (138. γ.), horum vix ultra gutt. j, ij, iij, summum iv, pro singulis Bolis recipitur. Tum vero minuenda pro rata excipientium mollium proportio.

ε. Alias & siccis liquidisque quantitate determinata (ß. δ.) saltem praestitutis, excipientium mollium quantitas arbitrio pharmacopoei relinquitur, scribendo: q. s. (111. θ.). Quae tamen methodus adhiberi nequit, si horum dosis efficax limitatio est.

ζ. Frequentissimè autem, si siccorum moles paulò major est, aut excipiens primarium desideratur spissius parciusque; ut ideo dubium sit, an sat mollicula inde Boli consistentia emergere queat; alius

secundarii, liquidioris, v. g. Syrupi, q. f. superadditur.

η. Contra, ubi nimia Boli praevидetur mollities (139. α.), Sacchari, Pulveris Glycyrrhizae, & similia adpropriatorum q. f. adjungi solet: quod quidem maximè in Terebinthinaceis sinceris, &c. obtinet.

144. SUBSCRIPTIO ita habet: *M. F. Bolus vel Boli No ij, iij, &c.* Quod ad *Divisionem*, eadem nonnunquam hic cautela adhibetur, qualis circa Pulveres (128.), inde repetenda. Aliquando, ornatus aut commodae ingestionis gratia, iungitur simul: *Auri folio*, aut *Nebula obvolvatur*; aut *exhibeatur cum Nebula*. Confer. (129.). *Receptaculum* plerumque est vasculum fictile porcellanum, aut charta: cujus tamen commemoratione vix opus.

145. SIGNATURA ex dictis (130 ad 135.) facile intelligitur. Nebulam alii pro *Vehiculo* amant; alii liquidum, quo Bolum prius dissolvant. Juvat & liquorem idoneum dare superbibendum, si Boli tardior aut difficilior in ventriculo metuitur dissolutio: quod circa Terebinthinacea & similia maxime notandum.

146. Usus est, qualis Pulverum (135.); minus tamen frequens: haud enim adeo expedite semper agunt Boli, ac quandoque requiritur (145.); neque etiam palatis delicatioribus semper adrident.

Grati-

Gratificamur hac forma iis, qui varietate, aut Bolus magis, quam Pulvere, delectantur.

147. SPECIMINA haec sunt.

Bolus Emeticus pro Adulto.

℞. *Vitrioli alb.* gr. xxv.

Rob. Juniper. q. s.

M. F. Bolus. Detur cum nebula.

S. Bolus Emeticus, ex pauxillo cerevisiae aut infusi Theae viridis hauriendus: post quamlibet vomitionem superbihantur cyathi aliquot infusi ejusdem tepidi.

Bolus Purgans in Anxietate Febrili.

Vid. Boerh. Mat. Med. p. 124.

℞. *Electar. Diaprun. Sylv.* drach. iß.

Fol. Senn. pulv. scrup. j.

M. F. Bolus.

S. Bolus purgans, quo deglutito jusculum Passularum capiendum.

Boli Purgantes.

℞. *Conserv. Ros. pallid.* dr. ij.

Rhei elect. pulver. scrup. ij.

Resin. Jalapp. gr. ix.

Syr. Cichor. c. rb. q. s.

M. F. Boli n°. iii.

S. Ut supra. Capiat quovis biberio unum, donec alvus solvatur.

Bolus Antihystericus.

℞. *Mithridat. Damocr.* drach. j.

Troch. de Myrrh. scrup. β.

Ol. Stillat. Succin. gutt. ij.

M. F. Bolus, Auri folio obducendus.

S. *Bolus Pacans cum Aquae Pulegii cyatho sumendus.*

Boli Febrifugi, iidemque & Gangraenae oppositi.

℞. *Cort. Peruvian. opt.* unc. j.

Cascarill. dr. ij.

Syr. e Ros. sicc. q. f.

M. F. Boli n°. viii.

S. Ut supra. *Capiat aeger tempore ἀνυπεξίας quarta quaque hora unum ex haustulo vini.*

Boli Balfamici.

Vide Harris de Morb. Infant. Lib. II. Obs. II.

℞. *Terebinth. e Chio* drach. ij.

Pulv. Glycyrrhiz. q. f.

M. F. Boli n°. ij.

S. *Boli Nervini, quorum alter mane, alter vesperi, ex vitello ovi recentis sumatur, superbibendo singulis Aquae Lact. Alexiter.* unc. ij.

Boli Sialogogi.

Vid. Boerh. Mat. Med. p. 251.

℞. *Conserv. Rosar. rubr.* drach. β.

Mer-

Mercurii dulc. trit. gr. ix.

M. F. Bolus : cui similes duo alii, seorsim confecti, exhibeantur cum totidem Nebulis.

S. Boli Aperientes, quorum unum singulis quadrihoriis capiat aeger, corpore prius Ptisana adpropriata bene impleto.

Boli Adstringentes.

℞. Rob Cornor. drach. iij.

Extract. Tormentill. drach. j.

Boli Armen. laevig. scrup. ij.

Lap. Haemat. ppt. drach. β.

Syr. Myrtin. q. f.

M. F. Boli n°. iv.

S. Boli Adstringentes. Capiat omni trihorio unum ex tantillo Vini rubri, austeriusculi.

De

Electario.

148. **E**LECTARIUM, *Electuarium*, rarius *Mistura*; frequentius ab ingredientibus Conditis *Conditum*, ab Opio *Opiata*, dictum, est medicamentum internum, Bolo (137.) simile, paullo tamen mollius, & pluribus unâ dosibus, a pharmacopoeo non dividendis, praescriptum.

149. MATERIAM agnoscit eandem, quam Bolus (138.). Accedunt saltem Conditurae; utpote quae frequentius ad Electaria recipiuntur.

150. DELECTUS quoque idem fere, qui (139.), hæc tamen peculiariora sibi vindicat.

α. Odore, sapore, colore, injucunda magis hic vitanda, ob usum crebriorem, majoremque utplurimum molliem.

β. Deliquescentia, exhalantia, putrescentia, effervescentia, facile fermentantia, aut acescentia, tanto minus conveniunt, quo & mollietates hic major & adservatio longior requiritur.

γ. Ob easdem rationes commixtio etiam exigitur accuratissima, tritu pulverum exactiore, subactione pinguium, resinosorum, balsamicorum, per vitellum ovi, &c. perficienda; ne mora secedant.

δ. Quandoque tamen, ubi Electarium spissius conficitur, non opus est, nisi tritura diligente, ad Balsama aut unguenta potabilia cum ceteris concorporanda; quum spissitudo secessum praepediat.

ε. Quod si specificè graviora recipiuntur, paullo spissior etiam consistentia ex usu est.

ζ. Drastica quoque, maximè Metallica & Mercurialia, ideo absint; ne vel mistione minus aequabili, vel secessu per moram, vel minus curiosa dosium partitione, quae hic plerumque aegris vel adstantibus committitur, periculum inferatur.

η. Numerus ingredientium paullo quidem major, quam in Bolo (139. 1.), ferri potest: ne tamen nimius sit (31.).

θ. Auri argentine folia, ornatus ergo, quandoque inter-

intermiscantur ; quibus, qui volet, utatur, memor interim regulae (85. e.).

151. ORDO, vix alius, quam in Bolo (140.), Mollia pondere determinata primo ponit loco, tum Sicca, Liquida dein, tandemque ea, quorum saltem quantitas sufficiens praescribitur. Sponte hinc patet, Mollium si nullam pondere determinato accedat, Siccis primum deberi locum.

152. DOSIS, haud temerè Bolo major (141.) constituenda, rarius pondere definitur, ut plurimum mole, v. g. ad nucis avellanae, juglandis, moschatae, castaneae, magnitudinem, aut quantum cochleari, vel cultri apice, capi potest, &c. Quandoque saltem totum portionibus aliquot, v. g. 3. 4. 5. &c. ad oculum dimetiendis, per intervalla certa ingerendum jubetur. Tum tamen cavendum itidem, ne portio quaeque Buccellam excedat.

153. QUANTITAS GENERALIS vix minor uncia praescribitur, nec facile uncis iv vel v major: prout usum magis minusve frequentem aut diuturnum postulat indicatio. Moles grandior, diutius adservata, saepe vel nimium spissescit, vel liquefit, aliove modo corrumpitur.

154. PROPORTIO ingredientium, ob molliorem Electarii, quam Boli, consistentiam (148.), paulò alia, quam (143.), sequentibus limitatur.

a. Prout Excipientium (138. β.) varia est consistentia, ita eorum plus minusve ad eandem sicco-

rum (138. α .) quantitatem excipiendam requiritur.

Hinc, posita siccorum v. g. drach. j., si Excipientia sunt spissiora, uti Conservae, Electaria officin. &c., opus erit horum uncia j.

Si minus spissa, v. g. Rob, Pulpa, Mel, Confectio mollis, &c., drach. iij.

Si liquidiora, ut Syrupi, drach. ij sufficient. Confer (143. β .).

β . Ubi ergo Excipientia variae consistentiae recipiuntur, facile ex modo dictis (α .) determinatur cujuslibet proportio. Tum vero usitatissimum est, definita saltem spissiorum quantitate, liquidiorum modò q. s. subjungere, juxta (143. ζ .)

γ . Liquidorum meraciorum (138. γ .), si adduntur, proportio intelligitur ex dictis (143. δ .), collatis ad Electarii praescribendi dosin & quantitatem generalem (152. 153.). Excipientium tunc moles pro rata imminui, aut siccorum augeri debet.

δ . Auri argentive folia n°. j. vel ij. sufficiunt pro totius massae quantitate (153.).

ϵ . Quandoque solito mollius mavult aeger Electarium; ut commodius dilui ingerique possit. Obtinetur id facile aucta praeprimis liquidiorum Excipientium quantitate (α . β .), monitoque pharmacopoeo in subscriptione, si huic illorum quantitas determinanda relinquitur.

ζ . Cae-

ζ. Caeterum hic quoque locum habent dicta (143. γ. ε. ζ. η.), quae inde repetantur.

155. SUPSCRIPTIO injungit simpliciter: *M.* vel *M. F. Electarium*, vel, si Condita gratiora accedunt, *Conditum* (148. 149.). Additur (*molle*), si tale expetitur (154. ε.). Vas fictile, album, *Receptaculi* loco servit, quod adponi, si libuerit, potest, scribendo: *D. in fictili albo.*

156. SIGNATURA ex (145. 148. 152.) sponte patet. Nonnunquam saltem hic monendum, ut ante usum agitetur massa; maximè, si specificè ponderosiora, aut facile a se mutuo secedentia, ingrediantur.

157. Usus idem est, qui Boli (146.), Hystericis tamen grandiore dulcium mole nonnunquam minus aptus.

158. SPECIMINA haec sunt.

*

Electarium Antihelminticum.

Vide H. Boerh. Mat. Med. p. 230.

Rx. Sem. Absinth. vulg.

Santonie.

Tanacet. ana drach. ij.

Mellis unc. ij.

M.

S. Sumat drach. ij. omni mane ex haustu Hydromel. vinosi.

F 5

Aliud

Aliud purgans Antiphlogisticum. Ibid. p. 86.

℞. Tamarind. elect. pulp. unc. ij.

Crystall. Tartar. minutim pulver. drach. ij.

M.

S. Capiat omni $\frac{1}{4}$ horae drach. j., donec commode purgetur.

Aliud Stipticum, incrassans.

℞. Conserv. Ros. Rubr. unc. ij.

Mivae Cydonior. unc. j.

Flor. Granat. drach. iß.

Boli Armen. laevig. drach. ij.

Lap. Haematit. ppt. drach. j.

Syr. Myrtin. q. s.

M. F. Conditum. D. ad fictile album.

S. Conditum Adstringens, de quo ter vel quater de die ad castaneae magnitudinem capiatur.

Electarium Balsamicum, anodynum, antidyser-
tericum.

℞. Bals. Lucatel.

Conserv. Ros. rubr.

Theriac. Androm. vet.

Spec. diatragac. frig. ana unc. j.

M. D.

S. ut supra. Capiat quovis quadrihorio minutum
cochleare, ex cyatho decocti semin. Milii solis.

Ex-

Excitans in Febrili Languore. Ibid. p. 119.

Rx. *Confect. Alkerm.* drach. j.

Zingib. condit. drach. vj.

Rad. Contrayerv.

Serpentar. Virgin. ana drach. j.

Syrup. V. Radic. Aperient. q. f.

Ut F. Conditum.

S. *Capiat* drach. ℥. *omni quadrihorio.*

Opiata Aphrodisiaca.

Rx. *Electuar. de Satyrio* unc. i℥.

Theriac. Andromach. drach. vj.

Confect. Sem. Erucac. drach. iij.

Troch. de Viperis.

Borac. pur. ana drach. ij.

Essent. Ambari liquid. gutt. xxx.

Syrup. Condit. Zingiber. q. f.

M. F. *Opiata.*

S. *Opiata Roborans.* *Capiatur cochleare ℥. pro necessitate.*

Electarium Antifebrile.

Rx. *Cort. Peruvian. opt.* unc. ℥.

Sal. Polychrest. drach. ij.

Syr. V. Rad. Aperient. q. f.

M. F. *Electuarium.*

S. *Sumatur, tempore apyrexias, omni bihorio octava pars totius, ex Vino.*

Aliud

*

Aliud Aperiens & Detergens in Peripneumonia
Suppurata. Vide l. c. p. 145.

℞. Myrrhae.

Olibani. ana drach. j.

Mellis albi. unc. ij.

M. f. a. exhibe.

*S. Sumat drach. j. omni hora, ex infuso vel decocto
pectoralis, calido.*

De

Eclegmate.

159. **E**CLEGMA, *Linctus*, *Looh*, vocatur medicamentum internum, Electario (148.) liquidius, crassioris instar Syrupi lentè diffuens, ex mollioribus compositum, quod per vices linctum, ore detentum, sensim liquefcens, deglutitur.

160. MATERIES eadem fere est, quae Electarii (149.), vel Boli (138.). Accedunt insuper Looh officinalia, Gelatinae, Olea pressa blandiora, Mucilagines, Vitelli Ovorum, quandoque & Aquae stillitiae, &c.

161. DELECTUS interim notare jubet,

α. Tenerrima requiri, aut facile liquefcencia, si quae ingrediuntur, sicca vel solida (138. *α.*); ne idonea Linctui mollities (159.) pervertatur: faepissime hinc abesse penitus.

β. Ideo & rarius huc recipi Conservas & Condi-
ta:

ta: trajectu tamen per fetaceum aptari posse delicatioribus.

γ. Drastica vix tuto ingredi; cum & facilior secessus, & dosis Linctus ad stateram haud exacta, nihil promittant certi. Verum nec scopus talia hic exigit.

δ. Acria, odore & sapore ingrata, si uspiam, hic vetari; cum lenta Linctus deglutitio, isthaec evolvens magis, usum reddat molestissimum.

ε. Pinguia, mucilaginosa, ut frequenter hic adhibentur, ita cavendum, ne rancida sint, aliove modo corrupta: quod facile evenit officinalibus diu adservatis.

ζ. Looh, quae in officinis parata prostant, haud satis tuti esse usus; cum diutius adservata aut virtutem amittant, aut nimium spissescant, aut concepta ob immodicam tenuitatem fermentatione corrumpantur.

η. Vitellum Ovi subigendis oleosis adprime convenire: cui proximum Saccharum, Mel, & ex his confecta. Norunt periti pharmacopoei, absque vitelli interventu, olea Syruporum dupla quantitate ita subigere, ut vix mora secedant.

θ. Numerum ingredientium esse, qualem Boli (139. 1.).

162. ORDO in praescribenda materie vix datur ullus constans. Quae subigendis difficulter solubilibus

bus (161. η .) serviunt, his proximè adjungito, caeterum observans regulas (106.).

163. DOSIS rarius pondere praestituitur; nec tunc unc. β . excedit. Usitatio est vulgaris vel parvi cochlearis mensura, aut quantum baculo Glycyrrhizae capi potest.

164. QUANTITAS GENERALIS, eadem fere, quae Electarii (142.), vix unquam unc. νj . superat; contra plerumque aliquot modo unciiis limitatur: nisi cum usus frequentissime repetendus sat celerem facit consumptionem. Saccharatorum facilis fermentatio, pinguium & mucilaginosorum corruptio, calida praepremis tempestate majorem molem simul praescribere vetant.

165. PROPORTIO maximè ex cognita ingredientium ipsiusque Eclegmatis (159.) consistentia definitur. Hinc

α . Ex Looh officinalibus, Melle, Cremore Lactis, Vitellis, Confectionibus mollibus, Syrupis, & quae ad horum lentorem accedunt, Mucilaginibus, Oleis pressis, blandis, & similibus, quacunque fere proportionè junctis, Linctus exsurgit. Virtus tum medicata singulorum, pretium, & alia (66. α . ad π .) limites figunt. Saponum modo satis sit ad subigenda pingua (161. η .). Vitelli fere dimidia aut aequalis quantitas, sacchari, mellis, syruporum, etiam dupla aut major requiritur, si vitelli usu supersedere animus est (161. η .).

β . Con

β. Conservae, Electaria, Pulpae, triplum vel quadruplum diluentis Syrupi fere exigunt: Sicca octuplum. Unde utrorumque simul ingredientium proportio patet. Ubi autem fetaceo arcentur partes solidae de siccis aut Conservis (161. β.), major eorum quantitas recipi potest.

γ. Olea stillatitia, Balsama liquida, Elixir, Essentiae, Tincturae, Spiritus, & similia efficaciora, dosi restrictiore, ut in Electariis (154. γ.), accedunt, vix ideo mutata reliquorum proportione.

δ. Aquae stillatitiae, cum nimia metuitur crassities, addenda quantitas pharmacopoei relinquitur arbitrio: quo fine frequentius etiam Syrupi q. s. adhibetur. Dilutior consistentia Sacchari q. s. cogi potest.

ε. Haud tamen adeo proprius est Linctui consistentiae gradus (159.), quin saepiuscule ultra vel citra excedatur: ut hinc nec proportionum leges modò exhibitae inviolabiles sint. Metus divortii pinguium paullo majorem quandoque suadet crassitiem.

166. SUBSCRIPTIO jubet: *M. F. Linctus*. Magistrales enim Linctus sola fere mixtione hodie parari solent: & quanquam decoctione etiam adquiri possunt, non tamen aut usitatum est, aut necessarium, isto labore pharmacopoeos onerare. Ingens Syruporum & reliquorum ingredientium (160.), quae in officinis prostant, numerus materiem praebet

bet Linctibus miscendo obtinendis, qui cuicunque indicationi inserviant. Trajectu per fetaceum si opus, (161. β .), is ante injungitur. Cum difficulter miscibilia accedunt, exactior commendanda subactio. Fiatile pro *Receptaculo* est: quod addi potest. Baculus Glycyrrhizae, rarus, altero extremo in penicilli formam contusus, quandoque dosin veluti determinat, de quo in Eclegma intincto lingitur. Subjungitur ergo: *Detur ad fiatile cum bacillo Glycyrrhizae.*

167. SIGNATURA, praeter communia, quae ex (130. 131. 132. 156.) patent, injungit saltem, assiduo, vel certis temporum intervallis, portionem (163.) ore continendam esse, ut lente liquefscens deglutiatur. Si per moram divortii pulverum aut pinguium metus est, agitatio ante usum instituenda praecipitur.

168. Usus in morbis tantum, internas oris partes, fauces, oesophagum, laryngem, tracheam, bronchia, infestantibus, viget: creber hinc est in Aphthis, Tussi, Peripneumonia, Phthisi, &c. scopo emolliendi, demulcendi, adstringendi, &c.; rarior in aliis. Infantes, cum dulcia ament, hac fere formula facilius ad usum remediorum pertrahuntur. Frequentior autem Linctuum ingestio stimulum viresque ventriculi saepe obtundit, neque Hysteriis aut Hypochondriacis admodum conducit.

169. SPECIMINA sunt.

Lin.

Linctus ad sputa suppressa in Peripneumonia.

Vide H. Boerh. Mat. Med. p. 148.

℞. Olei Amygdal. dulc. recens press. unc. iß.

Syrupi Violar.

Mell. virgin.

Vitell. Ovi recent. ana unc. ß.

M. accuratè, ut F. Linctus.

S. Lingat unc. ß. omni horâ, donec sputa redeant.

Alius ad partes Aphthis delapsis excoriatis.

Ibid. p. 170.

℞. Syrup. Papav. alb.

Cremor Lact. dulc. ana unc. ij.

Vitell. Ovorum n°. ij.

Aq. stillat. Rosar. unc. ij.

M.

S. Hujus pauxillum ore assiduo contineat.

Alius ad eundem scopum, demulcens & adstringens.

℞. Gelatin. Corn. Cerv.

Syr. e Succ. Cydonior. ana unc. ij.

Ol. Nuc. Mosch. expr. gr. iv.

M.

S. Ut supra.

G

Alius

*

Alius Tussim leniens.

℞. Loob sani & expert.

Syr. Diacod.

Mucilag. Rad. Altheae Aq. Rosar. extract. ana unc. j.

Spermat. Cet. Vit. Ovi solut. drach. j.

Sacch. crystall. q. f.

M. F. Linctus. Detur in fictili cum baculo Glycyrrhizae.

S. Lambat saepius, cum Tussis urget.

*

Aliud simile Eclegma.

℞. Spermat. Cet. non ranc.

Gum. Arabic. ana dr. ij.

Contrita simul subigantur cum

Aq. Still. Rosar. q. f.

Ut in mucilaginem abeant, cui admisce

Sacchar. Althaeae. dr. vj.

M. F. Linctus.

S. Ut supra.

*

Aliud incrassans Sydenhami.

℞. Conserv. Ros. rubr.

Syr. Violar.

de Meconio ana unc. j.

Sem. Papav. alb. drach. iij.

Contusis simul, & per setaceum trajectis, adde

Ol. Nuc. Moschat. express. gr. vj.

M. F. Eclegma.

S. Ut supra.

Lin-

Linctus refrigerans, humectans, sitim restinguens, antiphlogisticus.

℞. *Succ. express. Semperviv.*

Syr. e Rub. id.

Violar. ana unc. ij.

Spir. Sulphur. per camp. gtt. vj.

M.

S. Ut in fronte. *Capiat omni semihorio minutum cochleare.*

De

Pilulis.

170. **PILULA**, alias *Catapodium*, est medicamentum internum, siccum, pressu tamen ut-
cunque sequax, ex materie cohaerente in globuli formam coactum.

171. **MATERIEM** exhibet quidquid, interno usu probatum, vel ex se, vel mistu aliorum, in justam Pilulae consistentiam (170.) denseri aptum est. Quare generatim eadem, quae (120.) enumerata sunt, hic adhibentur.

172. **DELECTUM** tamen diversum ordinant cohaesio hic requisita, dosi parvitas, & forma minus evoluta. Hinc

α. Eorum, quae Pilulis conficiendis adhibentur, praecipua sunt Sicca tenacia: uti Gummi, Gummi resinae, Resinae, Succu densi, Extracta & Saponi solidi, Massae pilularum officinales, Trochisci effi-

caciores, &c. Isthæc legitimam Pilulæ consisten-
tiam ex se habent, aut saltem facile adquirunt,
modo pistillo calido tractentur, aut tantillo idonei
cujusdam liquidi subigantur.

β. Sicca dein pulverulenta, ex quovis naturæ
regno petita, quoque in usu sunt, potissimum ta-
men specificè graviora & minuta dosi efficacia.
Pulveres leves, macilenti, haud facile coherentes,
majori saltem mole agentes, minus subtiles, raro in
Pilulas recipiuntur.

γ. Porro Mollia spissiora: ut Mel, Terebinthina,
Ol. Nucistæ expressum, Extracta molliora, Electa-
ria, Mica Panis recentis, quæ huc referri potest,
& ejusmodi alia.

δ. Quin & Mollia diffuentia: ut Confectiones
molles, Syrupi, Vit. Ovi, Mucilagines, Balsama
similia, &c.

ε. Denique & Liquores fluidiores, generosi: ut
Essentiae, Elixir, Extracta Essentialia, Tincturae,
Spiritus fermentati, Olea aromatica, &c.

ζ. Massæ tamen Pilulares officinarum (α.), ex-
ceptis paucis, quæ concinniores & frequenti in usu
sunt, rectius omittuntur; cum diutius adservatae
plerumque vel arefcant nimis, anoque exeant non
dissolutae, aut alio modo corrumpantur.

η. Salibus quoque vel cito liquefcentibus, vel ex-
halantibus, non adeo locus hic est: quamvis re-
strictior tamen quantitas, aliis subacta, ferri omni-
no possit.

θ. At

9. At generosiora quaeque, acria, mercurialia, metallica, & similia, aptissime hac forma exhibentur.

10. Sapore etiam aut odore molestissima, Castoreum, Asa fetida &c. huc recipiuntur: neque enim his tegendis adcommodatior alia est formula.

11. Ingredientia (β . γ . δ . ϵ .) cum ex se singula justam Pilulae consistentiam (170.) nec habeant, nec sola facile adquirant, Constituente (86.) ideo opus habent, quo debitam in formam cogantur. Id hic, uti in Bolo (138.), *Excipiens* vocatur: *Excipiendum* vero est, quidquid, virtutis suae causa, Medicus ex indicatione praescribit a Pilulae sicca & tenace cohaesione alienum, sive ficcum fuerit pulverulentum (β .), sive mollius & diffuens (γ . δ . ϵ .).

12. Creberrime quidem *Excipientia* ex materie (γ . δ . ϵ .) depromuntur; quum plerumque res siccae (α . β .) excipiendae sint. Delectus tamen habendus: nec enim quaevis quibusvis rite cogendis aequae quadrant.

Sicca tenacia (α .), praeprimis resinosa, excipientibus gaudent liquidioribus (ϵ .) aut & Vitello ovi, Terebinthina, Balsamis (δ .)

Gummosis, Succis, Extractis, Saponibus, tantillum Aquae, Aceti, Vini, Mellis, aut Syrupi, sufficit.

Sicca pulverulenta (β .) glutinantibus (γ .), aut mollioribus (δ .) egent.

Camphoram Oleosa, Spirituosa, Balsamica, Saponacea, solvunt potius, quam ligant; nisi alia pulverulenta, non solubilia, interposueris. Mucilagines (δ .) eam pulchrius excipiunt, ut & Mica Panis rec.

μ . Quandoque tamen materies (γ . δ e.), tanquam primaria, etiam in Pilulas cogitur: uti Terebinthina, Balsama, Olea, Theriaca, &c. Tum vero *Excipientium* vices implent Sicca, pulverulenta, bibula, v. g. Pulv. Glycyrrhizae, Oliban. Mastich. Lap. Cancror. Farinae, & similia, quibus priora in consistentiam siccam densari queant.

v. In eligendo autem Excipiente, praeter dicta (λ . μ .), etiam canones (86. α . β .) observasse non inutile est.

ξ . Ingredientium numerus est, qualis in Bolo (139. ι .), si massa minor praestituitur; si major, qualis in Electario (150. ζ .)

173. ORDO (106.), vix constans, Excipienda tamen (172. κ .) plerumque jubet praemittere juxta speciei similitudinem & singulorum quantitatem (106. β . γ .) digesta, subjunctis dein Excipientibus (172. λ . μ .), horumque illis loco ultimo, quae non definita quantitate praescribuntur (106. ϵ .). Ubi Partes compositionis (74.) obtinent, regulam (106. δ .) sequimur: quod in Purgantibus saepe usu venit.

174. MOLES cujusvis Pilulae, hodie, quam olim, minor, haud tamen ubivis eadem, aliis aegris,

gris, medicis, nationibus, alia arridet. Major est, si massae granis viii vel x constat, Anglis tamen & Gallis usitatissima, imo vel hac quoque grandior. Mediocre dant grana ij ad v, quae inter Belgas ferè recepta est. Minimam grani j Germani amant, quorum nonnullis haec etiam, major visa, nonnisi in ij, iij, vel iv, discerpta Pilulas demum placet. Notet hic tiro

α. Specificae gravitatis ingredientium differentiam ex eodem massae pondere Pilulam alias maximae, alias minimae, molis dare posse: ut ideo illius ratio omnino habenda sit.

β. Parvitati favere faciliorem deglutitionem, in ventriculo dissolutionem, hinc promptiorem actionem; quum magis aucta detur superficies.

γ. Molem contra grandiolem, diutius adservatam, eadem de causa, haud adeo cito exarescere, durari, exhalando vim perdere.

δ. Scopum igitur suum, materiae naturam, massae quantitatem generalem, dosi molem, &c. dum inter se comparat Medicus, aegro locoque simul se adcommodans (32. 47.), facile hic legem sibi statuit.

175. Dosis quò minor, eò ferè gratior, modò efficax sit; ut ideo defectu peccari hic vix queat. Scrup. j. ad Drach. β. commodè ingeritur simul. Ad Scrup. ij. vel Drach. j. raro adscenditur, nisi indicatione urgente, materie specificè graviore, aegro facili. Caeterum

α. Alterantia, lentè actura, sensim in sanguinem insinuanda, aegrè solubilia, minuta potius quantitate crebrius iteratâ, quam grandiore simul, prudenter dederis.

β. Sialogoga Mercurialia, Purgantia draastica & similia, tutius itidem partita in minores dosi efficace ingeruntur; nisi cum indicatio exigit, conatu validiore morbum adgredi, nec alia repugnant. Confer. (23. 66. v. 67. &.).

γ. Ubi absque insigni motu, aut per epicrasin purgandum, ex usu est, dosi efficaci partem tertiam vel quartam exhibere vesperi, reliquum proximo manè.

δ. Numerus Pilularum pro dosi definitur facile ex quantitate dosi hætenus exposita, per pondus Pilulae desideratum (174.) divisa.

ε. Sunt, qui, superstitione a Medicis etiam introducta moti, numerum Pilularum, maxime Purgantium, parem pro dosi horrent. His gratificari parvae molis est.

176. QUANTITAS GENERALIS hic, si uspiam, laxissima est, nec nisi in casu singulari determinanda ex pondere & numero dosium (175.), quas indicatio rite deducta, ad varias aegri conditiones & ingredientium naturam collata, simul praestituendas jubet. Repetantur dicta (67. 92.). Evacuantia ad unam saepe, aut duas, tresve, doses saltem praescribuntur: Alterantia quandoque ad totidem uncias.

Memor

Memor hic itidem sis regulæ (124. β.). Quin &, quæ proxime sequitur (ib. γ.) nonnunquam hac in Formula conducet.

177. PROPORTIO mutua ingredientium facile invenitur per sequentia.

α. Excipienda (172. κ. λ. μ.), utpote primaria, suis capiantur dosibus efficacibus, indicationi adpropriatis, (66. 67. 87. ad 91. 175. 176.) tanquam si sola forent exhibenda.

β. His (α), si fuerint Sicca tenacia (172. α. λ.), tantillum quia satis est excipientis, id quantitate sufficiente saltem adscribitur; imò quandoque penitus omittitur, tam delectu, quam mole ejus, pharmacopoei dexteritati commissis; quin saepe nullo opus est (172. α.).

γ. Si vero excipienda sunt Sicca pulverulenta (172. β. λ.), varia requiritur excipientis quantitas pro varia hujus consistentia. In genere tanto plus, quo id ex se spissius est. Unde tum speciatim
Posita Excipiendorum Unc. j

Excipientis { Spissi (172. γ.) Drach. v. ad vj.
Minus spissi (ib. δ.) Drach. iij. ad iv.
Liquidioris (ib. ε.) Drach. ij. ad iij.
opus est, ut obtineatur justa Pilulae spissitudo (170.). Quandoque tamen & hic, ut ante (β.), determinatio quantitatis arbitrio pharmacopoei tutius relinquitur.

δ. Scitur hinc facile proportio necessaria, cum excipientia plura diversae consistentiae, aut exci-

pienda utriusque classis (172. α . β .), simul adhibentur.

ϵ . Excipienda (172. μ .) Pilulâ liquidiora subiguntur pulveris adpropriati q. f.: licet vel hujus etiam proportio ex regula (γ .) intelligatur.

ζ . Si excipientium quantitates determinaturus anceps metuis, ne justo nimiae aut parciore sint, cape de alterutro proxime tam parum, ut non sufficere certo scias, ac secundarii excipientis q. f. subjunge!

η . Pateat hinc, quanta necessitatis sit regula (38.). Quin & gravitatis specificae variorum cognitio hic adprime utilis est; quum multa inde proportionis discrepantia oriatur. (39.).

θ . Caeterum memento (86. 88. γ .); ut excipientium, si qua virtus est vel adjuvans vel depri-mens actionem excipiendorum, eam in dosi determinanda simul computes, aut excipiendorum quantitatem pro rata modereris. Confer supra (α).

178. SUBSCRIPTIO est: *F.* aut *M. F. Pilulae*. Earum vero quantitas triplici modo determinatur: vel enim, quot faciendae sint, adscribitur: v. g. n° . I, II, III. & sic porro: vel quotnam ex definito massae pondere formari debeant: v. g. *Ex scrupulo quovis* n° . v. vij. &c.: vel denique quanti ponderis quaelibet exigatur Pilula: v. g. *Singulae* gr. j, ij, iij, iv. &c. Ubi massa grandior est, bini posteriores modi praecipue locum habent. Prior tum maxime usitatus est, cum minor Pilularum numerus desideratur: sed convenit etiam in quantitate majore, si

Me-

Medici interest accurate scire, quo pondere ingredientia primaria in quavis Pilula dentur; ut dosis certo determinari queat: id enim alioquin ambiguum est, sicubi materiae excipientis sufficiens modo quantitas, non exacte ad pondus determinata, (177. β. γ. ε. ζ. θ.), fuerit praestituta.

His positis subjungitur quandoque *involucrum*, si quod peculiare expetitur; pulvis nempe quidam subtilis, ut Glycyrrhizae, Cinnamom. Lap. Cancr. Chinae, Oliban. &c.; quo obvolvendae jubentur, ne inter se cohaerescant. Nec male talis eligitur, qui sua virtute Pilularum actionem promoveat; modo saporis odorisque non fuerit molesti, nec durior aut rudior, qui sub dentibus strideat, nec deliquescens aut in grumos coiens. Plerumque tamen delectus iste pharmacopœi relinquitur arbitrio, qui mitem tunc Glycyrrhizae pulvisculum adhibere solet. Vel adscribitur: *Auri* aut *Argenti foliis obducantur*: quod tanto hic magis ferri potest, quia & colores corrigi, & sapores odoresque, saepe injucundissimos, compescit, & materiem a diffusu, exhalatione, duritie nimia, aut lapsu in pulverem, defendit; quamvis interim mora longiore fucus sordeat, maxime si Mercurialibus, Salinis, Saponaceis, massa polleat. Charta pauciorum, Scatula plurium *Receptaculum* est.

179. SIGNATURA, post *Titulum*, ex nomine & virtute compositum (113. γ.), *Dosin* (175.) determinat Pilularum Numero (ibid. δ. ε.); nisi cum omnes

nes una vice capiendae sunt. *Tempus & Regimen* limitat indicatio: ubi cavendum, ne doses generosiorum, juxta (175. β .) partitae, altera alteri citius superingerantur, quam de prioris effectu aliquid statui queat; cum tardior Pilulae dissolutio actionem saepe minus expeditam reddat. *Vehiculo* alii nullo utuntur; alii solido vel spisso, Nebula v. g. Passula majore, Pruno cocto, Gelatina vel Rob gratiore, & similibus; alii liquido, quod frigidum ferè aptius est; quum calido emollita materies & gustum magis adficiat, & colliquescens faucibus quandoque adhaerescat incommodè. Liquore etiam superbibendo nonnunquam opus; tum ut abstergeantur saporis ingrati reliquiae; tum ut solutio & actio promoveatur. Confer. (113. λ . 133. β . γ . 145.)

180. *Usus* aequè ferè universalis est, ac Pulverum (135.), Evacuationi pariter ac Alterationi, maximè tamen in chronicis, conveniens. In acutis rarius, nisi Narcotica, Emetica, & similia, hac forma dari solent. Ingratissimis commodò ingerendis aptissima Pilula. Sunt tamen &, quibus minus placet: his ergo alia forma consulendum (47.) Infantibus malè offertur; quia mandunt. Temperiei siccae minus convenit (51.): quod tamen liquido idoneo, ante vel post exhibitio, corrigi potest. Difficultas aut impotentia deglutiendi magis etiam Pilulae, quam Pulveris (135.), usui obstat. Promptissimae tandem actionis necessitas eam quoque excludit (46. 179.)

181. SPECIMINA haec sunt.

Pilulae Emeticae in Febre Intermittente.

Vide H. Boerh. Mat. Med. p. 131.

℞. Tart. Emetic. gr. v.

Micae Panis q. s.

Ut F. Pil. n°. v.

S. Pilulae Emeticae pro una dosi, ex cerevisia calida capiendae.

Pilulae Purgantes in simili casu.

℞. MPilul. Ruffi scrup. j.

Resin. Jalapp. gr. iv.

Sal. Absynth. gr. ij.

Elix. Propriet. s. acido. q. s.

M. F. Pilulae n°. ix.

S. Pilulae Purgantes, die intermissionis, mane, pro dosi capiendae.

Purgantes in Scorbuti principio.

H. Boerh. l. c. p. 184.

℞. Pil. Coch. Maj. drach. j.

F. Pilulae n°. xxi.

S. Capiat duas vesperi ante somnum, mane quinque ante jentaculum.

Adstringentes in Fibra laxa, ad similitudinem

Ibid. p. 8.

℞. Extract. Tormentill. drach. j.

Bistortae.

Puls.

Pulv. Cort. Granator. ana drachm. ℥.

Lap. Haematit. ppt. scrup. j.

Syr. Myrtin. q. f.

M. F. Pilulae singulae gr. ij.

S. *Pilulae Roborantes.* *Capiat aeger unam aut duas ter, quater, de die, ex unc. j. Infusi, Decocti, vel Vini Medicati, Ibid. p. 5. ad 7. descriptorum.*

Pilulae Pectorales, Balfamicae, Resolventes, Abstergentes.

Rx. Myrrh. opt. dr. ij.

Oliban.

Mastich.

Sperm. Cet. non ranc. ana dr. j.

Vitel. ov. rec. q. f.

Ut F. Pilulae singulae gr. iv.

S. *Sumat duas quovis biborio ex aliquot unciis infusi aquosi Veronicae.*

Pilulae Menagogae ad Menses causa frigida restagnantes.

Rx. Limat. Mart. rec. subtil. dr. iv.

Gumm. Sagapen. dr. j.

Borac. pur.

Croc. opt. ana dr. ℥.

Caryophyll. arom. scr. j.

Tereb. pur. q. f.

DE PILULIS.

III

M. F. Pilulae singulae gr. v., auro incrustandae.

S. Ut supra. Sumantur iij. quater de die ex haustulo Vini Rhenani generosi.

Pilulae Resolventes, Stimulantes, in Morbis a Glutinoso spontaneo.

℞. Sapon. Alcalici, vel Starkejani dicti drach. iß.

Extract. Centaur. min.

Gumm. Galban. ana drach. j.

Sagapen. scrup. ij.

Ol. stillat. Absynth. gutt. xij.

Cort. Winteran. subtil. pulveris. q. s.

Ut F. Pilulae ex scrup. j. n°. x, deaurandae.

S. Ut in fronte. Capiat Aeger iij. ter vel quater de die ex vino.

Pilulae Balsamicae in Gonorrhoea Venerea. Ibid. p. 247.

℞. Terebinth. vulg. unc. j.

Rhei-barb. unc. ß.

Glycyrrhiz. sicc. q. s.

Ut F. Pilulae, singulae gr. iv.

S. Capiat unam omni hora.

Pilulae

Pilulae Sialogogae, Mercuriales.

℞. Mercur. dulc.

Lap. 69. ppt. ana dr. j.

Theriac. Androm. q. f.

M. F. Pilulae n°. xxx.

*S. Sumat duas quater de die, ac superbibat cyathum
Decocti Lignorum.*

Pilulae Narcoticae. Ibid. p. 62.

℞. Opii purissimi. gr. ij.

F. Pilulae n°. iij.

*S. Detur una pro dosi, repetendo post bihorium, si
prior nihil effecit, sic & tertio.*

De

Trochiscis Internis.

182. **T**ROCHISCUS, *Pastillus*, si massam spectes, est Pilula (170.) non globosa, quae non integra, in modum Pilulae, sed, instar Eclegmatis (159.), sensim in ore dissoluta, deglutitur: ut hinc *Eclegma solidum* ferè dixeris.

183. *Officinalem* verò a *Magistrali* hic omnino distinguere juvat (6.): nam, licet forma utrobique conveniat, usus tamen saepe diversus est; cum prior, conservationi ingredientium magis dicatus, compluribus aliis formulis frequenter adcommode-
tur.

184. MATERIES in genere est *Excipienda* vel *Excipiens* (138. α . β .).

α . *Excipienda* sunt vel *Sicca*, eaque aut pulverulenta, aut tenaciter cohaerentia (172. α . β .). Vel *Mollia*: uti *Pulpae*, *Electaria*, &c. Vel *Liquida*, quorum alia diffusiora sunt: uti *Decocta*, *Infusa*, & similia: alia contractiora: ut *Olea aromatica* &c.

β . *Excipientium* loco serviunt vel *Liquida fluidiora*: ut *Aquae stillatit.* *Vina*, *Spiritus Vini*, *Succi*, *Decocta*, *Infusa vegetantium*. Vel *Viscida* magis minusve spissa: ut *Albumen Ovi*, *Mucilagines*, *Syrupi*, *Balsama*, *Mel*, *Pulpae*, &c. Vel *Sicca tenacia*: ut *Gummi*, *Extracta solida*, *Succi densi*, & similia. Vel *Sicca pulverulenta*: ut *Farinae Orobi*, *Lupinorum*, *Amylum*, *pulveres varii* &c.

185. DELECTU tamen hic opus; cum omnia omnibus haud promiscuè quadrent. Ergo

α . *Excipienda sicca pulverulenta* (184. α .) plerumque egent *excipientibus inviscantibus* (ibid. β .).

Siccis tenacibus (ibid. α .) *excipiendis* sufficiunt *excipientia liquida fluidiora* (ibid. β .) apte selecta.

Mollia autem (ibid. α .) si cogi debent, *sicca pulverulenta* (ibid. β .) prae ceteris conducunt.

Liquida denique (ibid. α .) *interventu siccorum tenacium* aut & *pulverulentorum* (ibid. β .) optime in *pastillos* digeruntur.

β . Facile hinc intelligitur, cum *excipienda* *variae*

consistentiae simul recipiuntur, an & cujus generis excipientibus opus sit; tum quod aliquando horum nihil requiratur.

γ. Ceterum sapore & odore injucunda hic vitanda, aut saltem parcius immiscenda, ob (161. δ. 182.).

δ. Generosiora itidem, aut valde acria, scopus hinc & usus ferè excludit.

ε. Salibus eadem de causa, tum & ob facile deliquium, saporemque ingratum, vix adeo locus hic conceditur.

ζ. Sacchari contra frequens usus est, quò saporis gratia, facilior in ore dissolutio, & amplior reliquorum diffusio obtineatur. Postremo sine & Amylum saepe adhibetur.

η. Valdè tenacia pro infantibus ne praescribitur! Mansa enim dentes conglutinando molestiam creant.

θ. Numerus ingredientium haud major sit, quam in Electario (150. ζ.).

ι. Si Trochisci officinales prostant scopo apti, his potius utendum (31. 41.)

186. ORDO hic idem obtinet, qui in Pilulis (173.).

187. MOLES Trochisci, olim a drach. j ad iij usque extensa, hodie a gr. vj. vix ultra scrup. β. augetur; imò quandoque gr. ij. vel iij. tantum aequat, si suaveolentiae spiritûs dicatur. Saepissimè autem pondere non determinatur, sed saltem pisi, lu-

lupini, &c. magnitudine. Neque hinc periculi metus est in magistrali (182. 183. 185. *℞*.).

188. FIGURA est plana orbiculata, trigona, tessulata, rhomboides, cylindrica, aut quaevis alia, cujus, aequae ac signi imprimendi, selectio pharmacopoei arbitrio facile relinquitur.

189. DOSIS saltem numero determinatur, pro mole Trochiscorum majore vel minore (187.), & ingredientium natura, vario. N^o. j. ij. iij. vel aliquot simul in ore volutandi jubentur. Cum drastica, quod rarissimum est (185. *℞*.), ingrediuntur, Opium v. gr., ex pondere cujuslibet Trochisci cognito numerus accurate determinari debet, juxta drastici ingredientis notam proportionem.

190. QUANTITAS GENERALIS uncia j. vel iij. vix inferior praestituitur; quum parcior massa pharmacopoeo incommodet. Si tamen folis uteris officinalibus (185. *℞*.), non est, cur limiti huic te adstringas, praescripturus tunc saltem, quantum scopo sufficit (67. 68.).

191. PROPORTIO excipientium ad excipienda, uti varia est, pro varia utrorumque consistentia, ita vix accuratè determinari in omni casu valet. Unde, cum ingredientia generosiora hic locum non habeant (185. *℞*.), tutò arbitrio pharmacopoei relinquitur (111. *℞*.). In genere tamen sequentia notasse ex usu erit.

a. Pondus specificum in siccis pulverulentis (184.

α.) majus vel minus insignem facit differentiam quantitatis necessariae excipientium.

β. Prout etiam pulveres alii aliis magis minusve bibuli sunt humoris, aut solubiles in eo vel insolubiles, major minorve excipientium proportio requiritur: quod de Saccharo & Salibus, si quae ingrediuntur, animadvertendum.

γ. Manente excipiendo eodem, tanto major requiritur excipientis quantitas, quo hoc spissius est, & contra.

δ. Itaque generatim haec fere proportio obtinet.

1. Si excipienda fuerint Sicca pulverulenta, eaque mediae gravitatis, ad eorum partes iij. requiruntur fere excipientis fluidioris part. ij, viscidioris autem, pro diversa consistentia, part. iv. ad vi.

2. Si vero pulverulenta levissima excipi debent, eorum partes iij. exigunt excipientis fluidioris part. iv, viscidioris part. vi ad ix.

3. Siccorum tenacium part. iij. liquidi fluidioris pars. j. satis densat.

4. Mollium part. iij. cogendis sufficiunt siccorum pulverulentorum part. ij.

5. Ad liquida denique in pastillos concorporanda quaenam proportio siccorum requiratur, patet ex (1. 2. 3.).

ε. Saccharum saepe additur pondere reliquorum aequali, duplo, triplo, quadruplo, & ultra: prout conditiones (185. ζ.) postulant. Idem de Amylo obtinet.

192. SUBSCRIPTIO est. *M. F. l. a. Trochisci.* Moles adscribitur vel pondus (187.): v. g. *Parvi*: aut *Pisi*, *Lupini*, *magnitudine*: aut *gran.* ij. vi. *scrup.* β. Nullo horum opus, si officinales faltem praestituuntur (185. i.). Scatula, charta, &c. pro *Receptaculo* est. Ubi drastica ingrediuntur (189.), excipientium interim quantitate non determinata; prudentiae est, nec magnitudine, nec pondere, sed numero definire Trochiscos, ex tota massa formandos; uti in Pilulis (178.). Sic certior eris, quantum de drastico in quovis Trochisco detur; modo pharmacopoeus aequabilem mixtionem sedulo curaverit.

193. SIGNATURA sponte patet ex (112. 167. collatis cum 182. 189.).

194. Usus minus frequens est, nec fere ulterius hodie extenditur, nisi ad mala Faucium, Pharyngis, Laryngis, Asperae Arteriae, &c. instar Eclegmatis (168.): tum ad foetorem spiritus; ad prophylaxin a contagio; adversus acidum ventriculi; rarius ad sitim restringendam.

195. SPECIMINA sunt.

Trochisci ad Ptyalismum ab Aphthis delapsis.

℞. *Succ. Catechu* drach. ij.

Sang. Dracon.

Cort Granat.

Extract. Agrimon. ana drach. j.

Mucilag. Sem. Cydonior. cum Aq. Rosar. extract. q. s.

M. F. l. a. Trochisci pisi magnitudine.

S. *Trochisci Roborantes, quorum unum assidue ore volutet aeger ac lente deglutiat.*

*

Trochisci Opiati in Pulmone suppurato, rupto.

Vide H. Boerh. Mat. Med. p. 145.

Rx. *Succ. Glycyrrhiz.*

Flor. Sulphur. ana drach. ij.

Oliban. scrup. ij.

Opii puri scrup. j.

Bals. Copayb. q. s.

Ut exacte mistis F. Trochisci n° XL.

S. *Trochisci Pacantes, quorum duos sumat qualibet vespera ante somnum.*

*

Trochisci Suaveolentes ad Foetorem spiritus.

Rx. *Resin. Cort. Thymiam. Hoffm. scrup. j.*

Ambar. grys. gr. xv.

Moschi gr. vij.

Ol. Cinnamom. gutt. vj.

Sacch. albiissimi unc. j.

Cum Mucilag. Gumm. Arab. in Aq. Cinnam.

factae s. q. F. l. a. Trochisci minimi.

S. *Unum vel alterum pro necessitate ore volutet.*

Tro-

Trochisci ad fallendam sitim.

℞. Nitr. pur. dr. j.
 Crystal. Tartar. dr. iij.
 Pulv. Glycyrrhiz.
 Gumm. Arabic. ana dr. ij.
 Pulp. Tamarindor. q. f.

Ut F. l. a. Trochisci parvi.

S. Saepius de die unus sub lingua teneatur.

Pastilli adversus Acidum ventriculi.

℞. Margarit. ppt.
 Coral. rubr. ppt. ana dr. iij.
 Nuc. Moschat. dr. β.
 Sapon. ven.
 Extr. rad. Helen. ana dr. j.
 Balf. Peruv. q. f.

Ut F. l. a. Trochisci pisi magnitudine.

S. Deglutiat unum atque alterum, cum acidum infestat, aut ante usum lactis.

Trochisci Sublinguales ad Prophylaxin a contagio.

℞. Theriac. Andromach. drach. ij.
 Myrrh. elect. drach. j.
 Ol. still. Cort. Citri gutt. xij.
 Succ. Citri recent. unc. β.
 Pulv. Cort. Arant. q. f.

Ut F. l. a. Trochisci singuli Scrup. β.

S. Mane exiturus capiat unum, alterum sub lingua detineat.

De

Electario Solido.

196. **E**LECTARIUM SOLIDUM, *Morsulus, Tabella*, est medicamentum internum, siccum, variae figurae, ex varia materie, inventu Sacchari soluti & cocti, in formam solidam, fragilem, coactâ, constans. Unde patet ejus a Trochisco (182.) discrepantia.

197. MATERIES iterum est vel *Excipienda*, vel *Excipiens*.

Excipienda sunt ea ferè omnia, quae ad Electaria recipiuntur, tam *Excipientia*, quam *Excipienda* (149. 138. *α. β. γ.*). Ex quo nominis (196.) manifesta est ratio.

Excipiens semper est Saccharum minus pingue, liquore idoneo, maxime aquoso, solutum, ad justam consistentiam incoctum.

198. DELECTUS tamen nonnulla habet singularia. Videlicet

α. Requiritur hic cum soliditate fragilitas, cohaesio non lentescens, facile in ore deliquium, nec injucundus usus.

β. Hinc Gummi, Extracta, Succu densi, Terrestria pingua, & id genus alia, quae tenacitatem inducunt, parcus immiscenda.

γ. Ideo nec Saccharum adhibetur pinguitudine pro-

propria aut misto glutine lentum; sed feré albissimum simplex, aut Rosatum.

δ. Nec sapore vel odore molestioribus adeo hic locus est; quum deliquium in ore, aut manducationem, usus exigit.

ε. Salia quoque, praesertim facile liquefcentia aut exhalantia, vix recipiuntur.

ζ. Craffiores quidem pulveres hic in usu sunt, ac simul molliculi. Duriora, nisi tenuissimè comminuta, inter mandendum moleste strident.

η. Absint & Acida Fossilia, utpote Sacchari obstitura coagulo.

θ. Unguinosis itidem ne utaris, vetat eadem ratio & injucunditas.

ι. Nucleos, oleo facile rancescente scatentes, Carnes, & similia, male adhibueris, si longos in usus praescribis.

κ. Adstringentia, Incrassantia, exulent; quum vires perdant Saccharo copioso suffocata.

λ. Generosiora, quin & specificè graviora, admittit Morfuli soliditas; modo miscelae aequabilitas accedat.

μ. Suaveolentiam Ambaro, Moscho, Zibetho, parè intermistis, aut liquidis fragrantibus, Oleis, Essentiis, &c. massae jam congelatae adlitis; coloris gratiam adpressis Auri Argentive foliis, aut flosculis varii coloris, minutim concisis, paullò ante refri-

gerium inspersis, adfectet, qui volet, memor tamen (85.).

v. Numerus Ingredientium haud sit major, quam in Electario (150. §.).

199. ORDO hic idem obtinet, qui in Trochiscis (186.) & Pilulis (173.); quamvis saepe minus respondeat ordini justo praeparationis.

200. FIGURAM alii aliam huic massae conciliant; quae tamen ut virtuti addit vel demit nihil, ita rectè pharmacopoei arbitrio committi potest. Vel enim gelascentem pyxidi infundunt, hujus ut figuram induat, *Pandaleon* tunc dicta: vel & totam simul, aut per partes, super planum effusam scindunt finguntve in massulas quadratas, quadrato-oblongas, rhomboideas, &c., quas *Morsulos*, *Tabellas*, *Tessellas*, *Loxangias*, &c. adpellant; licet fatius foret, unicum *Morsulorum* vel *Tabularum* nomen, exterminatis reliquis, constanter adoptare.

201. MOLES Morsuli vel pondere, vel mensura, determinatur rarissime; nec adeo limitata est, quin a drach. j. ad unc. ß. & ultra, se extendat.

202. DOSIS praestituitur numero, ad dimidium, i, ij. &c. Morsulos; prout majores minoresve sunt: aut frustulo, si massa indivisa est: aut & pondere, si efficaciora continentur: tum verò itidem major minorve est, pro varia ingredientium vi & proportionem. Unciam tamen vix excedit.

203. QUANTITAS GENERALIS minor unc. iv. haud

haud commodè praeparatur. Si tamen officinali uteris composito, quantum scopo sufficit, praescribere licet; quamvis ne unc. β . quidem id excedat.

204. PROPORTIO ingredientium, quoad excipienda inter se, determinatur ex cognita singulorum natura, collata scopo intento, & cautelis datis (198.). (Vide & 66. 67. 125. α . ζ .). Excipientis autem respectu illorum proportio ex sequentibus liquet.

α . In genere Sacchari quadruplum aut sextuplum ratione excipiendorum aptè adhibetur. Sunt tamen, quibus octuplum, & vel plus etiam placet: at minus rectè; quum mole tanta nimis diffundatur virtus reliquorum, quandoque & obtundatur: unde dosis efficax praeter necessitatem augefcit.

β . Ratio interim habenda ponderis specifici, & consistentiae, excipiendorum. Levissima, ob volumen auctius, copiosiore gaudent excipiente. Sicca, dura, bibula, cum Saccharo parciore ferè lapidescunt (198. α .).

γ . Si excipienda ipsa Saccharum continent, quantitas excipientis pro rata imminui potest: quod circa Conservas, Condita, Confectiones, &c. notandum.

δ . Saepe autem Sacchari proportio pharmacopoei arbitrio relinquitur (111. ζ .): a quo tamen abstinendum, si dosis pondere requiritur determinata (202.); quum constans limes omnibus in officinis non obtineat, nec tantae hic molis sit dubium tollere.

205. SUBSCRIPTIO praecipit: *M. F. l. a. Morfuli, Tabulae, Electarium solidum, Pandaleon, vel Confectio in Morfulis, &c.* (200.), commisso ceterum praeparationis modo & ordine pharmacopoei dexteritati. Subjungitur dein, si ita visum fuerit, quo liquore illinenda, an Auro, vel Flosculis, ornanda sit massa (198. μ). Quandoque & pondus commemoratur cujusvis Morfuli (201.), & scatula pro *Receptaculo*. Quodsi verò officinale compositum adhibes (203.), vix ullo horum opus; nisi forte libuerit, externi ornatûs quidpiam superaddere (198. μ).

206 SIGNATURA ex (113. 196. 200. 202.) liquet. *Vehiculi* necessitatem tollit Saccharum. *Utendi Tempus & Modum* definit scopus: vel enim com-mandacatum, vel saliva paullatim liquatum, deglutitur.

207. *Uusus* hodie in universum rarior est. *Pandaleon* ferè prorsus exolevit. *Morfulis* adhuc locus. Purgantia, Antihelmintica, Stomachica, Carminantia, Acido, Glutinoso, opposita, Aphrodisiaca, Alexipharmaca, Bechica, halitus graveolentiam corrigentia, quandoque sic exhibentur. Grata caeterum formula, domestico usui, iter facientibus, non inepta, sat diu incorrupta manens, fucio infantibus, delicatis, faciendo commoda, expeditae tamen actioni, sanguine nimis tenui laborantibus, Hystericis saepe, tum quibus dulcia infesta sunt, quin & pauperibus ob pretium, minus convenit.

208. SPECIMINA sunt.

Mor-

Morsuli Antihelmintici, pituitam, Vermium nidum, destruentes.

℞. Conserv. Absynth. vulg.

Semin. Santonic.

Tanacet. ana drach. ij.

Aethiop. mineral. drach. iij.

Resin. Jalapp. drach. iß.

Sacch. albiss. Infuso Tanacet. solut. unc. v.

M. F. l. a. Morsuli, singuli unc. ß.

S. Capiat unum mane & vespere, vacuo ventriculo.

Morsuli Purgantes.

℞. Pulv. Rad. Jalapp. drach. iij.

Scammon. opt. drach. ij.

Antimon. diaphoret. unc. ß.

Flaved. Cort. Citri rec. drach. iij.

Sacchar. albiss. in Aq. Ros. solut. unc. viij.

M. F. l. a. Confectio in Morsulis.

S. Dosis drach. iij ad v. adultis & drach. ß. ad j. infantibus.

Morsuli adversus Acidum.

℞. Matr. Perlar. ppt.

Cret. albiss. ppt. ana drach. ij.

Rad. Zingiber. condit. drach. iij.

Cinnamom. ruditer triti. drach. j.

Sacch. albiss. aqua pura solut. q. s.

Ut F. l. a. Morsuli.

S. Ut in fronte. Capiatur unus vel alter pro necessitate. Mor-

126 DE ELECTARIO SOLIDO.

Morsuli Stomachici, Carminantes, in casu frigido.

Rx. Conserv. Menth. drach. iij.

Nuc. Moschat. in Ind. cond.

Cort. Winteran.

Arantior. ana drach. ij.

Macis. drach. j.

M. F. cum Sacch. alb. in Aq. Rosar. solut.

q. f. Morsuli, Ol. Still. Cort. Citri oblinendi. D. in Scatula.

S. Sumatur unus ante & post pastum.

Tabellae Cardiacae.

Rx. Pulv. Comitiss. Kont.

Diagalang. ana dr. ij.

Flaved. Cort. Citr. rec. rasae. dr. j.

Cinamom. acut. scr. ij.

Caryophyll. arom. scr. j.

Ol. Still. Cinamom.

Caryophyll. ana gutt. iij.

Sacchar. alb. ad consistentiam tabular. coct. unc. iv.

M. F. l. a. Tabellae auri foliolis pro luitu ornandae.

Nota. Possent etiam Ambari & Moschi aliquot grana intermisceri, nisi quid obstet.

De

Rotulis.

209. **R**OTULAE, Orbiculi, sunt Morfuli (196.) plano-rotundi, ex materie saltem subtiliore, aut solubiliore, Saccharo itidem excepta, compositi: ut hinc nonnisi levis detur inter hanc & priorem formulam differentia. Quum tamen non sit nulla; doctrinae facili aptius videtur, paullo forte scrupulosius dividere, quam nimio exceptionum numero impedire regulas.

210. MATERIES in genere eadem est, quae Morfulorum (197.). Excipiens & glutinans hic quoque semper est Saccharum. Unde Rotulas cum Trochiscis (182.) confundunt, qui mucilagine exceptis istud nomen dant.

211. DELECTUS saltem ex parte discrepat. Nam

a. Praeter dotes (198. *a.*) in Rotulis etiam hemidiaphana amatur soliditas. Unde

β. Quae fat tenuiter & aequabiliter diffundi nequeunt, Conservae v. g. Condita, Pulveres crassiores, Fructus, Nuclei, & similia, tum quae in grumos facile coeunt, huc minus recipiuntur.

γ. Saccharo hinc albissimo hic tanto magis opus est (198. *γ.*): quin caetera etiam (ibid. *β. δ. ε. ζ. η. θ. ι. κ.*) urgent fortius.

δ. Quandoque, exclusis ficcis spissisve, liquidi
saltem

saltem Succī, gratiores, maximè acidi, ut Ribium, Berberum, Citri, &c. cum Saccharo in Rotulas coguntur, usu jucundissimo. Operam tamen perdunt, (idem) qui cum Aquis stillatitiis moliuntur.

ε. Sola alii Olea aromatica, aut Essentias contrariiores, Saccharo aqua soluto, & incocto, excipiunt, certo tamen cum virtutis dispendio.

ζ. Elaeosacchara igitur qui aquis soluta eodem fine coquunt, an, praeter Saccharum, boni quid retinent?

η. Syrupum qui solum igne in Rotulas spissant, videant, qualem feligant.

θ. Compendii ergo Rotulas officinales idoneo Oleo aut Essentia oblinendas praescribere, si scopus fert, licet: qua encheiresi magistralibus etiam consulunt, qui volatiliū calenti massae immistorum jacturam recte metuunt.

ι. Externo ornatui reliquo (198. μ.) nullus hic locus.

κ. Numerus ingredientium minor, quam in Morsulis (198. ν.), qualis in Bolo (139. ι.), conceditur.

212. ORDO idem, qui in Morsulis (199.), obtinet.

213. MOLES Rotulae, minor, quam Morsuli (201.), plerumque scrup. j. aut drach. β. saltem aequans, itidem vix unquam pondere aut mensura determinatur.

214. DOSIS quoque, ut (202.), definitur numero j. ii. iij, &c. aut pondere, juxta ingredientium efficaciam & proportionem vario.

215. QUANTITAS GENERALIS eadem est, quae (203.): minor tamen etiam magistraliter parari commodè potest, si materies (211. d. η.) adhibetur.

216. PROPORTIO ingredientium intelligitur ex dictis (204.): eadem enim est, ac in Morfulis, si pauca excipias. Nempe

α. Frequentius hic majore Sacchari utimur mole respectu excipiendorum (204. α.), ob (211. α. d. ε.).

β. Succis hinc Acidis (211. d.) in Rotulas cogendis Sacchari fere adhibetur sextuplum vel octuplum. Essentiarum (ibid. ε.) drach. j. aut iß. postulat Sacchari unc. ij: hujusque tantumdem ad Oleorum aromaticorum (ibid.) gutt. xx. requiritur.

γ. Illinitio (211. θ.) simili Essentiae vel Olei proportionem (β.) efficitur.

217. SUBSCRIPTIO, nomine saltem mutato, uti in Morfulis, se habet (205.). Praeparatio juxta cognita supponitur pharmacopoeo, eaque ita adornanda, ut minima, quoad fieri potest, volatiliū fiat per calorem dissipatio. Succi Acidi, Essentiae, Olea (211. d. ε.), non miscenda Saccharo, nisi perquam incocto, jamque gelascenti, aut ne liquato quidem, sed saltem valde calefacto; tum ob rationem modo dictam, tum quia Sacchari concretioni obstant.

218. SIGNATURA haud alia est, quam (206.).

219. Usus quoque idem fere, ac (207.). Adde faltem, quod & in acutis Rotulae de Succis acidis paratae vi gratissima adversus sitim se commendent.

220. SPECIMINA sunt.

Rotulae Purgantes, Antihelminticae, pro Infante: ad exemplum H. Boerh. Mat. Med. p. 233.

℞. Semin. Absynth. drach. ij.

Mercur. dulcis scrup. iv.

Diagrydii drach. j.

Sacchar. Aq. still. Tanaceti soluti unc. iijß.

M. exactissimè F. Rotulae.

S. Ut in fronte. Dosis drach. ij. ad iij. alternis diebus, manè, vacuo ventriculo capienda.

Aliae contra Dolores a Partu. Vide l. c. p. 220.

℞. Matris Perlar.

Corall. rubr. ppt. ana drach. ij.

Laudan. pur. gr. vi.

M. exactissimè, dein cum

Sacchar. Aq. Cinnam. solut. & inspissat. unc. iijß.

Redige in Rotulas, paullo ante effusionem addendo

Ol. Cinnam. stillat. gutt. iv.

S. Ro-

S. *Rotulae Anodynae.* Capiat drach. ij. omni semi-hora, superbibendo Vini Rhenan. cochleare, donec dolor mitescit: dein detur tantundem mane saltem & vesperi.

Rotulae Cardiacae.

℞. Extract. essential. Croci.

Cinamom.

Ol. still. Cinamom. ana gutt. x.

Caryophyll. gtt. ij.

Cinabar. nat. pur. subtiliss. trit. dr. iij.

Sacchar. albiss. unc. β.

Accurate subacta immisce celeriter

Sacchar. albiss. aq. pur. solut. & ad consistentiam tabulat. incoct. prius ab igne remoti unc. ij.

Ut F. l. a. Rotulae.

S. Ut supra. Capiantur pro necessitate.

Rotulae Roborantes Ventriculum debilem, frigidum.

℞. Ol. stillat. Menth.

Absynth. ana gutt. x.

Essent. Myrrh. drach. ij.

Sacch. albiss. Aq. Menth. solut. & inspiss. unc. v.

F. l. a. Rotulae.

S. *Rotulae Stomachicae.* Capiat drach. ij. vel iij. ter, quater de die, horis medicis.

Aliae adversus Sitim.

℞. Sacch. albissimi, subtiliss. pulveris. unc. iij.

Leni igne calefactis immisce

Succi Pomi Citrei rec. drach. v.

Flaved. ejusdem tenuiter rasae. scrup. j.

F. l. a. Rotulae.

S. Ut in Fronte. Unam alteramve ore detineat assidue.

Nota. Saccharata reliqua, olim inter Medicos usitata, Pastam regiam, Massam panis, Pineolatum, Mustaceum, Buccellatum, &c. quid opus commemorare? Cum e pharmacopoliis hodie relegata ad pistores dulciarios transierint.

De

Infusis Internis.

221. **I**NFUSUM est medicamentum internum, fluidum, ex menstruo liquore, materiae idoneae parte aliqua, ope macerationis, citra ebullitionem, imbuto constans. Diversitas menstrui, praeparationis, aliarumque conditionum, varia huic nomina peperit. Infusum ad dosin unicam praescriptum, quocunque caeterum menstruo, materie, modo, paratum, *Haustus* dicitur: ad plures, simpliciter *Infusum* aut & *Thea Medicata* audit, si Aqua pro menstruo est. Si vero Lac, Serum hujus, Vinum, Cerevisia, Hydromel, &c. menstruorum vice funguntur, ab his nomen accipit formula. Si Spirituo-

sus

fus liquor loco menstrui fuerit, quandoque *Tinctura* cluet. Si tandem Aromata materiem dant, pro menstruo autem est Aqua simplex aut stillatitia quaedam gratior, aut Vinum vel Spiritus Vini, & multum Sacchari accedit & depuratio limpidissima, ut medicamentum jucundissimi usus emergat, *Clareti* vel *Nectaris* nomen dari solet: sigillatim tamen *Vinum Hippocraticum* dicitur, si basin Aromatum constituit Cinamomum, & Vinum pro menstruo est, liquorque trajectu per manicam, quam vocant, Hippocratis ad summam claritatem deducitur. Neque hic variarum denominationum finis est, si universum genus Infusorum, tam officinalium, quam magistralium, spectes. At posteriorum modo rationem hoc loco habemus (6.).

222. MATERIES triplex est, *Menstruum* seu *Solvens*; *Solvendum*; denique *Accessorium*.

α. *Menstruum* est vel (1.) *Aquosum*: ut Aqua simplex, stillatitia, Lac, hujus Serum, Decoctum aliquod aquosum, Phlegma Vitrioli, &c. Vel (2.) *Vinosum*: ut Vina Uvarum, Mosellanum, Rhenum, Gallicum, Hispanicum, &c. Ribium, Berberum, Cerasorum, &c. Hydromel, Cerevisia, Mustum. Vel (3.) *Spirituosum*: ut Spiritus Vini vulgaris, aut arte purior, Frumenti, Juniperi, alique ardentes fermentati.

β. *Materiem solvendam* praebet, quidquid, interno usui aptum, virtute gaudet medicata, per macerationem frigidam calidamve, sine ebullitione, in

menstruorum (α .) aliquod transeunte : cujusmodi plurima offert Regnum Vegetabile , multo pauciora Fossile & Animale.

γ . *Accessoria* sunt , quae prioribus (α . β .) vario fine superadduntur , possuntque ad duo genera referri. Alia (1.) solutionem promovent vel acuendo menstruum (α .) , vel materiem solvendam (β .) aperiendo , vel denique huic illud adcommodando : cujusmodi habentur maximè salium varia genera , acida , alcalina , neutra ; quin & , licet rarius , spiritus ardentes , fermentati , simplices , aut vegetantium aromaticorum virtute impraegnati. Et ista quidem ante infusionem , vel sub ea , menstruo aut materiae solvendae admisceri solent. Alia vero (2) , peracta jam infusione & solutione , adduntur in augmentum virtutis medicatae , vel correctionem noxiae injucundaeve qualitatis , hinc adjuvantium aut corrigentium vices implent. (78. 83.). Quo pertinent Syrupi , Elaeosacchara , Mel , Confectiones molles , Tincturae , Essentiae , Spiritus , Vinum , Aquae Stillat. &c.

223. DELECTUS tamen hic , si uspiam , omne fert punctum. Neque hunc quis aptè fecerit , quem natura rei extrahendae (222. β .) , vis solvens menstruorum (ibid. α .) , & accessorii (γ .) respectu horum & illius efficacia , latent. Quum igitur cognita haec supponamus (7. β . γ . 8. 104) ; paucis , quae huc spectant , complectimur.

α . *Aqua* solvit sales , gummi , mucilaginem , saponem ,

pones, spiritus rectores vinculo non tenacissimo illigatos. Id praestat eò ferè felicius, quo purior est, minusque permista, aut saturata prius heterogeneis. Non solvit olea meraca, pingua, balsama, resinas, sulphura; nisi juvetur sale alcalino, saccharo, accessu spiritus fermentati. Nec sola lapides, terras, metalla, semimetalla, solvit. Aptatur tamen & his sale acido, quandoque & neutro vel alcalino.

β. *Alcohol Vini* solvit spiritus rectores aromaticos, olea similia, balsama, resinas, saponem teneriores, sales alcalinos volatiles, ex parte etiam fixos siccissimos. Sales reliquos, lapides, terras, non adeo solvit; neque & metalla, semimetalla, sulphur, gummi: haec tamen alcali fixi interventu adgreditur.

γ. Quum igitur *Spiritus ardens* constet *Alcohole*, *Aqua*, *Acido*, varia proportionem, pro maiore vel minore puritate, inter se permistis; patet ex (α. β.), quid de menstrua spirituosorum virtute (222. α. 3.) statuendum.

δ. His ipsis principiis (γ.) si addideris subtile oleum, similis ferè, ac *Alcohol*, menstruae virtutis, habes praecipua, e quibus *Vina* (222. α. 2.) coaluerunt; ita tamen, ut spiritu alia gaudeant copiosiore, alia parciore, acido alia liberiore, alia per oleum magis obvoluto, aut ob plurem terram austeriore. Unde & horum vis solvens intelligitur. *Mustum*, etsi longe discrepat a natura vini, hanc ipsam tamen induit fermentationem, quae materiae infusae macerationem comitari solet.

ε. *Aquosa* (α.), in quibus, praeter Aquam, materies oleosa, salina, aut saponacea inest, quamnam inde novam consequantur virtutem menstruam, facile ex dictis (α. ad δ.) eruere licet.

ζ. Constat hinc etiam, quatenus *Materies* (222. β.) ex triplici naturae regno huc quadret; modo notetur, non ebullitione, sed frigida saltem calidave maceratione (221.), solutionem hic promoveri.

η. Ex Vegetantibus ergo ea potissimum conveniunt, quae vel per se, calore leni, aut cum aqua ebulliente, tractata, aquas & olea praebent stillantia, medicata (α.): tum Succum densum, saponaceum, gummosum, resinum, aut ex his compositum: dein &, quorum virtus, ad ignem fixior, in parte haeret menstruis hic usitatis solubili (α. β. γ. δ. ε.), nec tam profundè reliquis immersa, quin citra ebullitionem queat elici: cuiusmodi dantur plurima in classibus Emeticorum, Purgantium, Demulcentium, Emollientium, Adstringentium, Vulnerariorum, Refrigerantium, Aperientium, Saponaceorum, Stimulantium, &c.

θ. Regnum Animale vix multa, praeter Insecta aliquot, tum Castoreum, Moschum, Zibethum, Calculos quosdam & Stercora, suppeditat. Fossile praecipue Succina, Sulphura, Cuprum, Ferrum, Antimonium, & ex his praeparata.

ι. Cum

(α) Vide H. Boerhaave Elem. Chem. Vol. II. Proc. I. XV. XXIII.

ι. Cum vero Materies, haëtenus (η. θ.) exposita, haud promiscuè menstuis quibusvis (α ad ε.) adcommodata sit; curandum, ut illi, ex arte prius selectae, quod ad principia extrahenda cognitae, maximè idoneum jungatur solvens. Sin minus conveniat unum, combinanda duo. Si nec ita aptum parari potest, aut indicatio repugnat; *Accessoriis* (222. γ. ι.) utendum. Horum vero & virtus & selectio liquet ex (loc. cit. & 223. α. ad ε.)

κ. Caeterum, quousque fieri potest, odore & sapore injucundiora vitentur; maximè cum pro infantibus, delicatulis, aut potu familiari, praescribitur. Tenuitas etiam limpida Infusis gratiam conciliat.

λ. *Accessoriis* alterius classis (222. γ. 2.) saepe non opus. Si tamen requiruntur, sint in eodem menstuo integrè solubilia, sine praecipitatione prius solutorum. (Confer. 102. ι. κ. λ. μ. ν.). Corrigentibus si uteris, cave, ne abutaris. (Vide 84. 85. 96 ad 103.).

μ. Numerus ingredientium hic paullò major conceditur. Ne tamen quid nimis (31. 33.).

224. ORDO infundendis primum defert locum: atque haec inter Vegetantibus Animantia, his Fossilia, postponit. Qui minutias curant, iterum Vegetantium partes ita digerunt; ut primae sint Radices, tum Herbae, Folia, Summitates, Flores, Semina, Baccae, Ligna, Cortices, Aromata, Fructus, Succi, denique, si quae accedunt, Purgantia cum suis Corrigentibus. Infundendis subjunguntur

Accessoria primae classis (222. γ. 1.). Sequitur Menstruum. Claudunt agmen Accessoria classis posterioris (222. γ. 2.).

225. DOSIS pro materiae infusae & menstrui efficacia, Medici scopo, aegri aetate, facilitate, &c. (66.) variis, major minorve est. Aquosa ferè ab unc. j. ad iij. v. vi. Vinosa ab unc. β. ad j. ij. iv. Spirituosa a drach. ij. ad unc. β. j. ij. exhibentur. Quandoque & hic usu veniunt regulae (67. δ. ε.). Saepe tamen nec pondere determinatio fit, sed mensurâ: v. g. ad cochleare j. ij. &c. cyathum, vasculum Theae aut Coffé hauriendis dicatum, &c. aut quantum libet pro potu ordinario. Tandem, si materies ipsi aegro vel adstantibus partitis vicibus, instar infusi herbae Theae, cum aqua fervente committitur infundenda, hujus drach. ij. iij. unc. β. aut quantum pugillo, digitabulo, cochleari, vasculo Theae potui serviente, capi potest, simul adhibendum jubetur.

226. QUANTITAS GENERALIS, vix constanter agnoscens limites, unicam saltem dosin (225.) quandoque complectitur: quod in Emeticis; Purgantibus, &c. cum aqua vel vino infusis, obtinet. Frequentius, cum alterandum aut per epicrasin purgandum, lib. j. ad iv, & plures, simul praescribuntur: prout indicatio, aliaeve conditiones, exigunt. (Conf. 67. 68. 92. δ.). Pretium nonnulla exhibere jubet parcius (66. ξ.): quare Infusum Lapid. Hystricis ad unc. iv. vi. viij. saltem datur. Aliquando cere-

cerevisiae aut vina medicata, pro familiari potu, aut longos in usus, ad $\frac{1}{4}$ vel $\frac{1}{2}$ partem Tonnae praestituuntur. Ex his, & mox de proportionibus dicendis, haud difficulter colligitur, quantum materiae infundendae simul exhibendum, si hujus infusio aegro vel adstantibus committitur perficienda.

227. PROPORTIO ingredientium mutua, generalibus itidem regulis haud figenda, pro materiae infundendae, menstrui, usus, ipsiusque aegri, variis conditionibus plurimum variat. Notetur ergo.

α . Materiem (222. β .) ut plurimum duplo, triplo, imò & quadruplo majore quantitate pro dosi exhiberi in infuso, quam in substantia, ut vocant: prout nimirum virtus ejus per minus majusve volumen est diffusa, aut tota, vel saltem ex parte, adhibito menstruo elici valet.

β . Herbas, Folia, Comas, Flores, hic saepe ad manipulos vel pugillos, Fructus ad numerum (111. β .) praescribi: Emetica tamen & Purgantia pondere determinanda esse. Asari saltem folia exceperis, quae numero frequentius praestituuntur.

γ . Caeterum materiae (222. β .) eam capi quantitatem, quae effectui & dosibus (225. 226.) desideratis sufficiat: neque strictiores regulas hic in genere posse statui. (Confer. 87. 88. 227. α .).

δ . Menstrui (222. α .) etiam, ratione materiae infundendae, laxissimam esse proportionem: saepissime quidem sextuplam, octuplam, duodecuplam:
alias

alias tamen & quadruplam saltem: aliquando longe majorem, vigecuplam, trigecuplam, fere ad centuplam usque.

ε. Scilicet ut specificè 'gravior est, leviorve materies; virtus ejus magis minusve coacta, solutu facilior aut difficilior; menstruum ipsum potentius aut debilius; & prout scopus requirit liquorem vi medicata magis minusve saturum; ita menstrui minor majorve capienda quantitas.

ζ. Porro, quae infantibus, delicatis, aut pro potu familiari, exhibentur. vel injucundiore constant materie, majorem fere menstrui proportionem exigunt. Hinc ad Clareta, Musta, Cerevisias Medicatas, praeprimis ope fermentationis parandas, menstruum tricesies, imò centies quandoque, materie infundenda majus est.

η. Accessoria primae classis (222. γ. 1.), prout vel ex se debiliora sunt aut potentiora, vel materies magis minusve refractaria, vel menstruum fortius aut imbecillius, magis minusve adcommodatum; ita majore minoreve quantitate adduntur: ut hinc eorum drach. j. vel ij. quandoque ad singulas menstrui libras recipiantur, alias tamen longe minus. Spirituosa interim (ibid.) non definitâ saepissimè copiâ adscribuntur, si tantum irrorationi materiae, uti plerumque, subserviunt.

θ. Accessoria alterius classis (222. γ. 2.) adduntur ea proportionē, qua scopo intento sufficiunt.

Neque

Neque hic limes ullus generalis obtinet. Sacchari tamen, & similium, pars j. ferè ad part. viii. vel x. liquoris communiter recipitur: in Claretis vero (221.) pars dimidia, tertia, vel quarta, ratione menstrui. Alias & ipsius aegri arbitrio relinquitur dulcatio. (Conf. 85. 90.). In genere cavendum, ne spissitas, aut dulcedo, modum excedat.

228. SUBSCRIPTIO alia est, si, quidquid huc pertinet, pharmacopœo committitur; alia, si materies infundenda tantum ab eo petitur, aegro vel adstantibus infusionem ipsam curaturis.

229. Si prius (228), injungitur

α. Materiae ad infusionem Praeparatio. Haec postulat

1. Comminutionem ejus in crassum pulverem, quae scissione vel tusione fit, & omittitur circa pulverulenta, Limatur. Mart. v. g. Cineres Vegetantium, &c.

2. Colligationem in nodulum, petiam, vel saccum, ex sindone aliave materie paratum; quae usu venit, ubi saturatio haud reposcitur extractio, aut colatione supersedere animus est, aut materies valdè ponderosa in menstruo suspendi debet, ne in fundo sese compingens difficiliter solvatur. Unde vel omnia ingredientia simul, vel horum saltem aliqua sigillatim sic coëreantur. Si posterius, usitatum est id non adeo in subscriptione, sed potius in ipsa materiae designatione commemorare, scribendo v. g. *℞. Limatur. Mart. in nodul. lig.* 3. Ir.

3. Irrorationem, si liquido utimur accessorio (222. γ . 1.), v. g. Spiritu Vitrioli, Sulphuris, Vini, Rosarum, &c. Quin & Aqua fervens hic nonnunquam ex usu est, cum aridiora caloris humidi ope emollienda sunt, ut menstruo frigido facilius pateant.

4. Vas aptum, cui materies immittatur. Id tamen rarius adscribitur; nisi dum metuenda virtutis dissipatio phialae chemicae usum hic commendat, aut fermentatio cum cerevisia aut musto instituenda dolium exigit.

β . *Infusio*, quae menstruo perficitur calido vel frigido. Aquosa sola (222. α . 1.) infunduntur calida vel fervida: caetera (ibid. 2. 3.) frigida.

γ . *Maceratio*, quae itidem frigida vel calida est.

Priore utimur, cum vel levior tantum poscitur extractio; vel materies minus refractaria, menstruumque adeo potens est, ut calore nullo opus; vel alterutrius incongrua per calorem alteratio praevideatur.

Calida usu venit, ubi properanda est solutio, & modo dictis obtinent contraria. Tum vero vel sustinemus infusionis calorem (β .), vel hanc frigidam calore deinceps admoto fovemus. Is vero vel ita dicta insolatione, vel digestionem in loco aut furnulo apto, balneo maris, cinerum, arenae, &c. vario quidem gradu, semper tamen citra menstrui ebullitionem (221.) excitatur; prout magis minusve favet anni tempus, solutio facilis vel difficilis est, aut citius

citius tardiusve peracta requiritur. Quandoque & interposita subinde concussione promovendam jubemus extractionem.

Tempus macerationis vel determinatur ex effectu, dum color, sapor, odor, docent vim expetitam in menstruum transiisse; vel saepissimè ad horas, dies, noctes, &c.: prout vel ex indole menstrui & materiae solvendae magis minusve prompta cognoscitur extractio, vel haec saltem superficialia aut intimior exigitur.

Vas sub maceratione claudendum ferè semper jubetur; nisi vel ejus constructio id minus postulat, vel macerationis modus prohibet. Illud Phiala, hoc Fermentatio docet.

§. *Depuratio.* Haec autem

1. Non necessaria est, cum materies nodulo inclusa (α. 2.) maceratur; tumque peracta extractione debita vel relinquitur nodulus sub usu etiam in liquore suspensus, vel exemptus fortiter exprimitur, ut liquor magis saturetur.

2. Vel speciebus laxis, non valde levibus, quiete & mora perficitur; ut de materie non soluta, sensim in fundum collecta, purius liquidum queat defundi, ultima hujus parte turbida vel relictæ, vel colo filtrove repurgata: qui modus Vinis, Cerevisiis Medicatis, Infusis Spirituosis, maximè convenit.

3. Vel trajectu omnis liquidi per colum aut manicam Hippocratis: ubi rursus sub finem expressio
fortis

fortis materiae injungitur, si saturatior, nec limpidissimus desideratur liquor, & textura materiae porosior multum liquidi retinet. Infusa Aquosa, Vina Hippocratica, Clareta, sic purgantur. Quin posteriorum claritas addito quoque ante colationem lacte, feces inviscante, augetur.

4. Vel filtratione per chartam bibulam, quae, dum & nitidissima est & tardissima, adhibetur, ubi summa claritas, & exactissima materiae non solutae separatio exigitur, neque interim magna datur quantitas filtrandi, nec acrimonia chartam adefura. Infusis Spirituosis, tum Vinis Emeticis, Antimoniatibus, hinc convenit.

Cavendum denique in (3 & 4.), ne volatilia etiamnum calida sic tractentur, jacturam quippe virtutis factura.

ε. *Admixtio Accessoriorum* (222. γ. 2.): ubi, praeter (223. λ.), notandum, in Vinis Hippocraticis & Claretis saccharum & similia ante depurationem (δ. 4.) addi; ut simul trajecta minus turbent liquidum. In ceteris autem puro demum liquori admiscenda jubentur.

ζ. *Receptaculum* praebet plerumque vas vitreum, oris angusti: cujus & obthuratio exacta commendatur, si liquoris corruptio, aut volatiliū dissipatio, a liberiore aëris accessu metuitur.

230. Si verò materiem tantum praebet pharmacopœus (228.), omnibus (229. α. 4. ad 230.) omit-

omissis; comminutio saltem, mixtio & colligatio in nodulum (229. α . 1. 2.), si opus est, injunguntur, subscribendo v. g. *Conscissa, tusa grosso modo, M.* Quodsi species laxae exhibendae, additur: *F. Collectio, vel Species vel D. ad Chartam, vel Scatulam*; quippe quae tum loco *Receptaculi* est. Si autem in nodulum colligandae, adponitur: *Includantur nodulo vel sindoni*. Irroratio (229. α . 3.) tamen alias pharmacopœo, alias aegro, committitur: si posterius, liquorem eò adhibendum, nisi vulgaris est, unà cum materie saltem exhibet pharmacopœus.

231. SIGNATURA itidem discrepat pro diversitate (228. ad 231.). Unde

α . Si obtinet (229.), nomen formulae varium imponitur, prout menstruum (222. α .), materies soluta (ibid. β .), accessoria (ibid. γ .), quantitas generalis (226.), depuratio (229. δ .), sunt diversa. Videantur autem supra (221.). Ubique nomini addi potest virtus, ac deinceps reliqua, quae ad usum pertinent, subjungi, facile intelligenda ex (113. 225.). Monendum insuper quandoque, praesertim tempore aestivo, & quantitate generali majore (226.), vas continens liquorem loco frigido esse reponendum, ne fermentatio, acor, situs, noceant.

β . Si (230.) locum habet, & materies sindoni inclusa datur (229. α . 2.), *Nodulus* vel *Petia* audit: si exhibetur soluta, *Species, Collectio* aut & *Thea Medica*, ubi, instar Theae vulgaris, paullatim infundi debet (225.), adpellari solet. Virtutem hic quo-

K que

que addere licet. Dein adscribitur, quo menstruo, modo, proportionem, ordine, tempore, &c. infusio, maceratio, depuratio, instituenda sit, prorsus uti in casu (229.) postulat subscriptio, terminis tamen atque encheiresibus captui & opportunitati aegri vel adstantium adcommodatis (113. e. ζ.). Reliqua, quae usum & conservationem spectant, similia hic sunt, ac (α.).

232. Usus Infusorum maximè universalis est, omni ferè morbo, aetati, scopo, conveniens; modo & materies, & menstruum, inter se atque indicationi congrua seligantur (223.). Infantibus quidem aliquando molestior haec formula, dum eminentioris saporis odorisve materie constat, alias tamen & commode sub potus familiaris specie insinuat, ad quae sub aliis formis ingerenda vix adduci possunt. Caeterum ut profundissimè penetrabilis est, ita saltem ob minus promptam praeparationem excluditur, ubi mora periculum parit.

233. SPECIMINA sunt.

Vinum Emeticum, Antimoniatum, validè movens. Vid. H. Boerh. Mat. Med. p. 131. 209.

℞. *Croci Metall.* gr. viij.

Vini Rhenan. unc. ij.

Stent in frigida infusione per noctem :
manè per chartam filtratis adde

Oxymell. Scillit. drach. vi.

M.

M. F. Haustus.

S. *Haustus Emeticus, adulto pro dosi, manè, exhibendus.*

*

Aliud, mitius, pro Infante Rachitico. Vid. Ibid. p. 256.

℞. *Radic. Ypecacuanhae* scrup. j.

Vini albi Gallici unc. j.

Sacchari drach. ij.

Infusa totam noctem, depurata, exhibe manè.

S. *Haustus Emeticus pro dosi, manè, capiendus.*

*

Haustus Purgans pro Adulto, non inflammans.

℞. *Rhei opt.* dr. iij.

Sal. Polychr. dr. j.

Aq. still. Cichor. unc. ij.

Foenicul. unc. j.

Infusa per noctem digerantur leni calore: mane cum expressione colatis admisce

Syr. ros. sol. c. Sen. unc. j.

D.

S. *Haustus Purgans pro dosi.*

*

Nodulus Purgans, Roborans, Anti-Rachiticus.

Vid. locum supra alleg.

℞. *Rhei selecti* unc. ℥.

Myrobalan. citrin. sine nucleis. drach. iij.

Agaric. trochiscati scrup. ij.

Conscissa, tusa, grosso modo, mista, inclusa nodulo, D.

S. *Nodulus pro Cerevisia Medicata*, qui suspendatur in *cerevisiae fortioris lib. vi.* haec post infusionem *xxiv. horarum* sit pro potu familiari quotidiano, per *iv hebdomadas* continuando.

*

Nodulus Diureticus, in *Hydrope* conveniens.

℞. *Ciner. Stipit. Fabar.*

Genistae ana Lib. ℞.

Coccionell. contus. unc. j.

Inclusa nodulo exhibeantur.

S. *Nodulus Diureticus*, cui infundantur *Vini Rhemani lib. iv. frigidae*: stent per noctem: tum, relicto intra *Vinum nodulo*, illius *unc. iij.* ter de die bibantur.

*

Vinum Roborans, Calfaciens, Nervinum, Febrifugum, Emmenagogum.

℞. *Limat. Chalyb. rec. in nod. lig. unc. iij.*

Rad. Angelic. unc. j.

Contrayerv. unc. ℞,

Cort. Peruv. opt. unc. ij.

Cascarill.

Cinamom. ana unc. ℞.

Myrrh. elect. dr. ij.

Concisa, tusa, mista, exhibe.

S. *Species pro Vino Chalybeato*, quibus *Vini Hispanici lib. iv.* infundantur, vase clauso digerantur

tur

*tur in sole, aut leni calore per tria nycthemera,
ac subinde concutiantur. Dosis unc. ij. quater
de die.*

Serum Lactis Anti-Scorbuticum. Vid. H. Boerh.
Mat. Med. p. 195.

℞. *Acetosellae. m. iß.*

Betonicae.

Chaerophylli ana m. ß.

Tamarindor. unc. iß.

Conscissa infunde cum

Seri Lactis aestivi Lib. iij.

Spatio horae, in calore ferè fervido,
absque ebullitione tamen, detineantur,
dein per linteum expressis admisce

Syrup. e Succo Citri.

Rubi Idaei.

Violacei ana unc. j.

℞. Ut in fronte. Bibat hujus unciam unam omni
semihorio interdiu.

Thea Medicata, Anti-Phthifica. Vide l. c.
p. 199. & seq.

℞. *Rad. Caryophyllat. mont. unc. ij.*

Glycyrrhiz. unc. iß.

Herb. Veronic.

Hederae terrest. ana m. j.

Flor. Hyperic. pug. iij.

Centaur. min. pug. ij-

K 3

Semin.

Semin. Foenicul. dulc. drach. iij.

Conscissa, tusa, mista, D. ad Chartam.

S. Thea Balsamica. *Hujus quantum vasculo Theae potui dicato capi potest, infundatur cum aquae ferventis vi. vasculis similibus: stent vase clauso, calida, per aliquot minuta, tum bibat omni hora vasculum, in quo prius dissolutum sit Mellis virginei cochlearculum.*

•

Infusum Anti-Hydropicum, fluorem lymphae concilians pro Plebejo. Vid. H. Boerh. l. c. p. 204.

Rx. *Rad. Aristoloch. utriusque ana unc. iß.
Zingiber. drach. vj.*

Summit. Absynth. vulg.

Centaur. min.

Baccar. Juniperi ana unc. j.

Sal. Absynthii unc. ß.

Conscissa, tusa, mista, D. ad Chartam.

S. Species. *Infundantur cum Spiritus Juniperi vulg. lib. iv, insolentur per aliquot dies, vase clauso, tum bibat unc. j. quater de die, vacuo stomacho, cum regimine.*

•

Claretum Vinosum Purgans & Roborans.

Rx. *Rad. Calam. aromat. drach. vi.*

Cort. Magellanic.

Rhabarb. opt.

Fol. Senn. s. stip. ana unc. ß.

Agaric.

Agaric. trochiscat. drach. iij.

Cinamom. acut. drach. ij.

Cubeb. drach. j.

Conscissa infunde in *Vini Rhenani opt. lib. iv*, per triduum, vase clauso, loco tepido, subinde concute: tum adde *Sacchari alb. lib. ß*. trajice aliquoties per *Manicam Hippocratis. D. ufui*.

S. Ut in fronte. *Dosis manè unus vel alter cyathus.*

•

Claretum Aquosum, Cardiacum, ad sitim in Febribus aestuosis, putridis, restinguendam.

Rx. *Conserv. Rosar. rubr. unc. j.*

Calendul.

Violar.

Betonic. ana dr. vj.

In mortario lapideo, pistillo ligneo, contritis instilla

Spir. Sulph. per camp. gutt. xxx.

Accurate subactis dein paullatim admisce

Aq. pluvi. coct. frigid. lib. iij.

Commista relinquantur per $\frac{1}{2}$ horam, tandemque per *Manicam Hippocratis* aliquoties trajiciantur, ut limpidissimus fiat liquor, qui addito *Syr. Rub. id.* etiam dulcior reddi potest, si opus videatur.

S. Bibat aeger, quantum sitis exigat.

Claretum Spirituosum, Cardiacum, Calfaciens,
Antisepticum.

℞. *Fruct. matur. Cerasor.*

Ribesior. rubr.

Rub. id. ana lib. j.

In mortario marmoreo contusis succus ex-
primatur. Tum porro

℞. *Caryophyll. ar.*

Piper. alb. ana dr. β.

Macis scr. j.

Sem. Coriandr. dr. j.

Contusis ruditer atque in lagenam immis-
tis adfunde.

Succi prioris.

Spirit. Vin. Rhen. ana pint. j.

Sacchar. albiss. lib. β.

Lagena exacte clausa insoleatur, aut leni ca-
lore digeratur per quatrimum, ac quo-
tidie aliquoties concutiatur. Fiat tan-
dem colatio per Manicam Hippocr. ad
perfectissimam limpiditatem.

S. *Liquor, aegris sanisque jucundissimus, ad unc. j.
aut ij. capiatur in languoribus.*

*

Cerevisia Anti-Scorbutica. Vid. H. Boerh. l. c.

p. 191.

℞. *Fol. recent. Cochlear.*

Erucae.

Erysini.

Erysimi.

Trifol. aquat. ana m. j.

Semin. rec. contus. Nasturt. hort.

*Raphan. hort. ana
unc. ij.*

Flor. Centaur. min. unc. j.

Rad. Raphan. rustic. unc. iij.

Enul. camp. unc. v.

Conscissa reconde in Cerevisiae recentis &
fervescentis $\frac{1}{2}$ dolio.

S. Sit pro potu quotidiano.

De

Decoctis Internis.

234. **D**ECOCTUM, *Apozema*, est medicamentum internum, fluidum, simile Infuso (221.), sed menstruo liquore cum materie solvenda ad ignem ebulliente paratum. Unde ejus ab Infuso (l. c.) discrepantia patet. Variis id quoque nominibus gaudet, quae quousque hodie in usu sunt, infra tradentur.

235. MATERIES hic in genere eadem, quae Infusi (222.), trifariam quoque dividitur: in *Menstruum* nempe, *Solvendum*, & *Accessorium*.

α . *Menstruum* itidem huc adhibetur triplex: *Aquosum*, *Vinosum*, *Spirituosum*: uti ad Infusa (222. α .).

β . *Materies Solvenda*, pariter ex triplici naturae regno deprompta, talis hic requiritur, quae aptam

usui interno virtutem, vel plane non, vel difficilius tardiusve sola maceratione (229. γ .) eliciendam, ope ebullitionis tamen cum menstruo (α .) communicare queat illibatam.

γ . *Accessoriorum* idem hic usus, eadem generalis obtinet divisio, ac in Infusis (222. γ .) Quin & eorum, quae ad primam classem (ibid. 1.) pertinent, eadem natura est. At posteriora (ibid. 2.) ex parte discrepant: uti Delectus indicabit.

236 DELECTUS ex arte faciendus, praeter dictorum (223.) notitiam, exigit quoque compertam ignis hic adplicandi (234.) actionem in menstruum & solvendum (235. α . β .) Sed & hanc nosse potest tiro ex illis, quas hic suppono cognitae, scientiis. (7. β . γ . 8. 104.) Breviter itaque moneo

α . Aquosi, prae aliis menstruis, frequentiore in Decoctis esse usum; cum ebulliendo minus, quam reliqua, enervetur aut mutetur. Quare nec Aquis stillatitiis adeo hic locus est. Si enim adhibueris efficaces, coctione virtus dissipatur; si inertes, quid inde boni prae Aqua simplice? Malsa veteribus praeprimis placuit: nec semper ineptè. Hodie tamen potius Mel Decocto addimus jam parato. Aqua quò purior est, eo ferè felicius solvit (223. α .).

β . Vinum, aptius Infusis, utcunque vase clauso, aut vaporum exitui obstante, coxeris, in pejus semper abit. Peracta igitur ebullitione, si eo opus est, addi malim. Mustum exceperis, quod, Malsae simile,

mile, Aquosis potius adnumerandum, nisi fermentando Vinum fiat.

γ. Spirituosa (222. α. 3.) tamen, in phialis chemicis, sine notabili jactura aut alteratione, ebullitionem ferunt; ut ideo Vinis huc magis sint idonea.

δ. Menstrua vis singulorum (235. α.) eadem est, quae descripta (223. α. ad ε.), intensior saltem ob accedentem ebullitionis motum: qui ipse tamen, ut juvat, ita simul & dissipat principia volatilia, & teneriora saepe mutat, & quandoque justo plura elicit.

ε. Calor interim ebullitionis haud idem est in omnibus. Spiritus leniore, quam Vinum, Aqua utrisque majore demum ebullit: cui differentiae effectus (δ.) itidem respondent.

ζ. Quin fortitudo etiam & duratio coctionis minor majorve multam hic adfert diversitatem; ut sint, quibus longior validiorve noceat, sint, quibus pro-
fit, & contra.

η. Patet hinc Materiem (235. β.) aptè decoqui, si virtus ejus expetita per menstruum determinatum (235. α. 236. α. ad δ.) solubilis est; neque interim aequè commode per macerationem, ac per ebullitionem (δ. ε. ζ.) extrahitur; nec vi coctionis dissipatur; nec mutatur; nec alia virtute, minus scopo apta, simul elicitâ, pervertitur.

θ. Idonei ergo menstrui selectio, aut ex se minus sufficientis per accessorium aptatio, ut in Infusis (223. ι.), ita & hic maximè requiritur, iisdemque
legi-

legibus (l. c.) definitur: neque enim ebullitio accedens vim solventem adeo mutat, sed tantum auget.

i. Antecedens dein iusta praeparatio materiem, alias decoctioni inhabilem, huic adcommodare valet. Quo pertinet comminutio & maceratio praevia, durioribus, aridis, difficulter solvendis, utilissima nec unquam omittenda.

ii. Vas etiam cocturae adhibendum si ritè delegeris, ea quoque decoques fructuose, quae alias operi huic inepta forent. (Vid. γ. & 229. α. 4. tum de *Subscriptione* post dicenda.).

iii. Minus ideo rectè decoquuntur cum *Aquosis* meracis *Terrea* macilenta, *Lapidea*, *Resinosa*, *Sulphurea*, *Pinguia*: vix enim quidpiam dant boni, nisi accessoriis utaris (223. α.).

iv. De *Metallis* & *Semimetallis* non *Salinis* idem (λ.) verum: quamvis tamen ignitione praemissa, aut longa fortique coctura, mutare quodammodo *Aquam* videantur. Unde *Argentum vivum*, *Antimonium*, &c. in *Decoctis* parandis adhibere non inusitatum est.

v. Ex plerisque *Animantium* partibus duris vix, nisi coctione diu protracta, quidpiam elicueris. Cum paucis tamen aliis, *Lapidem Hystricis*, eo si referre volueris, excipe; quippe qui frigida etiam maceratione solvitur.

vi. Quae macerando vim suam in menstruum transfundere valent, coctione neutiquam torquenda; quum

quum calor major talia ferè semper plus minusve mutet. Lenior interim breviorque ebullitio, dum solutionem accelerat, ferri quandoque hic potest. Molles, tenerae, recentes, Vegetantium partes hujus sunt census.

o. Quae virtutem coctura avolantem habent, potius infundenda sunt: si coctio requiritur, mitior haec, brevior, & in vase idoneo, instituenda (ζ. κ.). Huc pertinent Aromatica, Alcalescentia, Aquarum & Oleorum destillationi apta (a).

π. Quorum virtus ebullitione in aliam, minus scopo respondentem, mutatur, vel non, vel leniter saltem, nec diu, decoquenda. Asarum coctum magis Diureticum, quam Emeticum est. Glycyrrhiza diu cocta amarescit. Sennae folia longiore coctione purgans exhibent torminosum, &c.

ε. Quod si virtus tantum ex parte in menstruum transferri debet, nec interim difficulter solvitur, maceratio potius, aut lenis saltem ebullitio ex usu est. Rheum, Myrobalani, &c. diutius cocta vi purganti adstringentem jungunt. Mucilaginosae, Rad. Symphyti, Altheae, Malvae, Semina, Fructus, Succus, similia, coctione longa lentorem inferunt liquori injucundum. Amara, uti Absinthium, Centaurium, Gentiana, Colocynthis, &c. evoluta per diurnam ebullitionem omni amarore, Decocta teterimi saporis exhibent; etsi vel Cretam quoque, Lapides

(a) Vid. H. Boerh. Elem. Chem. loco supra alleg.

pides Cancrorum, aliasve Terras, pro correctione addideris.

σ. Multum interest, recens an fuerit materies decoquenda, an vetusta, viridis an sicca; quum illius plerumque longè sit facilius solutio per menstrua etiam minus adcommodata, hujus quandoque difficilissima (a): quod maxime de Resinosis vegetabilibus notandum; ut quae recentia menstruis aquosis multo facilius obediunt.

τ. Ubi varia materies simul decoquitur, videndum, quousque altera alterius juvet impediaturve solutionem; tum an omnibus aequa ebullitionis vis & duratio conveniat, nec ne. Sunt, quae sola iners praebent Decoctum, juncta vero aliis efficax, & contra. Tempora autem coctionis, prout aliis atque aliis varia competunt, paullo post terminabimus.

υ. Quod ad odorem denique & saporem eadem hic obtinet regula, quae in Infusis (223. κ.). Spissitudo insuper lentescens evitanda (ε.).

φ. Accessoria classis posterioris (235. γ.) hic usitata sunt (1.) similia recensitis (222. γ. 2. 223. λ.). Sed & (2.) quandoque, ubi volatiliū sub alembico instituta ebullitio excussit partem virtutis desideratae, vapores collecti in Decoctum frigescentes refunduntur. Quin (3.) nonnunquam materies etiam
alia,

(a) H. Boerh. Ibid. Vol. II. p. 22. n. 5. 6.

alia, tenerior, vi praedita volatili, infusioni aptior quam coctioni (223. ζ. η. θ.), virtutis augmentum vel gratiam adlatura, peracta ebullitione, liquori infunditur ad normam Infusorum (221. ad 233.); ut formula tum, ex Decocto & Infuso composita, *Decocto - Infusum* audiat.

χ. Ex dictis (φ. 3.) intelligitur Decoctorum *Aromatisatio*, veteribus usitata; cui hodie compendiosior Aquarum Aromaticarum, Spirituum, Tincturarum, Elaeosaccharorum, &c. permixtio substituitur (222. γ. 2.).

ψ. Numerus ingredientium idem, qui in Infusis (223. μ.), obtinet.

237. ORDO in genere similis hic observatur, ac in Infuso (224.), si materies decoquenda omnis uno ebullitionis tenore tractari, aut saltem, specie Collectionis (230.), a pharmacopoeo exhiberi debet. At, si cocturam alia longiorem, breviorē alia, postulant, rectius eo ordine sibi mutuo subjunguntur, ut primo sint loco, quae longissimam, postremo, quae brevissimam exigunt; nisi pharmacopoei dexteritate freto esse liceat. Nota igitur

α. Fossilia pleraque (236. λ. μ.); Animantium annosorum ossa, cornua, carnes tenaciores; ligna compacta, radices & cortices similes, arida, aromatis expertia, valde resinosa, &c. protractam ad 3. 4. 6. & plures horas cocturam ferre & requirere. Unde & praemissa saepe opus est horum macera-

ceratione ; ut virtuti exitus paretur (236. i.).

β. Animantium deinde juniorum carnes partesque durae ; ligna , cortices , stipites , radices , paullo minus compacta , neque tamen aromatica , sed adstringentia , amara , saponacea , &c. ; tum frumenta & legumina nutrientia , demulcentia , diuretica , incrassantia , &c. sequuntur , quibus horae 1, aut 2. coctio sufficit.

γ. His (β.) succedunt Vegetantium teneriora ; radices puta molliores , non aromaticae , refrigerantes , nutrientes , adstringentes , aperientes , diureticae , saponaceae ; tum & purgantes quaedam magis resinosae ; fructus dein pulposi , dulces , acidi , austeri. Haec ultra tres quadrantes aut unius horae spatium vix coquenda.

δ. Herbae porro & folia paullo firmiora , aromate & sale volatili carentia , emollientia , adstringentia , incrassantia , refrigerantia , aperientia ; semina similia , non tamen mucilaginosa ; ligna , radices , cortices , aromate paullo fixiore praedita , horae dimidia cocturâ satis emunguntur.

ε. Tandem partes Vegetantium tenerrimae , flores ; tum herbae & folia subaromatica , vulneraria , amara , uterina , &c. ; semina , baccae , fructus , cortices , radices , similes , molliores ; quo & purgantia quaedam retuleris , Sennae folia , Rheum , Myrobalanos , &c. ; & Glycyrrhizam ; denique radices & semina coctione mucilaginem fundentia : quae omnia vix ultra quadrantem horae coqui debent.

Imo

Imo horum pleraque, maximè recentia, mollicula, Decocto ab igne remoto, etiamnum fervido, infundere tantum fatius est (236. ϕ . 3.)

ζ . Est tamen, cur Medicus quandoque ultra citraque terminos coctionis datos (α ad ϵ .) eat; dum vel superficialiam tantum, vel hac neglecta intimiorem, coquendo exhauriri vim scopus reposcit.

η . Haftenus autem (α ad ϵ .) dicta de Aquosis potissimum Decoctionibus intelligi velim. Vinosae, minus laudabiles (236. β .), & Spirituosae, quum phialas requirant, aut vasa exacte clausa, vix ejusmodi regulas admittunt. Quin posteriores etiam, calore minore bullientes (236. ϵ .), haud tantam exigunt accuratationem.

238. Dosis, quae Infusi (225)., eadem est: inde ergo repetatur.

239. QUANTITAS GENERALIS itidem simile modo habet, ac (226.): vix tamen ultra Lib. vj . vel vij . extenditur unquam; imò nec eousque, nisi dum praeparatio difficilior, dosis ingens, & brevibus intervallis haurienda, id reposcunt, annique tempus ac Decocti durabilitas permittunt.

240. PROPORTIO mutua ingredientium, praeter ea, quae (227.) tradita sunt, vix multa complectitur.

α . Quoad materiem (235. β .) similia dictis (227. α ad γ .) obtinent.

L

β Men-

β. Menstrui (235. α.) ad materiem decoquendam proportio itidem discrepat juxta conditiones (227. ε.), tum prout coctio sine vel cum evaporatione perficitur (236. γ. κ. ο.).

γ. Ubi ergo nulla per evaporationem jactura fit, aut vapor collectus refunditur (236. φ. 2.), menstrui proportio eadem est, ac in Infusis (227. δ.), nisi, quod rarius ultra duodecuplam aut paullo majorem augeatur.

δ. Si contra sub coctione dissipatio fit, tanto requiritur menstruum copiosius, quo illa major; ut liquor superstes sit nec justo dilutior, nec saturatior.

ε. Tum igitur Medicus vel determinat menstrui adfundendi quantitatem ex (γ.) & quantitate dispendii, certò aut per conjecturam definita, simul sumtis; prout coctionis durationem aut ad aliquotae partis evaporationem, aut saltem ad tempus, limitat.

ζ. Vel, quod tutius & usitatius est, menstrui q. f. praescribens, & coctionis durationem alterutro modo (ε.) definiens, denique saltem determinat, quantum residui superesse velit; ut pharmacopoeo tunc relinquatur computandum, qua menstrui quantitate opus sit, ut, dato coctionis termino, praescriptum Decocti pondus remaneat. Facilis autem Medico hinc nascitur determinatio; quia perinde est, ac si absque evaporatione fieret coctio (γ.).

η. Accessoria primae classis (222. γ. 1. 235. γ.)
haud

haud alios limites agnoscunt, quam (227. η .); nisi quod, ob ebullitionis adminiculum (236. δ . ϵ . θ .), saepe minor eorum quantitas exigatur.

9. Accessoria classis secundae (235. γ . 236. ϕ .), quousque eadem sunt illis Infusorum, simili quoque proportionem gaudent (227. θ .). Quae verò, peracta decoctione, liquori infunduntur (236. ϕ . 3.), regulas sequuntur in historia Infusi datas (227.). Notetur modo, tantò fere minus maceratione solvi posse, quo liquor ante per coctionem magis saturatus est; neque in Decoctis, majore praesertim quantitate hauriendis, admodum placere spissitudinem.

241. SUBSCRIPTIO paucis discrepat ab illa Infusorum (228. ad 231.). Si enim, quod & hic usitatum est, materiem decoquendam tantum praebet pharmacopoeus, praeter dicta (230.) singulare nihil obtinet. Si vero & ipsam decoctionem is curat, uti plerumque obtinet, mandari debent sequentia.

a. Ante coctionem agenda. Haec autem

1. Quod ad comminutionem, colligationem, & irrorationem nihil differunt a dictis (229. α . 1. 2. 3.); nisi quod humectatio cum aqua fervente hic vix usu veniat. Praeterea impetus ebullitionis quandoque materiae in petiam vel sacculum ligandae majorem hic, quam in Infusis, necessitatem infert; ne vel extractio justo fiat fortior; vel a moleculis materiae per liquorem diffusis nimia hujus spissitas aut turba-

tio; vel ingrediens valde mobile nimis dispergatur, difficilius dein ex residuo recuperandum; vel denique ponderosiora gravi adlusu, densave in fundo compactione, vas quassando projiciant aut diffringant.

2. Vasis etiam idonei mentio facienda, si minus familiare vel volatilitas vel acrimonia materiae, vel modus coctionis, postulat, Phialam v. g. Chemicam, Cucurbitam Alembico instructam, Lagenam stanneam, Ollam fictilem, Diploma, &c. Mos inter pharmacopoeos receptus in vasis aeneis, stanno etiam non obductis, cocturas promiscuè faciendi, vel tanto magis necessitatem hujus monetae quandoque inculcat.

3. Maceratio nonnunquam praemittitur (236. 1. 237. α.) vel totius, vel partis cujusdam materiei difficilius solubilis. Injungitur haec juxta leges (229. β. γ.), & formulam facit *Infuso-Decoctum*.

β. *Decoctio ipsa.* Quae limitat

1. Ignis adhibendi gradum modumque; an leni, an forti, an mediocri, ebullitione (236. δ. ζ. μ. ν. ξ. &c.) agendum? Materies (237. α. β.) fortio-rem fert & saepe postulat, si rite emungere virtu-tem animus est: mediocris convenit materiae (ibid. γ.): leniore tractari debent enumerata (ibid. δ. ε.). In universum tempora & gradus coctionis eandem fere rationem sequuntur. Quodsi non igne nudo, sed in Diplomate, facienda coctio, pharmacopoeo id expressis verbis injungere decet. Diploma co-cturae longiori aptius & empyreuma arcet, & ca-loris inaequalitatem.

2. Or-

2. Ordinem; ubi alia aliis diutius breviusve decoquenda sunt (Vid. 237.): quod ipsum quandoque & de menstruo secundario, aut accessorio quodam (222. γ. 1.), coctionem longam non ferente, valet.

3. Vasis occlusionem magis minusve exactam, prout evaporatio magis minusve nocet. Plerumque vase clauso decoquendum. Calor inde aequabilior, minor inquinatio.

4. Coctionis terminum, qui, dum evaporatio conceditur, saepe vel ex quantitate residui, vel ex aliquotae partis dissipatione, minus tamen certo, definitur. Satius est tempora figere juxta (237. α. ad ε.), aut ex Decocti colore, sapore, &c. limitem ponere. Ebullitio fortior, lenior, vas magis minusve repandum, diversissimam faciunt intra idem tempus exhalantis quantitatem.

γ. *Post coctionem agenda.* Quo pertinet

1. Infusio novae materiei (236. φ. 3.), quae iisdem legibus perficitur, ac dictum (229. α. β. γ.).

2. Depuratio similis etiam (229. δ.): nisi quod hic quandoque in Aquosis colationi jungatur clarificatio cum albumine ovi, limpidissimum quidem exhibens liquorem, at simul plerumque minus efficacem; quum albumen igne coiens virtutis medicatae partem saepe retineat: unde vix, nisi pro delicatissimis, praecipienda.

3. Accessoriorum admixtio, quae intelligitur ex (236. φ. 1. 2.).

4. Receptaculum simile, ac (229. ζ.

Tandem in haëtenus (α. ad γ.) dictis mandandis memento regulæ (112. η.).

242. Quæ ad SIGNATURAM spectant, haud difficulter eruuntur ex (231.): vel ipsa enim nomina quoque ex parte eadem hic adhibentur: ut hinc Decoctum ad dosin unicam præscriptum vocetur *Hau-
stus* vel *Potio*: ad plures, si menstruum spirituosum est, *Tinctura*; si aquosum, *Decoctum* vel *Apozema*; si animantium partes basin materiae (75.) constituunt, *Fus* vel *Fusculum*; si materies semel decocta cum recente aqua iterum coquitur, *Bochetum* vel *Decoctum Secundarium*. Reliquæ denominationes hodie ferè exoluerunt.

243. Usus idem est, qui Infusi (232.).

244. SPECIMINA funto.

✱

Hauustus Emeticus, ventriculo cibis nimium infarcto. Vid. H. Boerh. Mat. Med. p. 117.

℞. *Rad. Ipecacuanh. pulv.* scrup. iv.

Vini albi unc. iij.

Coque in Phiala alta horas quatuor.

S. *Colatura* detur pro una dosi.

✱

Hauustus Purgans, in morbis putridis, biliosis, non calfaciens, pro Adulto.

℞. *Rhubarb. elect.* dr. iß.

Fol. Senae mund. dr. ij.

Ta-

Tamarindor. unc. j.

Coq. leniter ex f. q. aq. com. per quadrant.
horae. Colat. unc. iij. admisce

Syr. Ros. solut. c. S. unc. j.

D.

S. Ut supra. *Capiat mane, vacuo ventriculo, pro desi.*

*

Nodulus Purgans, antiphlogisticus.

℞. *Fol. Sen. sine stipit.* drach. iij.

Agaric. optim. drach. ij.

Nitri puri drach. j.

Conscissa, tusa, includantur sindoni.

S. *Nodulus Purgans.* Coquatur per $\frac{1}{4}$ horae in cere-
visiae dulcis pint. β. vase clauso. Exprimatur.

*Capiat aeger cyathum omni semihora, donec pur-
getur.*

*

**Decoctum Refrigerans, Aperiens, in Febribus
putridis, biliosis, utile.**

℞. *Rad. Gramin.* unc. iv.

Acetos.

Tamarindor. ana unc. ij.

Aven. excort. unc. β.

Cum f. q. aq. com. coq. per $\frac{1}{2}$ horam.

Colat. libr. ij. admisce

Aq. still. Naph. unc. j.

Rob. Ribium. unc. ij.

D.

S. *Bibat aeger qualibet hora uncias iij. calid.*

Jus Cancrorum Fluviatilium. Vid. H. Boerh. Mat. Med. p. 16.

℞. *Cancror. fluviatil. vivor.* lib. iij.

Coque spatio horae cum Aq. lib. xij, tum exemptos contunde una cum testis, atque coque in priore jure proprio adhuc per horas iv, addendo semper tantum aquae, ut a coctione lib. viij circiter supersint, tum jus fortiter exprime, atque ei infunde

Flor. Borragin. unc. iß.

Buglossi unc. j.

Rad. Tragopogoni unc. iv.

Sisari unc. ij.

Dein ebulliant simul spatio $\frac{1}{2}$ horae, & transcolata demum exhibeantur.

S. Ut in fronte. Sumatur ad unc. iß. omni bihorio.

Decocto-Infusum Adstringens, Incrassans, ad Haemoptysin. Vid. Ibid. p. 196. 197.

℞. *Rad. Consolid. maj.*

Cort. Tamarisc. ana unc. ß.

Cum Aq. pur. q. s. per $\frac{1}{4}$ horae decoctis, adhuc fervidis, infunde

Herb. Agrimon.

Betonic.

Flor. Hyperic.

Papav. Rhoead. ana m. ß.

Stent, vase clauso, in infusione calida per
horae

horae spatium. Colaturae lib. ij. admisce
Syr. Myrtin. unc. iß.

S. *Liquor Vulnerarius.* Bibatur non calefactus ad
unc. ij. omni biberio diei.

*

Vinum Roborans ad Fluorem album,

℞. Cort. Peruv. opt. unc. ij.

rad. Cappar. unc. j.

Cinamom. unc. ß.

Granator. dr. ij.

Rad. Angelic. unc. j.

Conscissis, tuis, in Phialam altam Che-
micam immixtis adfunde

Vin. rubr. auster. unc. xxiv.

Bulliant per bihorium: dein frigida colen-
tur ac admisceatur

Sacchar. albiss. unc. j.

D.

S. Ut in fronte. Dosis cochlearia duo quater de die,
horis medicis.

*

Tinctura Anti-Hydropica, ad exemplum H.
Boerh. Ibid. p. 204.

℞. Rad. Helenii unc. j.

Aristolochiae utriusque

Zedoariae ana drach. vj.

Zingiber. unc. ß.

Bulb. Allii. unc. iß.

Summit. Absynth.

Centaur. min.

L 5

Semin.

Semin. Dauci.

Bacc. Juniper.

Lign. Sassafras rasi ana unc. j.

Cort. Winteran. unc. ℥.

Conscissa, tusa, cum Spirit. Juniper. pint.
ij. in Phiala alta Chemica ebulliant per
6. horas. Tinctura frigida, pura, de-
cantetur. D. usui.

S. Ut in fronte. Capiat unc. ℥. quater de die, va-
cuo stomacho, cum regimine.

*

Decoctum Febrifugum, Antisepticum, Pus mo-
vens, Roborans.

℞. Cort. Peruvian. opt. unc. iij.

Vitriol. mart. factit. dr. j.

Coq. ex aq. commun. q. s. vase clauso,
per bihorium: dein remotis ab igne ad-
huc fervidis immitte

Cort. Cinamom. acut. unc. ℥.

Vin. Rhenan. generos. unc. vj.

Stent vase exacte clauso, donec refrixe-
rint: tum colat. unc. xxx. admisce

Syrup. Flor. Tunic. unc. iij.

D.

S. Ut supra. Dosis unc. ij. omni bihorio.

*

Infuso-Decoctum Abstergens, Antisepticum, in
Spina ventosa. Vid. H. Boerh. ibid. p. 112.

℞. Lign. Guajaci virid. ponderos. rasi. unc. x.

Sal.

Sal. Tartari drach. β.

Cum Aq. comm. lib. vj. spatio xxiv. horar.
digestum in Diplomate, decoque spatio
2. horarum, sub finem admiscendo

Spir. Vini rectific. unc. iv.

Ebulliant iterum parumper, tum exhibe.

S. Sumat unc. iv, quater de die, vacuo stomacho:
mane hora septima, dein hora undecima, iterum
quarta pomeridiana, & ultimo hora septima ve-
spertina.

*

Bochetum ex residuo prioris. Ibid.

℞. *Residuum Decocti prioris.*

Aq. pur. lib. iij.

Ebulliant per iv. horas. Colatura D. usui.

S. Sit pro potu quotidiano.

*

Decoctum Mercuriale Antihelminthicum.

℞. *Argent. viv. in sacculo ex aluta lig.*
unc. iv.

Bulliant cum aq. commun. q. s. per ho-
ram: dein immitte

Sem. Santonic.

Tanacet.

Absynth.

Rut. ana unc. β.

Coquantur adhuc per quadrantem. Colat.
unc. xx. admisce

Mell. alb. unc. ij.

D.

S. Dosis

S. Dosis mane, hora ante jentaculum, tria cochlearia, totidemque hora ante prandium.

Nota. De Hydrosaccharo, Hydromelle medicato, Ptisana veterum & recentiorum, Diaeta, Sero Lactis medicato, Decocto Galli, Consummatis, Destillato Instaurante, &c. *addo nihil; cum facile ex haftenus (221. ad 244.) traditis Infusorum & Decoctorum historiis, quousque etiamnum in usu sunt, intelligi queant, ex parte vero hodie evuluerint. Conf. P. Morelli Method. Praescrib. Form.*

De

Succis Expressis.

245. **S**UCCUS EXPRESSUS est medicamentum internum, liquidum, ex succo aquoso, tritura & pressione de partibus vegetantium recentium in rem praesentem educto, potissimum constans.

246 **MATERIES** in genere duplex est: *Primaria & Secundaria.*

α. Primaria est, quidquid tritu & pressu succum fundit aquosum, usui interno idoneum: cujusmodi fere nonnisi regnum vegetabile suppeditat.

β. Secundaria vel (1.) promovendae confert succi expressioni, aut hunc diluendo, aut solida, quibus is coërcetur, emolliendo. Aqua, Serum Lactis, Lac ipsum, & similia, id praestant ante expressionem

nem addita. Vel (2.) succo jam expresso admiscenda hujus virtutem auget, aut noxiam injucundamve qualitatem corrigit. Unde similis est accessoriis alterius classis, quae in historia Infusorum & Decoctorum exhibuimus (222. γ. 2. 223. η. 235. γ.). Salia Acida, Neutra, Alcalica, Vinum, Aquae stillatitiae, Saccharum, Mel, Elaeosacchara, Syrupi, &c. huc apta sunt.

247. DELECTUS, ob minorem materiae (246.) amplitudinem, paucis absolvitur. Ergo

α. Succosae & recentes vegetantium partes tantum *Primario* (246. α.) huc adhibentur: Folia, Flores, Fructus, Radices, Herbae totae, molliora, succo liquido, aquoso, plena.

β. Excluduntur sicca & compactiora omnia. Ligna hinc, Cortices, Stipites lignosi, &c. inepta.

γ. Neque & Seminum adeo hic usus est; quia pleraque oleo magis, quam humore aquoso, scatent.

δ. Minus etiam idonea sunt, quorum succus, licet copiosus, nimium lentescit; quum difficulter eliciatur. Secundarii tamen liquidi (246. β. 1.) admistio, & calor, opem hic ferre queunt.

ε Item, si scopus exigit paullo minus succosis, aut humore lentiore plenis (δ.), uti, appositè junxeris, quae succo liquidiore turgent, vicem quippe adminiculi (246. β. 1.) praestitura.

ζ. Qui de animantibus vivis, horumve stercorebus &c. premuntur Succo medicati, magis ad vulgum

gum pertinent: rarius enim ex Medici consilio aut praescripto fiunt.

7. Patet hinc, non quorumvis esse temporum, nec locorum, haec medicamina: ut ideo cavendum sit, ne intempestive, nec plura simul praestituantur ingredientia, eodem quae tempore haud vigent, aut ne viridia desiderentur, quae nonnisi sicca ad nos pervenire possunt.

8. *Secundaria* (246. β .) utriusque classis omittuntur frequentissime. Priora tamen (ibid. 1.), cum nativus materiae primariae humor aut parcior est aut lentior, pulchrè conducunt. Seligenda igitur ejusmodi, quae vel eidem scopo serviunt, vel Succo mista noxiam haud subeunt efficiuntve mutationem. Posteriora easdem, tum (223. λ .) memoratas, exigunt cautelas.

9. Numerus ingredientium minor (223. μ .) hic commendatur. Plura congerenti facile obrepit error (η), aut incongrua ex variorum mixtione qualitas (94. & seq.).

248. *Ordo*, vix hic limitatus, idem tamen adhiberi posset, qui in Infusis (224.), quousque materiae se extendit convenientia.

249. *Dosis*, major minorve pro variis conditionibus (66.), tum prout brevibus longisve intervallicis repetendam jubet indicatio. Quandoque mensura saltem determinatur ad cochlear. j. ij. iij., aut ad cyathum j. ij. &c.: saepe tamen & pondere, a drach.

ij.

ij. ad unc. j. ij. iij: raro ultra, nisi cum dilutus admodum & gratus fuerit Succus. Flatuosa horum liquorum cruditas, color, odor, sapor, plerumque satis injucundi, suadent, si dosis efficax major est, regulam (67. d.) potius adhibere.

250. QUANTITAS GENERALIS, prout varius requiritur, juxta conditiones (67.), dosium (249.) numerus, variè definitur. Nonnunquam, pro emessi v. c. movenda, &c. dosis unica in universum sufficit. Saepissimè tamen, si alterandum, vel per epicrasin purgandum, ad plures dies, imò septimanas, in modum Curationum, quas vocant, usus protrahitur. Tum igitur vel, quantum satis est in unum aut duos dies continuos, simul praestituitur; ut singulis alternisve diebus recens paretur: quod quidem, si per aegri conditiones (67.) licet, omnino faciendum jubet facilis ejusmodi Succorum per moram alteratio. Vel, si prius haud opportunum videatur, quantitas in plures dies aut & integram hebdomadam suffectura exhibetur simul: quod dum fit, sulphuratione, incoctione, condimentorum admistione, vasis obthuratione & collocatione in cellam frigidam, corruptio quaevis arcenda.

251 PROPORTIO ingredientium mutua, quum plenam nec exigat, nec admittat, determinationem, ex sequentibus facile intelligitur.

α. Quantitate Succo generali (250.) ad pondus determinatâ, de materie primaria (246. α.) saltem q. f. capiendum jubetur.

β. Aut

β. Aut Succī quantitate non determinatā, materiæ (246. α.) quantitas limitatur pondere vel mensura (111. β.): utramque enim certò statuere vix licet.

γ. Prius (α.) in genere usitatissimum est, quin & necessarium, si vel unica modo dosis, vel plures, mole & numero definitæ, requiruntur (249. 250.). Posteriore (β.) dum uteris, considerans Succī in materie majorem minoremve copiam, tum dosis expetitæ molem & magis minusve frequentem usum, cave ne excessu pecces vel defectu, risum moturus pharmacopoeo, aut taedium expressionis eodem die aliquoties iterandæ. Unde hic modus vix adhibetur, nisi dum quantitas generalis grandior, vaga tamen, reposcitur.

δ. Quodsi igitur materiæ (246. α.) pluribus constat diversis, mutua singulorum proportio ita limitatur, uti major minorve cujusvis efficacia & succositas, collata scopo, postulat. Quæ parciore vel magis viscido gaudent succo (247. δ. ε.), ceteris paribus, minore quantitate, respectu succosiorum, capiuntur; ut & copiosior & minus lentus acquiratur liquor (l. c.).

ε. Unde in casu priore (α.), ubi omnium æqualis quantitas non exigitur ob conditiones (δ.), ex duplo, triplo, subduplo, &c. proportio saltem determinatur: v. c. *Radicum* pars j. *Herbar.* part. ij. *Baccar.* part. iij. aut aliter. In casu posteriore (β.) quid tum agendum, sponte patet.

ζ. Quan-

ζ. Quandoque determinata faltem quantitas Succī, ex una vel pluribus speciebus expressi, & depurati, praestituitur, non commemoratis sigillatim ipsis speciebus aut expressionis modo & ordine: quae methodus ut simplicissima, ita & commodissima est, si vulgari tantum modo procedendum.

η. *Secundaria* materies primae classis (246. β. 1.) parciore faltem quantitate hic adhibetur; ne Emulso, Infuso, vel Decocto, similior, quam Succo pressso, fiat formula: haud enim veri loco menstrui est, sed dilutioni tantum inservit (ibid. & 247. θ.). Prout ergo eā magis minusve eget materiae primariae indoles, ita plus minusve additur; modo ne multum superet Succī ipsius quantitatem.

θ. Reliqua alterius classis (246. β. 2.) haud alios agnoscunt limites, quam datos (227. θ.). Curandum, ut Succus, tanquam basis (88.), addendis potior sit, nec horum mistione nimis spissescat; tum ut ex omnibus simul junctis justa & efficax dosis emergat (249.). Ubi autem Succī pondus haud determinatum est (β.), addendorum proportio ad certam illius partem faltem definitur: v. c. ad quamlibet Succī libram materiae secundariae dr. j. ij. &c. admiscendas esse. Unde dein pharmacopoeo facile est computare, quantum pro toto requiratur.

252. SUBSCRIPTIO varia injungit. Quo pertinet

α. *Materiae Primariae* (246. α.) ad Succī expressionem Praeparatio. Haec autem includit

1. Comminutionem, quae vario in variis perficitur modo, conscindendo, radendo, tundendo in pastam succulentam. Lapideum mortarium, pistillum ligneum, prae metallicis, operi huic aptiora merito habentur.

2. Diluentis liquidi (246. β. 1.), si quo opus est (247. γ.), adfusionem.

3. Pastae tufae, humectatae, (1. 2.) digestionem aut & coctionem: quae tamen saepissimè omititur; nec adeo usu venit, nisi cum materies in universum parcior aut viscidior succo praedita, neque interim calore incongruè mutabilis est. Id autem boni simul adfert, quod flatulentam succi cruditatem minuat.

β. *Expressio ipsa*, quae, praeter vulgaria, nihil habet singulare. Adeoque pharmacopoeo cognita supponitur.

γ. *Expressi Depuratio*. Haec quidem vel quiete fit & mora, vel citius trajectu per colum (229. δ. 2. 3.), nec praetermitti debet; quum ingratham Succis demat spissitudinem. Imò nec malè agunt, qui, digestionem aut coctionem non praemissis (α. 3.), Succos, priusquam colant, leni igne ad primum usque ebullitionis signum, vase clauso, si virtus volatilis est, sin minus, ad tantillam quoque ebullitionem usque calefaciunt, ac tum demum vel frigefactos prius (229. δ. 4. *in fine*), vel adhuc calentes, colo depurant: ita enim & despumatio simul fieri potest,

&

& flatuosa eorum materies magis dissipatur, & faeces separantur pulchrius, & insecta horumve ovula, si quae insunt, destruuntur, quin & longiori aptantur conservationi.

δ. *Admixtio Materiae Secundariae* (246. β. 2.), quae, praemissis (γ.), demum peragitur: licet interim fatius foret, quae difficilius in succo frigido solubilia sunt, huic calefacto, ante colationem (γ.), immittere. Imò vel suaferim, ubi major Succī quantitas simul praescribitur, salia, quae frigore rursus aut tota, aut ex parte, excutiuntur, seorsim, specie Pulverum, in suas doses divisa, aegro exhibenda esse; ut haec dein partitis vicibus cuilibet Succī dosi, paulò ante usum, intermisceantur.

ε. *Succi parati Adservatio*, quae in casu priore (250.) minoris quidem momenti est: at, si obtinet posterius (ibid.), omnino curam meretur; quum & nativa horum Succorum indoles, & tempus anni, quo magis usitati sunt, corruptioni maximè faveant. Neque sufficit semper vase oris angusti, probè clauso, loco frigido, eos servasse: sed insuper vel, consilio Helmontii, vas prius accensi sulphuris vapore imbuendum; vel, nisi materies secundaria (246. β. 2.) corruptioni obstans jam addita sit, nec indicatio repugnet, tantillo Spiritus Vini condiendus Succus; vel, si dilutior sit & calorem innoxie ferat, ad dimidias inspissandus.

253. SIGNATURA ex (113. 245. 249.) satis intelligitur: neque enim, praeter communia, quidquam

hic monendum superest, nisi quod Succus, in plures dies suffecturus, vase clauso, loco frigido, sit adservandus.

254. *Usus in Chronicis*, ad inveterata humorum & solidorum vitia, viscerum, praeprimis abdominalium, obstructiones, &c. quin & in *Acutis*, ad sitim restinguendam, putredinem arcendam, &c. commendatissimus est, tam alterationi, quam evacuationi per vomitum, alvum, urinas, idoneus. Infantibus tamen, delicatis, quibusvis anni temporibus, usque quaque haud convenit: quamvis nec desint Succi vel maximè nauseanti etiam palato aridentes. Denique nec ad promptissimè parabiles pertinet haec formula.

255. SPECIMINA sunt.

*

Succus Emolliens, Aperiens, Humeſcans, solidorum nimiam rigiditatem corrigens. Vid. H. Boerh. Mat. Med. p. 9. & seq.

℞. Rad. recent. Scorzoner.

Rapar. ana unc. iv.

Herb. recent. Cichorei.

Taraxaci.

Endiviae ana man. ij.

Conscissis, tuis, adfunde

Seri Lact. recent. pint. β.

Ebulliant leniter spatio 6. horae minutorum in balneo maris: tum succum exprime

prime, cujus per colum depurati singulis
unciis admisce

Syrup. Rubi Idaei drach. j.

D. in lagena sulphurata.

S. Ut in fronte. *Servetur in loco frigido. Dosis*
cochlearium omni bihorio diei.

Succus Emeticus, in Hydrope utilis. Vide H.
Boerh. Mat. Med. p. 209.

R. *Cort. medii Sambuc. recent.* q. f.

Ut consciss. tuf. exprimatur Succum unc. j.

Cui adde

Syr. Violar. unc. β.

D. usui.

S. *Haustus Emeticus pro una dosi.*

Succus Emeticus in Febris ex ingluvie. Vid.
ibid. p. 117.

R. *Fol. recent. Asari concis.* n°. v.

Cum aq. fervidae unciis aliquot, spatio ½
horae infunde absque ebullitione, tum
succum exprime.

D.

S. Ut supra, pro dosi.

Succus Antipycticus in Statu Phlogistico Variola-
rum. Ibid. p. 239.

R. *Succi recens expressi Cichorei.*

Lactucæ.

Succi recens expressi Taraxaci.

Fumariae ana

unc. ij.

Radic. Scorzon. ana

unc. iv.

Nitri puri. drach. iß.

M.

§. Bibat unc. j. omni hora diei.

*

*Succus Diluens, Resolvens, Abstergens, ad
Aphthas. Ibid. p. 168.*

℞. Bulb. Rapar. cum cortice q. s.

*Tyrocnesti, vel radula ex bractea ferrata,
radantur: tum exprimatur Succus, qui
ebulliens leniter despumetur: hujus unc.
xvi. admisce*

Vitell. Ovor. n°. ij.

Syrup. Violar. drach. iv.

§. Bibat unc. ß. omni semibora.

*

*Succus Acido oppositus, in Frigida Scorbuti spe-
cie utilis: ad exemplum H. Boerh. Ibid.
p. 189. 190.*

℞. Rad. recent. Raphan. rustican.

Ari ana part. j.

Herb. recent. Trifol. Aquatic.

Nasturt. Aquat. ana

part. ij.

*Radula rasis, conscissis, tufis, exprime
Succi*

Succi unc. vi, quibus admisce

Spirit. Antiscorbut. F. D. unc. ij.

Sacchar. alb. unc. j.

D. vase clauso.

S. Capiat omni triborio unc. ℥. vel cochlearium.

*

Alius in Scorbuti specie Alcalina. Ibid. p. 192.

℞. Herb. recent. Acetosae.

Taraxaci ana q. f.

Pom. Citreum n°. j.

Conscissis, tuis, exprime Succi unc. v.

quibus per colum trajectis adde

Sacchari alb. drach. vj.

D. usui: iterentur quovis die per duas hebdomadas.

℞. Crem. Tartari drach. v.

Sal. essent. Acetosell. drach. ij.

M. Divide in xiv. partes aequales, & exhibe singulas in chartulis seorsim.

S. Capiat mane hora septima dimidium Succi, cui admisceat unam dosin Pulveris: reliquum hora nona sine Pulvere. Id fiat per xiv dies.

De

Emulsis.

256. **E**MULSUM, *Emulsio*, est medicamentum internum, liquidum, oleoso-aqueum, consistentia & colore utcunque lacti simile, ex materie pingui cum menstruo aquoso trita & emulsa, nec

M 4

tamen

tamen vere soluta, paratum. Unde nominis patet ratio, & differentia hujus a priore formula (245.). Nec facile quis ad Emulsa retulerit liquores albidos, qui chemica praecipitatione obtinentur: uti Lac Sulphuris, Lac Virgin. &c.: etiamfi lactis similitudinem habeant; quum emulgendo non parentur.

257. MATERIES triplex, uti (222. 235.), ad Emulsa usurpatur: *Menstruum* puta, *Emulgendum*, & *Accessorium*.

α. Menstruum vix aliud in usu est, quam aqueum: Aqua v. g. simplex, stillatitia officinalis, Decoctum vel Infusum aquosum, &c. Quandoque tamen & Vinum, sed rarius, adhibetur, uti infra patebit.

β. Materiem Emulgendam praebent (1.) Nuclei & Semina plantarum oleo gravida. (2.) Succi vegetantium oleosi: Resinae, Gummi. Resinae, Balsama, olea; quin & Radices nonnunquam valde resinosae, &c.

γ. Accessorium vel (1.) solutionem materiae emulgendae (β.) promovet, estque corpus saponaceum: uti Vitellus ovi, Saccharum, Mel, aut tenerior materies oleosa, facilius solubilis, ex (β. 1.) deprompta. Vel (2.), Emulso jam parato addendum, hujus virtuti aut gratiae augendae serviens, in genere simile est (222. γ. 2.)

258. DELECTUS tamen ut ex arte fiat, notandum, duas dari Emulforum species. Prima est eorum, quae, proprie sic dicta, parantur ex materie

(257°

(257. β. 1.). Altera vero, eaque notha, species potissimum ex materie (ibid. β. 2.) conficitur. Quae alii ex pulveribus terreis, albidis, Margaritis v. g. & similibus, cum menstruo aquoso tritis, confecta huc referunt Emulsa, data opera omittimus; quum isthoc titulo indigna simplices saltem sint Mixturae: etiamsi tritu adquirantur: prout lacteus color, pulvisculo citissime in fundum cadente rursus evanesçens, fat docet.

259. Prior species (258. 1.), ut colorem & consistentiam (256.), sic saporem quoque & gratiam, lactis aemulari, aut saltem minimè injucunda esse debet, nec fere, nisi refrigerandi, nutriendi, demulcendi, diluendi rarissime calefaciendi, scopo paratur. Hinc

α. *Menstruum* non admittit aliud, quam aqueum (257. α.), nec spissitudine, nec alia dote, injucundum, acrimoniae expers, quò simplicius, eò aptius. Optima ideo Aqua simplex, cocta; Decoctum aquosum, tenue, insipidum & inodorum, aut gratum, v. g. Hordei, Avenae, Cornu Cervi, Rad. Scorzonerae, Glycyrrhizae, Cicerum, &c.; Infusum simile.

β. Aquae stillatitiae inertiores si, ut creberrime fieri solet, adhibentur, sint ex arte destillatae, sine empyreumate. Aromaticas, Spirituosas, Vinosas, sapor odorve nimis eminens, aut scopus, saepe excludit, vel saltem, Accessorii loco (257. γ. 2.), parciore tantum copia addendas jubet. Acetosas eadem

rationes, tum acor, Emulsis infestus, prohibet.

γ. *Materiem Emulgendam* hic constituunt Nuclei & Semina (257. β. 1.); non quaevis tamen promiscuè, sed quae mox memoratis Emulsi dotibus & scopo quadrant.

δ. Minus hinc apta sunt, quorum medulla alieni est coloris: amantur, quae albida gaudent; ut trita cum aqua lac exhibere possint. Quo pertinent Semina iv. frigida majora & minora, interque haec maxime Cucumerum & Melonum: Farinosa dein, ut Hordeum & Avena: tum alia quaedam, ut Acetosae, Aquileg. Bardan. Cardui Bened. & Mariae, Cannabis, Cartham. Citri, Papav. alb. Paeon. &c.: denique Nuclei Amygdal. dulc. & amar. Avellan. Jugland. Pinear. Pistach. Cerasor. Prunor. &c.

ε. Quin & majora ideo suis prius tunicis orbantur, si lacteum hae colorem obfuscare possunt intertritae: licet interim majorem saepe gratiam saporis adferant, nec virtute leniter adstringente scopo semper repugnent.

ζ. Valde amara, acria, aromatica, calida, quoque vix adhibentur; quum horum virtus, color, odor, sapor, rarius conveniant. Amaritiae tamen leniore praedita quandoque scopus admittit: uti Semina Citri, Arantior. Nucleos Cerasor. praecipue vero Amygdala amara &c. Imo restricta horum quantitas, aliis magis fatuis aut dulcibus accedens, vel palato quoque placet.

η. Quae

7. Quae trita mucilaginem fundunt, itidem minus quadrant: cujusmodi sunt Sem. Cydonior. Lini, Psyllii, Hyoscyami, & similia; quin & Hordeum ad crepaturam coctum, quo hinc saltem leviter ad aliquam mollitiem cocto uti satius est.

8. Cavendum maximé, ne rancida sint, quae recipiuntur: quam quidem corruptionem plurima hic usitata subeunt facile, nullo tunc nomine huc apta.

9. Qui Emulgendis alia, praeter haëtenus (7. ad 8.) dicta, intermiscant, uti Cortices Citri, Arantior. Myrrham, &c. nec colori, nec saporis hujus formulae consulunt. Elaeosacchara priorum, Myrrhae Tinctura, accessorii loco addita, eandem virtutem commodius videntur conciliare.

10. Accessoriis primae classis (257. 7. 1.) hic non opus: at alterius (ibid. 2.) admittuntur. Haec tamen & sint ejusmodi, quae, scopo congrua, justas Emulsi dotes non pervertant. Optime hinc conducunt Aquae stillatitiae aromaticae, jucundiores, Syrupi excolores, grati, Julepi, Saccharum, Elaeosacchara, Salia neutra, &c.

11. Pulveres si addis haud in Emulso solubiles, sint saltem tenerrimi, albi, minus ponderosi, nec in grumos abire proni: unde vix, nisi Terreis subtilissime laevigatis, hic locus est.

12. Conservae, Electaria, Extracta & similia, quum consistentiam, colorem, saporem, hic requisitos turbent, fere excluduntur.

13. Aci-

v. Acida quoque exulent; nisi cum postulat indicatio Emulsum verè acidum aut citissime acescens. Aptissima talibus parandis sunt Farinosa (d.), Avena, Hordeum.

ξ. Alcalinorum usum saporis urinosi injucunditas prohibet.

ο. Tincturas, Spiritus, Essentias, Elixiria, & similia, raro admittit scopus: licet tamen aliquando admisceantur.

π. Saporis odorisve gratiam ne sedulo nimis adfectes, memor (85. 100. 101.) Plurimis Emulsum tantò aridet magis, quo similis est lacti animali.

ε. Sunt tamen, qui depositos se credunt, cum Medicus Emulsum propinat. Hos facile deceperis vel menstruum adhibendo alieni coloris, v. g. rubri, vel similes Pulveres, Syrupos, Tincturas, &c. intermiscendo. Syr. Violar. in caeruleum tingit: Coral. rubr. Infusum aut Syrupus flor. Rhoead. Rosar. rubr. &c. in rubellum.

260. Posterior Emulforum species (258. 2.), lacti minus aemula, hujus modo consistentiam & colorem, imo ne hunc quidem semper exacte, simulat, ideo saltem ad Emulsa referenda, quod & multu quodam paretur, & pinguem materiem menstruo aquoso ad tempus dissolutam exhibeat. Differt hinc plurimum a priore (259.). Nam

α. Tanta hic jucunditas nec exigitur, nec acqui-
ri

ri potest; quia hanc vix admittunt, quae huc pertinent, emulgenda.

β. Nec scopus etiam similis est (259.); cum facius calefactio, quam refrigerium, hic obtineatur: uti postea sub usu (267.) videre licet.

γ. *Materiem Primariam* (257. β. 2.) dant Oleosa meraciora, difficilior in aqua solubilia: ut Balsama liquida, spissa, solida, Peruvian. Copaib. Mecc. Terebinthina, Tolutan. &c.: Olea pressa aut stillatitia: Resinae & Gummi-Resinae, Jalapp. Scammon. Juniper. Mastiche, Myrrha, Opoponax, Ammoniacum &c.: denique Rad. Jalappae, Mechoacan. & similia. Haec ut reddantur meabiliora, facilius ingerenda, neque tenaciter partibus suo glutine adhaerescant, nec nauseam ventriculo inducant, commodè sub hac forma exhibentur.

δ. Et hic tamen abstinendum a foetidissimis, quibus forma Pilularis aptior (172. ι.).

ε. Gummi vera, v. g. Arabicum, Cerasor. Tragacanth. nullo jure a quibusdam huc referuntur: trita enim cum aquosis verè solvuntur (256.), nec lactis speciem exhibent, sed lentam mucaginem.

ζ. *Menstruum* non adeo discrepat ab illo prioris speciei (259. α.). Aquis tamen Aromaticis, Spirituosis & Vinosis, potior hic locus est; tum quia scopo (β.) magis congruunt, tum quod materiem (γ.) solvunt facilius. Unde & Vinum ipsum aliquando adhibetur.

7. *Accessoria* primae classis (257. γ. 1.) hic potissimum usui sunt: pleraque enim emulgendorum (γ.) sine iis menstruum aquosum (ζ.) planè respuunt. Utendum igitur tantò potentioribus, quo & materies (γ.) tenacior est ac difficilius solvenda, & menstruum (ζ.) magis aquosum, & solutio exactior constantiorque desideratur.

8. Vitellus ovi, saponacea vi reliquis superior, vel tenacissima etiam aquae aptat. Saccharum, Syrupi, Mel, minus efficacia sunt. Mel insuper, nisi albissimum adhibeatur, colorem magis obfuscet. Sapo vulgaris itidem hic locum habere potest; modo indicationi, aegrique gustui, non repugnet.

9. Quandoque, cum minor est emulgendi (γ.) quantitas, materies primaria Emulsi prioris (257. β. 1. 259. γ.) Accessorii loco recipitur: v. g. Semina aut Nuclei oleosi, Amygdala quaedam, &c. Haec enim intertrita, dum farinam & oleum minus tenax fundunt, ac materiei difficilius solubilis particulis interponunt, sic satis pulchrè saponis vices praestant, simulque Emulsum praebent priori (259.) similis.

10. Quin & nonnunquam usitatum est, ex Seminibus aut Nucleis oleosis (ι.) talia seligere, quae, dum ex parte vices Accessorii implent, virtute sua medicata etiam cum primaria materie (γ.) ita conspiciant, ut una cum ea Basin formulae constituere censenda sint, adeoque Emulsum prodeat ad utramque speciem (258. 259. 260.) pertinens: prout deinceps ex speciminibus constabit.

11. *Access.*

λ. *Accessoria* alterius classis (257. γ. 2.) similia sunt ante (259. κ. &c.) memoratis. Spirituosa saltem (ibid. ο.) crebrius hic locum habent ob (260. β. ζ.): neque saponi, odori, colori, tantopere studetur (ibid. α.).

261. ORDO, utrobique (259. 260.), emulgendis primum dat locum: his autem subjungit in Emulsis posterioribus (260.) accessorium saponaceum, quod menstruo ingressum paret: menstruum dein, ac tandem accessoria classis secundae (257. γ. 2.) sequuntur. Varias autem singulorum species pro suo quisque arbitrio digerit.

262. DOSIS eadem ferè est, quae Succii expressi (249.), pariterque vel pondere vel mensura determinatur. Priora quidem Emulsa (259.), magis quippe ut plurimum diffusa, ad cyathum, unciam j. ij. &c. quandoque & ad lubitum pro potu familiari exhibentur. Posteriora (260.) ad cochlearium, drachmam j. ij, alias tamen & ad unc. j. & plures; prout magis minusve potentia sunt, diluta, aut nauseosa, scopus varius, aeger facilis vel difficilis, &c. (Vid. 66 & 67. δ.).

263. QUANTITAS GENERALIS nonnunquam dosi unica (262.) haud major est: quod maximè obtinet in Emulsis (260.). Neque expedit haec in usum plurium dierum praescribere, nisi exactissimè sint ligata; quum mora divortium faciat. Emulsa vera (259.) facile acefcunt, & eò quidem citius, quo calidior est tempestas; ut hinc aestate calidâ vix ul-

tra 6. vel 7. horas, hyeme tamen nycthemeri spatio & ultra, ferè incorrupta perstent. Dosis igitur molem (262.), usus frequentiam, & atmosphaerae calorem, inter se comparans haud plus praescribere simul, quam ante acorem natum queat consumi; nisi forte indicatio istam mutationem commendet, nec aeger ab ea alienus sit. Vid. (259. v.).

264. PROPORTIO mutua ingredientium maxime hic variat pro horum & indicationis diversitate.

a. Emulsa propria (259.), prout vel refrigerandi solum ac humectandi, vel nutriendi, sopiendi, &c. scopo inservient, plus minusve diluta parantur.

β. Spissiora fiunt, si menstrui ad materiem emulgendam proportio tripla, quadrupla, sextupla est. Dilutissima, si duodecupla ad vigecuplam usque. Media, si octupla aut decupla.

γ. Ratio tamen habeatur magnitudinis Seminum & Nucleorum (257. *β.* 1.): quo enim minora haec sunt, eo parciore medulla, plure cortice, constant. Medulla autem est, quae in Emulsum transit. Unde Seminum minorum quantitas eadem eandem menstrui copiam saturabit minus, quam tantumdem Nucleorum majorum.

δ. Plerumque menstrui q. s. praescribitur, nec nisi quantitas colaturae determinatur: imò quandoque ne haec quidem: tumque pharmacopoeus mediam fere sequitur proportionem (*β.*).

ε. In Emulsis nothis (260.) tum materiae (260. γ.) major minorve solubilitas, & vis varia, tum ejusdem atque accessorii (ibid. η. θ. ι.) requisita quantitas, simul spectandae veniunt, ut menstrui proportio ritè determinetur; quae ceterum datae (β.) haud absimilis est, & quandoque pharmacopoei etiam arbitrio committitur (δ); maximè si Emulsum unicam saltem dosin (262.) continet.

ζ. Accessorii saponacei (260. η. θ. ι.) quantitas, ratione materiae emulgendae sumitur dupla, tripla, quadrupla, aut major: prout illud potentius est vel debilius (ibid.), & emulgendi indoles magis minusve refractaria. Hujus autem potissimum consistentiam spectare oportet, num liquida, tenacior, aut sicca sit: quo enim magis coacta est, eo fere plus intermedii saponis ad promovendam solutionem requiritur. Quin & videndum, an massa ejus tota, quanta est, solvi possit, an vero pars duntaxat aliqua, residuo inerte, terreo, feculento, nequaquam ad solutionem habili, nec expetito. Olea, Balsama, ceterique succi puriores, (260. γ.), plenam solutionem admittunt: non item Radices resinosae (ibid.), quarum pars magna insolubilis est, virtutisque expers. Interest etiam discernere, cum succi adhibentur, utrum mere oleosi aut resinosi sint, an parte quadam & gummosi. (ibid.). Illis plure ac potentiore opus sapone, ut solvantur, quam his, quorum gummi ex se aquosis liquoribus amicum est. Resinae, Olea, Balsama, cum Gummi-Resinis

comparata id demonstrant. Denique nec Menstrui discrepantia prorsus negligenda (260. ζ.). Aqua simplex difficillime ad constans cum meracis pinguedinibus connubium cogitur: eadem vero subtili prius oleo aut spiritu imbuta; cujusmodi sunt stillatitiae, aromaticae, spirituosae, vinosae; longe minus refragatur. De vino idem dicendum. Quo fit, ut id genus menstrua saepe nullo etiam sapone interposito egeant. Vid. (223. α ad ε.). Itaque pro diversitate Menstrui, quod indicationi respondens delegeris, major minorve saponis medii quantitas exigetur: quandoque etiam, absque hujus interventu, sola curiosior subactio copulam praestabit. Quare liquet, generales proportionum regulas nequaquam statui posse, quae singulis aut menstribus, aut materiebus emulgendis, aut accessoriis, conveniant. Excessu aliquo peccare hic tutius est, quam defectu, si tamen necessaria videatur determinatio: sin minus; sufficiens modo quantitas praestituitur: quod praecipue circa Vitellum ovi usitatum est.

«. Accessoria classis secundae (257. γ. 2.) vix strictiores ferunt regulas, quam (227. & 251. θ.) datas. Pulverulenta (259. λ.) scrup. j. Dulcia drach. β. ne excedant pro qualibet uncia Emulsi. Vide tamen in Emulsis nothis (260.), an & saccharo aut melle jam sis usus loco saponis (257. γ. 1.), tum quousque materiae injucunditas correctionem postulet, & num infanti, an adulto, &c. praescribas. Emulsa vera (259.) ne Salibus nimis ingratiore reddas!
Suffi.

Sufficit scrupulus pro unc. iv. Emulsi. Reliqua, ut scopus exigit, addantur.

265. SUBSCRIPTIO in Emulso priore (259.) jubet simpliciter, *F. l. a. Emulsio.* Determinatur dein colaturae quantitas, si menstrui q. s. praescriptum est (264. §.). Tandem memorantur admiscenda. Vasis mentione haud opus. In Emulso posteriore (260.) praecipitur emulgendi cum suo sapone (257. γ. 2.), si quis accedit, accurata subactio, menstruique postea & reliquorum admistio partitis vicibus facienda. Modus autem emulgendi, & ceterae encheireses huc pertinentes, ut pharmacopoeo, sic & Medico, supponuntur cognitae (7. γ. 8.).

266. SIGNATURA, praeter vulgaria saepe memorata, commendat saltem, Emulsum (259.), si cubi in plures doses datum est (263.), sub aqua frigida, aut in loco subterraneo, frigido, servandum esse, ne acescat (ibid.): quod maxime tempestate calidiore observandum. Quandoque & concussio ante usum instituenda jubetur, si pulverulenta non solubilia accesserunt, aut si cubi Emulsi posterioris (260.) secessus per moram metuitur.

267. Usus Emulforum minus universalis est, quam (232.). Priora tamen (259.), vel delicatioribus etiam gratissima, appositè dantur, ubi refrigerandum, demulcendum, humectandum, incrasandum, leviter nutriendum, sopiendum, sine calore reficiendum, acre biliosum, putridum, alcalinum, temperandum: quandoque & diaphoresi,

urinis, rarius alvo, movendis adcommodantur. Facili acore nocent acido laborantibus, frigidis. Posteriora (260.) in universum iis apta sunt indicationibus, quibus materies eorum (257. β. 2. 260. γ.) laudatur; utpote quam sub forma meabiliore exhibent. Plerisque tamen ingratiore sunt, si odore & sapore molesto praedita, ut saepissime fit, recipiunt. Alvo ceterum, urinis, sudoribus, sputis, movendis, vermibus fugandis, ulceribus internis abstergendis, nervis roborandis, &c. idonea habentur.

268. SPECIMINA sunt.

Emulsio Alcalinae putridae acrimoniae opposita.

Vide H. Boerh. Mat. Med. p. 51.

℞. *Avenae excortic.* unc. iij.

F. cum *Aq. pur.* q. f. Emulsio, cujus lib. iß. admisce

Nutri puri drach. ß.

Syrup. Violar. unc. j.

Aceti Squillit drach. ij.

S. Utatur pro potu familiari.

Emulsio Analeptica, Demulcens, Incrassans, spissior.

℞. *Amygdal. dulc. excortic.* unc. ij.

Amaror. excortic. n°. ij.

Aquae pur. fervent. unc. x.

F. l. a. Emulsio. Colaturae fortiter expressae admisce

Aq.

Aq. stillat. Cinnam. unc. j.

Sacchar. albiss. drach. vj.

M.

S. *Amygdalatum, de quo capiat aeger omni semihora cochlearium.*

Emulsio Anodyna, Narcotica. Vid. H. Boerh. Mat. Med. p. 64.

℞. *Sem. Papav. alb. contus. unc. ij.*

Cum *Aq. decoct. Hord. F. Emulsio, cujus unc. x. admisce*

Syrup. Diacod. unc. iß.

Tinct. Opii cum Spir. Vini rectific. gutt. xx.

Aq. stillat. Cinamom. drach. ij.

Cortic. Citrei. drach. x.

S. *Capiat unc. iß. omni ½ hora, donec incipiat leniri dolor.*

M.

Emulsio Lubricans, Diuretica. Vid. ibid. p. 243. 244.

℞. *Semin. Cardui Mariae.*

Bardanae.

Petroselin.

Papaver. alb. ana unc. j.

Amygdal. dulc. n°. xx.

Infusi Glycyrrhiz. q. f.

F. l. a. *Emulsio. Colatur. lib. iij. admisce*

Nitr. pur. drach. ij.

N 3

Syr

Syr. Althaeae Fern. unc. iß.

D. ufui.

S. Bibat omni semihora unc. ij. Servetur lagena sub aqua frigida, aut in cella.

Emulsum Leniens, Balsamicum, Consolidans, in Phthisi imminente. Ibid. p. 196.

℞. Aven. mund. unc. ij.

Amygd. dulc.

Pinear.

Pistachior.

} mund. rec.

Sem. Papav. alb. ana unc. j.

Cum Decoct. Aven. tenuis q. f. F. l. a. E. mulso. Colat. lib. iij. admisce

Mell. Massiliens. unc. iij.

D.

S. Ut supra. Dosis unc. ij. omni hora.

Emulsum Antihelminthicum. Vid. ibid. p. 229.

℞. Gumm. Opopanac. drach. j.

Vitell. Ovi. drach. ij.

M. f. a. dein adde

Sapon. Venet. drach. j.

Syr. Artemis. unc. iß.

Aq. stillat. Foeniculi unc. iij.

M.

S. Capiat drach. j. omni quadrihorio, cum regimine.

Emul.

Emulsum Hyftericum Fulleri Pharmacop. ex-
temp. p. 100.

℞. *As. fetid.* dr. ij.

Aq. still. Rut. vel Cerasor. nigr. lib. β.

Terendo sine calore emulgeantur in mor-
tario. Colatura D. ufui.

S. *Dosis cochleare j. quovis semihorio in languore hy-*
sterico, pro aegris minus delicatis.

Emulsum Resolvens, Diureticum, in Asthmate
humido utile. Vid. ibid. p. 97.

℞. *Milleped. viv.* unc. β.

Contusis in mortario paullatim adfunde

Aq. still. Puleg.

Hydromell. vin. ana lib. β.

Cum Colatura fortiter expressa conteratur
ac emulgeatur

Gumm. Ammoniac. pur. unc. β.

Sacchar. alb. unc. j.

Trajectus liquor. D. ufui.

S. Ut supra. Capiat aeger cochl. j. ex cyatho In-
fusi summit. *Hyssop. omni bihorio diei.*

Emulsum Purgans, forte, Scammoneatum, ad
Hydropem. Vid. H. Boerh. Mat. Med. p. 210.

℞. *Semin. Carthami* drach. ij.

Scammon. pur. gr. viij.

Contusis adfunde paullatim

Aq. stillat. Cort. Arant. unc. iß.

Tum colatis misce

Syrup. de Spina Cervina. drach. ij.

S. Sit pro dosi, mane.

*

Emulsum Hydragogum, non inflammans. Ibid.
p. 78.

℞. Rad. Jalapp. pulv. dr. iß.

Sacchar. pur. dr. ij.

Accurate contritis in mortario vitreo ad-
funde sensim ac divisim

Aq. pluviae. unc. iij.

F. f. a. Emulsio. Colaturæ admisce

Syr. Rhei. unc. ß.

D.

S. Haustus Purgans pro dosi.

*

Emulsio Balsamica, ad Ulcera interna, Phthi-
sin, Gonorrhoeam, Paralyzin. Vid. ibid.
p. 197. 247. Et Harris de Morb. Infant.
Lib. II. Obs. II.

℞. Terebinthin. nativ. drach. iij.

Vitell. Ovor. q. f.

Probè subactis admisce sensim

Mellis alb. drach. iij.

Aq. stillat. Bacc. Juniper. unc. iij.

*S. Ut in fronte. Sumat aeger omni quadrihorio co-
chlearium, semper ante usum concutiendo lage-
nam.*

Emul-

Emulsio Balsamica, Antispasmodica, Demulcens, Laxans, ad Colicam Spasmodicam & Calculum Renalem.

℞. *Ol. Amygd. d. rec. pr.* unc. j.

Bals. Peruv. gutt. xxx.

Syr. Althaeae Fern. unc. j.

Vit. ov. n°. j.

Accurate terendo subactis admisce paulatim

Aq. still. Foenicul. unc. iv.

Petrosel. unc. viij.

Ut F. f. a. Emulsio. D.

℞. *Capiat aeger quavis* $\frac{1}{2}$ *hora cochleare* j.

De

Mixturis Internis.

269. **M**IXTURAE sunt medicamenta interna, fluida, solâ variorum inter se mistione parata. Unde facile a prioribus (221. 234. 245. 256.) distinguuntur.

270. Tres earum (269.) species usitatae sunt. (1.) Diffusior, quae *Fulapium* audit. (2.) Media, quae proprie *Mixtura* vocatur. (3.) Contracta, cui nomen varium; ut infra patebit. De singulis seorsim.

De

Julapio.

271. **JULAPIUM**, *Julepus Recentiorum*, est Mixturae species dilutissima, ferè diaphana, ex sapore, odore, colore, jucundioribus conflata, potum hinc suavem exhibens pluribus dosibus destinatum. *Veterum* ergo *Julepus*, qui dilutior Syrupus est, a nostro discrepat spissitate, atque hodie inter officinalia relatus vix adeo ex tempore parandus praestituitur.

272. **MATERIES** in genere vel *Excipit*, vel *Excipitur*.

α. Excipiens, ut *Basis* vel *Menstruum*, est liquor tenuis, limpidus, saepe aquosus, non injucundus, solvendis ac diluendis reliquis inserviens.

β. Excipienda sunt, quaecunque *Excipiente* (*α.*) soluta aut permista gratiam huic & virtutem expetitam conciliare vel intendere queunt.

273. **DELECTUM** utriusque (272. *α. β.*) limitant dotes in *Julapio* requisitae. Notetur ergo

α. Dari id frequentissime loco potus familiaris, aut grati vehiculi medicamentis aliis superbibendi, hinc in eo desiderari maxime tenuitatem, claritatem, saporem reficientem, ex dulci acidum, aliunde non injucundum, odorem suavem vel nullum, colorem nullum vel hilarem, rubellum praeprimis. Quare

β. Ex-

β. *Excipiens* ferè præbent liquores, sapore, odore, colore, nullis, aut in universum suavibus, saltem non detestabilibus, præditi.

1. Aqua simplex, cocta, prae reliquis aptissima, cito parabilis, excipiendis pulchre se adcommodans, nec horum dotes destruens, aut vi aliena pervertens.

2. Vel Aqua stillatitia, officinalis, iners: ut Acetosae, Borriginis, Buglossi, Endiviae, Lactucæ, Sempervivi, &c. His tamen simplex (1.) præferenda; quum ferè semper destillationem sapiant. Aut alia sapore & odore leni suavior: ut Melissæ, Rosarum, Cerasor. nigr. Citri totius, &c.

3. Vel infusum aqueum (221.), jucundius, promptè parabile: ut Flor. Tunicae, Rosar. Violar. Bellidis, Rhoeados, Pomor. Citrei, aut Conservarum similium, &c.

4. Vel Decoctum (234.) simile, dilutum: ut Hordei, Rad. Scorzoner. Cornu Cervi, Eboris, Passular. Tamarindor. Panis, &c.

5. Vel Vinum Rhenanum, Mosellanum, aliudve acidulum, vel & dulce Gallicum, Hispanicum, Canariense, &c. quæ scopo cardiaco aptiora, cum motus humorum paullo auctior non nocet.

6. Vel Phlegma Vitrioli dilutius, aut Serum Lactis tenue, acidulum. Hoc tamen probe purum, nec turbidum, requiritur.

7. Vel

7. Vel denique haecenus (1 ad 6.) recensitorum aliqua conjunctim.

γ. *Excipienda* (272. β.) ejusmodi hic conveniunt, quae dum medicata sua virtute indicationi satisfaciunt, simul & suavitatem excipientis augere, & integre in hoc dissolvi, aut saltem tenuiter cum eodem permisceri queant. Qualia sunt

1. Aquae stillatitiae aromaticae, fortiores: ut Cinnamom. Caryophyll. Pulegii, Majoran. Rosmarin. Florum & Cort. Arant. Citri, &c. Quo & Compositae multae, officinales, mero ardente Spiritu non acres, pertinent. Quandoque & Vinum simile (β. 5.), nisi id fuerit excipiens.

2. Succī dulces, acidi, minimum non nauseosi, nec admodum turbidi, recentes, depurati, Fructuum horaeorum: uti Cerasor. Ribium, Berberum Rubi Idaei, Citri, Arantior. Granator. Cydonior. Pomor. redolent. Gran. Kerm. &c. Quin & aliorum vegetantium: ut Acetos. Acetofell. Lactuc. Taraxac. Plantagin. &c. Hos verò dum praestituis, vide, an recentes eo tempore acquirere liceat (247. η.): quanquam & servari in officinis diu queant incorrupti (252. ε.).

3. Tincturae Acido-aquosae, rubrae: v. g. Florum iv Cordial. Tunicae, Bellidis, Aquileg. Rhoeados, Granor. Kermes, & similium. Atque haecenus quidem (1. 2. 3.) enumerata, cum dilutiora sint, saepiusque & Excipientium vices impleant (β.

2. 3. 5.), potius ut Excipientia secundaria considerari possunt, quoties majore copia ingrediuntur.

4. Tincturae Spirituosae, suavissimae: ut Cort. Cinnamom. Citri, Arantior. Cassiae, Croci, &c. ubi stimulo quodam opus.

5. Aut Spiritus Ardentes, simplices, vel jucundiore vegetantium spiritu rectore per destillationem imbuti: ut Rosar. Angelic. Lavendul. Meliss. Cinnamon. Citri, Arantior. Cerasor. nigror. Aq. Vitae Matthioli, Meliss. magistr. Balsam. Embryon. Sal. volat. oleos. &c. quorum usus in simili casu (4.) obtinet.

6. Frequentius tamen Spiritus Acidi Vegetabiles, vel Fossiles: Acetum stillatit. Spiritus Salis. Nitri, Vitrioli, sinceri vel dulces, Sulphuris, Clyffus Antimon. &c.

7. Syrupi officinales, omni dote jucundissimi, excolores, rubri, aut ab acido rubentes, e succis fructuum (2.) parati, aut alii: ut Flor. Acaciae, Rosar. Violar. Tunicae, Borragin. Rhoead. Herb. Capillor. Vener. Melissae, Cort. Cinnamom. Citri, Granor. Kermes, Caryophyllor. &c. Quo pertinent & Brodia Conditurarum, & Julepi officinales, tum Oxymella, Oxyfacchara.

8. Rob & Gelatinae e succis fructuum (2.) facta: quibus & accensenda, quae de Cornu Cervi paratur, nonnunquam hic usitata.

9. Saccharum vel simplex album, vel varia arte, una

una cum aliis non injucundis, in Tabulas, Rotulas, Elaeosacchara, &c. redactum.

10. Salia sicca: quorum tamen vix nisi Neutris, atque haec inter soli fere Nitro, Sali Prunellae, aut Polychresto, locus hic est.

11. Pulverulenta, non solubilia, raro admiscuntur: crassiora saltem nunquam: aliquando tamen subtilissime laevigata, minus ponderosa, non ingrata, aut saporis & odoris expertia, praecipue Absorbentia Terrestria, Corallia v. g. Margaritae, Cornu Cervi, &c. Ab his nihilominus etiam abstinendum, si Acida accedant ob (101. 102.). Foetida etiam, v. c. Castoreum, in nodulo ligata atque in liquore Julapii suspensa, ut auram modo graveolentem emittant, nec nimis turbent aut sapore quoque injucundo adficient, nonnunquam admittuntur.

12. Conservae vix usum habent, nisi pro paranda Infusi specie (3. 3.).

13. Electaria, Extracta, Tincturae, Essentiae, Spiritus, & similia, quae spissitate, colore, sapore, odore, Julapium injucundius faciunt, excluduntur (a.). Excipe saltem Confectiones quasdam gratiores: ut Alkermes, Hyacinthor. &c.

14. Scito tamen, & nimia peccari posse suavitate (85. 100. 101.). Cave ergo, ne dulcibus, tum ne acidis, abutaris. Conservae, Syrupi, Rob, Saccharata, dum ingrediuntur copiosa, Saccharo superaddito non opus. Acidum Fossile defectum Vegetabilis saltem suppleat.

9. Ubi

9. Ubi Acidum Fossile (γ . 6.) & Salia (10.) simul jungis, memento dictorum (102. μ .).

1. Interim delectus regulae huc usque (α ad 9.) propositae non adeo omnes & singulae stringunt, quin celebres etiam practici multis easdem modis transgrediantur. Videas Mixturas ab ipsis ad Julapiorum titulum referri, in quibus concinnandis nullam habuerint odoris, saporis, coloris, rationem; modo consistentiae fuerint tenuioris, non admodum turbulentae, virtutisque diffusioris.

2. Numero denique conciso & simplicitati hic studendum: neque enim recensitorum (β . γ .) singula congerere, sed quaedam scopo aptiora arte conjungere expedit. Naturae plerumque amicissimum est, ipsique palato suavius, quod non multorum mistione natum (31.).

3. Ex haecenus dictis patet, *Hydrofaccharum* & *Oxyhydrofaccharum* species esse Julapiorum.

274. ORDO praemittit ferè liquidum excipiens (273. β .); huic proxime subjungit aliud secundarium (ibid. γ . 1. 2. 3.); tum excipienda ponit juxta (106. β . γ . ϵ .). Quandoque & ultimus excipienti datur locus: quod tamen minus convenit, si Infusum vel Decoctum magistrale (273. β . 3. 4.) ejus vicem praestit.

275. DOSIS vel pondere definitur ad unc. j. ij. iij. &c. vel mensurâ, ad cyathum v. g. aut infantibus ad cochlearium. Saepe autem, loco potus fami-

miliaris, quantum urgens sitis exigit, conceditur: ubi tamen plerumque satius est, haustu parcio- re, tantò frequentius repetito, uti, quam grandiore si- mul ingesto inundare stomachum.

276. QUANTITAS GENERALIS, pro dosis (275.) mole, usûs frequentia, siti magis minusve intensâ, major vel minor, ad libr. j. ij. iij. iv. us- que augetur: quin vel infantibus quoque vix librâ dimidia minor datur. Neque hic corruptio facilis, ut in Emulsis (263.), arctiores limites ponit.

277. PROPORTIO mutua ingredientium in gene- re quidem talis statuitur, ut capiantur

Ad Excipientis (273. β.) - libram j. vel uncias xij.

Aq. stillat. fortiorum (ibid. γ. 1.) — unc. j. ij.

Succorum (ibid. 2.) — — — — unc. ij. iij.

Tinctur. Acido-aquos. (ibid. 3.) — unc. j. iß.

Spirituosorum (ibid. 4. 5.) — — drach. ij. vj.

Syrup. Brodior. Fulepor. Rob. Gelati-

nar. &c. (ibid. 7. 8.) — — — unc. ij. iij.

Confectionum (ibid. ζ.) — — — drach. ij. vj.

Salium (ibid. γ. 10.) — — — drach. ß. j.

Pulverum (ibid. δ.) — — — — drach. j. ij.

Aceti destillati (ibid. γ. 6.) — — unc. j. iß.

Acidorum Fossilium (ibid.) pro varia for-

titudine & puritate — — gutt. x. drach. j.

vel q. s. ad gratum acorem.

Sacchari (ibid. 9.) — — — — unc. j. iß.

vel q. s. ad gratam dulcedinem.

Circa haec tamen notari velim, praeter jam dicta (273. κ.).

α. In-

α. Indicationum, gustuum, aliarumque conditionum varietatem tot parere in casibus singularibus exceptiones; ut saepius quam longissime a modo data generali regula deflectatur. Hinc

β. Ubi excitandum, calefaciendum, Vini, Aromaticorum, Spirituosorum (273. γ. 1. 4. 5.) non raro multum augeri proportionem: ut ideo vel Vinum quoque solum tum quandoque Basin constituat (ibid. β. 5.).

γ. Infusa vel Decocta magistralia (ibid. 3. 4.) si excipientis loco adhibentur, requiri dilutiora. Unde specierum unc. j. ad menstrui libr. j. ferè sufficit. (Vid. Histor. Infus. & Decoctor.).

δ. Salium (273. γ. 10.) parciolem ideo addi copiam, ne amarore aut falsedine injucunditatem creent.

ε. Pulverum, Rob, Gelatinarum, & similium majore quantitate justam Julapii consistentiam (271.) perverti.

ζ. In proportione Dulcium & Acidorum determinanda tenendam esse regulam (273. η.). Ipsum quandoque excipiens acidum aut dulce est (ibid. β. 3. 4. 5. 6.). Acidum Fossile copiosius austeritatem parit. Sacchari major quantitas, ut multis minus grata, ita sanguinem solvendo in sudorem pronos diffluere facit.

278. SUBSCRIPTIO ponit: *M. F. Julapium. D. ad Vitrum.* Ubi autem obtinet (277. γ.), Infusionis vel Decoctionis modus, ac deinde admistio reli-

quorum, juxta ante (229. 241.) dicta, injungitur prius: quamquam saepissime Infusa vel Decocta hic usitata, tanquam officinalia, praescribantur, ut quorum praeparatio pharmacopoeo satis nota sit, aut in dispensatoriis descripta. Alioquin enim Infusi potius aut Decocti, quam Julapii nomen merentur.

279. SIGNATURA ex (113. 271. 275.) facile patet. Monetur tamen quandoque, dum minor humorum meabilitas actu frigida prohibet, Julapium calidum bibendum esse. Potionem frigidam plerumque satis amant aegri; ut vix mandato peculiari opus sit.

280. Usus ut jucundissimus, ita maximè commendabilis est in Acutis, & Chronicis; ubi calor aut frigus nimia, corruptio humorum alcalina, lentor, sitis vehemens, vires collapsae, &c. Petuntur & hinc Vehicula aliis medicamentis vel facilius ingerendis, vel promovendis, aptissima. Infantibus denique & delicatis gratior haec formula est, & in universum ob dotes sensibus minus infestas (271. 273. a.) valde frequentata.

281. SPECIMINA funto.

*

Julapium Antiphlogisticum, Antisepticum, sitim & aestum temperans, in Febribus biliosis, putridis, Variolis &c.

℞. Aq. Pluviae, pur. coct. unc. XXI[—]
stillat. Naph. unc. ij.

Syr.

Syr. Violar. unc. iij.

Rub. id. unc. j.

Spir. ~~Vitriol.~~ q. s. ad gratiam.

M. F. Julapium.

S. Ut supra. Bibat, quantum sitis exigit.

*

Julapium in Frigore Febris Intermittentis conveniens. Vid. H. Boerh. Mat. Med. p. 120.

Rx. Aq. decoct. Hord. unc. xxx.

stillat. Caryophyll. arom. unc. ij.

Oxymel. simpl. unc. iij.

Sal. polychr. dr. j.

M. F. Julapium.

S. Capiat unc. ij. omni $\frac{1}{4}$ horae, calide valde sorbendas.

*

Julapium Cretaceum, Acido oppositum, Demulcens, Adstringens.

Rx. Cretae puriss. lot. unc. j.

Sacchar. albiss. unc. iß.

Accurate contritis sensim admisce

Decoct. Corn. Cerv. libr. ij.

Tinct. Cort. Cinnam. unc. ß.

Ut F. Julapium.

S. Dosis cochlear. j. quavis hora: lagena autem ante usum semper concutiat.

*

Julapium Roborans, Calefaciens, Carminans, Acidum temperans.

Rx. Aq. stillat. Cerasor. nigror. unc. viij.

O 2

Aq.

Aq. stillat. Pulegii unc. ij.

Cinnamom. unc. iß.

Vitae Matthioli. unc. ß.

Margarit. ppt. drach. iß.

Confect. Alkermes drach. ij.

Elaeosacchar. Citri drach. iij.

M. D. ad vitrum.

S. Julapium Perlatum, de quo capiat unc. j. omni semihora in languore: aut sit pro vehiculo alterius medicamenti.

*

Julapium ex decocto magistrali, Cardiacum, ad Dolores a Partu. Vid. H. Boerh. Mat. Med.

p. 219.

℞. Hord. mund.

Avenae integrae ana unc. j.

Cum Aq. decoct. spatio $\frac{1}{2}$ horae lib. iij. admisce

Vini Rhenan. lib. j.

Aq. stillat. Cinnamom. unc. ij.

Syrup. Kermesin. unc. iß.

M.

S. Hujus unc. ij. superbibat singulis dosibus Mixturae Anodynae, ibidem descriptae, donec sopiatur dolor.

*

Julapium specie infusi, Antiphlogisticum, in Variolis utile. Vid. ibid. p. 238. & seq.

℞. Flor. Papaver. Errat.

Tunicae ana m. ß.

In-

Infunde cum *Aq. purae, calidae*, unc. xx.
stent vase clauso, calore leni, per 3.
horas. Colaturae expressae adde

Spir. Sulphuris per camp. gutt. xx.

Sal. Polychrest. drach. iß.

Syrup. Flor. Rhoead. unc. iß.

M.

S. *Bibat, quantum lubet.*

Aliud, Spiritus excitans in Gangraena a causa
calida, temperie alcalina. Vid. *ibid.* p. 95.

℞. *Rob Ribesiorum*

Berberis ana unc. ij

Spir. Salis. drach. ß.

Aq. stillat. Melissae. unc. vj.

Vini Rhenani. unc. x.

M. F. Julapium.

S. *Capiat unc. j. omni hora.*

Julapium Confortans in metu Abortûs ab incom-
modis Graviditatis, ad exemplum. *ibid.* p. 217.

℞. *Vini Rhenan.* libr. ij.

Aq. stillat. Cort. Citrei. unc. iv.

Tinctur. Granor. Kermes unc. ij.

Cinnamom.

Balsam. Embryon. ana unc. j.

Gelatin. Cornu Cerv. Citrat. unc. iß.

Syrup. Rubi Idaei unc. ij.

M. F. Julapium.

S. *Capiat unc. iß. in languore.*

•
 Julapium Antihystericum.

Rx. Aq. still. Rut.

Puleg. ana unc. vj.

Spir. Matrical. unc. j.

Castor. in nod. lig. & suspens. dr. j.

Syr. Pœon. unc. iß.

M. F. Julapium. D.

S. Capiat cochleare quavis semihora in paroxysmo.

•
 Julapium Moschatum, Antispasmodicum, ad
 Singultum, &c. Vid. Fulleri Pharm. Extemp.
 p. 197.

Rx. Aq. Ros. Damascen. unc. vj.

Naph. unc. j.

Cinnam. fort.

Pœon. comp. ana unc. ij.

Moschi.

Ambar. gris. (cum Sal Corn. Cerv. gr.
 iv. subact.) ana gr. iij.

Croci minutim scissi & in sindone ligat.
 scr. j.

Ol. stillat. Nuc. Myrist.

Caryophyll. ana gutt. j.

Confect. Alcherm. scr. iv.

Syr. Caryophyll. unc. j.

M. D.

S. Quovis bihorio aliquot cochlearia sumantur.

De

Mixtura.

282. **M**IXTURA MEDIA (270. 2.) est Mixturae (269.) species, Julapio (271.) minus diluta, minore mole efficax, quacunque dote injundiora etiam admittens, una vel pluribus dosibus, haud tamen per guttas determinatis, constans. Ex quo productorum Chemicorum usus in Medicina invaluit, istud remedii genus, cito parabile, commodeque ingerendum, demum excogitatum est.

283. MATERIES, ut (272.), duplex est, *Excipiens* vel *Excipienda*.

α. Excipiens est liquor quicunque, interno usui aptus, non minima dosi efficax (282.), saepissime hinc Aquosus, quandoque & Vinosus aut Spirituosus: ut Aquae stillatitiae, simplices, compositae, vinosae, spirituosae; Decocta; Infusa; Vina, &c.

β. Excipienda sunt in genere sicca, mollia & liquida omnia, (138. *α. β. γ.*) memorata, & quaecunque alia interno usui dicata.

284. DELECTUM sola ferè hic figit virtus medicata. Neque enim adeo tenuitatis, claritatis, saporis, odoris, coloris, ratio habetur, ut in Julapio (273.): quanquam & haec tamen prorsus negligenda non sunt; praecipuè verò spissitudo, cujus excessus valde hic incommodat. Quin & aequabili omnium ingredientium commixtioni, quantum pote, studendum. Pauca hinc addo.

α. Aquae stillatitiae praereliquis frequentissimè excipientis loco ferviunt ; quum & cuicunque fere scopo congruae prostant, & tenuitate sua excipientis aliis magis aptae sint. Inertiores igitur efficacioribus junguntur, ubi virtus paullo magis diffundenda.

β. Decocta & Infusa, quorum praeparatio simul adscribenda est, huc non pertinent, sed ad (221. 234.): haud enim alia ad Mixturas adhibentur, nisi quae tanquam officinalia praestitui possunt, nec subscriptione, qua praeparationis modus indicetur, egent (278.). Sint autem satis tenuia, si siccae aut spissae materiae plusculum recipere debent.

γ. Pulverulenta, non solubilia, si quae huc, uti creberrime fieri solet, accedunt, requiruntur saltem minus crassa, subtiliora ; ne deglutienti molestiam creent.

δ. Exulent quoque ponderosiora specificè, si in excipiente solvi nequeunt ; quum citissime fundum petant, eoque doses virtute minus aequales efficiant: licet interim ferri quodammodo possint, si dosis unica totam Mixturam absolvit, aut si graviora interventu aliorum sustinentur. Receptaculi etiam concussio paullo ante usum huic vitio ex parte medetur.

ε. Gummosa, quae aquis soluta mucilaginem fundunt, vel omittenda, vel miscenda parcius ; ne lectorem hic ingratum pariant.

ζ. Pingua, ut aqueo excipienti intermisceantur aequabilius, saponem postulant intermedium. Ad

tenaciora igitur, v. g. Sperma Ceti, Terebinthinam, & similia, utimur Vitello Ovi; ad liquidiora, aut quorum parcior modo quantitas accedit, v. g. Olea Aromatica, pressa, stillatitia, Balsama liquida, nativa, artefacta, &c. Saccharum sufficit (260. γ. η. θ.).

η. Gummi-resinae, ut Ammoniacum, Galbanum, &c. vino vel aceto ut plurimum soluta prius adhibentur. Quin & tritu exactiore cum aquosis incorporari possunt, maxime sicubi parciore fuerint copia, & Aquae oleosa aut spiritiuosa materia impraegnatae (264. ζ.).

θ. Cavendum hic tanto magis, ne congerantur, quae inter se mista effervescent, praecipitantur, mutantur incongrue, aut destruuntur; quia forma fluida his motibus excitandis plerumque aptior. (Vid. 97. ad 103.). Est tamen, ubi Medicus data opera talia conjungit, ut scopum suum obtineat feliciter.

ι. Saporem, odorem, colorem, si corrigere parat, memento (85. 99. 100. 101.); ne vel scopo excidas, vel vanitatem prodas.

κ. Tandem, ut ubique, ita & hic brevis esto & concinnus, non adeo ingredientium numero, quam efficaciae & nitori compositionis, studens; ut perito facile sit scopum eruere: Chaos aliter potius, quam Mixturam, facies (31.).

285. Ordo idem, nec magis constans hic observatur, quam in Julapio (274.)

286. *Dosis*, minor plerumque, quam *Julapii* (275.), cochleari j. vel ij, aut vasculo *Theae* potui dicato, aut pondere drach. j. ad unc. β . determinatur. Quandoque tamen & ad cyathum, aut unc. j. ij. iij. adscendit: quod maxime obtinet, si unus tantum *Hauftus* exhibetur. Alias & per portiones totius *Mixturae* definitur dosi; ut dimidia, tertia, quarta pars simul capienda jubeatur: ubi cavendum, ne portio molem *Hauftus* excedat. Ceterum & hic ex usu est observasse dicta (67. d. e.).

287. *Quantitas Generalis* alias unam modo dosin (286.) complectitur, alias plures. Si prius; *Hauftus* vocatur, qui unc. iij. vix major sit (ibid.): si posterius; quandoque unc. vj. viij. imò libram *Mixtura* excedit, prout numerus dosium, juxta conditiones (67.), minor majorve requiritur.

288. *Proportio* mutua ingredientium hic maxime determinatur tum ex virtute medicata singulorum, & seorsim, & respectu mixtionis considerata (87. α . β .), tum ex justa *Mixturae* consistentia (282. 284.), comparatis ad (286. 287.). Unde

α . Si nonnisi liquida excipienda (283. β .), consistentiae nulla habita ratione, virtuti saltem intentus tuam sequere indicationem.

β . Ubi autem & sicca & mollia (ibid.) accedunt, cavendum a nimia spissitudine (284.). Unde tum haec ferè obtinet generalis proportionum regula, quae

quae quidem limites ponit extremos, quos egredi absque necessitate nefas est. Nimirum admittit

Liquorum qualiumcunque, simul sum-
torum, ut qui pro excipientibus ha-
beri possunt (273. γ. 3. 283. α.) — uncia j.

Mollium: v. g. Electarii, Rob, Con-
servae, Pulpae & similium. — — drach. j.

Siccorum: ut Extracti, Succi densi,
Mass. Pilul. Pulver. &c. — — scr. j. dr. β.

Sacchari. — — — — — dr. j. iβ.
vel.

Syrupi similiumve dulcium. — — dr. j. iij.

γ. Augeri ergo potest mollium quantitas ad duas etiam drachmas; siccorum verò ad drach. j, si non utrumque, sed alterutrum saltem genus recipiatur.

δ. Quin & excipientis consistentia discrepantiam hic facit; prout vel tenuior fuerit liquor, vel infu-
sum decoctumve spissius (273. α.).

ε. Vide quoque, an excipienda liquida (ibid. β.). accedant: haec enim excipientium vice fungun-
tur, hinc majori spissiorum quantitati locum dant.

ζ. Nec obscurum est, variam siccae materiae gravitatem, & consistentiam minus aut magis bibu-
lam efficere, ut ejusdem plus minusve eadem liquo-
ris quantitate recipi possit; quum ex volumine po-
tissimum spissitas inducatur.

η. Salium siccorum Proportio invenitur ex eorum
efficacia, & magis minusve facili solutione: licet
(282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 839. 840. 841. 842. 843. 844. 845. 846. 847. 848. 849. 850. 851. 852. 853. 854. 855. 856. 857. 858. 859. 860. 861. 862. 863. 864. 865. 866. 867. 868. 869. 870. 871. 872. 873. 874. 875. 876. 877. 878. 879. 880. 881. 882. 883. 884. 885. 886. 887. 888. 889. 890. 891. 892. 893. 894. 895. 896. 897. 898. 899. 900. 901. 902. 903. 904. 905. 906. 907. 908. 909. 910. 911. 912. 913. 914. 915. 916. 917. 918. 919. 920. 921. 922. 923. 924. 925. 926. 927. 928. 929. 930. 931. 932. 933. 934. 935. 936. 937. 938. 939. 940. 941. 942. 943. 944. 945. 946. 947. 948. 949. 950. 951. 952. 953. 954. 955. 956. 957. 958. 959. 960. 961. 962. 963. 964. 965. 966. 967. 968. 969. 970. 971. 972. 973. 974. 975. 976. 977. 978. 979. 980. 981. 982. 983. 984. 985. 986. 987. 988. 989. 990. 991. 992. 993. 994. 995. 996. 997. 998. 999. 1000. 1001. 1002. 1003. 1004. 1005. 1006. 1007. 1008. 1009. 1010. 1011. 1012. 1013. 1014. 1015. 1016. 1017. 1018. 1019. 1020. 1021. 1022. 1023. 1024. 1025. 1026. 1027. 1028. 1029. 1030. 1031. 1032. 1033. 1034. 1035. 1036. 1037. 1038. 1039. 1040. 1041. 1042. 1043. 1044. 1045. 1046. 1047. 1048. 1049. 1050. 1051. 1052. 1053. 1054. 1055. 1056. 1057. 1058. 1059. 1060. 1061. 1062. 1063. 1064. 1065. 1066. 1067. 1068. 1069. 1070. 1071. 1072. 1073. 1074. 1075. 1076. 1077. 1078. 1079. 1080. 1081. 1082. 1083. 1084. 1085. 1086. 1087. 1088. 1089. 1090. 1091. 1092. 1093. 1094. 1095. 1096. 1097. 1098. 1099. 1100. 1101. 1102. 1103. 1104. 1105. 1106. 1107. 1108. 1109. 1110. 1111. 1112. 1113. 1114. 1115. 1116. 1117. 1118. 1119. 1120. 1121. 1122. 1123. 1124. 1125. 1126. 1127. 1128. 1129. 1130. 1131. 1132. 1133. 1134. 1135. 1136. 1137. 1138. 1139. 1140. 1141. 1142. 1143. 1144. 1145. 1146. 1147. 1148. 1149. 1150. 1151. 1152. 1153. 1154. 1155. 1156. 1157. 1158. 1159. 1160. 1161. 1162. 1163. 1164. 1165. 1166. 1167. 1168. 1169. 1170. 1171. 1172. 1173. 1174. 1175. 1176. 1177. 1178. 1179. 1180. 1181. 1182. 1183. 1184. 1185. 1186. 1187. 1188. 1189. 1190. 1191. 1192. 1193. 1194. 1195. 1196. 1197. 1198. 1199. 1200. 1201. 1202. 1203. 1204. 1205. 1206. 1207. 1208. 1209. 1210. 1211. 1212. 1213. 1214. 1215. 1216. 1217. 1218. 1219. 1220. 1221. 1222. 1223. 1224. 1225. 1226. 1227. 1228. 1229. 1230. 1231. 1232. 1233. 1234. 1235. 1236. 1237. 1238. 1239. 1240. 1241. 1242. 1243. 1244. 1245. 1246. 1247. 1248. 1249. 1250. 1251. 1252. 1253. 1254. 1255. 1256. 1257. 1258. 1259. 1260. 1261. 1262. 1263. 1264. 1265. 1266. 1267. 1268. 1269. 1270. 1271. 1272. 1273. 1274. 1275. 1276. 1277. 1278. 1279. 1280. 1281. 1282. 1283. 1284. 1285. 1286. 1287. 1288. 1289. 1290. 1291. 1292. 1293. 1294. 1295. 1296. 1297. 1298. 1299. 1300. 1301. 1302. 1303. 1304. 1305. 1306. 1307. 1308. 1309. 1310. 1311. 1312. 1313. 1314. 1315. 1316. 1317. 1318. 1319. 1320. 1321. 1322. 1323. 1324. 1325. 1326. 1327. 1328. 1329. 1330. 1331. 1332. 1333. 1334. 1335. 1336. 1337. 1338. 1339. 1340. 1341. 1342. 1343. 1344. 1345. 1346. 1347. 1348. 1349. 1350. 1351. 1352. 1353. 1354. 1355. 1356. 1357. 1358. 1359. 1360. 1361. 1362. 1363. 1364. 1365. 1366. 1367. 1368. 1369. 1370. 1371. 1372. 1373. 1374. 1375. 1376. 1377. 1378. 1379. 1380. 1381. 1382. 1383. 1384. 1385. 1386. 1387. 1388. 1389. 1390. 1391. 1392. 1393. 1394. 1395. 1396. 1397. 1398. 1399. 1400. 1401. 1402. 1403. 1404. 1405. 1406. 1407. 1408. 1409. 1410. 1411. 1412. 1413. 1414. 1415. 1416. 1417. 1418. 1419. 1420. 1421. 1422. 1423. 1424. 1425. 1426. 1427. 1428. 1429. 1430. 1431. 1432. 1433. 1434. 1435. 1436. 1437. 1438. 1439. 1440. 1441. 1442. 1443. 1444. 1445. 1446. 1447. 1448. 1449. 1450. 1451. 1452. 1453. 1454. 1455. 1456. 1457. 1458. 1459. 1460. 1461. 1462. 1463. 1464. 1465. 1466. 1467. 1468. 1469. 1470. 1471. 1472. 1473. 1474. 1475. 1476. 1477. 1478. 1479. 1480. 1481. 1482. 1483. 1484. 1485. 1486. 1487. 1488. 1489. 1490. 1491. 1492. 1493. 1494. 1495. 1496. 1497. 1498. 1499. 1500. 1501. 1502. 1503. 1504. 1505. 1506. 1507. 1508. 1509. 1510. 1511. 1512. 1513. 1514. 1515. 1516. 1517. 1518. 1519. 1520. 1521. 1522. 1523. 1524. 1525. 1526. 1527. 1528. 1529. 1530. 1531. 1532. 1533. 1534. 1535. 1536. 1537. 1538. 1539. 1540. 1541. 1542. 1543. 1544. 1545. 1546. 1547. 1548. 1549. 1550. 1551. 1552. 1553. 1554. 1555. 1556. 1557. 1558. 1559. 1560. 1561. 1562. 1563. 1564. 1565. 1566. 1567. 1568. 1569. 1570. 1571. 1572. 1573. 1574. 1575. 1576. 1577. 1578. 1579. 1580. 1581. 1582. 1583. 1584. 1585. 1586. 1587. 1588. 1589. 1590. 1591. 1592. 1593. 1594. 1595. 1596. 1597. 1598. 1599. 1600. 1601. 1602. 1603. 1604. 1605. 1606. 1607. 1608. 1609. 1610. 1611. 1612. 1613. 1614. 1615. 1616. 1617. 1618. 1619. 1620. 1621. 1622. 1623. 1624. 1625. 1626. 1627. 1628. 1629. 1630. 1631. 1632. 1633. 1634. 1635. 1636. 1637. 1638. 1639. 1640. 1641. 1642. 1643. 1644. 1645. 1646. 1647. 1648. 1649. 1650. 1651. 1652. 1653. 1654. 1655. 1656. 1657. 1658. 1659. 1660. 1661. 1662. 1663. 1664. 1665. 1666. 1667. 1668. 1669. 1670. 1671. 1672. 1673. 1674. 1675. 1676. 1677. 1678. 1679. 1680. 1681. 1682. 1683. 1684. 1685. 1686. 1687. 1688. 1689. 1690. 1691. 1692. 1693. 1694. 1695. 1696. 1697. 1698. 1699. 1700. 1701. 1702. 1703. 1704. 1705. 1706. 1707. 1708. 1709. 1710. 1711. 1712. 1713. 1714. 1715. 1716. 1717. 1718. 1719. 1720. 1721. 1722. 1723. 1724. 1725. 1726. 1727. 1728. 1729. 1730. 1731. 1732. 1733. 1734. 1735. 1736. 1737. 1738. 1739. 1740. 1741. 1742. 1743. 1744. 1745. 1746. 1747. 1748. 1749. 1750. 1751. 1752. 1753. 1754. 1755. 1756. 1757. 1758. 1759. 1760. 1761. 1762. 1763. 1764. 1765. 1766. 1767. 1768. 1769. 1770. 1771. 1772. 1773. 1774. 1775. 1776. 1777. 1778. 1779. 1780. 1781. 1782. 1783. 1784. 1785. 1786. 1787. 1788. 1789. 1790. 1791. 1792. 1793. 1794. 1795. 1796. 1797. 1798. 1799. 1800. 1801. 1802. 1803. 1804. 1805. 1806. 1807. 1808. 1809. 1810. 1811. 1812. 1813. 1814. 1815. 1816. 1817. 1818. 1819. 1820. 1821. 1822. 1823. 1824. 1825. 1826. 1827. 1828. 1829. 1830. 1831. 1832. 1833. 1834. 1835. 1836. 1837. 1838. 1839. 1840. 1841. 1842. 1843. 1844. 1845. 1846. 1847. 1848. 1849. 1850. 1851. 1852. 1853. 1854. 1855. 1856. 1857. 1858. 1859. 1860. 1861. 1862. 1863. 1864. 1865. 1866. 1867. 1868. 1869. 1870. 1871. 1872. 1873. 1874. 1875. 1876. 1877. 1878. 1879. 1880. 1881. 1882. 1883. 1884. 1885. 1886. 1887. 1888. 1889. 1890. 1891. 1892. 1893. 1894. 1895. 1896. 1897. 1898. 1899. 1900. 1901. 1902. 1903. 1904. 1905. 1906. 1907. 1908. 1909. 1910. 1911. 1912. 1913. 1914. 1915. 1916. 1917. 1918. 1919. 1920. 1921. 1922. 1923. 1924. 1925. 1926. 1927. 1928. 1929. 1930. 1931. 1932. 1933. 1934. 1935. 1936. 1937. 1938. 1939. 1940. 1941. 1942. 1943. 1944. 1945. 1946. 1947. 1948. 1949. 1950. 1951. 1952. 1953. 1954. 1955. 1956. 1957. 1958. 1959. 1960. 1961. 1962. 1963. 1964. 1965. 1966. 1967. 1968. 1969. 1970. 1971. 1972. 1973. 1974. 1975. 1976. 1977. 1978. 1979. 1980. 1981. 1982. 1983. 1984. 1985. 1986. 1987. 1988. 1989. 1990. 1991. 1992. 1993. 1994. 1995. 1996. 1997. 1998. 1999. 2000. 2001. 2002. 2003. 2004. 2005. 2006. 2007. 2008. 2009. 2010. 2011. 2012. 2013. 2014. 2015. 2016. 2017. 2018. 2019. 2020. 2021. 2022. 2023. 2024. 2025. 2026. 2027. 2028. 2029. 2030. 2031. 2032. 2033. 2034. 2035. 2036. 2037. 2038. 2039. 2040. 2041. 2042. 2043. 2044. 2045. 2046. 2047. 2048. 2049. 2050. 2051. 2052. 2053. 2054. 2055. 2056. 2057. 2058. 2059. 2060. 2061. 2062. 2063. 2064. 2065. 2066. 2067. 2068. 2069. 2070. 2071. 2072. 2073. 2074. 2075. 2076. 2077. 2078. 2079. 2080. 2081. 2082. 2083. 2084. 2085. 2086. 2087. 2088. 2089. 2090. 2091. 2092. 2093. 2094. 2095. 2096. 2097. 2098. 2099. 2100. 2101. 2102. 2103. 2104. 2105. 2106. 2107. 2108. 2109. 2110. 2111. 2112. 2113. 2114. 2115. 2116. 2117. 2118. 2119. 2120. 2121. 2122. 2123. 2124. 2125. 2126. 2127. 2128. 2129. 2130. 2131. 2132. 2133. 2134. 2135. 2136. 2137. 2138. 2139. 2140. 2141. 2142. 2143. 2144. 2145. 2146. 2147. 2148. 2149. 2150. 2151. 2152. 2153. 2154. 2155. 2156. 2157. 2158. 2159. 2160. 2161. 2162. 2163. 2164. 2165. 2166. 2167. 2168. 2169. 2170. 2171. 2172. 2173. 2174. 2175. 2176. 2177. 2178. 2179. 2180. 2181. 2182. 2183. 2184. 2185. 2186. 2187. 2188. 2189. 2190. 2191. 2192. 2193. 2194. 2195. 2196. 2197. 2198. 2199. 2200. 2201. 2202. 2203. 2204. 2205. 2206. 2207. 2208. 2209. 2210. 2211. 2212. 2213. 2214. 2215. 2216. 2217. 2218. 2219. 2220. 2221. 2222. 2223. 2224. 2225. 2226. 2227. 2228. 2229. 2230. 2231. 2232. 2233. 2234. 2235. 2236. 2237. 2238. 2239. 2240. 2241. 2242. 2243. 2244. 2245. 2246. 2247. 2248. 2249. 2250. 2251. 2252. 2253. 2254. 2255. 2256. 2257. 2258. 2259. 2260. 2261. 2262. 2263. 2264. 2265. 2266. 2267. 2268. 2269. 2270. 2271. 2272. 2273. 2274. 2275. 2276. 2277. 2278. 2279. 2280. 2281. 2282. 2283. 2284. 2285. 2286. 2287. 2288. 2289. 2290. 2291. 2292. 2293. 2294. 2295. 2296. 2297. 2298. 2299. 2300. 2301. 2302. 2303. 2304. 2305. 2306. 2307. 2308. 2309. 2310. 231

tamen haud semper plenè soluta hic requirantur, sed, Pulverum instar, usus tempore, agitando diffundi ac intermisceri queant minus dissoluta.

9. Sacchari & Syruporum quantitas nonnunquam arbitrio pharmacopoei committitur, ut, quantum satis est ad gratiam, superaddat. Tum vero observentur dicta (277. §.). Augetur ea quandoque ultra terminum positum (β.), ubi Resinosi, Balsamici, Oleosi, &c. cum aqua constantius jungendis conferre debet; quum paullo major Mixturae spissitudo secessui etiam magis obstet. Cavendum tamen, ne aut crassitie, aut dulcedine, nimia peccetur.

10. Haustus quoque (287.) auctiorem fert siccorum & mollium proportionem, si dosis efficax id postulat. Plurimi malunt parcam spissioris molem, quam grandem, aut plures liquidioris doses ingerere.

289. SUBSCRIPTIO mandat. *M. F. Haustus*, si pro una dosi est (287.): si pro pluribus, solum *M.* sufficit. Adjungi potest *D. ad Vitrum*. Et hoc exactè obthurandum jubetur, si dissipatio vel corruptio ab aëre liberiore metuitur. Aliquando excipienda sicca seorsim, Pulverum specie (116.), uti (252. §. *in fine.*), dantur, ut demum paullo ante usum intermisceantur liquidis. Duabus igitur formulis tunc utimur. Obtinet id, si ex mixtione nascens effervescentia comitari usum debet, aut aequaliores majoresve Pulverum doses simul ingeri scopus postulat. Vid. Specimina.

290. SIGNATURA ex (113. 282. 286. 287.)

in-

intelligitur. Monendum quandoque, calidè an frigide capiendae sint doses (Vid. 133. γ.). Vehiculum superbibendum quandoque praebent Julapia (273. α.): gratioribus tamen, nisi alia id exigant, nullo opus. Ubi obtinet (289. *in fine.*), utendi modus pro ratione determinatur.

291. Usus Mixturae ut frequentissimus est, & perquam facilis plerisque, ita aequè universalis, ac infusi (232.); imò vel magis etiam, quia citissime parabilis illa subitaneis quoque in casibus promptam fert opem: ut ideo vix morbus detur interna postulans, quin hanc admittat formulam.

292. SPECIMINA sunt.

*

Hauftus Ant-emeticus. Vid. H. Boerh. Mat-Med. p. 129.

℞. *Succi recent. Citrei* unc. β.

Vini Rhenan. unc. j.

M.

Salis Absinthii drach. j.

D. utraque seorsim.

S. Pulvis misceatur liquori, moxque in ipso actu effervescentiae hauriatur.

*

Mixtura Alkali opposita, Saponacea, Abster-gens. Vid. Ibid. p. 51.

℞. *Oxymell. Squillit.* unc. iij.

Aceti Squillit. drach. ij.

Myrrhae Aceto in Tincturam solutae
drach. j. Aq.

Aq. stillat. Cichorei. unc. vj.

M.

S. Capiat. unc. ℥. omni hora.

*

Mixtura Cardiaca, pretiosa, Calefaciens, Diaphoretica.

℞. Infus. Lap. Porcini Malacc. in Aq. Card.

Bened. fact. unc. iv.

Vin. Rhenan. generosiss. unc. ij.

Aq. stillatit. Cinnamom. unc. ℥.

Extract. Essential. Croci gutt. iv.

Confect. Alkermes drach. vj.

M.

S. Sumat omni semihora cochlear. j.

*

Mixtura Opiata, Acidum temperans, Roborans, ad Dolores a Partu. Vid. H. Boerh. Mat. Med. p. 219.

℞. Lapid. Cancror. drach. iiij.

Corall. rub. drach. ij.

Margarit. ppt. drach. j.

Laud. puri. gr. iiij.

Syrup. Kerмес. drach. vj.

Aq. stillat. Cort. Citrei

Melissae

Majoranae ana unc. iiij.

M.

S. Capiat cochleare omni $\frac{1}{4}$ horae, donec sopiatur dolor, superbibendo unc. ij. Fulpii Ibid. descripti.

Mix-

*

Mixtura Resolvens, Saponacea, Stimulans, Emenagoga. Vid. Ibid. p. 18.

℞. Aq. stillatit. Rutae. unc. xij.

Borac. Venet. drach. ij.

Sal. volat. oleos. drach. iij.

Mellis puriss. unc. iij.

M.

S. Capiat unc. j. omni hora diei.

*

Mixtura Adstringens, ad Haemoptysin. Vid. ibid. p. 195.

℞. Aq. stillat. Flor. Rhoeados.

Plantag. ana unc. iv.

Extract. Tormentill.

Bol. Armen. laevig. ana drach. iß.

Lap. Haematit. ppt. drach. j.

Syr. Myrtin. unc. j.

M.

S. Capiat omni hora unc. j. concusso prius vitro.

*

Haustus Emeticus, Antimoniatus, fortis, pro Adulto.

℞. Oxyfacchar. Emetic. Ludovic.

Oxymell. Squillit. ana drach. vj.

Aq. stillat. Cinnamom. unc. j.

M. F. Haustus.

S. Sit pro dosi.

Hau-

*

Hauftus Purgans, in Febre Intermittente utilis.

Vid. H. Boerh. Mat. Med. p. 132.

Rx. Pulver. Cornachin. drach. β.

Elix. Propriet. cum Sale Tart. ppt. gutt. XL.

Elaeosacchar. Menthae. drach. j.

Aq. stillat. Menthae. unc. iβ.

M.

S. Capiat mane, die apyrexias, vacuo stomacho, pro dosi.

*

Mixtura Balsamica, in Gonorrhoea conveniens.

Vid. ibid. p. 247.

Rx. Terebinth. vulgar. cum Vitell. Ovi subactae drach. ij.

Extract. Rhei.

Sal Prunell. ana drach. j.

Syr. Althaeae Fernel. unc. j.

Infus. Glycyrrhiz. unc. x.

M.

S. Capiat omni bihorio cochlear. j. probè concussa prius lagena: superbibat cyathum Emulsi idonei, Ibid. p. 246. descripti.

*

Mixtura Resolvens ad Asthma humidum.

Rx. Gumm. ammoniac. dr. ij.

Oxymell. Squillit. unc. ij.

Accurate subactis paullatim admisce

Aq. still. Hyssop. unc. iv.

D.

S. Dosis quolibet trihorio cochleare.

Mix.

Mixtura Diuretica.℞. *Ol. still. Juniper. gtt. xx.**Syr. Alth. Fernel. unc. ij.*

Contritis admisce.

*Sal. volat. succin. gr. x.**Test. ovar. pulver. dr. j.**Aq. still. Petrosel. unc. xii.*

M.

℞. *Capiat cochlearia ij. quavis hora.*

De

Mixtura Contracta.

293. **M**IXTURA CONTRACTA, *Guttae*, vocatur Mixturae (269.) species, minore, quam prior (282.), mole efficax, ex Spirituosis maxime aut ejusmodi, quorum virtus exiguo sub volumine latet, conflata, dosin plerumque per guttas determinatam saltem admittens. Chemicis ut originem, ita varia nomina, de quibus infra, debet hoc remedii genus.

294. MATERIAM ergo praebent ea modo, quorum dosis ad usus internos efficax parvae molis est: uti sunt Tincturae potentiores (221. 242.), Spiritus similes, Essentiae, Quintae Essentiae, Elixiria, Balsama liquida, nativa, artefacta, Extracta Essentialia, Olea Aromatica, stillatitia, Liquores Salini coacti, & similia.

295. DELECTUM dicitur indicatio Medici, virtus materiae (294.) cognita, tum singularis variorum sub mixtione mutua habitus. Neque enim tantopere hic coloris, odoris, saporis, ratio habetur: dum compendium formulam satis commendat.

α. Seligenda igitur talia, quae & virtute conveniunt, & amicè inter se coeunt absque vel praecipitatione, vel effervescentia, vel alia mutatione incongrua. Cautelas autem hic observandas vix, nisi e Chemia, hauseris.

β. Quandoque tamen & aptè conjunguntur, quae mista effervescent & se mutuo destruunt: Acida v. g. & Alcalina. Est, ubi mitior medii salis inde nascentis indoles scopo magis respondet. Cave interim, ne & praecipitatio simul comes sit; utpote quae hic rarissime laudatur.

γ. Aquosa, Gummosa, Oleosa lenia, quae Spirituosis non nubunt, Conservae, Electaria, Pulveres haud solubiles, & similia, cum virtus diffusior, tum copula minus exacta & spissitas justo major, fere excludit. Theriaca tamen, aliaeque Opiatae, ob dotis efficacis parvitatem, nonnunquam recte recipiuntur.

δ. Nec inusitatum est, Resinas, Extracta Solida, Massas Pilularum, Gummi-resinas, Saponem, Succos densos, aliaque id genus efficaciora adhiberi, quae Spirituosis, Vinosis, aut Aqueis etiam liquoribus solvantur. Tum vero & Saccharum, Syrupus,

pus, vel Julepus Officinalis, aliquando admittitur, si menſtruo ſelecto forte non admodum exacta ac conſtans obtineri ſolutio poſſit, (260. γ. η. θ.), aut ingredientium juſto acriorum vis obtundenda. Quod praefertim obtinet, cum Purgantia, non guttatim, ſed doſi unica grandiore exhibenda, in hanc formulam rediguntur.

ε. Quin etiam Spirituoſorum, maxime Acidorum foſſilium, ſicubi hac forma dentur, acrimonia rodens admixto Syrupo aut Julepo quandoque temperatur.

ζ. Salium ſiccorum illis modo, quae & parva doſi agunt, & ſpiritu ardente ſolubilia ſunt, hic locus eſt. Vix ideo huc pertinent, niſi volatilia, tum Tartarus regeneratus, & pauca alia.

η. Liquores etiam Salini, ut Liquor Sal. Tartari, Alcaheſt Glauberi, &c. quandoque adhibentur; quos tamen, niſi ſolos deſ, vide, quibuſcum miſceas: ſaepe enim minus amant Spirituoſa.

θ. Numeri ingredientium parcior eſto! Tria vel quatuor ſufficiunt. Paucis errorem facilius vitaveris, virtutis ſimul certior, nec moleſtus pharmacopoeo. Quin vel unico ſaepe ſcopum poteris obtinere, haud quidem Mixturam tunc, at Guttas tamen (293.) daturus. Congeriem majorem amanti compoſita etiam officinalia proſtant, vaſta ſatis; ut minore opus ſit compoſitione magiſtrali.

ι. Draſtica denique ſi exhibueris hac ſub forma,

uti crebro fit, dosin commenda sollicitè! Haec enim aegro vel adstantibus plerumque demetienda committitur.

296. ORDO vix alius hic obtinet, nisi quem praescribunt regulae (106. β . γ .). Ubi autem difficilius solvenda accedunt, v. g. Resinae, Extracta, &c. (295. δ .), his ferè primus datur locus; Menstruum dein & superaddenda subjunguntur.

297. DOSIS utplurimum certo guttarum numero, minore, majore, vix tamen ultra LX. aucto, determinatur (293.). Alias & minus efficacium cochleare β . vel j. ij. pro dosi sunt. Imo Purgantium quandoque dosis unica (295. δ .) unc. β . vel j. aequat; ut remedium formam Haustus habeat (289.).

298. QUANTITAS GENERALIS a drach. j. ad unc. j. ij. ferè extenditur. Quin &, si dosis major est, cochleario determinata (297.), aut usus diu continuandus, aliaeve conditiones (68.) urgent, plus etiam simul praescribitur; quum ingredientia plerumque corruptioni minus pateant. Nonnunquam dosis unica sufficit: quae tamen si paucis guttulis absolvitur, vix admodum huic apta formulae, potius idoneo cum vehiculo in Haustuli molem diffunditur; ne liquoris ad vasculum adhaesione plus disperdatur, quam ingeratur.

299. PROPORTIO mutua ingredientium vix generales admittit regulas. Ex suâ hic indicatione praeprimis, & varia miscendorum efficacia, faciliqve vel difficili
fo.

soluzione, cognitis Medicus sibi consulit. Hinc

α. Quorum diffusior est virtus, major fere quantitas recipitur; minor eorum, quae magis coacta sunt: qualia habentur Olea, Extracta Essentialia, Salia volatilia, Balsama, &c. Sic alia aliis adjuvantur, temperantur, corriguntur.

β. Alias tamen efficaciorum quoque vel aequa vel major convenit quantitas, quam dilutiorum; ubi dosi compendio magis studetur.

γ. Quorum definita saltem quantitas a reliquis solvi potest, potius infra summam proportionem receptoris; ne vel pars indissoluta maneat, vel justo spissior fiat Mixtura. Huc pertinent Balsama, Olea, Resinae, Extracta solida, &c.

δ. Draasticorum praecipuè quantitatem sollicitè sic accommoda aliis, ut ne quid nimis contineat quaelibet Mixturae dosi.

ε. In universum opera danda, ne nimia ingredientium spissiorum quantitate consistentia tenacior reddatur, quam quae stillicidium pro dosi per guttas determinanda necessarium admittat.

300. SUBSCRIPTIO plerumque est: *D.* aut *M. D.* *ad vitrum*: prout vel simplex vel composita est formula (295. 9.). Quae enim infusione aut decoctione parantur magistrali, hujus non sunt loci, sed pertinent ad (221. 234.). Ubi autem miscela exactior tritum requirit, hic speciatim injungitur: uti circa Resinas, Extracta solida, & similia, ferè obtinet. Quin

& Colatio tum quandoque instituenda jubetur, si materies impurior plenè dissolvi nequit. *Receptaculum* rite commendaveris subere & vesica obthurandum, ubi virtus facile dissipatur. Est & vesica duplex pro obthuramento ex usu, cum stillicidio demetiri dosin debet aeger: sic enim, aciculâ perforando inferiorem, ex lagenula inversâ, concussâ, guttas ad numerum elicere facilius licet.

301. SIGNATURA vix aliquid peculiare habet, nisi quod *Haustus* vel *Haustuli* nomine & hic utamur, si dosis unica totam absolvit quantitatem (298.): at si plures, a primario ferè ingrediente peti soleat denominatio: unde *Tincturae*, *Essentiae*, *Elixiris*, *Spiritus*, *Balsami*, *Olei*, *Liquoris*, nomina usitata sunt; quorum tamen multa etiam promiscuè adhibentur: neque enim, quam Chemici inter haec statuunt, differentia adeo exactè hic observatur. *Guttas* in genere vocare licet ea omnia, quorum dosis hac mensura definitur. *Vehiculo* vix carere possunt efficaciora: id igitur virtute & indole aptum eligitur, non praecipitans, mutans, destruens, repellens, dissipans Mixturae materiem vel virtutem: Vinum saepissime, Mixtura Media (282.), aut Julapium (271.), Infusum (221.), Decoctum (234.), Jusculum, &c. ex usu sunt; Balsamis, Oleosis meracis, Saccharum vel Syrupus maximè convenit.

302. Usus, uti ob compendium plurimis gratissimus est, ita praeprimis locum habet, ubi vis stimulans & calefaciens, qua formulae hujus materies tan-

tantum non semper praedita est, conducit: quamvis & scopo refrigerandi apta Guttas dare queant: uti sunt Spiritus Fossiles acidi, varii, &c.

303. SPECIMINA sunt.

*

Hauftus Aquam Purgans, nec acriter tamen irritans. Vide H. Boerh. Mat. Med. p. 78.

℞. Scammon. Syriac. puri gr. xiv.

Spir. Reginae Hungariae drach. ij.

In mortario vitreo f. a. tritis, & a faece separatis admisce

Syrup. Rosar. solut. cum Senn. drach. vj.

F. Haustus.

S. Haustus Purgans. Capiat pro dosi.

*

Alius, Purgans, in Scorbuto utilis. Vid. Ibid. p. 184.

℞. Pil. Coch. maj. scrup. j.

Elix. propr. cum Sale Tart. ppt. drach. j.

Spirit. Menthae. drach. iß.

Syr. Rosar. solut. cum Senn. drach. j.

M. F. Haustus.

S. Hauriat mane pro dosi.

*

Elixir, Stimulans, Resolvens. Vid. Ibid. p. 18.

℞. Elix. propr. cum Sale Tart. ppt.

Sal. Volat. Oleos.

Purgant. Sennerti ana unc. ß.

M.

S. Capiat gutt. xxv. quater de die ex vino.

Elixir Febrifugum , Aperiens.

Rx. Extr. Cort. Peruv. dr. ij.

Cascarill. dr. j.

Liquor. Terr. fol. Tartar. unc. ij.

Curate subactis ac solutis admisce

Elix. Propriet. f. ac. unc. j.

D.

*S. Ut supra. Capiat aeger quolibet bihorio gutt. xxx,
ex aqua aut cerevisia, tempore ἀπορῆξις, vas-
culumque ante usum concutiatur.*

**Spiritus Antiscorbuticus , Anti-septicus, minus
Calfaciens.**

Rx. Spir. Antiscorbut. F. Dek. unc. iij.

Sal. dulc. unc. j.

Syr. Violar. unc. ij.

M. D.

*S. Mane jejunos, & vespere cubitum iturus, ca-
piat cochleare j. ex cyatho Aq. Spadanae.*

**Liquor Antipodagricus. Vid. H. Boerh. Mat.
Med. p. 212.**

Rx. Alcabest Glauber. unc. j.

D. ad Vitrum.

S. Sumat omni mane gutt. ix. ex jure vitulino.

Bal-

Balsamum vitae Cardiacum, Nervinum, Antapoplecticum &c.

℞. Ol. Stillat. Cinnamom.

Caryophyll.

Cort. Citr.

Lavandul.

Rosmarin.

Succini alb. ana gutt. x.

Bals. Peruvian. gutt. xx.

Spirit. Vin. rectificatiss. unc. ij.

M. D. vasculo exactissime clauso.

℞. Balsamum vitae, cujus gutt. x. ex Vini Hispanici cochleari capiantur in languore aut vertigine, quin & ad prophylaxin mane & vespere tertio quovis die.

Oleum Vitrioli dulce, extemporaneum.

℞. Ol. Vitriol. alb. dephlegmatiss. dr. ij.

Alcohol. Vin. rectificatiss. unc. j.

In phiala chemica paullatim commista digere lenissimo calore per noctem, ac exhibe.

℞. Dosis gutt. iv ad viij. ex vehiculo aquoso aut vinoso adpropriato.

Tinctura Anti-Hysterica, Sopiens.

℞. Tinct. Succin. drach. iij.

Castor. dr. ij.

P 5

Spir.

Spir. Sal. Ammoniac. drach. j.

Ol. Corn. Cerv. rectificatiss. drach. β.
M.

S. Sumat guttas xxx. ex Syrup. Cherries in paroxysmo.

*

Mixtura Stimulans, Roborans, Anti-Hydopica. Vid. Ibid. p. 204.

℞. Tinct. Rad. Helen. unc. ij.

Myrrh.

Spirit. Matrical. ana unc. j.

Ol. Stillat. Baccar. Juniper.

Absinth. ana gutt. viij.

M.

S. Capiat cochlear. β. quater de die, vacuo stomacho,
ex vino generoso.

•

Elixir Stomachicum, Antispasmodicum, Anodynum, ad Cardialgiam ex causa non inflammatoria natam.

℞. Elix. Propriet. s. ac. unc. ij.

Spir. rad. Angelic.

Tinct. Castor. ana unc. β.

Bals. Peruv. dr. j.

Theriac. Androm. dr. ij.

Accurate subacta & mista exhibe.

S. Dosis guttae xx. ex vino molli, quater de die,
aut guttae x. quavis semihora in paroxysmo.
Lagenula autem ante stillicidium probe concu-
tienda.

D E

MEDICAMENTORUM EXTERNORUM
FORMULIS.

304. **E**XTERNAE FORMULAE (115.), si materiem, consistentiam, praeparationem spectes, non magnopere ab Internis discrepant. Quapropter, etsi plures earum species numerantur, in singularum tamen enarratione compendio uti licebit, atque ex praemissa Internarum doctrina (116 ad 304.) lucem mutuari. Generatim vero inter sese differunt Externae, quod *Communes* aliae sint multis corporibus partibus, aliae *Propriae* parti tantum singulari. Hoc igitur ordine reliquum hujus historiae pertexam, de *Communibus* primum dicturus.

D E

FORMULIS EXTERNIS COMMUNIBUS.

De

Injectione.

305. **I**NJECTIO, *Enema*, est liquor medicatus, qui in cava corporis, secundum vel praeter naturam foras patentia, plerumque siphonis ope, ad varios usus, infunditur.

306. Aures, Nares, Oculi, Os, Anus, Vesica, Penis, Uterus, Vagina, Vulnera, Abscessus, Sinus, Fistulae, cava (305.) exhibent, quibus Injectiones destinantur. De iis interim, quae Ori & Ano

Ano dicatae sunt, Gargarismate puta & Clysmate proprie dicto, postea sigillatim agendum suadet ordo receptus (304.), & frequentior utriusque usus.

307. Huc & retuleris *Chirurgiam Infusoriam*, seculo superiore tot moliminibus exercitam; quae tamen, dum hodie exolevit, nos porro non morabitur.

308. MATERIAM liquoris (305.) praebent Infusa (221.), Decocta (234.), Succa (245.), Emulsa (256.), Mixturae Mediae (282.), vel Contractae (293.). Unde, quidquid huc pertinet, ex locis citatis facile intelligitur.

309. DELECTUM hic sola dictat indicatio & cognita materiae virtus medicata; quum coloris, saporis, odoris, nulla habeatur ratio. Hinc

α. Quae Internis crebro admiscuntur, Corrigen-
tia (83. 85.) locum non habent.

β. Contra adhibentur & ea, quae vel ob injucunditatem, vel ob qualitatem noxiam, raro aut nunquam interno usui serviunt: uti Olea infusa, cocta, Unguenta, Urina, Hyoscyamus, Mercurialia acerrima, &c.

γ. At summa tamen opus circumspectione, ne injecta violentiora noceant: vasa enim bibula ubique hiantia propius in sanguinem vehunt: quin & nervi, tendines, ossa, aliaeque teneri sensus partes nudius saepe posita idem vel maximè postulant.

δ. Consistentia uti paullo spissior hic fertur, ita fluida

fluida tamen & aequabilis sit oportet; tum ut siphunculum (305.), si quo opus, minus obstruat liquor; tum ne intermixta solida, scabritie sua, incommodent. Tenera igitur vel tenuissimè laevigata requiruntur sicca & solida, quae solvi nequeunt. Est & saponi locus, ubi oleosa aqueis misceri debent (284. §.).

ε. Quandoque & unguinosi & balsamicis utimur, quae frigore plus minusve solidescunt. Haec tamen non, nisi apto prius menstruo, aut calore, liquefacta, injiciuntur.

310. ORDO idem hic observatur, quem variae liquoris (308.) naturae proprium locis ibid. citatis indicavimus.

311. DOSIS, vix in genere determinanda, pro cavi (306.) magnitudine, liquoris injiciendi efficacia, & scopo Medici, diversis, plurimum discrepat. Alias una vel altera guttula sufficit: neque tum adeo siphone opus: quod circa Aures usu venit. Alias drach. j. unc. β. j. ij. iv. & plures simul injiciuntur. Saepissime exundatio cavi terminum ponit.

312. QUANTITAS GENERALIS, aequè parum definita, ex dosi (311.) mole, & injectione tardius, citius, repetenda, brevius, diutius, continuanda, facile colligitur.

313. PROPORTIONEM ingredientium mutuam docent, quae de hac dicta sunt in historiis liquorum hic usitatorum (308.), comparata cum Delectus regu-

regulis (309.). Addo saltem, doses internas efficaciorum ad triplum, quadruplum, & ultra, saepe hic augeri. Cave tamen, ne quid nimis (309. γ.). Historia Medica docet, multa ventriculum innoxie ferre ac superare, quae pessime adficient, sicubi aut proxime in circumeuntes humores inuenta, aut sensilioribus aliis partibus nudius adplicata fuerint.

314. SUBSCRIPTIO est, qualis formulae, quae huc adhibetur (308.) Ex ejus ergo historia intelligitur. Aliquando tamen additur. *F. Liquor pro Injectione.* Injectio ipsa quum rarius, nec nisi Clysmatum Intestinalium, pharmacopoeo committatur perficienda, hujus non est loci.

315. SIGNATURA, praeter titulum formulae, (113. γ. 305. 314.), explicat & illa, quae ad ejus pertinent adplicationem; quum haec plerumque vel aegro ipsi, vel adstantibus, vel & chirurgo, demandetur. Unde injungitur

α. Frigidus, tepidus, an calentior sit injiciendus liquor. Frigus, plerumque infestum corpori, rarissimè hic usu venit, quibusdam tamen, ubi repellendum, adstringendum, roborandum, placet. Tempus, naturali hominis sani similis, omni parti amicissimus, ubique ferè conducit: praeterquam quod materiem injiciendam quoque fluidiorem, hinc penetrabiliorem, reddat. Calor intensior haud minus, ac frigus, urendo saepe nocet.

β. Injectio fit vel solo stillicidio, cum cavitas factis aperta, pronus defluxus, & parva simul injiciendi

di quantitas (311.) est, nec ad hujus actionem excitandam motus validior requiritur: vel instrumento adpropriato, si contraria modo dictis obtinent. Siphones variae magnitudinis & materiei, emissariis variè tenuibus & figuratis instructi, pro cavi & liquoris injiciendi diversitate, hic ex usu sunt. Vaginae & Utero *Metrenchytes* servit. Injectio in Vesicam Cathetere tubulato juvatur.

γ. Situs aegri aut partis, admittendo liquori commodus, sub injectione quandoque commendandus est; qui etiam vel aliquamdiu fervatus, vel aptè mutatus post injectionem, liquori diutius detinendo, ejusve actioni promovendae conducit.

δ. Sunt & alia post injectionem observanda, cum vel in cavo relinquitur injectum, vel sua functum actione citius, tardius, iterum ejicitur. Obthuratio oris cavi, quies, agitatio apta liquidi cavo contenti, &c. huc pertinent: quorum tamen nimis multa varietas est, quam ut in regulas generales cogi queant.

ε. Monendum hic denique, quantum simul, quo tempore, quoties, quousque, &c. injiciendum: quae omnia facile suo ex scopo limitat Medicus.

ζ. Cave tamen in his maximè, ne decori vel secreti regulam (113. §.) excedas.

316. Usus Injectionum multifarius est, praepri-
mis chirurgicus, aetati nulli inimicus, abstergendi,
diluendi, eluendi, mundandi, emolliendi, resol-
vendi, demulcendi, adstringendi, aperiendi, con-
solidandi, &c. scopis adcommodatus. 317.

317. SPECIMINA sunt

*

Clyfma Auriculare, Ulceri intra Meatum Auditorium abstergendo, mundando, aptum.

℞. Urinae Homin. san. unc. iv.

Sapon. Venet. scrup. j.

Tinct. Myrrh. gutt. xl.

Mell. Rosar. drach. vj.

M.

S. *Hujus liquoris tepidi, quantum cavo capi potest, quotidie bis injiciatur in Aurem aegram supinatam, ac detineatur per aliquot minuta, dein Aure prona rursus emittatur.*

*

Aliud Auri sordibus induratis obstructae conveniens.

℞. Ol. Amygdal. Dulc. drach. ij.

Amaror. drach. j.

Fell. Lucii Piscis. drach. β.

Exacte M. D. ad Vitrum.

S. *Guttae vj. ter de die instillantur Auri supinatae, detineantur gossypio immisso. Idem & Antihelmenticum est.*

*

Injectio ad Cruorem coagulatum, extravasatum, diluendum. Vid. H. Boerh. Mat. Med. p. 75.

℞. Mell. commun. unc. ij.

Sapon. Venet. drach. ij.

Sal. Marin. unc. β.

Aq.

Aq. Pluviae. unc. xij.

M.

S. *Hujus tepesacti q. s. injiciatur cavo cruorem conti-*
nenti, leniterque conquassatum dein una cum
cruore diluto rursus evacuetur.

*

Emulsum Digestivum ad Fistulas curandas. Ibid.

p. 93.

Rx. Terebinth. nativ. unc. ij.

Vitell. Ovor. unc. j.

f. a. subactis admisce

Mellis commun. unc. ij.

Spir. Vini commun. unc. ss.

Aq. commun. unc. ix.

D.

S. *Calefactum & probe mistum injice.*

*

Injectio Mundans, Abstergens, Antiseptica,
ad Fistulas & Sinus.

Rx. Fol. Scordii man. ij.

Coq. ex Aq. com. q. s. per ½ horae. Co-
lat unc. xij. admisce

Ung. Aegypt. unc. ss.

Mell. rosac. unc. ij.

M.

S. *ut prius.*

*

Decoctum Balsamicum, Consolidans Fistulam
puram. Ibid. p. 94.

Rx. Ol. infus. Hyperic. unc. iv.

Q

Aloës

*Aloës.**Myrrhæ.**Olibani. ana drach. ij.**Coquendo leniter, mista, subige cum
Vitell. ovor. unc. ij.*

D.

S. Parum calefactum in Fistulam injice.

*

*Injectio Detergens, ad Urethram Ulcere Vene-
reo erosam. Ibid. p. 245.**℞. Mell. Rosar. unc. j.**Aloës puriss. gr. x.**Sal. Ammon. gr. iv.**Aq. stillat. Foenicul. unc. vj.*

M.

*S. Liquor Mundans, cujus q. s. ter, quater, de die,
in Virgam, sanie prius expressa vacuam, &
pone locum ulceratum digitis compressam, ope
siphunculi injiciatur.*

*

*Clyisma Uterinum, Foetus mortui, putrefacti,
reliquias excutiens, & Matricem emundans.**℞. Rad. Aristoloch. unc. β.**Herb. Scordii. man. j.**Summit. Rosmarin.**Absynth.**Flor. Chamaemel. ana man. β.**Bacc. Laur. dr. vj**Coq. in Aq. com. q. s. per $\frac{1}{4}$ horae. Co-
lat. libr. ij. admisce**Myrrh.*

*Myrrh. in Vino albo solut. unc. j.
Mell. rosat. unc. ij.*

M. D.

S. *Hujus liquoris calefacti ad teporem hominis sani unc. vj. bis de die, prudenter, per Metrenchyten injiciantur, ac aegra decumbente aliquamdiu retineantur.*

De

Adspergine.

318. **A**DSPERGO est Pulvis (116.), qui superficiei corporis externae, varios ad usus, inspergendo adplicatur. *Pasma, Catapasma, Diapasma, Empasma, Sympasma*, veteribus audit.

319. Tenuitatis hic vix nisi primus & medius gradus (117. α. γ.) usu venit; quum molecule crassiores nec facile adhaerescant, nec, ob minorem superficiem, adeo diffundantur.

320. MATERIEM, hujusque DELECTUM ac ORDINEM, facile intelligit, qui confert dicta (119. 120.) cum sua indicatione. Neque enim differentia hic datur ulla, nisi, quod saporis, odoris, coloris, specificae gravitatis nulla habita ratione, eligantur saltem scopo adcommodata. Unde & huc recipiuntur frequentius, quorum nullus vel rarus usus internus (309. β.). Cosmeticorum tamen alia ratio est, ut quorum praecipua virtus in odore ponitur (326.)

321. DOSIS nulla certa, nec pondere unquam determinata; utpote quam sola fere loci conspergendi amplitudo limitat. Hinc nec divisio in doses hic, uti (123. 128.), obtinet.

Q 2

322.

322. QUANTITAS GENERALIS similibus, ac (312.), conditionibus definitur.

323. PROPORTIO mutua ingredientium ex sola singulorum virtute cognita, & Medici scopo, terminatur.

324. SUBSCRIPTIO est. *F. vel M. F. Pulvis.* Addi potest, si requiritur, *Tenuissimus* aut *Pollen.* Cum Pulveris materies scabra, duriuscula, insolubilis est, aut partibus nudis, sensilioribus, Vulnere, Ulcere, Pustulis, Scabie, Intertrigine, Erysipelate, &c. adfectis admovenda, scopusque postulat aequabilem Adsperginis diffusionem, amplam superficiem, penetrationem facilem, subtilitatis gradus summus (117. a.) fere praefertur. Scatula plerumque aut lagenula *Receptaculum* praebet, aut & chartula, pro varia tum quantitate, tum natura materiae (129.). Alias & sindoni rarae includendus jubetur.

325. SIGNATURA utendi modum exponit, qui plerumque solo inspersu absolvitur. Si Nodulus est (324.), inde super partem excutitur Pulvis. Si vero superficiei declivitas Adspergini retinendae minus apta est, haec super panno lineo, laneo, aut papyro, distributa parti adplicatur, firmatur. Quandoque addendum, an calefieri ante usum debeat Pulvis: quod raro requiritur. Alias autem & ante & post insersionem agenda injunguntur: uti dum locus prius detergendus, fricandus, inungendus, aut post deligandus &c. Sed haec sua quemque docet indicatio.

326. Usus Adsperginum multiplex, chirurgis praecipue frequens, conducit ad exsiccandum, dissipandum, adstringendum, depurandum, acre corrigendum, exedendum, consolidandum, &c. Vulnere hinc, Ulcera, Haemorrhagiae, Ossa, Tendines, Nervi laesi aut nudati, Catarrhi, Erysipelas, Cutis vitia, &c. eas saepe postulant. Quin &, qui fragrantiae aut ornatus gratia corpori insperguntur, Pulveres, Cyprii dicti, huc pertinent.

327. SPECIMINA sunt.

*

Pulvis Mundans, ad Bubonem Venereum apertum. Vid. H. Boerh. Mat. Med. p. 249.

℞. Pulv. Fol. siccator. Scordii. unc. ij.

Vitriol. alb. drach. ij.

Alvös. drach. j.

M. F. Pulvis.

S. Aperto Ulceri, deteriso prius, inspergatur ad depurandum.

*

Pulvis ad Erysipelas.

℞. Pulv. Erysipelatod. Mynsich.

Flor. Sambuc. siccator. ana unc. iij.

Smalti. unc. ij.

Myrrh. opt. dr. iij.

Camphorae. drach. iß.

Tenuiter trita M. D. ad scatulam.

S. Hujus calefacti prius q. s. loco adfecto inspergatur, aut super charta caerulea distributum parti adplicetur & fasciâ leniter circumvolutâ firmetur.

Pulvis Balsamicus, Ossibus, Tendinibus, Nervis, nudatis conveniens.

℞. *Myrrhae* drach. β.
Olibani.

Mastiches. ana drach. j.

Sarcocoll. drach. ij.

Colophoniae. unc. β.

M. F. Pulvis tenuissimus.

S. *Eo conspergantur partes adfectae, sub qualibet deligatione.*

Pulvis Adstringens, ad sistendam Haemorrhagiam Vulneris externi. Vid. H. Boerh. Mat. Med. p. 104.

℞. *Sang. Draconis*. drach. j.

Sarcocoll. drach. ij.

Lapid. Haematit. drach. β.

Bol. Armen. unc. j.

M. F. Pulvis tenuissimus.

S. *Hujus q. s. inspergatur vasi vulnerato, & stupis Alcohole calido madidis, vesicaque vel fasciâ circumposita, firmetur.*

Pulvis Columellam relaxatam restringens.

℞. *Flor. Balaust.*

Succ. Catechu. ana scr. β.

Alumin. crud.

Piper. long. ana gr. v.

M.

M. F. Pulvis ad chartulam.

S. *Lingua speculo oris depressa, Pulvis ope fistulae adfletur, aut cochlearculo impositus admoveatur Uvulae.*

Pulvis Cyprius.

℞. *Farin. Crinalis. libr. ij.*

Rad. Irid. Flor. subtiliss. pulver. unc. β.

Ol. Lign. rhod. gutt. vj.

Accurate subacta & mista D.

S. *Pulvis Odorarius, quo capillos comat, cui volupe est.*

Diapasma Acrimoniam obtundens, ad Intertriginem.

℞. *Amyli. unc. ij.*

Cretae alb.

Cerussae. ana unc. β.

Pulv. Rad. Irid. Florent. drach. j.

M. F. Pulvis subtilissimus.

S. *Inclusus sindoni rarae excutiatur super parte exco-riata, prius deterfa.*

De

Epithemate.

328. **E**PITHEMA est medicamentum externum, variae consistentiae, non unguinosum, nec emplasticum, quod superficiei corporis externae,

248 D E E P I T H E M A T E.

nae, scopo vario, imponitur. *Fomentum* id, vel *Fotus*, dicitur, si calidum admovetur.

329. Triplex ejus (328.) datur consistentia :
(α .) *Liquida* : (β .) *Sicca* vel *solida* : (γ .) *Mollis*,
pulmentaris. Priora duo nomen generale (328.)
retinent ; posterius *Cataplasma*, *Puls*, *Malagma*,
vocatur. Distinctionis gratia de singulis seorsim.

De

Epithemate Liquido.

330. **E**PITHEMA LIQUIDUM (319. α .) est li-
quor medicatus, simplex vel compo-
situs, qui, frigidus aut calidus parti corporis exter-
nae, vehiculi apti interventu, superimpositus, &
aliquamdiu retentus, hanc aut profundius sub hac
sitas partes ita mutare valet, ut Medici scopus po-
stulat. *Fomenti* aut *Fotus* nomen huic formulae
proprie datur, si liquor calide admotus partem ca-
lore humido fovet. (318.).

331. MATERIAM Liquoris (320.) dant Aqua,
Lac, Vinum, Acetum, Spiritus Vini, Succu liqui-
di, Oleum, Urina, &c. simplicia, aut variis mo-
dis praeparata, & inter se atque cum aliis cujus-
cunque consistentiae composita, officinalia, magi-
stralia: ut Aquae stillatitiae omnis generis, Aceta,
Olea infusa, cocta, Spiritus Aromatici, Tincturae,
Essentiae, Liquores salini, Lixivia, Aqua Fabro-
rum, Calcis &c.: praecipue ex his & aliis idoneis
parata Infusa (221.), Decocta (234.), Succu Ex-
pressi.

pressi (245.), Emulsa (256.), Mixturae Mediae (282.), Contractae (293.).

332. DELECTUM limitat indicatio Medici, partis mutandae, ejusque, cui proxime adplicatio facienda, conditiones sanae vel morbosae, & natura liquoris adhibendi cognita. Nota ergo

α. In genere similia hic obtinere illis, quae dicta sunt circa delectum internorum (223. 236. 247. 258. 284. 295.).

β. Haud tamen saporem, odorem, colorem, curari; hinc omitti, quae his corrigendis ad interna adhibentur, Sacchara, Syrupos, &c.

γ. Nec paullo spissior consistentia adeo hic obest: licet interim, ubi major penetrabilitas requiritur, spissitudo minor, caeteris paribus, praeferatur.

δ. Haud semper solam hoc remedio intendi partis externae, cui id proximè admovetur, mutationem, sed vel crebrius etiam viscerum ac partium profundius sub illa sitarum (330.).

ε. Hinc convenire magis ejusmodi, quorum virtus in principiis haeret volatilibus, tenuibus, facile penetrare aptis; praesertim ubi in interiora agendum est. Quare Terreae, Lapideae, Adstringentiae, Incrassantiae, & similia, tum vix boni quid efficere videntur; etenim vel ob crassitiem suam absorberi nequeunt, vel ostiola claudendo sibi ipsis ingressum obferant. Leni tamen adstrictioni si Aroma aut Spiritum junxeris penetrabiliorem, plus forte praestabis.

250 DE EPITHEMATE LIQUIDO.

ζ. Vide etiam, quae natura sit partis, cui liquor proximè adplicandus est; an Oleum, Aquam, Spiritum, Acre, ferat illaesa; ne alteri dum prodes, alteri noceas: quod maxime in iis, quibus cutis delicatior contigit, animadvertendum.

η. Ceterum &, quae interno usui raro aut nunquam ferviunt, huc recipiuntur v. g. Mercurialia acerrima, Saturnina, Alcohol Vini solum, Hyoscyam. Mandragor. Solan. Cicuta, &c.

θ. Memento tamen in usu Drastrictorum, superficiem corporis omnem bibulam esse, & absorpta per hanc viam infundi sanguini, insalutato ventriculi janitore (309. γ. 313.).

333. ORDO haud differt ab eo, quem in similibus formulis interno usui dicatis (331.) commendavi ante.

334. DOSIS nec pondere unquam, nec mensura alias consueta, hic determinatur. Limites figit varia partis fovendae amplitudo, tum corporis, quo interveniente adplicatur liquor, major minorve bibacitas. Panni lanei prae lineis, duplicati, triplicati prae simplicibus, &c. plus liquidi imbibunt.

335. QUANTITAS GENERALIS ut raro lib. β. minor est, ita saepissimè lib. j. ij. iij. & plures aequat; prout vel una major minorve, vel plures partes simul foveri debent; vel vehiculum magis minusve bibulum est (334.); vel FOCUS diutius, brevius, continuatus, minoribus aut majoribus intervallis re-

novatus exigitur; vel ipse liquor magis minusve corruptioni obnoxius, facilius aut difficilius parabilis est, &c. Satius ferè est excessu hic, quam defectu, peccare, maximè si plures aut majores partes fovendae sunt; ne liquor justò citius, aut & sub prima applicatione deficiat.

336. PROPORTIO ingredientium mutua patet ex dictis (227. 240. 251. 264. 288. 299.), collatis cum)313. 332.). Limitat hanc sola Medici indicatio & virtus materiae cognita. Usus autem externus interno minus arctos habet terminos. Memento saltem (332. 9.), tum consistentiae; ne spissitate nimia minus penetrabilis sit.

337. SUBSCRIPTIONIS eadem leges sunt, quales similium liquorum internorum (228. ad 230. 241. 252. 265. 289. 300.), nomina si exceperis internum usum indicantia, quibus hic substitui potest: *F. Liquor pro Epithemate vel Fomento*. Alias tamen & a parte, cui applicatur, nomen accipit; uti postea sub Externis Propriis (304.) patebit: alias ab ingredientibus: unde *Oxyrrhodini* adpellatio. Vide (472.). Ceterum & hic quandoque materies, e qua per infusionem aut decoctionem parandus est liquor, saltem petitur a pharmacopoeo, reliquum opus aeger ipse sive adstantes perficiunt, uti (228. 230. 241.). *Specierum* tunc aut *Collectionis* nomine etiam utimur. Tandem nec depuratione exactissima (229. d. 241. γ. 252. γ.) hic adeo opus.

338. SIGNATURA, praeter nomen (113. γ. 330. 337.), indicat
a. *Prac-*

252 DE EPITHEMATE LIQUIDO.

α. Praeparationem, si haec pharmacopoeo non committitur (337.). Conf. (231. β.).

β. Partes fovendas. Hae, juxta (330. 332. δ.), sunt vel Externae, quibus proximè admoveri possit liquor. Circa has, utpote sat manifestas, id solum noto, quod, si vulnere aut ulcere patulae fuerint, quandoque prius materie apta tegi debeant; ne cruda loca tangat liquor, hisque adglutinetur arefciendo, aut alio modo incommodet. Vel sunt Internae, profundius sub integumentis sitae. His Fotu mutandis idonea feligitur regio externa, pro situ partis & Medici scopo varia. Quocirca situs & consensus partium, tum cursus vasorum ac nervei systematis distributio, cognita maximè conducunt. Est, ubi FOCUS ipsam in partem proximè agere debet, hanc v. g. roborando, emolliendo, humectando, refrigerando, ei impactum resolvendo, dissipando, &c. Regio externa, cui pars propius, interpositis mollissimis & minime crassis integumentis, subiacet, aptum tunc Epithemati locum praebet. Est, ubi revellere aut derivare a parte scopus postulat: tum vel inferiori cuidam vel superiori vel & laterali regioni vicinae aut remotae applicatio fit: prout & pars ipsa sita est, & cum hac illave parte externa magis minusve consentit. Alias & in universam sanguinis massam conamur agere: cui scopo eliguntur loca externa, sub quibus majora & nudiora vasa decurrunt; uti Tempora, Collum, Axillae, Carpi, Inguina, Poplites, &c.

γ. Vehi-

γ. *Vehiculum* (330.). Eò plurima adhibentur: Panni linei, lanei, varii coloris, rubri praeprimis, textum sericum, stupae, panis tostus, hujus mica, spongia, Epithema siccum vel Sacculus, de quo postea. Alias & vesicae fuillae duplo capaciorem includitur liquor. Selectum dicat scopi & partis fovendae diversitas, tum promptior unius prae alio parabilitas. Si plurimum liquidi adplicandum, hujusque calor diutius conservandus est, Panni lanei, Spongia, Stupae, magis ex usu sunt. Vesica dissipationem liquoris praepedit, caloremque conservat, nec inquinat: sed & nonnisi subtiliores particulas, & lente quidem, transmittit. Scitur hinc, ubi conveniat. Si regio fovenda tenerior est, & Epithema non calefactum admovetur, aut conservandi caloris non magna urget necessitas, linteaminibus uti licet, iisque duplicatis, triplicatis, &c. si multo liquore adplicato opus est.

δ. *Calidus an Frigidus* admovendus sit liquor. Intentio Medici, partis & materiae natura, hoc docent. Ubi validissimè resolvendum, penetrandum, adtrahendum, calor summi usus est. Nocet is gelu constrictis, repulsui, &c. Spirituosa, Volatilia, rectius frigida vel saltem tepida adhibentur, nisi alia repugnent. Vehiculi (γ.) etiam calefactione, antequam id liquido imbuatur, hujus frigus temperare licet.

ε. Quomodo applicatus liquor *Continendus*. Huc facit ligatura. Si vero longior humoris & caloris

conservatio requiritur, vesica fuilla, oleo prius madafacta, super Fotu extensa, & firmata, conducit. Quin & huic sacculum arena calida plenum, operculum figulinum, lapideum, aliudve corpus calefactum, nec cito frigescens, superimponere juvat, quod dein, nata refrigeratione, removeri, iterumque calefactum adponi potest, Fotu ipso interim super parte retento.

ζ. Quamdiu Epithema superdatum *relinquere*, an & quando vel *calefacere* iterum vel *renovare*, & quousque *continuar*e oporteat, &c. Multa hic datur varietas. Alias ex symptomatis mitigandi cessatione terminus figitur; ubi v. g. dolor, vigiliae, frigus, calor, anxietas, vomitus, haemorrhagia, virium collapsus, delirium, &c. remiserunt. Alias ex vi liquoris dissipata; dum v. g. refrixit, vel vehiculum (γ.) exaruit, &c. Alias tempora praescribuntur; ut v. g. mane, vespere, quotidie semel, bis, singulis 2. 3. &c. horis, & sic porro. Quae omnia in casibus specialibus facile quis limitaverit, considerans suam intentionem, morbi vel symptomatis indolem, liquoris naturam volatilem, fixiorem, &c., vehiculi materiem, apparatus facilem vel difficilem, & similia.

339. Usus Epithematum valde universalis, Acutis, Chronicis, Externis, Internis, malis levandis peraptus, virtute varia emolliendi, adstringendi, roborandi, repellendi, adtrahendi, calefaciendi, refrigerandi, diluendi, resolvendi, discutiendi, so-

pien-

piendi, excitandi, acre corrigendi, demulcendi, &c. solidis fluidisque opem fert: quin & quibuscunque fere evacuationibus aut efficiendis aut promovendis conducit, aetati simul omni conveniens; modo & materies arte feligatur, & tempestitiva fiat atque idonea adplicatio. Pulchrè quandoque remedii interni vices suppleant externa isthaec in infantibus, aliisve, qui ore capienda horrent aut deglutire nequeunt. Applicatio tamen & renovatio aliis iterum molestior est, quam usus internorum. Nocent & aliquando ineptè adhibita; dum, causa morbi non sublata, symptomata tollunt: quod maximè circa stupefacientia obtinet: aut dum repellentia, materie morbi haud satis mobili, vasa constringendo illam magis compingunt; aut, quae calida requirebantur, sub longiore adplicatione nimis frigescent, &c. Haec tamen, perverso saltem usui tribuenda, artis peritus facile evitat.

340. SPECIMINA sunt.

*

Epithema Aromaticum, promovens saburrae intestinalis excretionem in infante recens nato. Vid. H. Boerh. Mat. Med. p. 223.

℞. Vitell. Ovi. N. j.

Spirit. Matrical.

Tinct. Absynth.

Aq. stillat. Foenicul. ana drach. ij.

M.

S. Excepta pauxillo micae panis stomacho adplicentur.

Aliud

256 DE EPITHEMATE LIQUIDO

Aliud, ad Nauseam ab inordinato liquidi nervo-
si motu ortam. Vid. Ibid. p. 129.

℞. *Aq. Vitae Matthioli.* unc. j.

Spir. Rad. Angelic.

Carmin. Sylv.

Menthae. ana unc. ij.

M. D.

S. *Taleola panis triticei tosti, bene irrorata his, ad-
plicetur calidè epigastrio, superadplicetur vesica
suilla oleo humectata, & dein supra hanc apta
ligatura: renovetur post xij. horas.*

Emulsum externum, Anodynum, Demulcens,
leniter Aperiens. Ibid. p. 113.

℞. *Semin. Pomor. Cotoneor.* n°. vj

Cum *Aq. stillat. Flor. Rosar.*

Sambuc. ana unc. iij.

F. s. a. Emulsio, cujus puro liquori admisce
Spir. Vini rectificat. unc. β.

Tinct. Opii. drach. j.

D. ad Vitrum.

S. *Parti a caustico aliove acri foris adplicato laesae
& dolenti cum panno lineo triplicato admoveatur
calidè: renovetur, ubi siccescit.*

Fomentum Laxans, Resolvens, Paregoricum,
ad Pleuritidem. Ibid. p. 149.

℞. *Fol. Malvae*

Fol.

Fol. Bismalvae

Parietar. ana m. ij.

Papaver. hortens.

Hyoscyam. ana m. j.

Flor. Sambuc.

Chamaemel.

Melilot. ana unc. iij

*Cum Lact. dulc. q. s. F. Decoctum pro
Fomento.*

*S. Vesica fuilla, hoc liquore calidissimo ad dimidias re-
pleta, admoveatur lateri dolenti, firmetur ligami-
ne: tum superponatur sacculus arena calidissima
plenus, qui frigescens iterum calefiat, aut ei
mox substituatur alius jam calefactus. Conti-
nuentur haec, donec dolor remisit.*

*

*Fotus Laxans, Mulcens, Spasmos resolvens,
Flatus discutiens, adversus Colicam.*

R. Flor. Chamaemel.

Melilot. ana man. j.

Bacc. Laur.

Sem. Carui. ana unc. j.

*Coq. ex Lact. dulc. q. s. per $\frac{1}{4}$ hor. Colat.
fortiter express. lib. iij. admisce*

Sapon. venet. unc. iß

Croc. opt. pulv. dr. ij.

D.

*S. Hoc liquore calido bene imbutus pannus laneus, mox
expressus, imponatur universo ventri, ac quo-
vis bixorio renovetur.*

R

Epi-

258 DE EPITHEMATE LIQUIDO

Epithema Resolvens, Anodynum, adversus Arthritidem.

℞. *Aq. Regin. Hungar.* unc. viij.

Spir. Sal. Ammon. unc. β.

Camphor. dr. ij.

Opii crud. dr. β.

Sapon. ven. unc. iβ.

M. D.

℞. *Lintea* hoc liquore tepido madefacta partibus dolentibus superdentur, ac singulis horis renoventur.

Fotus Antisepticus, calorem vitalem resuscitans, intestino per vulnus abdominis egresso conveniens. Ibid. p. 79.

℞. *Intestina pura Animalis junioris.* q. f.

Coq. in *Aq. commun.* q. f. spatio $\frac{1}{2}$ horae; dein adde

Flor. Chamaemel.

Lavendul.

Centaur. ana m. β.

Fol. Menth. m. j.

Stent in Infusione per $\frac{1}{2}$ horae.

D.

℞. *Liquor calidus* cum panno laneo adplicetur.

Epithema Adstringens, Repellens, ad Aneurisma &c. Vid. Fuller Pharmac. Extemp. p. 123.

℞. *Fuligin. lignor. densae ac splendent.* unc. β.

Vitriol.

DE EPITHEMATE LIQUIDO. 259

Vitriol. Anglic. dr. ij.

*Coq. ex Acet. vin. unc. xij. ad residuum
unc. viij. Colat. D. usui.*

*S. Linteum quadruplicatum, hoc liquore frigido in-
tinctum & expressum, parti adfectae adplicetur.*

*

*Epithema Lactantibus utile ad dolentes Papil-
larum fissuras.*

R. Fol. Althaeae man. j.

*Aq. commun. in qua aliquoties pruna
lign. extincta sit. lib. j.*

*Macerentur per aliquot horas, sub leni
calore: dein liquori defuso admisce*

Spir. Vin. Camphor. unc. ij.

Bals. Peruv. cum vit. ovi subact. dr. j.

Opii gr. vj.

D.

*S. Foliolum Althaeae, isto liquore prius tepesacto ac con-
cusso humectatum, parti adfectae saepius imponatur.*

*

*Epithema Putredini resistens, Cardiacum, in Gan-
graena: ad exemplum H. Boerh. Mat. Med. p. 96.*

R. Herb. Scordii.

Menthae

Summit. Rutae

Fol. Rosmarin. ana m. ℥.

Cort. Cinnamom.

Nuc. Myristic. ana drach. ij.

Conscissa, tusa, cum Acet. Rosae & Vini

R 2

Rhenan.

Rhenan. ana unc. viij. coquantur in phiala alta, vitrea, per $\frac{1}{2}$ horae. Liquori decantato adde

Aq. Prophylact. Sylv. unc. ij.

M. D.

S. Hoc liquore imbutae spongiolae admoveantur parotidibus, axillis, scrobiculo cordis, carpis, inguinibus. Taleola panis tostii eodem imbuta naribus supponatur. Renoveantur quolibet trihorio.

De

Epithemate Sicco.

341. **E**PITHEMA, *Fotus, Fomentum, Siccum* est Pulvis medicatus (116.), qui, confuto plerumque panno inclusus, externae corporis superficiei, vario tam internas quam externas partes mutandi scopo, adponitur. *Sacculus, Saccus, Cucufa, Cucullus, Frontale, Scutum, Lectulus, Pulvinar, &c.* audit, prout aliis atque aliis partibus aut usibus infervit.

342. Crassior hic, aut mediocriter tenuis tantum Pulvis (117.) ferè usitatus est; quia particularum ejus adhæsiō ad superficiem corporis, vel de continente panno excussio, non adeo in hac formula, uti in Adspergine (319. 325.), desideratur.

343. MATERIES in genere eadem est, quae (119. 120.), si & similia externo usui apta ad censueris.

344. DELECTUM docent (121. 320. 332.) comparata ad (341. 342.) Paucis nota

a. Ve-

α. Vegetantium partes sicciores, Radic. Cortic. Fol. Flor. Semina, Baccas, Aromata, Succos du-
ros, tum ex his compositas Species officinales, &c.
maximè huc adhiberi.

β. Penetrabilitatem (332. ε.) hic vel magis etiam
requiri ob consistentiam & usûs rationem (341. 342).

γ. Superaddi saepe Epithemata Liquida (330.),
tum ut horum ope materies sicca fiat actuosior, tum
ut haec illis sit pro vehiculo (338. γ.).

δ. Ad Lectulos & Pulvinaria paranda Paleam mis-
ceri Pulveri medicato, quae hunc diffundat. Idem
in Cucufis aut similibus Sacculis, qui simul mollio-
res requiruntur, nec multum madefaciendi sunt,
quandoque praestat Gossypium, aut Lana animalis.

ε. Sacculi Arena repleti huc quoque pertinent,
vel soli, vel cum Epithemate Liquido usitati (338.
ε.), ubi calor siccus, vel humidus, diu conservan-
dus requiritur. Sed hi a pharmacopoeo non petun-
tur, neque hinc ad institutum nostrum pertinent.

345. ORDO idem, qui (122.), obtinet.

346. DOS limitat amplitudo superficiei foven-
dae, & Sacci implendi (341.) capacitas scopo Me-
dici apta. Unde diversissima est. Crinita Capitis
pars, Ventriculus, Hepar, ferè unc. ij. iij. iv. po-
stulant: Cor, Lien, Ren, unc. j. iß. ij: reliquae
partes pro ratione suae magnitudinis. Lectuli, Pul-
vinaria, quibus incumbendum, plures libras exigunt.
Scito autem,

α. Variam & staturam aegri, & aetatem, & morbosam partis extensionem, multum hic discriminis parere.

β. Non infarciri, sed laxè saltem repleri Sacculos; ut sat sequaces & molliculi sint.

γ. Denique ingredientium quoque (344. *α.*) diversae densitatis rationem esse habendam.

347. QUANTITAS GENERALIS definitur ex dosium mole (346.) & numero (68.). Plures enim saepe unà praestituuntur, ut vel diversis partibus simul, vel uni alternatim, adhiberi queant. Inde major hic varietas obtinet, quam quae generales regulas admittat. In universum excessus aliquis defectu tolerabilior est.

348. PROPORTIONEM mutuam ingredientium conditiones similes (323.) terminant.

349. SUBSCRIPTIO mandat

α. *Pulveris Praeparationem*, quae fit conscissione, tusione plerumque rudiore, vel, ut vocant, *grossò modo* facta (342.), mistione. Aliquando ingredientium quaedam, aut omnia, in sartagine torrenda jubentur; ut vel augeatur vel mutetur virtus: quod tamen in volatilibus nocet. Alias & species, antequam immittantur Sacculo, liquidis efficacibus, Spiritu, Oleo, Tincturis Aromaticis, Essentiis, &c. consperguntur.

β. *Sacculi Confectionem*. Ubi occurrit (1.) Pannus adhibendus, qui plerumque est lineus tenerior, rudior,

dior, sindon, aut sericus, raro laneus. Partis fovendae constitutio; Pulveris quantitas, qualitas; major minorve vis, quam Sacculus sub adplicatione pati debet; pretium panni; opinio aegri, &c. electionem figunt. (2.) Figura, quae parti fovendae & usui adcommodatur. Capiti crinito cucullaris, fronti quadrato-oblonga, cordi pyramidalis, ventriculo scutiformis, hepati lunata, lieni linguae bubulae aemula, umbilico rotunda, &c. ferè tribuitur. Lectuli, Pulvinaria, magnitudine saltem aptanda, formam usitatam servant. Quandoque & pollicari mensura longitudo & latitudo exprimitur parti contegendae respondens. Alias tamen, partis fovendae tantum facta mentione, reliquum pharmacopoei peritiae relinquitur, mandando saltem: *F. Sacculus pro Corde, Hepate, &c. aut Scutum Stomachicum, &c.* (341.). Vel etiam una cum formula transmittitur pharmacopoeo charta ejus figurae ac magnitudinis, qua Sacculus desideratur. (3.) Numerus denique, ubi plures simul conficiendi sunt (347.), memoratur.

γ. *Sacculi Repletionem.* Hanc, ubi opus est, praecedit Pulveris cum palea permixtio, aut cum gossypio vel lana exceptio (344. δ.). Inclusio ipsa futura plerumque perficitur. Aliquando tamen & simplex illigatio aut complicatio sufficit, ubi vel figura (β. 2.) exacta, vel adplicatio diuturna, non exigitur. Denique & interfuuntur Sacculi majores, quod barbarè *interpassare* vocant; ne Pulvis inclusus conglomeretur, aut versus unam sedem coacervetur.

δ. Haftenus tamen (β. γ.) dicta faepiffime aeger hujusve adftantes curant, pharmacopoeo faltem Pulverem (α.) exhibente. Subfcribitur tunc modo. *F. Species pro Cucufa, Sacculo, Lectulo, Epithemate, &c.*

350. SIGNATURA, poft nomen (341. 349. δ.), exponit

α. *Specierum Inclusionem*, fi has folutas modo tradit pharmacopoeus (349. δ.), immitti autem Sacculo fcopus poftulat. Haec vero fimilis tunc eft (ibid. β. γ.).

β. Quae ad *Adplicationem* pertinent. Adhibentur autem Epithemata ifthaec vel (1.) folae, ficcae, ut plurimum prius calefactae. Vel (2.) vi medicata aliorum ante imbuta, ut actiuosiora fiant. Quare crebro prius Epithemate Liquido (330. 338. γ.) humectantur, macerantur, conſperguntur, aut & cum eo decoquuntur: alias quoque decocti idonei vapore, aut ſuffituſ accenſi fumo, imbuuntur. Vel (3.) Epithemati Liquido adplicato ſuperadduntur, huius ut calorem conſeruent, vim augeant. (338. γ. ε. 344. ε.). Denique (4.) non adeo conſtanter uſitata eſt ſpecierum in ſacculum inſuſio, quin & nonnunquam laxae inſpergantur calenti Pani, ac ſuperextenſa ſindone retentae fovendis partibus imponantur: quod cum ab ipſo aegro aut miniſtris ejus curari debeat, ſcripto in Signatura, aut voce, praeciendum eſt; uti per exempla deinceps eluceſcet. Reliqua repetantur ex dictis (338.); utpote quorum plurima & hic locum habent.

351. Usus idem est, qui (339.). Minor saltem plerumque Sicci Epithematis est penetrabilitas, actio lentior, nisi Liquidum accedat (350. β. 2.). Est tamen, ubi siccus calor magis prodest, facilius fertur. Saltem nocumentis ex celeriore refrigerio, & incommodis ex inquinazione haec formula minus patet, quam prior (339.). Possent huc quoque aliqua ratione referri Epithemata ex Catellis vivis, Columbibus, Pullis Gallinaceis, &c. dissectis, Omento, aliisque Animantium partibus etiamnum vitali calore praeditis, Pane adhuc a forno calente, & similibus, vel solis, vel aliorum accessu magis adpropriatis, parari solita, quae facile ex hac historia intelliguntur. Amuleta denique & hujus loci sunt; quum extrinsecus corpori adpensa aut superdata, ubi concalescunt, virtutem suam exferere perhibeantur. At rarus hodie inter cordatos Medicos eorum usus est; & si quis, rarissime per modum formulae a pharmacopoeo petuntur: revelata enim materies plerumque vilescit.

352. SPECIMINA sunt.

*

Cucufa Confortans, Capiti debili, frigido, Catarrhis obnoxio, proficua.

℞. Rad. Angelicae. unc. j.

Herb. Majoran.

Salviae.

Folior. & Flor. Rosmarin.

Summit. Serpill. ana m. β.

Semin. Nigell. Rom. drach. iij.

R 5'

Caryo-

Caryophyll. arom. drach. j.

Mastiches

Styrac. calamit. ana drach. ij.

Conscissa, tusa ruditer, mista, D. ad chartam.

S. Species pro Cucufa, quae gossypio exceptae includantur duplicaturae cuculli, & punctim intersuantur. Cucullo, mane & vesperi fumo Lign. Juniper. accensi imbuto, semper tegatur caput.

*

Scutum Stomachicum, ad Nauseam a turbis nervi systematis ortam. Vid. H. Boerh. Mat. Med. p. 129.

R. Pulv. Aromat. Rosae.

Diagalang.

Diarrhod. Abb. ana unc. j.

M.

S. Infusa sindoni applica Epigastrio.

*

Aliud simile, Ventriculum roborans, Calfaciens, Digestionem promovens.

R. Rad. Angelic. Hisp.

Calam. arom. ana dr. ij.

Herb. sicc. Menth.

Absynth. ana Man. β.

Sem. Coriandr.

Carui. ana dr. iβ.

Cinnamom.

Nuc. Mosch.

Macis.

Caryo

Caryophyll. ar. ana dr. j.

Bals. Peruv. gutt. xx.

Concisis, tuis, mistis, F. Pulvis crassus
pro Scuto Stomachico.

S. *Ex serico culcitula fiat, qua Pulvis includatur,
interfuatur. Haec calefacta, Vino Canarino aut
Burgundico conspersa, sedi ventriculi adplicetur.*

Epithema ad Dolores Colicos a causa frigida,
flatulenta, natos.

℞. *Semin. contus. Anisi.*

Cumini ana unc. j.

Piperis drach. iij.

Nuc. Myristic. drach. ij.

Caryophyllor. arom.

Maceris. ana drach. j.

Conscissa, tusa, mista, D. ad chartam.

S. *Species Calefacientes, quae panis adhuc a furno
calentis, transversim dissecti, superficiei inter-
nae, micaceae, inspergantur, tum Spiritu Vini
irroratae, sindone superextensa contineantur, &
epigastrio vel regioni dolenti adplicentur: post
tres quasque horas sindon Spiritu Vini iterum hu-
mectetur.*

Lectulus & Pulvinaria Roborantia, Antirachitica.

Vid. H. Boerh. Mat. Med. p. 255.

℞. *Folior. recent. in umbra siccator.*

Filicis maris. lib. iij.

Majo-

Majoranae.

Melissae.

Menthae. ana m. ij.

Flor. recent. in umbra siccator.

Meliloti.

Trifolii odorati.

Sambuci.

Rosarum: ana unc. ij.

Tritis in Pulverem tenuem, & mistis, F.

Species pro Lectulo & Pulvinaribus.

S. Species Roborantes, quibus cum duplo tanto Paleae Hordei mistis, ac dein linteo immixtis, fiant Lectulus & Pulvinaria, quibus incumbat aeger. Defendantur autem ab humido, & saepe suspensa in vento exsiccentur.

•

Epithema Siccum ad Hydrocelen, Serum dissipans, educens. Ibid. p. 211.

℞. Sal. marin. decrepit. siccissimi, calidi, tenuissime triti. q. s.

D.

S. Intra lintea confuta applicetur calidus: simul ac madescit, alius similis Sacculus, priori remoto, substituatur.

•

Fomentum Antiphlogisticum, ad Nephritidem.

Vid. H. Boerh. Aphorism. §. 997. n. 3.

℞. Herb. Parietar. m. ij.

Flor. Chamaemeli.

Flor.

Flor. Meliloti.

Sambuci. ana unc. β.

Semin. contus. Lini. unc. j.

Conscissa, tusa tenuiter, mista, laxè immissa duobus Sacculis lineis, quatuor pollices longis, duos latis, insuantur.

S. *Sacculi Renales, quorum unus horae quadrante cum lacte dulci coctus, calidus, imponatur regioni lumbari dolenti; firmetur ligamine: ubi refrixit, interea similiter coctus alter priori substituitur.*

Sacculus Cordialis, excitans in Languore ab inertia defectuve vigoris nervosi orto.

A. *℞. Folior. recent. Melissae.*

Basilic. ana drach. iij.

Flor. Lavandul. siccator. drach. ij.

Cort. recent. Aurant.

Cinnamom. ana drach. j.

Croci Britann. drach. β.

Conscissa tenuiter insuantur Sacculo, pyramidali, serico, rubro.

B. *℞. Aq. Meliss. magistral. unc. ij.*

Sal. Volat. Oleos. drach. ij.

Tinct. Ambari. drach. j.

M. D. seorsim vitro probè clauso.

S. *Sacculus A. regioni Cordis adponatur prius irroratus Liquore B.: ubi exaruit, iterum humectetur.*

70 DE EPITHEMATE SICCO.

Fotus Adstringens, Intestino Recto prolapso, re-
ducto, conveniens.

R. Herb. Anserin.

Folior. Quercus ana m. j.

Flor. Balaust.

Gallar. Quercin. ana unc. β.

Conscissa, tusa, insuantur binis Sacculis
sericis, aequalibus.

S. Coquantur Sacculi in Vini rubri & Acet. vin. ana
q. s. & calidi alternatim admoveantur Ano.

Sacculi ad Erysipelas, Discutientes, Repellentes.

R. Pulv. ad. Erysipel. pag. 245. descript.
unc. iv.

Vel

R. Flor. siccata Chamaem.

Sambuc. ana Man. j.

Farin. vel Amyli unc. ij.

Ceruss.

Smalti. ana unc. β.

Myrrh. rubr. dr. ij.

Camphor. dr. j.

Croc. opt. dr. β.

Contusis, mistis, F. Species pro sacculis.
D.

S. Species ad Erysipelas. Insuantur duobus Sacculis
ex sindone confectis, ac aequaliter distributae
interpassentur. Hi, prius calefacti, ac glebula
Camphorae perfrikti, alterne superduntur parti
adfectae.

De

De

Cataplasmate.

353. **C**ATAPLASMA est Epithema molle (328. 329. γ.), cohaerens, pultiforme, Ele-
ctarii (148.) fere consistentia, calore non colli-
quescentes, varii usus externi.

354. Coctione id (353.) paratur frequentissime:
quandoque tamen & sine hac, solo tritu & mixtio-
ne. Unde duplex est: *Coctum* aliud, aliud *Crudum*.
De illo, cum proprie Cataplasmatidis nomen gerat,
prius exponendum.

De

Cataplasmate Cocto.

355. **C**ATAPLASMA COCTUM consistentiae non
diffuenti (353.) junctam exigit particu-
larum, quibus constat, teneritatem & cohaesionem
lubricam. His si accedit earundem parvitas & mi-
stio velut homogenea, *Puls* vocatur.

356. MATERIES triplex hic usitata est: *Liquor*:
Corpus huic *incoquendum*: *Accessorium*.

α. *Liquorem* praebent varia: Aqua; Lac dulce,
ebutyrum, Serum Lactis; Succus pressus liqui-
dus; Mella; Vinum; Acetum simplex, aut medi-
catum officinale; Urina; Lixivium; Oleum pres-
sum, infusum, coctum: quin & quandoque spissio-
ra, calore tamen liquefcentia; Butyrum, Axungiae,
Un-

Unguenta, &c. Horum quoque plura inter se mista nonnunquam, scopo exigente, adhibentur.

β. Coquenda Materies maximè e regno vegetabili petitur: quo pertinent Radices; Bulbi; Cortices, Herbae; Folia; Flores; Fructus; Semina; vel ex his parati Pulveres, Farinae; tum Succī densi, &c. Animale & Fossile Regnum pauca exhibet. Stercora, Nidus Hirundinum, Saturnina, &c. hujus sunt census.

γ. Accessorium, sub finem coctionis, aut hac peracta, immiscendum, vel (1) virtutem auget, coctionis impatiens aut non egens: uti sunt Aquae & Olea Aromatica, Tincturae, Essentiae, Spiritus, Vinum, Acetum, Balfama, Extracta, Pulpae, Electaria, Gummi-resinae, Succī liquidi, spissi liquefcentes, Fermentum Panis, Salia, Sapo, Pulveres teneriores, Vegetantium partes molliores, aromaticae, Crocus v. g. & similia. Vel (2.) consistentiam & cohaesionem lubricam (355.) efficit: cujusmodi sunt Farinae, Pulveres tenues, molles, Olea, Unguenta, Butyrum, Mel, Mica Panis, Ovi Albumen, Vitellus, Mucilagines, &c.

357. DELECTUM docent dotes Cataplasmatidis (345.), coctionis nota vis, & indicatio Medici. Hinc

α. Repete dicta (232.), quorum plurima & huc quadrant.

β. Materies decoquenda (356. β.) vel mollis esto, vel

vel coctione mollescens: ut ideo dura quaevis, minus succulenta, Ligna, Stipites, Radices, Cortices, &c. ferè excludantur; recentes vegetantium partes praeferantur ficcis.

γ. Si tamen duriora aut tenaciora requirit indicatio, ante coctionem tundendo ac conquassando in pulverem tenuari, aut in pastam molliri debent. Unde quorum pulveres aut farinae in officinis prostant, pararive cito & facile possunt, ista potius forma adhibentur.

δ. Minus etiam apta sunt, quorum virtus sub coctione, utpote hic aperto fere vase instituendâ, avolat. Rectius haec, tanquam Accessoria (356. γ.), peracta coctione superaddideris, pro suae naturae diversitate, tritu prius vel in pulverem, vel in pastam, redacta. Confer (236. α. 237.). Attamen id genus ingredientia quandoque etiam vase exacte clauso in Cataplasma coqui recte solent; modo caveatur, ne vel abundans Liquor (356. α.) necessariam faciat dissipationem, vel ignis vehementior, ob defectum agitationis, empyreuma producat. Hinc saepe & succosiora, suis defensa aridioribus tunicis, ut Bulbi Cepar. Allior. Porr. Lilior. alb. Rapae, Poma, &c. calido sub cinere pulchre ad hos usus assantur.

ε. Panis, farinae, vel pulveres tenuiores vegetantium, faciendis Pultibus (355.) plerumque ferviunt.

ζ. Alias & residuum a Fomenti Liquidi decoctio-

ne (331.) materiem praebet, quando & Fomenti & Cataplasomatis, ejusdem virtutis, junctus requiritur usus. Raro tum repetitâ opus coctione; quum Accessoriis superadditis facile Cataplasma congruum obtineri possit.

7. *Liquor* (356. α .) & scopo & materiae decoquendae aptus feligatur, coctionem quoque illibata vi sustinens. Humeſtare, emollire, laxare, dum vis, Aquam, Lac, hujusve praeparata, Oleum & huic adfinia, capito! Ubi aperiendum, resolvendum, stimulandum, Aceto, Oxycrato, Urina, Lixivio, &c. utere! Ex variis inter se junctis virtus composita nascitur. Cave autem, ne Acida cum Lacte dulci componas! Coagulum enim & Seri secessus hinc consequitur, quo aequabilis Cataplasomatis consistentia perturbatur. Vinum, Aquae Stillatitiae, Spiritus Vini, Olea aromatica, & similia, coctionem vix ferunt (236. α . β . γ .), hinc satius pulpae jam coctae admiscentur.

8. *Accessoriis* (356. γ .) haud ubique opus. Consistentia modo, aut virtus expetita, in materie coctâ deficiens, ea postulat. Hinc si justo tenuius est magma, nec satis aequabile; pulveres, vel farinas addimus: si siccius, minus lubricum; olea, vel huic analogae. Alias & quantitatis augendae gratia utrisque utimur. Potissimum vero & illa, quae vim ignis absque virtutis dispendio non ferunt, aut, quia sola coagitatione cum reliquis facile concorporari queunt, non repossunt, pro accessoriis pulvi
jam

jam coctae superadduntur; quum spissioris materiae coctionem, torrenti calori obnoxiam, quantum pote, evitare expediat.

ι. Sint autem Accessoria cujuscunque classis vel liquida, vel calore liquefcentia, vel mollia pultiformia, vel pulverulenta teneriora; nec aequabili mixtioni resistent. Quae difficulter solvuntur, aut calore in grumos coeunt, v. g. Resinae, Gummi-resinae, Galbanum, Sagapenum, &c. Aceto prius, Vino, Spiritu vini, Vitello ovi, subigere expedit.

κ. Olea & his adfinia ne promiscuè ubivis adhibeto. Obstruendo poros saepe nocent, ni sapone aut menstruo idoneo ea adtenuaveris. Itaque cum lubricante opus est, nec tamen pingui meraco uti licet, Mel, Sapo, Vitellus ovi, commode substitui possunt.

λ. Numerus ingredientium, qualis in Decoctis (236. ψ.), fertur.

358. ORDO quoque idem est, ac (237.). Accessoria (356. γ. 2.) plerumque postremum tenent locum; quia saepe quantitate non determinata praestituuntur. Si tamen valde volatilia accedunt, haec, quippe ultimò immiscenda, reliquis postponuntur.

359. DOSIS ex partis fovendae magnitudine cognoscitur, alio non egens limite.

360. QUANTITATEM GENERALEM similes conditiones (335.) determinant. Unde uti lib. ij. iij. & plures, quandoque aequat, ita, ob coctio-

nis necessitatem, raro lib. β . minor praescribitur.

361. PROPORTIO ingredientium mutua ferè tota intelligitur ex (227. 240. 313. 336.). Adde faltem.

α . Materiem decoquendam (356. β .) ea capi quantitate, quae scopo, dosi (359.), & quantitati generali (360) sufficiat: quum tota ejus substantia hic in usum veniat. Repetantur ceterum dicta (313. 336.).

β . Liquoris (356. α .) Proportionem vix unquam determinari, sed capi modo q. f. Sufficit autem huc parciore plerumque quantitas, quam ad Decocta interna, vel externa liquida (240. 313. 336.); ut tanto citius justa obtineatur consistentia (353.): modo non requiratur coctio longior ad materiem (357. β .) emolliendam. Eapropter consultius fere est, aliquo defectu, quam excessu, hic peccare: abundans enim liquor justo diutius protrahere coctionem quandoque cogit: at deficiens portione nova inter coquendum adfusa suppleri potest.

γ . Quodsi vero apparatu clauso Cataplasma parare animus est (357. δ .), major etiam cura adhiberi debet, ne vel nimia liquoris quantitas, ob impeditam dissipationem, incommodet, vel nimis exigua ambustionem producat. Prudens hinc Medicus istam rem pharmacopoei peritiae recte committit.

δ . Oleum, Butyrum, Axungia, &c. si promensu fuerint (356. α .), perparca recipiantur; ne
igni

igni diutius admota rancescant, & acria reddantur. Unde frixio potius aut simplex colliquatio, quam coctio, tum plerumque hic usitata est.

ε. Pultibus (355.) itidem minor ferè liquidi quantitas sufficit; quia materies (357. ε.) tenerior coctione leni facile concorporatur.

ζ. Accessoria (356. γ. 1.) vix certos in genere admittunt limites. Virtus eorum, & consistentia magis minusve ad Pultis spissitatem accedens, quantitas materiae decoctae, & intentio Medici, hic considerandae. Si fluiditate vel siccitate nimia justam Cataplasomatis formam (353. 355.) pervertunt, Accessoria (356. γ. 2. 357. θ. ι. κ.) adhibentur.

η. Accessoriorum (356. γ. 2.) Proportio ex quantitate & consistentia tam materiae decoctae, quam Accessoriorum (ζ.) determinatur. Posterior vero cum non ubique eadem sit, patet, ex priore sola certi quid statui haud posse. Hinc anceps optime semet expediverit addendo ejus, quod requiritur (357. θ. ι. κ.), accessorii, quantum sufficit q. f. Si autem & sicco & liquido uti animus est (ibid.), alterutrius, vel utriusque etiam q. f. praestitui potest.

362. SUBSCRIPTIO praecipit materiae (356. β.), si opus est, prius mundatae, conscissae, tusae, aut maceratae, cum menstruo (ibid. α.) coctionem. Hujus vero terminum figit emollitio, putrilago, teneritudo, si materies crassior est aut solidior: si tenera, pulverulenta; pultiformis spissitas limitem ponit, quam &

278 DE CATAPLASMATE COCTO.

promovet jugis sub coctione agitatio, quippe & mixturem reddens aequabilem, & empyreuma arcens, ubi liquidi parcius adest copia. Itaque mandatur: *Coq. ad emollitionem, vel putrilaginem &c. utque: vel redigantur in Pultis consistentiam.* Norunt autem periti pharmacopoei, quo ordine & modo secundum artis regulas coctionem peragere deceat; ut vix necessum sit monere, duriora & compactiora v. g. Radices & his similia, prius aliquamdiu decoquenda esse, dein teneriora, Folia, Flores, Semina, &c. immittenda. Optimum est, tali in praescribendis ingredientibus ordine uti, quo pharmacopoeus etiam indoctior ad recte agendum veluti manuducatur (358. 237.). Superadditur porro coctae materiae contusio & cribratio, si stamina ejus coctione satis emolliri nequeunt. Pulpa tandem, vel Pulti paratae, ab igne remotae, aut mox removendae, admiscenda jubentur Accessoria (356. γ.). Formulam claudit: *F. Cataplasma vel Puls. D. ad Fistile.*

363. SIGNATURA patet ex (355. 338.) Epithema hoc fere semper adplicatur calidum, maxime, si maturandum, resolvendum, condiendum, animandum, molliendum, liquefaciendum est. Sunt tamen, quibus frigidum magis congruum videtur in Erysipelate ceterisque inflammationibus, quarum nimis calor temperari, ac materies impacta retroagi debet. Quandoque linteaminibus inclusum admoveatur, ne inquinet: quod munditiei studium efficaciae & penetrationi obstat. Unde ut plurimum magis expedit proximus nudi cum nuda parte contactus.

Le-

Legitima magmatis consistentia, nec siccitate, nec humiditate, excedens, & lubrica mollitudo, diffusum, adhaesionem tenacem & exsiccationem facile avertunt. Alias & proxime ante adplicationem demum miscentur eidem volatilia, v. g. Vinum, Spiritus, & similia, quae tunc, nisi vulgaria sint, seorsim exhibet pharmacopoeus. Calorem adplicati conservamus superdando pannum laneum, crassum, siccum, aut visicam suillam oleo madefactam, aliove quodam liquore calido semiplenam, aut Fomentum liquidum (330.), aut operculum figulinum, lapideumve, calefactum. Renovatio suas exigit caute-
 las, ne intervallis nimium brevibus, aut longis, fiat. Plerumque ter aut quater repetita in diem sufficit. Frequentior nocet interrupto per aëris adlapsum fotu, crebroque partis calore emollitae refrigerio. Unde, nisi velocior Cataplasmatidis exsiccatio, virtutis dissipatio, corruptio, aliaeve conditiones majoris momenti, obstiterint, a nimia sedulitate abstinendum. Etiam quae frigida aut tepida superdantur, crebriore renovatione egent; sicubi forsan a contactu partis aegrae plus justo excalefacta indicationi non amplius responderint: prout in Erysipelate, Ambustis, &c. obtinet. Ubi usus longior, aut frequenter repetitus, Cataplasmatidis nimiam efficit siccitatem, tantillum liquoris, quocum id coctum est, aut alterius idonei, ipsi inter calefaciendum adfundi jubetur. Cetera ex loc. cit. intelliguntur.

364. Usus eximius est in Tumoribus, Inflammationibus,

280 DE CATAPLASMATE COCTO.

nibus, Abscessibus, Gangraena, Obstructionibus, Contusis, Ambustis, Doloribus, &c., ubi emolliendum, refrigerandum, stimulandum, adtrahendum, demulcendum, sopiendum, maturandum, discutendum, acre corrigendum, condiendum, &c. modo materies apta scopo feligatur.

365. SPECIMINA sunt.

*

Cataplasma Emolliens, Narcoticum: ad exemplum H. Boerh. Mat. Med. p. 65.

℞. *Rad. Althaeae.* unc. ij.

Capit recent. Papav. hort. cum Semin.
nº. iv.

Fol. recent. Hyoscyam. nig. m. β.

Micae Panis albi. unc. iij.

Contusis, cum *Lact. recent.* q. f. ad emolli-
tionem usque decoctis, trajectis, adde
Olei Solani. unc. j.

Farin. Semin. Lini q. f.

Ut F. f. a. Cataplasma.

S. *Calidum parti dolenti adplicetur, ac conservetur, donec remittat dolor. Renovetur quarta quaque hora.*

*

Cataplasma Antisepticum, ad Gangraenam: juxta exemplum Ibid. p. 100.

A. ℞. *Rad. Helenii.* unc. ij.

Herb. Tanacet.

Absynth.

Scordii ana unc. iij.

Baccar.

DE CATAPLASMATE COCTO. 281

Baccar. Juniper. unc. iß.

Conscissa, tusa, decoque in *Aq. & Aceti*
ana q. s. ad teneritudinem. Contusis dein
& per setaceum trajectis admisce

Sal. Gemmae. unc. ß.

Ol. Nardini. unc. iß.

Farin. Lupinor. q. s.

Ut F. f. a. Cataplasma.

B. R. Spirit. Matrical. unc. iv.

Camphorae. drach. j.

Concute ad solutionem usque, & seorsim
vitro clauso exhibe.

S. Cataplasma (A.) calidum, irroratum prius tan-
tillo Spiritus (B.), adplicetur cum pannis lineis
parti adfectae, & vesica fuilla oleo madefacta
detineatur: renovetur quolibet trihorio.

*

Cataplasma Resolvens, Antiphlogisticum, ad
Anginam. Vid. Ibid. p. 138.

R. Lentis palustr. unc. iij.

Fol. Nymphaeae rec. unc. ij.

Papaver. hortens. unc. iv.

Bismalvae. unc. iij.

Flor. Sambuc.

Melilot. ana unc. ij.

Cum *Aq. decoct. ad mollitiem, sub finem*
adde

Nid. Hirundin. n°. j.

Semin. Lini q. s.

282 DE CATAPLASMATE COCTO.

Ol. Lilior. alb. unc. iß.

M. F. Cataplasma.

*S. Calidum admoveatur collo utrinque ad aures usque,
& tertia quavis hora renovetur.*

*

Puls Emolliens, Leniens, ad Oculi dolorem inflammatorium utilis.

℞. Micae Pan. alb. unc. iß.

Cum Lact. dulc. q. f. coque ad pulticulae consistentiam: tum ab igne remotis admisce

Troch. alb. Rhas. pulv. dr. iij.

Album. ov. n°. j.

Pulp. Pomi non austeri, putridi aut affati, unc. iß.

M. D.

S. Modice calefacta, inter duo lintea extendatur atque oculo dolenti adplicetur.

*

*Puls Emolliens, Stimulans, in pus Maturans.
ibid. p. 90. 91.*

℞. Farin. Tritici.

Lini recent. ana unc. iij.

Cum Acet. & Olei Lilior. alb. ana q. f., sub jugi agitatione, cocta leniter, redige in Pultis consistentiam, cui dein admisce

Pulp. Cepar. sub cineribus affatar. unc. ij.

*Gumm. Ammoniac. in Vitello ovi solut.
unc. j.*

D. ad

D. ad fictile.

S. *Admoveatur calidè loco adfecto: renovetur quater de die: ubi arescit, tantillo Butyri insulsi emolliatur.*

*

Aliud simile. Ibid. p. 90.

℞. *Fol. Acetos. recent. m. iv.*

Butyri insulsi. unc. j.

Ad ignem leniter, parum, decoctis adde Fermenti panis. unc. ij.

Gumm. Sagapen. in Vitello ovi solut. unc. β.

F. f. a. Cataplasma.

S. ut prius.

*

Cataplasma Suppurans, ad Bubonem Venereum.
Ibid. p. 248.

℞. *Ficus molles, maturas, ad. lib. β.*

Mell. recent. unc. ij.

Galbani in Vitello Ovi soluti. unc. j.

F. f. a. cum Aq. coquendo Cataplasma.

S. *Admoveatur calidum parti adfectae, cum panno lineo quadruplicato: renovetur post 6 horas.*

*

Cataplasma Molliens, Resolvens, ad Ambusta.
Ibid. p. 105.

℞. *Fol. Malv.*

Bismalu. ana Man. ij.

Flor. Melilot. unc. ij.

Cum

284 DE CATAPLASMATE COCTO.

Cum *Aq. com.* decoct. sub finem admisce

Farin. Lin. q. s.

Spir. Vin. Theriacal. unc. j.

Ol. Lini. unc. β.

Ut F. Cataplasma.

S. *Tepidum admoveatur parti ambustae, ac quavis hora renovetur, donec dolor remiserit: dein per intervalla 6 horarum tantum renovetur.*

De

Cataplasmate Crudo.

366. **C**ATAPLASMA CRUDUM (354.), spissitate Bolo vel Electario (137. 148.) proximum, nec lubricam Cocti (355.) mollitiem, nec mixtionem adeo aequabilem, semper poscit vel admittit. Neque etiam nomen Cataplasmatidis ubique habet, sed alias *Pasta*, *Epithema molle*, aut *solidum*, &c. vocatur: quandoque & a partibus, quibus admovendum est, aut ab ingredientibus, quibus constat, quin & a virtute, quam exferit, singularia accipit nomina: prout deinceps tum in subscriptione & speciminibus hujus formulae, tum in historiis formularum propriarum (304.) patebit.

367. MATERIES ejus in genere est, qualis Boli (138.); hinc *Excipiens* vel *Excipienda*.

α. *Excipiens* est vel (1.) Mollis: uti *Conservae*, *Rob*, *Electaria*, *Mel*, *Balsama spissa*, *Extracta mollia*, *Succi densi* idoneo menstruo soluti, inque pul-

pultis formam rursus coacti, Sapo, Fermentum Panis, Mica hujus recens aut macerando emollita, Butyrum, Axungia, Unguenta, Pulpae, Stercora recentia, Vegetantia recentia aut Animalia viva, eorumve partes molles, succosae, in pastam tufae, &c. Vel (2.) Liquida: Vinum v. g. Acetum, Spiritus Vini, Aquae stillatit. Lac, Mucilago, Syrupus, Oleum, Ovi Albumen & Vitellus, Urina, Lixivium, Succus pressus, tum enumerata (138. γ.).

β. *Excipiendam* materiem praebent sicca quaevis pulverulenta, aut quae interventu excipientis (α.) molliori saltem possunt, e regno triplici petita, tam simplicia, quam praeparata & composita.

368. DELECTUS, juxta scopum Medici & formulae hujus dotes (366.) determinandus, facile intelligitur ex iis, quae haecenus de Externis diximus. Nota insuper paucis.

α. Vegetantia recentia dum deficiunt, substitui posse sicca idoneo liquore macerata: prout & de Pane jam dictum (367. α. 1.). Videndum modo, utrum siccatione virtutem, quae desideratur, non amiserint.

β. Bulbos & Fructus quandoque prius assari sub cineribus; ut pulpam exhibeant tusa molliorem, & magis aequabilem.

γ. Mollia (367. α. 1.) saepe sola, aut &, si spissiora sunt, cum liquidis (ibid. 2.), absque siccorum (ibid. β.) accessu, adhiberi. Alias & sicca sola cum liquidis: tum vero vel haec requiri paullum glut-

tinantia, vel sicca ejusmodi, quae liquido permista facile cohaerescant. Frequentissime & molle & liquidum simul inservire excipiendis siccis, aut sicca illis cogendis.

δ. Itaque & Excipientis & Excipiendae materiae usum, prout supra (367. α. β.) indicatus est, nequaquam hic adeo perpetuum esse; ut non quandoque nullus sit, alias & plane inversus: cum enim ex folis mollibus Cataplasma paratur (γ.), distinctio ista locum vix habet: ubi ex mollibus & liquidis tantum, alterum alterius Excipiens dici potest: si vero haec ipsa Basin formulae (75.) constituunt, siccisque admistis in consistentiam legitimam redigi debent, sicca non excipi, sed potius excipere, dicendum est. Vide (172. μ.).

ε. Ad hanc ideo formulam quoque pertinere Cataplasma illud Emplastodes, quod ex Theriaca, vel sola, vel aliis ita commista, ut suam Electarii consistentiam utcunque servet, pro usu externo conficitur.

ζ. Ingredientium numerum esse, qualem in Electario (150. η.).

369. ORDO quoque similis, ac (151.), obtinet, praeparationi maxime adcommodandus.

370. DOSIN eadem limitant conditiones, quae (359.).

371. QUANTITAS GENERALIS, minor saepe, quam (360.), ne unc. j. quidem quandoque excedit,

dit, & raro ad aliquot libras usque augetur: quum enim praeparatio hic facilior sit & promptior, creberrime una tantum dosi simul praestituitur: quod ipsum scopus quoque saepius, quam in Cocto (363. 365.), efflagitat, quin & corruptio ex longiore adfervatione pertimescenda jubet.

372. PROPORTIONEM ingredientium mutuam novit ferè, qui dicta (143. 154.) confert cum vi medicata & consistentia materiae, quam seligit (367. 368.), cum dotibus formulae (366.), dosi (370.), & quantitate generali (371.). Adde

α. Spissitatis gradum (366.) hic non adeo constantem esse, quin alias major, alias minor adhibeatur; sive scopus id, sive natura materiei, postulet. Profundè penetraturis consistentia paullo dilutior magis convenit (332. γ.), &c. Proportio hinc nec ubique eadem obtinet; licet tamen in genere ferè similis sit datae in Electario (154.), aut Bolo (143.).

β. Usitatissimè hic Excipientem materiem vel mollem, vel liquidam (367. α. 1. 2.), vel utramque, saltem q. s. praescribi, aut &, hujus quantitate definita, Excipiendae (ibid. β.) molem non determinari. Unde facilis dubitanti expeditio.

373. SUBSCRIPTIO injungit contusionem, aut agitationem, & mixtionem, ut *F. s. a. Cataplasma*, aut *Epithema*: promiscuè enim hoc illove nomine uti quidam solent. Quandoque a parte, cui id applicatur, nomen habet (366.): unde, quae Carpis ad-

admoventur, *Epicarpia*, quod Fronti, *Frontale*, quæ Plantis pedum, *Subplantalia* vel *Subpedanea* &c. audiunt. Saepissime tamen pars modo adscribitur, cui adponi debet; maximè si & ejus suo super vehiculo (330.), panno nempe lineo, laneo, serico, corio, stupa, &c. (338. γ.) extensionem pharmacopoeo committimus; tumque magnitudo etiam & figura vehiculi commemorari potest (349. β. 2.); quanquam posterioris tanta hic non habetur ratio.

374. SIGNATURA, intellectu facilis ex (338. 363. 373.), partem fovendam, tempus, modum adplicandi, de quo paullo ante (373.), &c. exponit. *Vehiculum* (ibid.) saepe liquore idoneo, Aceto, Vino, Oleo, Alcohole, Epithemate liquido, imbuitur prius, quam Cataplasma excipiat. Alias & inclusio hic obtinet (363), ne partes inquinentur. Calida, tepida, frigida, fit adplicatio pro scopi & materiae diversitate; frequentius tamen frigida, quam Cocti (ibid.).

375. Usus idem ferè est, qui (339. 364.), at minus universalis. Epispastica, Vesicatoria, frequenter hac formâ adhibentur: uti deinceps singulari titulo exponetur. Spissitas major Cataplasma plerumque Epithemate Liquido minus promptè in partes profundas penetrabile reddit, minus etiam citò dissipabile: unde diutius, fortius, agit in externas; in internas inertius.

376. SPECIMINA sunt.

Epi.

Epicarpia Antifebrilia. Vide H. Boerh. Mat.
Med. p. 136.

℞. Uvar. Corinthiac.

Summit. Lupuli.

Sal. marin. ana unc. ij.

Contusa in pultem D.

℞. *Excepta linteis Pulsuum locis adplica ad Arterias,*
duabus horis ante ingruentem paroxysmum.

*

Epithema Stomachicum, Roborans, pro Infan-
te. Ibid. p. 223.

℞. Flaved. Cort. Citrei ras. unc. ℞.

Nuc. Myristic. drach. ij.

Vini Hispanic. drach. iij.

M. conterendo simul in mortario.

℞. *Excepta mica Panis adplicantur Stomacho.*

*

Cataplasma Theriacale, Ventriculum atque In-
testina confortans, Anodynum, Antispas-
modicum, in Singultu, Nausea, Vomitu,
Alvi profluviis, &c. utile, pro Adulto.

℞. Theriac. Androm. unc. ij.

Bals. Peruv. dr. j.

Mista, extensa ad alutam, exhibe forma
Emplastri.

℞. *Adplicetur Abdomini.*

Epicarpia & Subpedanea ad Epilepsiam Infantum.

℞. Summit. rec. Rutae. Man. ij.

Conscissis, ac cum tantillo Vini Rhenani
generosi in pastam contusis admisce

Mosch. opt. dr. ℞.

Camphor. dr. j.

D.

S. Linteis excepta ad Carpos manuum pedumque Pla-
sas admoveantur, ac idonea ligatura firmentur.

Epithema Resolvens, Molliens, ad Ambusta.

Vid. Fuller Pharmacop. Extemp. p. 126.

℞. Cepar. unc. ij.

Cort. inter. Sambuc.

Sapon. moll. ana unc. j.

Ol. Lini. q. s.

Ut contusis & concorporatis F. instar
Cataplasomatis.

S. Tepidum superdetur parti ambustae ac frequenter
renovetur.

Cataplasma Adstringens, ad Haemorrhagiam

partis externae vulneratae. H. Boerh. Mat.

Med. p. 104.

℞. Sang. Dracon. drach. j.

Sarcocoll. drach. ij.

Lap. Haematit. drach. ℞.

Bol. Armen. unc. j.

Tenuissime pulverata, mista, excipiantur

Al-

DE CATAPLASMATE CRUDO. 291

Album. Ovor. q. f. ut F. Cataplasma.

S. *Exceptum id stupā Alcebolē Vini madidā admoveatur vulnēri, tum vesica vel fascia circumpositā firmetur.*

Epithema molle, Excitans, Cardiacum.

℞. *Summit. tener. recent. Melissae.*

Abrotan. anaunc. ℞.

Theriac. Andromach. drach. iij.

Caryophyll. arom.

Cinnamom. ana drach. j.

Cum Vini Rhenan. generos. tantillo contusa

D. ad fictile.

S. *Extensa super pannum scarlat. Vino Rhenano prius madefactum, tepida, regioni Cordis adplicentur.*

Cataplasma Acre, Emolliens, Stupefaciens.

Ibib. p. 92.

℞. *Fermenti Panis acris. unc. ij.*

Sapon. Venet. ras. drach. ij.

Mellis unc. ℞.

Ol. Chamamel. infus. drach. ij.

M. F. f. a. Cataplasma.

S. *Calidum imponatur Abscessui maturo, aperiendo, donec integumenta macerata sensum perdiderint.*

Cataplasma Emolliens, Anodynum, Discussiens.

℞. *Micae Panis Siligin. in Lacte dulci macerat. Lib. ℞.*

292 DE CATAPLASMATE CRUDO.

Vitell. Ovor. n°. iij.

Croci pulveris. drach. ij.

Farin. Lini q. f.

Ut conterendo F. Cataplasma.

S. Cum linteamine duplicato, aut panno laneo, dolenti parti adplicetur calidum.

*

Epithema Hystericum. Fuller l. c. pag. 130.

R. *As. fetid. dr. j.*

Aq. commun. unc. ij.

Tritu solutis admisce

Terebinth. pur. dr. ij.

Pulv. Rad. Bryon. q. f.

M. D.

S. Linteo excepta, parum calefacta, umbilico admoveantur.

De

Balneo.

377. **B**ALNEUM est medicamentum externum, quod liquoris vel vaporis humidi specie, absque vehiculi vel injectionis interventu (305. 330. 338. γ.), superficiem corporis humani externam adluendo, aut & intra cava ejus foras hiantia sese insinuando, opem praestat.

378. Pater igitur *Humidum* aliud, aliud *Vaporosum* esse. Utrumque insuper vel est *Universale* vel *Particulare*; prout toti corporis superficiei, aut hujus tantum parti, adhibetur. De *Humido* prius dicam.

De

De

Balneo Humido.

379. **B**ALNEUM HUMIDUM, ut variis partibus, varioque modo, admovetur, varia accepit nomina. Universale (378.) *Balneum* proprie adpellatur: si vero dimidia corporis regioni tantum, a scrobiculo cordis aut ab umbilico ad crura vel imos usque pedes exporrectae, dicatur, *Semicupium*, *Inseffionem*, *Inseffum*, vocant: si pedibus, *Pediluvium*: si capiti, *Capitiluvium*: si aliis partibus, *Lavatio*, *Lotio*, *Lavamentum*, audit: si ex alto, vel guttatim, vel continente rivulo, in partem depluit, *Embroche*, *Stillicidium*, *Impluvium*, *Gutta*, vulgo *Duccia* dicitur, cujus tamen usus hodie, praeterquam in Thermis naturalibus, ferè exolevit, dignissimus interim, qui revocetur; quum in morbis articulorum, tumoribus refractariis, pertinacissimis obstructionibus, &c. movendo, molliendo, resolyendo, tantam saepe exferat efficaciam, quantam ab alio quovis remediorum genere frustra expectaveris.

380. MATERIAM dat liquor medicatus quicunque, diffusior, scopo aptus, saepissimè vulgaris, absque pharmacopoei operâ parabilis, nec formulâ egens: ut Aqua simplex, falsa, saponata; Lixivium cinerum; Lac dulce, ebutyratum, aut lactis Serum; Thermae naturales; Oleum blandum; Aqua permixta Lacti, Vino, Aceto, Oleo, quod Hydrelaeon vocatur, Butyro; Decoctum domesticum Furfurum,

Partium Animalium, &c. Alias tamen & arte pharmacopoei parata Decocta (234), Infusa (221.), Mixturae (282.). Confer (331.).

381. DELECTUS patet ex dictis (309. 332.). Virtus apta, penetrabilitas & consistentia liquida hic praeprimis spectantur, neglectis, quae ad colorem, odorem, &c. attinent. Ceterum

α. Hic praeprimis, ubi liquor simplex sufficit, is nimium cara pharmacopoei opera parando praeferatur (31. 33.); quia moles major sumtum auget. Unde ad Universalia (378.) vix nisi vulgaribus (380.) utimur. Memento tamen & (25. 32.).

β. Pinguium & Aquosorum, si simul adhibentur (380.), permixtio tam exacta hic non requiritur, medio ut sapone opus sit (284. ζ.); nisi alio forsitan fine adhibendum censeas.

γ. Quae ex Fossilibus, Nitro, Sale communi, Alumine, Vitriolo, Sulphure, Calce viva, Alkali fixo, &c. parantur, ut non ubique usu omni careant, Thermarum tamen naturalium vires nunquam planè exprimunt. Optabile autem foret, ut institutis solícite tentaminibus ista naturae opera accuratius imitari perdisceremus; quando loca iis instructa non cuivis adire licet.

δ. Quod ad Lotiones adtinet singularibus partibus dicatas (379.), nihil admodum est, quod non ex Injectionis & Epithematis liquidi historiis (309. 332.) intelligi possit.

α. Numerus ingredientium vix major esto, quam in Decocto (226. ψ.).

382. Ordo idem est, qualis in formulae similis, internae (380.), praescriptione.

383. Dos indicat superficiei humectandae (379.) amplitudo, & vasis balnearii constructio. Unde, cum balnearia publica aut privata defunt, universum autem corpus hominis, praesertim adulti, vel magnam corporis partem, lavare oportet, apta solii aut urcei balnearis conformatione plurimum liquoris, alioquin pro dosi necessarii, compendifacere licebit.

384. QUANTITAS GENERALIS, saepissimè una tantum dosi (383.) constat; praecipue cum Universale est aut majori superficiei aptatum Balneum (379.). Minorum partium Lavationes etiam ad plures doses praestituuntur simul, quarum quantitas tum juxta (335.) facile determinatur.

385. PROPORTIO ingredientium mutua similibus limitatur conditionibus, ac (336.), additis simul (383. 384.). Nota insuper

α. Plerumque virtutem hic non admodum contrariam exigi: ut ideo menstrui vel excipientis proportio longè capiatur major, quam ad similia liquida interna.

β. Quin saepissime menstrui q. s. ad Decocta vel Infusa hic usitata saltem praescribi.

γ. Alias & Decoctum vel Infusum parari posse

consuetâ in Internis proportionē (227. 240.), valde faturum, idque dein, usus tempore, adfuso plure menstruo aliove liquore idoneo dilui: quod maximè ex usu fuerit in Balneis diffusioribus faciendis; ne athena grandiora ad macerandum aut decoquendum requirantur.

§. In universum si species pro Balneo praestituntur, infusione, decoctione, aut mixtione adaptandae, semper videndum, quantum fere liquoris exigatur (383. 384.), huicque illarum quantitas accommodanda; ne maiore spissitatis acrimoniaeve gradu noceas, aut inefficaci paucitate agas nihil, teque vel pharmacopoeo etiam deridendum propines.

386. SUBSCRIPTIO, ratione praeparationis, est, qualis similium liquorum internorum (228 ad 230. 241. 289.). Depuratio exacta nec necessaria nec usitata est (229. §. 2. 3. 4.). Imo materies solida saepe in ipsa cupa balnearia cum menstruo suo infunditur & maceratur, aut alio in vase cocta prius dein suo cum liquore una in cupam injicitur, ut frictioni, infessui, &c. serviat. Creberrimè & hic, in Balneis praesertim maioribus, locum habet (230. 241.); dum materiem tantum exhibet pharmacopoeus in domo aegri infundendam vel decoquendam: quin haec quoque sacco lineo, laneo, quandoque prius insuitur, qui, Fetus Sicci instar (341.), parti adfectae, sub usu Balnei, admoveatur, aut pulvinum praebet insidenti: quod in Semicupis maximè usitatum. Claudit hinc formulam: *F. Li-*
quer,

quor, vel Species, vel Saccus, pro Balneo, Semicupio, Pediluvio, &c. (Vide 379.).

387. SIGNATURA intelligitur ex (113. 379. 383. 386.) comparatis ad ea, quae de legitimâ Balnea administrandi ratione suggerit iusta indicationum doctrina. Postulat autem insignis Balneorum, maxime universalium, efficacia, ut Medicus in exponendo utendi modo perquam sollicitum se praebeat; quum sola perversi regiminis culpa haud leves inferri noxae possint. Remedia leniora si scopum non feriunt, plerumque nihil agunt: at heroica, dum non profunt, etiam tanto magis obsunt, quanto plus prodesse recte adhibita potuissent. Itaque accurate iungatur, quomodo ad salutarem Balnei usum praeparandus sit homo: cum plurimum intersit, utrum ventre cibis potibusve pleno, an vacuo; sordibus ac cruda materie obseffo, an prius repurgato; corpore frigido, aut frictione, exercitamentis, aliave causa excalesfacto; sicco, vel sudante; plethorico, aut exhausto; a febre libero, aut febricitante; &, si febris adest, num tempore intermissionis aut remissionis, an vero accessu ingruente, fervente, vel declinante; praemissa aut omissa sanguinis detractione, &c. in Balneum descendatur. Monendum dein, frigidus, tepidus, an calidus requiratur Lavacri liquor; quousque & num celeriter, an cunctanter, immergendum sit corpus hujusve pars aliqua; an frictio, motio, instituenda, aut aliquid exhibendum aegro, cum in Balneo est; quamdiu in eodem permanendum &c. Denique nec praetermittere oportet, quae

post Lavationem agenda, utrum fricandum, unguendum, sudandum sit, quis cibus, quod remedium porrigendum, &c. Innumera profecto sunt, quorum ratio hic haberi debet, sed & pro vario Medici scopo diversissima. Quapropter ab instituto meo alienum est, singulatim omnia profequi. Videantur Autores, qui hanc materiem ex professo tractarunt; praesertim vero Veteres, ut qui, cum id remedii genus frequentissimo in usu habuerint, etiam in exponenda ejusdem legitima administratione fuerunt exactissimi. Eorum plurima congeffit, brevique sermone complexus est *Jul. Caesar Claudinus sect. x. appendic. libri de ingressu ad infirmos*. Ibidem quoque *sect. xi.* exhibentur, quae ad Stillicidium vel Ducciam pertinent.

388. Usus Balneorum, hodie in Belgio nostro (quod merito dolemus) rarior, omni aetati ac sexui congruens, non ad munditiem modo & delicias, sed ad prophylaxin quoque & therapiam morborum aptissimus, humectando, emolliendo, demulcendo, adtrahendo, discutiendo, roborando, aperiendo, refrigerando, calefaciendo, attenuando, sopiendo, &c. in chronicis, acutis, externis, internis, malis summum fert auxilium; licet nec noxis careat intempestivè adhibitus. Vid. *Cl. F. Hoffmann. Opuscula Physico-Medica, tum Medic. Ration. System. Tom. III. Sect. II. Cap. x.* atque alii.

389. SPECIMINA sunt.

*

Lotio mundans ad Pediculos planos Pubis. Vido
H. Boerh. Elem. Chem. T. II. p. 488.

se. Mer-

℞. Mercur. sublimat. corros. gr. iv.

Aq. stillat. Rosar. unc. iv.

M. D.

S. Tantillo hujus liquoris laventur mane & vesperi loca infestata.

*

Semicupium Emolliens, Anodynum, Calculo Ureteribus impacto proficuum. Vid. H. Boerh. Aphor. §. 1426.

℞. Rad. Althaeae. unc. iv.

Herb. V. Emollient. ana m. iv.

Flor. Papaver. Errat.

Chamaemel. ana m. ij.

Conscissa insuantur laxè sacculo lineo quadrato, ad lumborum dimensionem aptato. D.

S. Saccus coquatur per $\frac{1}{2}$ horam in Lact. dulc. duplo aquae diluti q. s. Liquori calenti insideat aeger ad umbilicum usque, sacco lumbis supposito, mane & vesperi per horam. Interea bibat Decoctum Diureticum H. Boerh. Mat. Med. p. 244. descriptum.

*

Lavamentum ad Intertriginem.

℞. Aq. stillat. Rosar. unc. xij.

Tinct. Benzoin. unc. j.

Sacch. Saturn. drach. j.

M.

S. Lac Virginalé, quo partes excoriatae, prius aqua abstersae, laventur.

Lo-

Lotio ad Tineam Capitis. Vid. Fuller Pharmacop. Extempor. p. 227.

Rx. Test. Ostrear. nuper calcinat. unc. xij.

Picis liquid. unc. viij.

Aq. pluv. libr. vj.

Coque ad dimidias, dein subsidendo facta depuratione, cum friget liquor, percoletur.

D.

S. Sit pro capite lavando mane & vespere. Post ejus usum adlini potest Unguentum e Testis.

Balneum ad Glutinosa, pro Infante. Vid. H.

Boerh. Mat. Med. p. 44.

Rx. Summit. Rutae.

Sabinae.

Absynthii.

Tanaceti.

Chamaemeli. ana m. iij.

Cum *Aq. decoct. pintis xij.* admisce

Sapon. Venet. unc. iv.

Sal. Sarmentor. vit. unc. j.

F. Liquor pro Balneo.

S. Huic tepido insideat aeger collo tenus mane & vespere per $\frac{1}{2}$ horam: post fricetur corpus universum cum pannis laneis, siccis, calidis, fumo aromatico imbutis.

Pediluvium Refrigerans, Paregoricum.

℞. *Fol. recent. Salicis.*

Malvae.

Lactuc.

Nymphaeae.

Flor. Rhoead.

Rosar. rubr. ana man. ij.

Cap. Papav. alb. n°. vj.

Nitri. unc. ij.

Conscissis, tuis, mistis, F. Species pro
Pediluvio.

S. Species cum Aq. pluv. q. s. coquantur per $\frac{1}{2}$ horae,
sub finem addendo Aceti Vini pint. j. Decoctum
tepidum sit pro Pediluvio, cui insideat aeger ad
crura usque per horam, vespere: egressus ad
somnum se componat.

*

Balneum Emolliens, Antisepticum, ad Gonor-
rheam. Vid. H. Boerh. Mat. Med. p. 245.

℞. *Fol. rec. Rutae.*

Scordii.

Alliariae.

Malvae. ana m. ij.

Cum Aq. decoct. & expressis admisce ad
lib. ij.

Sapon. Venet. drach. j.

Spir. Vini comm. drach. vj.

S. In hoc tepido Virga & Scrotum immergantur ter
qua-

*quaterve de die, spatio $\frac{1}{2}$ horae: dein panni lanei
eodem Decocto immersi, & expressi, omni ap-
plicentur Pubi, Scroto, Perinaeo.*

Balneum Aromaticum, Antiparalyticum. Vid.
Fuller Pharmacop. Extempor. p. 22.

Rx. Raf. Lign. Guajac. libr. iij.

*Include sacco & coque in aq. pluvi. con-
giis XL. per horam: dein adde*

Rx. Raf. Lign. Sassafr. libr. iß.

Bacc. Laur. libr. iij.

Cort. Winteran. libr. ß.

Rad. Irid. Florent.

Cyper.

Calam. arom.

Angelic. Hispan. ana libr. j.

*Concisa, tusa, mista, ac singulari sacco
inclusa, cum priore sacco adhuc per
 $\frac{1}{4}$ horae bulliant. Liqueor sit pro Balneo.*

*S. In hoc liquore sat calente insideat aeger ad collum
usque tempore matutino per horam. Dein indusio
laneo obvolutus, calefacto lecto commissus, ac
haustulo Vini, aut Fusculo Vinoso recreatus, su-
dorem expectet. Repetantur eadem quotidie.
Possunt autem iidem sacculi tribus decoctionibus
inservire.*

**Embrocatio Molliens, Discutiens, Animans, ad
Paralyfin, Tumores, Anchyloses.** Vid. Le
Dran Observat. de Chirurgie 93 & 94.

Rx. Herb.

Rx. Herb. Althaeae. man. iv.

Menth.

Matricar.

Summit. Absynth.

Flor. Centaur.

Lavandul.

Chamaemel. ana man. ij.

Ras. Lign. Sassafr. unc. ij.

Baccar. Laur.

Juniper. ana unc. iv.

*Cum f. q. aq. com. coq. vase clauso per
dimidiam horam. Colat. lib. xxiv. ad-
misce*

Sal. Ammon. unc. iv.

Spirit. Juniper. lib. ij.

D.

*S. Liqueur pro Stillicidio, qui modice calefactus, apto
vasi immixtus, de hujus cannula ex alto destillet
in partem affectam, nudam: huic autem subpo-
sita sit pelvis, liquorem munere suo functum ex-
ceptura. Stillicidio per horam continuato, aeger
in lectum calidum reponatur, parsque affecta ve-
siciis eodem Decocto calente repletis, undequaque
adplicatis, foveatur, ut aliquot horarum spatio su-
det. Denique fricetur eadem cum pannis laneis,
siccis, calidis, hisque ipsis obvoluta a frigore de-
fendatur. Repetantur eadem singulis diebus per
aliquot hebdomadas, Decoctumque quarta quavis
embrocatione renovetur.*

D.

Balneo Vaporoso.

390. **B**ALNEUM VAPOROSUM (378.) est medicamentum externum, cujus vapores ad superficiem corporis externam aut foras patentem determinati, vel & cum aëre adtracti, scopo Medici satisfaciunt.

391. Vapores autem (390.) e materie vel (α .) exhalant sponte, naturali duntaxat atmosphaerae calore acti, nec visibiles: quae *Odoramenta* audiunt, inferius demum explicanda; quum cognitionem quorundam, de quibus nondum egimus, supponant. Adde, quod sensu minus proprio ad Balnea Vaporosa referantur. Vel (β .) admoto igne excutiuntur; de quibus nunc dicemus.

392. Posteriora (391. β .) *Humida* sunt vel *Sicca*: illa vocabo *Vaporationes Humidas*; quia & humida constant materia, & humectantes exhibent vapores, frigore in liquorem abituros: haec *Suffitus*, *Suffumenta*, *Suffumigia*, cluent, & fumo potius, quam vapore, agere dicenda sunt. Utrumque, uti Balneum Humidum (378.), in *Universale* & *Particulare* distinguitur. De *Humidis* prius exponam.

Vaporatione Humida.

393. **V**APORATIONIS HUMIDAE MATERIES est liquor omnis, ignis ope in vapores resolubilis medicatos: cujusmodi sunt Aqua simplex, Lac,

Lac, hujus Serum, Vinum, Acetum, Spiritus Vini, Urina; praeparata & composita officinalia, Aquae stillatit. Tincturae, Essentiae, Elixiria, Spiritus, & similia; tum ex his aliisque, arte selectis, confecta Infusa (221.), Mixturae Mediae (282.), aut Contractae (293.), praeprimis vero Decocta (234.).

394. DELECTUS, praeter ea, quae toties jam de Externis dicta sunt, notare jubet,

α. Vapores hic vel incensionis, vel, quod frequentius, ebullitionis igne de materie (393.) excuti; hinc virtutem in ea requiri hoc illove calore volatilem.

β. Videndum ergo prius, quo uti calore velis aut possis; ut huic dein aptam feligas materiem: hac enim manente eadem, pro ignis diversitate diversus erit vapor. Alcohol Vini bulliens exhalat Alcohol, accensum vero Aquam.

γ. Quodsi accensione vaporem medicatum requiras, ex classe liquorum inflammabilium nonnisi Ardentibus, quos vocant, Spiritus adhiberi; ut qui accensione in vaporem purum resolvantur: Olea, atque his similia, cum fumum fuligineum emittant, nequaquam; nisi huc referre volueris liquores aromaticos, oleosos, qui nonnunquam prunis insperguntur, ut suaveolentia sua foetorem atmosphaerae corrigant. Vid. specimina.

δ. At si bulliendo, ut saepissime fit, vaporandum,

dum, vanus ea admiscueris, quorum virtus liquoris, quo uteris, ebullientis calore dissipari nequit. Adstringentia ergo, Extracta coctione spissata, Animalia ac Fossilia fixa, &c. inepta. Optima, ex quocunque regno, quae aquae incocta efficaces stillant Aquas, Spiritus, aut Olea. (a). Emolliens quoque, Demulcens, Sopiens vis, licet penitus fixa videatur, aliqua tamen ex parte, coctionis ope, in vapores abit.

ε. Patet hinc Decoctis hujus formulae ea etiam idonea esse, quae, quod virtute gaudeant volatili, ad interna minus conveniunt (236. α. β. γ. ξ. ο.); modo & coctio & vaporatio simul perficiatur.

ζ. Ubi varia inter se misces, disce ex Chemia mutuas aliorum in alia actiones. Docet haec bina fixa inter se juncta vapores posse dare volatiles, & contra volatilia figi mista volatilibus aut fixis. Calcem vivam aut Alkali fixum adde Sali Ammoniaci; Acidum Vitrioli Nitro, Sali Communi, &c; Acidum Nitri, Salis, Aceti, junge Alkali volatili, fixo, Terrae absorbenti, &c.: & habebis manifesta dictorum exempla.

η. Memor denique summae penetrabilitatis vaporum igne actorum cave, ne laedas profuturus.

θ. Numerus ingredientium est, ut in similibus Internis (393.) Plerumque tamen simplex aliquis liquor sufficit; nisi numerum materiae auctiorem injunxerit indicatio aut canon (32.).

395.

(a) Vide H. Boerh. Elem. Chem. Vol. II. Proc. I. XV. &c.

395. ORDO itidem nihil habet peculiare.

396. DOSIS mensurâ aut pondere nunquam, sed ex vaporationis duratione plerumque determinatur: unde vel liquoris quantitas generalis tota simul igni exponitur, vel ejus modò pars circiter suffectura, sin minus, plure dein adfuso supplenda. Quandoque tamen, ubi foetoris corrigendi gratia Essentiis tantum aut Oleis pretiosis utimur, Dosis ad guttulas aliquot restringitur. At quae hoc scopo praescribuntur, dubitare liceat, num magis ad Suffitus, an ad Balnea, pertineant; etiamsi humidos spargere vapores dici possit.

397. QUANTITAS GENERALIS scitur ex vaporanda superficie & vaporationis duratione ac frequentia: ut ideo lib. j. ij. iij. & plures aliquando praestituantur. Si tamen dosin aliquot modo guttae constituunt (396.), scrupuli etiam aliquot aut drachmulae sufficiunt.

398. PROPORTIO mutua ingredientium patet ex iis, quae haecenus de Externis similibus dicta sunt (313. 336.). Ad Decocta & Infusa saepissime hic menstruum modo q. s. praescribitur.

399. SUBSCRIPTIO est, ut in Balneo humido (386.). Neque hic, nisi simplici defusione, depuratur liquor: & frequentissime ne hac quidem opus est; cum plerumque menstruum una cum suis speciebus coram aegro demum coquatur, hincque ipsa quam expetimus, vaporatio mox ebullitionem comitetur (394. s.). Quapropter & saepe materiem

tantum decoquendam praebet pharmacopoeus, coctione aegro aut adstantibus commissa. Sacculo etiam quandoque includuntur species, qui vaporatione peracta calidus adfectae parti superdetur. Subscribitur ergo. *F. Liqueor, vel Species, vel Sacculus, pro Vaporario vel Balneo Vaporis.*

400. SIGNATURA, praeter communia, singularem hic utendi modum exponit, qui pro vario scopo varius est.

α. Si vapore corrigendam modò atmosphaeram requirit foetor, contagium, aër putridus, pestilens, &c.; prunis in loco infecto positus vel adfunditur liqueor, vel super his in olla repanda locatus, ignitove filici aut ferro adsperfus, in vapores solvitur per aëra diffundendos.

β. Si corporis aegri universae superficiei proximè applicandus est vapor; variae inventae sunt domunculae, sellae, arcae, machinae fornicatae, intra quas stans, sedens, jacens aeger, corpore nudo, aut tenui linteamine tecto, capite foras porrecto, coërcitum excipiat vaporem, natum de Spiritu Vini accenso, aut de Aqua, Decoctove quodam fervente. Nimirum lampas spiritu repleta, accenso ellychnio, in loculum reponitur ita machinae, in qua collocatus est aeger, adaptatum, ut excussus de flamma vapor calidus, aut machinae ipsius parietibus, aut superinjectis stragulis conclusus, interventu tubi, vel & sine eo, ad corpus aegri determinetur. Alias vero liqueor, qui, prius calore ad ebull-

ebullitionem concitatus, vapores calidos exspiret, eundem in loculum ponitur, fervorque ejus subito igne conservatur, aut frigescenti bulliens alius continuo substituitur; aut & in ollam immisso filici laterive candefacto liquor superfunditur; aut denique in liquorem lapides igniti conjiciuntur, alii post alios, prioribus, cum restincti sunt, exemptis, ut jugis vaporatio sustineatur. Vid. *Rob. de Farvacques Medicin. Pharmac. Lib. III. Cap. IX.*

γ. Si cavum quoddam, Auris v. g. Nares, Fauces, Bronchia, Vagina, Uterus, Anus, &c. aut minor aliqua corporis superficies, vapore maceranda; infundibula, stragula, pallia, fellae perforatae, &c. ex usu sunt.

δ. Quae ante, sub, & post Vaporationem agenda, tum ejus durationem, iterationem, &c. ex indicatione sua in singularibus discit Medicus. Conferantur, quae summatim dicta sunt de Balneo Humido (387.): maximam enim partem & huc quadrant.

401. Usus Vaporarii insignissimus, Balnei Liquidi similis (388.), & vel longè efficacior est. Vires certe mollientes, laxantes, resolventes, aperientes, hujus formulae incomparabiles vel sola abunde docet Cornu Cervi, Eboris, &c. spagyrica, quam vocant, praeparatio. Unde vix tantus datur rigor, aut tam pertinax obstructio, quae vaporibus rite adhibitis ac directis resistere queat. Cavendum autem, ne materie acriore in partes corporis

exquisito sensu ac teneriore substantia donatas insinuata nocumentum inferatur: id quod praeprimis in Pulmonum & Uteri vaporatione notari meretur. Vid. *Cl. Hoffmann.* loco ante citato.

402. SPECIMINA sunt.

*

Vaporarium particulare, Emolliens, Resolvens, ad Anginam Inflammatoriam. Vide *H. Boerh. Mat. Med. p. 137.*

℞. Acet. Samb.

Rosar.

Calendul. ana unc. j.

Aq. still. Samb. unc. vj.

M.

S. Vapor calidus hauriatur infundibuli ope in fauces, frequentissime.

*

Balneum Vaporosum universale, Nervinum, Antiparalyticum. Conf. *H. Boerh. Aphorism. §. 1068. 1069.*

℞. Herb. Majoran.

Menth.

Mari Syriac.

Fol. rec. Cochlear.

Summit. rec. Rutae.

Flor. Chamaemel.

Baccar. Juniper. ana m. j.

Conscissa, tusa, mista, digere in phiala
alta chemica, cum *Aceti & Spiritus Vini*
vulg.

vulg. ana q. s. per diem & noctem.

S. *Liquor bene calidus, una cum speciebus, in ollam repandam effusus, reponatur in loculum fornicis sudatorii, ac scilicet candentibus subinde injectis fervens detineatur. Sub fornice decumbens aeger, ingesto prius Decocto attenuante, vapores excipiat nudo corpore, ut sudet per $\frac{1}{2}$ horam aut ultra, si vires ferunt. Sudoribus deterfis fricetur pannis laneis, calidis, siccis, villosis, praesertim ad partes paralysi affectas, tandemque jusculeo vinoso reficiatur.*

*

Vaporatio Uteri Menagoga, Incidens, Stimulans, Aperiens. Vid. Fuller Pharm. Extemp. p. 324.

Rx. *Herb. Matricar.*

Thymi

Summit. Sabinae.

Fol. Rosmarin.

Flor. Chamaemel. ana Man. j.

Sem. Cumin.

Bacc. Laur.

Juniper. ana unc. j.

Conscissa, tusa, coq. cum s. q. aq. pur. vase clauso per dimid. hor. Colat. lib iv. admisce

Spirit. Matrical. unc. iv.

D.

Rx. *Spir. Sal. Ammon. unc. ij.*

D. in phiala seorsim.

S. *Decoctum in vase repando, super lampade aut prunis, collocetur sub sella perforata, ut propemodum bulliens vaporem spiret, injiciatur tum cochleare Spiritus Sal. Ammon. mox aegra, nudato corpore, insideat sellae perforatae, stragulo aut pallio circumquaque tecta, excipiatque adsurgentem vaporem per infundibuli rostrum sinui immissum.*

*

Vapor Suaveolens ad Foetorem loci corrigendum.

R. *Essent. Ambar. drach. ij.*

Ol. still. Caryophyllor. gutt. xxv.

Cinnamom. gutt. x.

M. D. Vitro probe clauso.

S. *Hujus aliquot guttulae prunis non fumantibus, aut silici ignito, instillantur.*

*

Vaporatio Emolliens, Resolvens, ad Gravem Auditum a causa frigida.

R. *Folior. Absynth.*

Rosmarin.

Summit. Rutae. ana m. ℥.

Flor. Lavandul. unc. ℥.

Baccar. Laur.

Semin. Cumin. ana drach. iij.

Conscissa, tusa, mista, infue sacco.

D.

S. *Coquatur sacculus in q. s. Vini, Vapor ope infundibuli immittatur Auri adfectae, mane & vespere*

Speri per $\frac{1}{2}$ horam: post sacculus ipse e decocto exeintus, valde calens, Auri adplicetur, firmetur.

*

Vapor Laxans, Aperiens, Discutiens, ad Mammarum Tumores.

Rx. Flor. Sambuc.

Chamaem.

Melilot.

Lavandul. ana Man. j.

Sem. Cumin. unc. j.

Concisa, tusa, mixta, exhibe.

S. Species, quarum pugilli duo infundantur cum Aq. ferventis & Aceti Vini ana unc. iv. ac per horam macerentur vase clauso. Fervefacti dein liquoris vaporis nuda exponatur Mamma, superne stragulo contecta: quo per quadrantem horae continuato, molliter cum panno laneo, sicco, calido, fricetur, moxque Emplastro de Spermate Ceti super aluta extenso foveatur. Repetantur eadem bis, ter, quotidie; at nova quovis mane infusio paretur.

*

Vapor Antiloimicus.

Rx. Aceti Vini vulg. Pint. ij.

Sal. marin.

Nitri.

Ol. Vitriol. vulg. ana Lib. ss.

Aq. purae. Pint. j.

M.

S. Immissa in ollam fictilem vitreatam, repandam, super prunas reposita, in limine domus aut cubi- culi leniter, sine ebullitione, evaporent, & cum vapor acrior exsurgit, nova subinde aqua in- fundatur.

*

Nota. Vasculum odorarium, cui Cassiolettæ no- men est, Gall. Cassiolette, (Vid. P. Morelli method. praescr. form. p. 291.) ad Vapora- tiones humidas quoque referendum videtur (392.); quamquam ab aliis inter Suffitus aut Odoramen- ta reponitur. Ex dictis autem (393. ad 402.) formula ejus facile intelligi potest. Ceterum ra- ri hodie usus est, & cum ad delicias magis, quam ad sanitatem faciat, vix adeo pharmaco- poeorum, sed artificum odorariorum operam re- quirat. Simplicissimo paratur modo, si in vascu- lum concavum, ore patulo, subdito igne calens, infunditur Aqua quaedam stillatitia, aroma spirans, v. g. Rosar. Naphae, Cinnam. Caryophyll. Majoran. &c. quae fervens sua- vem fragrantiam per aëra diffundat. Qui compositionem amant, ita procedunt.

℞. Styrac. calam. unc. j.

Benzoin.

Bals. Tolutan. ana unc. ℥.

Rad. Irid. Flor. pulv.

℞. Caryophyll. arom. pulv. ana dr. j.

Ambar. gryf.

Mosch. ana gr. vi.

Cum

Cum *Aq. Rosar.* q. s. contusa simul & in pastam redacta indantur *Cassiolettæ*, quae, usus tempore, subdito igne calefacta vaporem spirabit jucundissimum, si prius tantillum *Aq. Rosar.* pastae adfuderis.

De
Suffitu.

403. **SUFFITUS** (392.) *Θυσιαστήριον*, est medicamentum siccum, cujus accensi vapore per atmosphaeram diffuso, aut ad superficiem corporis aegri externam, hujusve in ostia, admissio, Medicus finem suum adsequitur.

404. **MATERIEM** ei primariam praebent sicca quaevis, vel inflammabilia vel volatilia, quae igne cremata vapores fundunt medicatos. Quare huc maximè recipiuntur Vegetantium partes solidae, tum Succus densi, Resinae, Gummi, Gummi-resinae, Balsama sicca, &c. Ex Animalis Regno Moschus, Zibethum, Castoreum, Fella inspissata. Ex Regno Fossili Succinum, Ambarum, Sulphur, Nitrum, Cinnabaris, Sal Ammoniacus, &c.

405. **FORMA** Suffitus est vel *Sicca Pulverulenta*, vel *Sicca Cohaerens*, solida.

α. Prior, particulis constans plerumque longe crassioribus, quam Tragea (117.), exhibet vel *Pulverem* dictum *Fumalem*, prunis inspergendum, vel *Nicotianam Medicatam*, vulgaris instar Tabaci, fistulae committendam, ut accensae fumus ore trahatur.

β. Po-

β. Posterior, particulis exactius mistis, & apto glutinante coactis, varias fingitur in figuras, *Trochiscos* vel *Pastillos*, *Baculos*, *Candelas*, *Aviculas Cyprias*, *Taedas* minores, majores, quae prunis injecta, aut fornaci calidae adfricta, accensa, fumos spargunt requisitos.

406. DELECTUM Materiae (404.) limitat scopus Medici & Forma selecta (405.).

α. Hinc quae ad delicias, aut ad foetorem loci corrigendum, adhibentur, nonnisi suaveolentia recipiunt, Aromata v. g. *Thus*, *Styracem*, *Ladanum*, *Benzoinum*, *Succinum*, *Ambarum*, & similia. Ubi roborandum, calefaciendum, ficcandum, dissipandum; *Resinae*, *Gummi*, *Gummi-resinae*, Aromate etiam non suavissimo praedita, tum *Succinum*, *Camphora*, *Sal Ammoniacus*, &c. optima. *Hysterici Foetida*, *Castoreum*, *Afa foetida*, *Galbanum*, &c. magis apta. *Sulphur*, *Nitrum*, putredini adversa. *Venereis malis* opponitur *Cinnabaris* aliaque *Mercurialia*.

β. Vegetantium partes solidae natura sicciores, aut arte siccatae, tantum huc quadrant, facilius quippe inflammabiles.

γ. Liquores etiam aromatici, coactiores, non tamen aquosi, sed flammam alentes, ut *Essentiae*, *Olea*, *Balsama liquida*, siccis restrictâ dosi admiscuntur: prout in internis quoque obtinet (120. δ. 184. α.).

δ. *Nicotianae Medicatae* (405. α.) basin *Tabaci*
Fo-

Folia praeprimis constituunt: minor aliarum Herbarum, Florum, Corticum, Aromatum, &c. quantitas accedit. Excluduntur Succī igne liquefcentes, obstruēturi quippe canalem fumifugii.

¶. Cogendis massis formae posterioris (405. β.) Mucilago Gummi Tragacanthae, Ladanum liquidum, Terebinthina, aut Balsamum quoddam liquidum, infervit.

ζ. Pastillos, Candelas, Aviculas Cyprias, Saccharum quandoque ingreditur, quo materies reliqua & magis diffundatur, & vividius ardeat.

η. Quae semel accensa, sponte dein proserpente scintillatione, ignem alere debent, ut sunt Candelae & Aviculae Cypriae, levioris ligni, Salicis v. g. vel Tiliae, Carbonem recipiunt aliis intermixtum, utpote propagando paullatim igni aptissimum.

θ. Taedis majoribus constituendis Cera basin exhibet.

ι. Ubique hic, maximè si fumi proximius corporis superficiei adplicandi, hujusve in ostia immittendi sunt, cogita & peripheriae bibacitatem (332. θ.) & sensibilissimam internarum partium ténertudinem, & miram denique ignis vivi vim, corporum concretorum principia separantem, mutantem; ut cautus felix apta scopo, adfectis partibus amica, non nocitura aliis. Cinnabaris, movendae salivae impar, dum concreta manet, igne resoluta redit in Mercurium. Benzoë, Succinum, &c. concremata

an pristinum Benzoinum & Succinum evaporant? Chemiam consule! Disces alia.

κ. Cum suaveolentem fumum desideras, memento praeterea, multa dari sponte, aut attritu & calore, fragrantia, quae prunis injecta & usta male olent. Cinnamomum, Caryophylli, Rosae, & pleraque, quorum vis odora a reliqua substantia igne separabilis est, aut quae ustione in carbonem abeunt, hujus census sunt.

λ. Prostant saepe in officinis jam parati Suffitus formae ferè cujuscunque. His igitur, si scopo respondent, utenti nova compositione supersedere licet; quum diu satis incorrupti persistant, imo tantillo liquidi idonei, aromatici (γ.), intermisso aut illito adpropriari queant.

μ. Numerus ingredientium ingens saepe hic congeritur. Concinna tamen brevitatis ubique laudanda (31.).

407. ORDO, qualis in Pulvere & Trochiscis internis (122. 186.), hic obtinet.

408. DOSIS, in variis varia, rarissimè pondere, saepe numero aut mensura, determinatur. Pulverum (405. α.) drach. j. ij. pugill. j. ij. prunis injici jubentur. Nicotianae (ibid.) Dosis limitat consistulae tabacariae capacitas. Trochiscorum, Candelarum, Avicularum (ibid. β.), n°. j. ij. iij. prunis imponuntur vel accenduntur. Baculi (ibid.), quantitate incertâ, fornaci adfricantur. Taedae incendendae

dendae numero & tempore determinari possunt.

409. QUANTITAS GENERALIS ex usu diutius, brevius, continuando, saepius aut rarius iterando, colligitur. Quae molestiorem exigunt subactionem, formationem, uti sunt pleraque formae posterioris (405. β .), vix infra lib. β . simul praescribitur; nisi cum officinalibus uteris (406. λ .). Confer (190.).

410. PROPORTIO mutua ingredientium ex indicatione Medici, virtute & pretio materiae, tum forma expetita (405.), cognoscitur, collatis ante dictis (87. ad 92. 125. 191. 313. 406.).

α . Efficaciora, cariora, ad utramque formam (405. α . β .) plerumque minore ad reliqua proportionem recipiuntur. Idem de Liquidis (406. γ .) obtinet.

β . Tabaci Folia, pro conficienda Nicotiana Meditata (405. α .), triplo, quadruplo, sextuplo, & ultra, ceteris copiosiora capi solent.

γ . Glutinantis (406. ϵ .) ad Trochiscos, Candelas, &c. (405. β .), q. f. praescribitur: Cerae ad Taedas (406. θ .) dupla, tripla, reliquorum quantitas.

δ . Carbonis (406. η .) itidem q. f. aut aequalis vel dupla reliquorum quantitas ferè sumitur. Simili penè modo & Sacchari (ibid. ζ .) Proportio se habet.

411. SUBSCRIPTIO mandat comminutionem rudiores vel *grosso modo*, mitionem, &c. ut *F. Pulvis*

vis pro Suffitu, Nicotiana Medicata. At pro forma posteriore (405. β .) comminutionem in pulverem tenuem, mitionem aequabilem, & curiosam subactionem cum Glutinante, ut *F. Trochisci, Baculi, Aviculae Cypriae, Taedae, &c.* Neque ceterum moles horum aut pondere aut mensurâ determinari solet; quum pharmacopoeo cognita supponatur. Ubi officinalia praestituuntur (406. λ .), patet, non opus esse Subscriptione, nisi forte liquoris cujusdam intermistio aut illitus commendandus. Addi potest. *D. ad chartam, scatulam, &c.*

412. SIGNATURA ex (113. 403. 405. 408.) facile intelligitur. Nota

α . Formas omnes (405. α . β .) saepissime tantum atmosphaerae corrigendae gratia adhiberi; & Baculos quidem, Candelas, Aviculas Cyprias, Taedas, non nisi huic servire scopo; at Pulveres & Trochiscos etiam vaporando proximius corpori. Prior igitur usus cum delicias modò aut prophylaxin plerumque spectet, vix exactius regimen requirit.

β . Si vaporandum corpus, pleraque (400. β . γ . δ .) memorata hic quoque obtinent. Vapores tamen accensione semper (403.) excutiuntur. Nicotianae Medicatae usus, a vulgari non discrepans, sat notus, horis praecipue matutinis injungitur. Quandoque subuculae, cuculli, facculi (350. β . 2.), fumigantur prius, quam corpori adplicentur. Alias & panni lanei, linei, vapore sicco imbuti, foven-
dis aut fricandis partibus inserviunt. Vid. Caput
De Fricio.

413. Usus, passim jam indicatus, voluptati, prophylaxi, tum therapiae aptus, roborando, calefaciendo, discutiendo, siccando, stimulando, praestat plurimum. Sunt &, quibus Cinnabarini Suffitus ad Venerea placent; licet haud satis tutò ubique (406. a. i.). Nec tenero Pulmoni admodum convenire putem adustos acrium vapores (ibid. i.).

414. SPECIMINA sunt.

Suffitus Antiloimicus.

℞. Myrrh.

Flor. Sulphur.

Nitri ana unc. j.

M. F. Pulvis rudis.

S. Hujus pugillis aliquot in prunas inspersis vaporentur cubicula aut aedes, bis quotidie.

Suffitus Roborans, Discutiens, ad Hydrocelen.

Vide H. Boerh. Mat. Med. p. 212.

℞. Benzoin.

Oliban.

Sarcocollae.

Resin. Guajac. ana unc. ℞.

Mastiches. unc. j.

Salis Ammoniac. dr. vi.

Camphor. dr. ij.

M. F. Pulvis pro Suffitu.

S. Hujus incensi vapor excipiatur nudo Scroto, dein

panni lanci fumo hoc vaporosi, calidi, super applicentur.

*

Suffitus Balsamicus, Exsiccans, Roborans, Ulcus Pulmonale mundatum Consolidans. Vid. Fuller Pharm. extemp. p. 308.

Rx. Succin.

Mastich.

Thur.

Bals. Tolut.

Sang. Dracon. ana unc. β.

Nuc. Myristic. dr. vj.

Contusis ruditer ac mistis F. Pulvis pro Suffumigio.

S. Pugillus prunae non fumanti injiciatur, fumusque ore patulo hauriatur mane & vespere.

*

Nicotiana Suaveolens, Cephalica.

Rx. Herb. sicc. Salviae.

Majoran. ana m. β.

Thymi.

Flor. sicc. Lilior. Convall.

Rosar. ana pug. j.

Cort. Cascarill.

Cinnamom. ana scrup. j.

Comminutis crassiusculè admisce

Fol. Nicotianae conscissor. unc. iv.

Tum consperge tantillo Essent. Ambar.

D.

S. Ut

S. Ut in fronte. Sugatur fumus mane, per dimidiam aut integram horam, ex fistula tabacaria.

*

Trochisci Fumales, Antirachitici. Vid. H. Boerh. Mat. Med. p. 255.

℞. Benzoin.

Mastiches.

Succin. ana unc. j.

Lign. Aloës.

Cort. Cinnam. ana drach. ij.

Caryophyll. arom. drach. j.

Contusa, mista, cum Terebinth. pur. q. s. redigantur in Trochiscos. D. ad scaturam.

S. Trochisci pro Suffitu, quorum aliquot prunis injiciantur, dum ante ignem sedet infans nudatis inferioribus. Pannis etiam laneis, siccis, horum fumo imbutis, fricetur Spina Dorsi, Abdomen, &c. manè & vesperi.

*

Baculi Suaveolentes ad Fornacem.

℞. Ladan.

Styrac. calam.

Benzoin. ana unc. j.

Bals. Tolutan. unc. ss.

Pulv. Rad. Irid. Flor.

Cort. Cascarill. ana drach. iij.

Ol. Lign. Rhod. gutt. xx.

Cum s. q. Mucilag. Gum. Tragacanth. Aq.

*Rosar. extract. F. Massa, quae formetur
in Baculos instar Cerae Sigillaris.*

D.

*S. Fornaci aut testae calidae adfricetur parum Bacu-
lus ad discutiendam mephitim.*

*

Aviculae Cypriae, fragrantēs.

Rx. Oliban.

Mastiches.

Benzoin.

Cort. Thymiam. ana unc. j.

Baccar. Juniper. unc. β.

Caryophyll. arom. drach. ij.

Sacchar. alb. unc. iv.

Carbon. Salicis. lib. j.

*M. F. omnium Pulvis subtilissimus, qui
cum Mucilag. Gummi. Tragacanth. in Aq.
Rosar. factae q. s. subigatur & effingatur
in Aviculas vel Candelas.*

*S. Duae, tres, &c. accensae reponantur in loco ode-
re grato inficiendo.*

*

Taedae Odoratae.

*Rx. Easdem vel similes Species formulae prae-
ced. exceptis Saccharo & Carbone.*

Cerae flavae duplum ad. p. o.

*Colliquata & concorporata formentur
in Taedes minores vel majores, pro
lubitu.*

S. Ar-

S. Ardeant haec ad delicias aut ad prophylaxin in locis infectis.

Nota. Huc & referri potest Clyisma ex fumo Nicotianae, quod ano immittitur in pertinacissimis alvi constipationibus, & satis noti usus est, nec adeo singulare in praescribendo artificium requirit.

De

Emplastro.

415. **E**MPLASTRUM, *Ceratum Solidum*, est medicamentum externum, in frigore solidum, cohaerens, haud tamen friabile, calore liquefcens, ductile, glutinosum, ex pingui materie maximè paratum, quod, idoneo super vehiculo extensum, partibus corporis externis varios in usus ita imponitur, ut calore mollitum plus minus adhaerescat. Vocatur id *Dropax* seu *Picatio*, ubi Picem pro basi habet; *Sparadrapum*, *Spannadrapum*, *Tela Emplastica*, si vehiculum eo utrinque obductum est.

416. MATERIES ejus in genere vel *Excipiens* est vel *Excipienda*.

a. Excipiens, in universum oleosa, pinguis, tenax, vel est (1.) *Liquida*: ut Olea pressa, infusa, cocta. Vel (2.) *Spissior*, sequax: ut Pinguedines, Medullae, Butyrum, Mel, Unguenta officinalia, &c. Vel (3.) *Tenacior*, glutinosa: ut Terebinthina, &c. Vel (4) *Durior* in frigore, sicca, co-

haerens: ut Cera, Resinae, Gummi-resinae, Emplastra officinalia, &c.

β. *Excipienda* iterum vel (1.) Liquida est: ut Liquores aquosi, Mucilagines, Decocta, Infusa, Succī preffi, Olea Aromatica, pressa, stillatitia, Balsama liquida, nativa, artefacta, Tincturae, Spiritus, Vinum, Acetum, Fel, & similia. Vel (2.) Spissa: ut Succī densi, Gummi, Extracta, Sapo, Amalgamata, &c. Vel (3.) Sicca pulverulenta: ut Calces Metallicae, Pulveres Vegetantium, Animantium, Fossilium &c.

417. DELECTUS ut ex arte fiat, indicatio Medici, materiae aptae (416.) natura, & Emplastri dotes (415.), requiruntur cognitae. Hinc scito,

α. Laudari in Emplastro (1.) Consistentiam in frigore siccam, digitos non inquinantem. (2.) Ductilitatem sequacem in leni calore, ac mollitiem. (3.) Tenacitatem lentam; ut [vehiculo & parti facile adhaerescat. (4.) Mixtionem ingredientium homogeneam.

β. Dos prior (α. 1.) pendet a materie (416. α. 4. β. 3.): alteram (α. 2.) efficit excipiens (416. α. 1. 2.): tertiam (α. 3.) Terebinthina, Cera, Gummoso-Resinosa (416. α. 3. 4.) praecipue exhibent: postremam (α. 4.) producit artificiosa omnium concorporatio.

γ. Excipiendo (416. β.) haud ubique opus: Excipientium enim species (ibid. α.), arte junctae, Emplastrum

Emplastrum praebent optimum. Sola Cera & Terebinthina, proportione aptâ colliquatae, absque aliis, omnes Emplastri dotes (α .) exhibent. Unde non in omni Emplastro ingredientium distinctio in Excipiens & Excipiendum (416.) obtinet.

1. Oleum (416. α . 1.), vel huic analoga (ibid. 2.), tum Terebinthina & Cera (ibid. 3. 4.), plurimorum Emplastrorum basin constituunt: Cerae tamen & Terebinthinae Pix aliquando, Resinae, Gummi-Resinae, substituuntur.

2. Quin sola etiam Pix, aut Gummi-Resinae, pistillo calido diductae, aut Oleo Spiritu apto emollitae, pro Emplastro sunt.

3. Oleum quoque solum, cum Calce Saturnina, Lithargyrio v. g. Minio, Cerussa, sat diu coctum, in Emplastrum abit.

4. Liquida Aquosa (416. β . 1.), quorum in volatili principio virtus haeret, ne receperis: necessaria enim hic humoris aquei per cocturam diffusio simul & vim dissipat. Id tamen non obstat, quo minus massam emplasticam mollem, aut liquatam, cum Aqua quadam odorata, aromatica, deperere liceat, ut hujus odore imbuatur: quod tamen exiguae opis est, nec longae durationis.

5. Vegetantium partes specificè leviores, & vi per magnum volumen diffusâ praeditae, vix aptae, quae pulveris specie huc ingrediantur. Harumce Succum, Decoctum, Infusum, Oleum, Extractum, rectius adhibueris.

ι. Quandoque tamen ex pulverato Vegetabili, cum Cerevisia fortiore diu incocto, absque mixtione aliorum, pasta formatur tenax, quae cum in modum Emplastri super idoneo vehiculo extensa adhaeri soleat, huic etiam formulae accensetur.

κ. Salia, praeterquam Metallica quaedam, ut Saccharum Saturni, &c. rarius hic in usu sunt; quum vel aegrè misceantur, vel sub mixtione pereant volatilia, vel vi emplasticâ aliorum enerventur, vel deliquio noceant.

λ. Qui accedunt Pulveres (416. β. 3.), vel solubiles sint oportet, vel tenuissimi, ut aequabilissimè interteri queant (α. 4. β.).

μ. Hinc & Extracta, Succi densi, Gummi-Resinae, & similia, nisi vel colliquari cum aliis, vel in pulverem comminui possint, apto prius menstruo, Aceto, Vino, Oleo, Terebinthina, Vitello Ovi, &c. solvuntur.

ν. Quandoque Vegetantia aut Animantia, quorum virtus in Emplastro desideratur, cum Vino prius, Aceto, Oleo, Axungia infunduntur, decoquantur, friguntur; ut colatus, expressus, liquor dein, cum aliis, in formam Emplastri cogatur.

ξ. Argentum vivum si recipitur, Terebinthina id vel Axungia figendum prius, aut menstruo apto solvendum.

ο. Prostat autem satis plerumque ingens Emplastro-
rum officinalium numerus, magistrali ut compositio-
ne,

ne, saltem diffusiore, vix opus sit. Unde usitatissimè officinale modo praescribitur solum, aut plura simul, idonei ope Olei, Spiritus, Tincturae, Elixiris, &c. emollienda, subigenda. Aliàs & loco basis inserviunt, cui reliqua scopo adcommodata, Pulveres, Gummi, Resinae, Succis, &c. interventu idonei excipientis (416. α. 1. 2. 3.), admisceantur. Sic praeparationis opera & tempus compendifieri, error vitari facile potest.

π. Numerus ingredientium parciore hic, ut ubique, laudabilis. Compendio (ο.) qui utitur, pauca scribendo complecti poterit plurima; cum Emplastrorum officinalium pleraque multitudine etiam materiarum laborent.

418. ORDO licet saepius a quantitate desumatur (106. γ.), Excipientium illis, quae q. s. praescribuntur, ultimò locatis (ibid. ε.); is tamen optimus videtur, qui praeparationis ordini maximè respondet. (ibid. ζ.). Excipientia hinc & Excipienda, quae coctione concorporari debent, aliis praeëant: sequantur, quae sola egent colliquatione; tum quae massae ab igne remotae demum admiscenda, Pulverulenta, Volatilia, &c. At nec scrupulosa accurate opus est, ubi de pharmacopoei dexteritate constat.

419. DOSIS & QUANTITAS GENERALIS hic plerumque aequales sunt; quia raro plures Doses simul praescribuntur. Partis tegendae, aut vehiculi oblinendi, magnitudo consideranda. Quum verò

aetas varia, habitus corporis obefior, tenuior, &c. plurimum differentiae faciant, generalis limes figi hic nequit. Unde, si compositione utimur officinali, aut magistrali simpliciore (417. γ . ϵ . σ .), saltem q. f. praestituere expedit, determinata interim parte, quae Emplastro tegi, aut magnitudine vehiculi, quo super extendi id debet. Compositio magistralis prolixior & operosior quantitate parcâ haud praescribatur. (67. η .). Si plurium Dosisum quantitas exigitur, usus frequentiae & diuturnitatis simul habenda ratio.

420. PROPORTIO mutua ingredientium similibus, ac Delectus (417. α .), limitatur conditionibus, tum vario consistentiae Emplastri gradu. Nota enim,

α . Pro diverso Emplastri usu triplicem obtinere spissitatis gradum; Molliorem nempe ad Cerata accedentem; Medium; Duriorem. Emollientibus, altum penetraturis, ad mobiles partium flexuras applicandis, Sparadrapis (415.), prior magis convenit: exsiccantibus, adstringentibus, firmantibus, diu ac tenaciter adhaesuris, &c. bini posteriores.

β . Proportio hinc pro variâ spissitate (α .) ita fere determinatur, ut sint pro

Molli	}	Olei unc. j.		Cerae	{	unc. j.		Pulver.	{	unc. β .
Mediâ						unc. i β .				dr. vj.
Duriore						unc. ij.				unc. j.

γ . Oleo autem analoga habetur Materies pinguis, spissa, (416. α . 2. 3.); Cerae ad finia reliqua (ibid. 4.)

4.) recensita. Pulverum quoque defectus plure Cera aut huic analogis suppleri potest.

δ. Pulverum tamen pondus specificum & singularis indoles ratione oleosorum simul adtendenda. Volumen auctius materiae levioris eodem pondere plerumque plus spissat, quam compactior massa gravioris. Calces tamen Metallicae, praecipue Saturninae, plurimum Olei aut Pinguedinis imbibunt.

ε. Liqueorum Aquosorum (416. β. 1.) Proportionem suo ex scopo figit Medicus: quum enim coctio hic necessaria plurimum difflet; reliquorum inter se Proportio fere manet eadem. Aceti tamen pars septima aut octava massis emplasticis sola subactione intertrita mollitudinem non admodum auget, nec distillatione per cocturam eget, sed pro ea portione, quae non intimius admittitur, frigore sponte secedere solet.

ζ. Succi spissi, &c. (416. β. 2.), ut vel Cerae vel Axungiae densitati propiores sunt, huic illive adnumerantur (γ.): quamvis restricta saltem quantitate plerumque addantur.

η. Ceram albam si adhibes, cum flavâ fragilior fit, Proportio ejus paulum imminuenda. At flavae usus hic ferè frequentior.

θ. Memento & frigore densari corpora magis; ut hyeme Mollium (416. α. 1. 2. 3.), aestate Duriorum (ibid. 4.) augeas quantitatem.

ι. Quae emollitioni tantum inserviunt (417. ε. o.).
aut

aut solutioni (ibid. λ . μ .), q. f. praescribuntur.

κ . Est & usitatissimum, Olei & Cerae, vel his adfinium (γ .), utriusque aut alterutrius quantitatem pharmacopoei peritiae relinquere determinandam: quâ viâ commodè evitatur error.

λ . Sic quoque Emplastro officinali si jungere voles alia scopo magis apta (417. σ .), horum consistentiae gnarus facile videris, liquido, molli, tenace, an duro insuper opus sit accessorio, cujus q. f. addendum.

421. SUBSCRIPTIO praecipit

α . *Massae Emplasticae Praeparationem.* Haec fit vel (1.) Emollitione, lenis caloris aut menstrui adminiculo obtinenda (417. ϵ . σ .); quod *Malaxare* vocant. Vel (2.) Colliquatione; sicubi materies igne fundi, & fusa ritè inter se coire potest, nec nisi pulveribus intertritis, aliisve facile solubilibus, misceri debet. Vel (3.) Coctione etiam accedente; quae requiritur, cum vel humor aqueus est difflandus (416. β . 1.), vel vis medicata fixior e vegetantibus praeprimis extrahenda, rejectis partibus solidis, vel Calces Metallicae, praesertim Saturninae, intimius dissolvendae. Ordinem & encheireses, quae ad legitimam praeparationem pertinent, hic praetereo, tum ob (7. γ . & 8.), tum quia industriae pharmacopoei committuntur. Confer & (418.).

β . *Extensionem super vehiculo*, quod pannus est lineus, sericus, holosericus, gossypinus, aluta, &c. prout

prout superficies contegenda variè mobilis, tenera, magis minusve conspectui patens, Emplastrum diutius, brevius, retinendum, &c.

Magnitudo ejus & Figura, itidem pro variis partibus usibusque varia, vel exemplo chartaceo simul transmissio, vel pollicibus, aliave mensura, determinatur, vel parte saltem, cui adplicandum, memoratâ, pharmacopoei relinquitur peritiae; quippe cui notum ponitur, scuti figuram Stomacho, lunatam Hepati, ovatam Lieni, orbiculatam Utero & Umbilico, oblongo-quadratam Reni, & sic porro, assignari.

Extensio ipsa, pro vulgaribus Emplastris sat nota, pro Sparadrapis (415.) fit telam vetustate detritam, non laceram tamen, aut chartam, massae emplasticae liquatae immergendo, undequaque infectam extendendo, refrigeratam laevigando. Juvat autem monuisse, tenuiorem materiae extensionem in universum maxime convenire; quum crassior crusta vehiculo adlita, calore corporis diffluens, utraque marginem effusa, vicina vestimenta non sine taedio conspurcet, neque etiam adhaesionem satis tenacem aut aequabilem admittat.

Extensum Emplastrum quandoque oleo illinitur, alias conspergitur pulvisculo quodam; ne vel tenacius adhaerescat, vel inquinet. Alii eodem fine sindone rubrâ, albâ, decussatim *interpascata*, ut vocant, aut peripheriae adsutâ, totum Emplastrum aut marginem ejus, qua corporis superficiem con-

tinget, obtegunt. Quibus equidem cautelis id quandoque obtineri potest, ut qui ob immunditiam Emplastra recusant, aut ob delicatam cutis texturam ab eorum usu pruriginem & erysipelas contrahunt, facilius eadem admittant atque ferant.

422. SIGNATURA ex (113. 415.) abunde intelligitur.

423. Usus Emplastri multiplex, emolliendo, discutiendo, maturando, detergendo, siccando, roborando, adtrahendo, glutinando, stimulando, sopiendo, calfaciendo, repellendo, &c. vulneribus, ulceribus, tumoribus, ab aëre defendendis, turundis, plumaceolis, adspersionibus (318.), vulnerum labiis, ossibus fractis, &c. continendis, aptus. Psilothra, Rubefacientia, Vesicatoria, hac quoque forma adhibentur. Nec virtus tantum in superficie consistit, sed altius quoque penetrat: ut Aromatica, Mercurialia, Opiata, docent. Obstruendo tamen cutis spiracula quibusdam nocens, pruritum, pustulas, erysipelas, creat.

424. SPECIMINA sunt.

Emplastrum Anodynum, motum sedans, ad Scirrhum nec resolutione, nec exstirpatione medicabilem. Vid. H. Boerh. Mat. Med. p. 109.

Rx. Succi recent. expressi & puri

Fol. Hyoscyami.

Papaver. hortens.

Phellandrii. ana unc. iv.

Leni

Leni igne coque, inspissa, sub finem admisce

Cerae albae. unc. viij.

Ol. infus. Rosar. unc. j.

F. f. a. Emplastrum.

S. *Hujus q. s. super aluta debitae magnitudinis & figurae extensum parti scirrhusae, prius Nutrito ibid. descripto oblita, adplicetur.*

*

Emplastrum Dissipans, ad Bubonem Venereum.

Ibid. p. 248.

Rx. Flor. Sulphuris. unc. β.

Sacchar. Saturn. drach. j.

Picis Sutoriae. unc. ij.

M. F. f. a. Emplastrum super Aluta extendendum.

S. *Adplicetur loco adfecto. Recentetur quovis biduo.*

*

Emplastrum Hystericum Sydenhami.

Rx. Galban. in Tinct. Castor. solut. & colat. drach. iij.

Tacamahac. drach. ij.

M. F. Emplastrum: extendatur super aluta orbiculatâ pro Umbilicali regione.

S. *Ut in fronte. Admoveatur calidum Umbilico.*

*

Emplastra Anodyna, pro Temporibus.

Rx. Mastich. pur. dr. ij.

Extende super duobus orbiculis holoseri-
cis,

sis, nigris, ac in medio cujusvis adglutina

Opil gr. j.

D.

S. *Adplicentur utrinque Temporibus.*

*

Emplastrum Defensivum rubrum. Vide H. Boerh.

Mat. Med. p. 68.

R. Ol. Rosac.

Cerae alb. ana unc. vj.

Boli Armen.

Sang. Dracon. ana unc. iß.

Rosar. rubr. pulveris. unc. ß.

Cerae cum Oleo calore leni liquatae, tum ab igne remotae, paullatim intere reliqua subtilissimè pulverisata, jugiter agitando, donec simul refrikerint.

S. *Hujus q. s. super linteamine extensum adplicetur Vulneri ad aërem arcendum & continenda reliqua.*

*

Emplastrum Roborans, Calefaciens, Carminans, Stomachicum.

R. *Emplastr. de Baccis Lauri.*

Cumino. ana q. s.

Malaxata cum Balsam. Peruv. tantillo extende super tela gossypina, scutiformi, tege sindone rubra decussatim interpassata.

D.

S. Scu.

S. *Scutum Stomachicum*, quod calidum regioni *Ventriculi* adponatur, & subinde *Balsami Peruviani*, aut *Olei vel Spiritus Menthae*, tantillo irroretur.

Aliud *Stomachicum Pharmacop. Londinens.*

℞. *Labdan. mollis.* dr. vj.

Thuris. dr. ij.

Cinnamom. pulver.

Ol. expr. Macis. ana dr. j.

stillat. Menth. gutt. xv.

Thuri liquefacto adde primum *Labdanum* calore emollitum, deinde *Oleum Macis*, tum *Cinnamomi pulveri* cum *Oleo Menthae* prius in mortario tepido subacto admisceantur, omniaque simul contundantur in massam aequabilem, quae, super aluta extensa, sit pro *Scuto Stomachico*.

S. Ut prius.

Sparadrapum ad Fonticulos.

℞. *Emplastr. Diapalm.*

Grat. Dei. ana pt. ij.

Ol. Amygd. dulc. rec. press. pt. j.

Calore leni, sub continua agitatione, colliquatis, tum ab igne remotis, intinge longa chartae albae, satis firmæ, segmina, tres circiter digitos lata: ritè infecta exime, extende, cultro aut spatula aequa, suspende, ut sponte siccescant,

Y

tum

tum in segmenta quadrata discinde & exhibe.

S. *Chartae inceratae pro deligando Fonticulo.*

*

Sparadrapum Pectorale, Emolliens, Resolvens, ad Tussim a frigore suscepto.

℞. Unguent. *Althaeae compos.* unc. j.

Adipis Gallin. drach. iiij.

Olei press. Sem. *Papav.* unc. ℥.

Cerae citrin. unc. i℥.

Simul leni igne liquefactis immisce

Rad. Irid. Florent. subtiliss. pulveris. dr. j.

Olei express. Nuc. *Myrist.* scrup. j.

Detentis in fluore immerge telam lineam veterem magnitudinis & figurae in charta transmissa descriptae: probè imbutam extende, laeviga, & laxè convolutam exhibe.

S. *Tela Emplastica, quae Pectori adponatur; tegatur panno laneo, rubro, villoso, aut pelle Cati.*

*

Emplastrum Resolvens, ad Contusa. Vid. H. Boerh. Mat. Med. p. 83.

℞. *Rad. Bryon. in farin. redact.* unc. ij.

Flor. Sulphur. unc. j.

Mercur. nigri. drach. iiij.

Galbani puri ℥ s. a. soluti. unc. iv.

Emplastr. de Meliloto. unc. ix.

Ol. Chamaemel. q. s.

Ut

Ut F. Emplastrum.

S. *Hujus q. s. linteum inductum adplicetur parti contusae.*

*

Emplastrum Discutiens, Calefaciens, ad inveteratos Dolores & Adfectiones ex causa frigida & lentore oriundas. Fuller Pharmacop. Extemp. p. 96.

℞. Rad. Zingiber. pulv. unc. ij.

Coq. in Cerevis. fortior. aut Alae dictae Anglorum q. s. ad Emplastri consistentiam, dein inducatur alutae justae magnitudinis.

D.

S. Superdetur loco adfecto, ac tertio quovis die renovetur.

*

Emplastrum Mercuriale, ad Adfectiones Venereas. Ibid. pag. 92.

℞. Argent. viv. unc. j.

Terebinth. pur. unc. β.

Accurate subactis adde

Gum. Ammoniac. colat. unc. iv.

Ut F. s. a. Emplastrum.

S. Ut supra.

Nota. Sunt & Sparadrapi species, quae ex Talco, Camphora, Borace, Cera & Oleo, parantur, TELAE COSMETICAE dictae, de quibus vide P. Morell. Meth. Praescrip. Form. p. 246. Rarò has magistraliter componendas praescribit Medicus: unde vix adeò hujus sunt loci.

425. **C**ERATUM, *Cerotum, Cerelaecum*, est Emplastrum (415.) mollius, mediae ferè inter Emplastrum & Unguentum spissitatis. Neque enim hodie, ut olim, quaecunque ex Cerâ composita, sive Unguenta, sive Emplastra, Cerata vocamus: unde nec eorundem in Liquidiora & Solidiora divisio locum amplius habet. Quin expediret, universa Ceratorum familia ex officinis eliminata, quaecunque sub hoc titulo prostant, ad mollia potius Emplastra (420. a.) referri; quando & consistentia & compositione satis conveniunt, nec Cera ingrediens constantem inter utrumque genus discrepantiam ponit.

426. MATERIES, DELECTUS, ORDO, DOSIS, QUANTITAS GENERALIS, similia hic, ac in Emplastro (416. ad 419.). A Cera & Oleo quidem nominis (425.) origo est: at neque isthaec adeo constanter hodie huc ingrediuntur, quin saepe, istis etiam omissis, Materiem praebeant reliqua (416. 417.) enumerata. Unde multiplici modo Cerata praescribi solent.

1. Simplicissimum paratur ex Oleo & Cera justa proportionem colliquefactis, jugique sub agitatione paulatim frigescendo condensatis: quae compositio tam levis artificii est, ut etiam saepius domi aegrorum, absque pharmacopœi ope, curetur.

2. Alias

2. Alias Emplastrum aliquod officinale jubetur Olei idonei aut Balsami liquidi interventu ad consistentiam Cerati molliendum (417. o.). Tum vero nec incongruum est, augendae virtutis ergo admiscere alia, v. g. Pulveres, Resinas, Sapon. &c. Modo pro diversa horum spissitate iuxta liquoris oleosi copia ad obtinendam mollitiem adhibeatur.

3. Quin & Unguentum officinale, Cera, Resina, Gummi, Gummi-Resina, Succis Extractisve densis, Sapone, Emplastris officinalibus, aut Pulveribus siccis, admistis, in Cerati consistentiam cogi potest.

4. Tandem & magistralis Cerati compositio quandoque ab integro praestituitur ex materie pro Emplastris usitata (416. α. β.), additis omissisve Cera & Oleo, observato duntaxat ingredientium delectu ac proportionem, ut requisita massae ductilitas & molitudo impetretur.

Quodsi tamen Ceratum prostat officinale, praesenti scopo aptum, isto potius, quam nova compositione, utendum suadet regula (41.)

427. PROPORTIO mutua ingredientium sola discrepat; quippe quae talis est, ut Olei unc. j. recipiat Cerae unc. β. Pulver. drach. j. ij. pro ponderis specifici varietate: aut &, omisso Pulvere, Cerae drach. v. vj. ad unc. j. Adde tamen

α. Dari & hic aliquam latitudinem; ut consistentia aliàs paullo mollior, aliàs densior fiat, nec Proportio dicta constantissimè semper teneatur: unde

profectum, quod officinalium quaedam, ab aliis Ceratorum ordini adscripta, aliis Unguenta vel Emplastra audiant.

β. Porro, quae (420. γ. ad λ.) dixi, huc etiam adplicari possunt: ita, quemcunque quis elegerit conficiendi Cerati modum (426. i. 2. 3. 4.), facile sese expediet.

428. SUBSCRIPTIO & SIGNATURA, mutato saltem nomine (425.), eadem est, qualis (421. 422.). Sparadrapa (421. β.) etiam crebrò inde parantur; quum massae his convenient molliores (420. α.). Dantur & Cerata quandoque in fictili aut vesica, si usui dicantur longiori; ne vehiculo inducta per moram arescant nimis aut deliquecant. Est quoque ob mollitiem facilis eorum extensio, hinc aegris aut adstantibus committi potest.

429. Usus idem, qui Emplastri (423.), & vel hoc etiam frequentior: multoties enim Cerati modò spissitate gaudent, quae nomine Emplastri praescribuntur. Durities ejus & tenacitas, quam Emplastri, minor magis id commendat, ubi virtus altiùs insinuanda (420. α.), partes molles, sensiles, harumve flexurae, contegendae, aut noxae a densioribus timendae sunt (423.).

430. SPECIMINA sunt.

*

Ceratum Exsiccans, Obtundens, Antiphlogisticum, ad Ulcera Tibiarum inveterata.

℞. Cerat.

℞. *Cerat. Defensiv. caerul. Pharm. Leid.*
unc. iij. vel q. v.

D. ad fictile.

S. *Hujus q. s. extensum super linteo adplicetur Ulce-
ri, prius puro, siccis, aut idoneo Balsamo im-
butis, carptis tecto. Renovetur quovis die semel.*

*

Ceratum Molliens, Discutiens, ad Pleuritidem.

℞. *Ung. Popul. unc. j.*

Empl. Sticht. Parac.

de Sapon. ana dr. v.

*Leni calore liquefactis, jugiter dein ad
refrigerium usque agitatis, immisce
Camphor. cum tantillo Ol. rosac. solut.
dr. ij.*

*Ut F. s. a. Ceratum, quod alutae justae
magnitudinis inductum exhibe.*

S. *Emplastrum Pleuriticum, quod lateri dolenti su-
perdetur.*

*

*Ceratum Adtrahens, Emmenagogum. Vide H.
Boerh. Mat. Med. p. 214.*

℞. *Emplastr. Oxycroc.*

de Melilot. ana q. s.

*Cum Ol. Rutae. q. s. malaxando in con-
sistentiam Cerati redacta extendantur
super aluta lunata juxta exemplum trans-
missum. D.*

S. *Pubi & Inguinibus adplicetur.*

Ceratum Resolvens, ad Scirrhum Lienis.

℞. Gumm. Ammoniac.

Galban. ana unc. β.

*Dissolvantur Acet. Squillit. q. f. & cum
Cerae citrin. unc. β.*

Ol. infus. Absinth. q. f.

*Leni igne colliquata redigantur in Cera-
tum, quod super aluta ovata, instar
linguae bubulae, extensum D.*

*S. Ceratum Spleneticum, Hypochondrio sinistro, in
regione Splenis adplicandum.*

**Emplastrum molle, Saponaceum, ad Tumores
inveteratos. Fuller. Pharmac. Extemp. p. 94.**

℞. Sapon. commun.

Mell. ana unc. iβ.

Cerevis. fort. annos. lib. β.

*Coq. leni calore ad consistentiam Empla-
stri mollioris. D. ad fictile.*

*S. Super linteo extensum imponatur parti affectae,
ac quotidie recentetur.*

Ceratum Pectorale ad Tussim.

℞. Ol. Amygd. d.

Cerae Citrin. ana unc. j.

*Leni igne liquatis immitte
Spermat. Cet. dr. ij.*

Liquefactis, ab igne remotis, sub continua agitatione intere

Ol. Nucistae express. dr. j.

Still. Anisi. gutt. iv.

Ut F. f. a. Ceratum super charta caerulea extendendum. D.

S. Imponatur Pectori.

De

Unguento.

431. **U**NGUENTUM est medicamentum externum, Cerato (425.) mollius, Mellis ferè aut Electarii (148.) consistentia, calore liquefcens, ex pinguibus maximè constans, quod externae corporis superficiei vel illitum, vel vehiculi interventu adplicatum, vires medicatas exferit.

432. **MATERIES** in genere eadem hic est, qualis Emplastri vel Cerati (416. 426.).

433. **DELECTUM** quoque similes (417.) limitant conditiones. Scilicet

α. In Unguento exigitur (1.) Consistentia haud quidem diffuens, at sequax tamen, etiam in frigore, mollis axungiae velut aemula. (2.) Mollities lubrica, asperitatis expers. (3.) Homogenea ingredientium mixtio. Unde patet, quaenam huc apta materies, quae praeparatio. Conf. (417. *α.* *β.*).

β. Oleum (416. *α.* 1.), Pingue (ibid. 2.), Terebinthina (ibid. 3.), Cera (ibid. 4.), horumve

analogia (420. γ.), aptâ quantitate colliquata, sine accedente alio, in Unguentum abeunt: ut ideo nec hic Excipiendo (417. γ.) opus sit, nisi id postulet indicatio.

γ. Cera, Pix, Resina, Gummi-resina, Emplastrum vel Ceratum officinale, & similia (416. α. 4.), seorsim singula, aut plura simul, Oleo emollita, pariter Unguentum praebent, absente licet materie (ibid. α. 2. 3. β.).

δ. Quin Axungia, Medulla, Butyrum, &c. (416. α. 2.), sola etiam, absque vel liquidae vel durioris materiae (ibid. 1. 4.) accessu, Unguenti ferè dotes habent; aut, si paullo mollius id expetitur, quod in magistrali frequens, tantillo saltem egent Olei; si spissius, Cerae vel Pulveris pauxillo. Terebinthinae tamen tenacitas (ibid. 3.) divisorem exigit Axungiam, Oleum, vel Vitellum Ovi, ut Unguentum legitimum fiat.

ε. Hinc nec Terebinthinae, nec Cerae, hic adeo creber usus est, ac in Emplastro (417. δ.). Absunt saepissime a magistrali. Minus etiam convenit Cera altum penetraturo.

ζ. Si Liquida aquosa (416. β. 1.) recipere suadet scopus, haec cum Oleo vel Pingui (416. α. 1. 2.) coquenda, ut aqueus diffletur humor: unde, quod (417. η.) dictum, & hic valet.

η. Longiore tamen tritu Aquosa, praecipue Salina, cum Pinguibus quandoque in Unguentum rediguntur, abs-

absque coctura. Docet Rosaceum ; docet Nutritum : ut constet, bina etiam Liquida, sine evaporatione, sic posse spissescere: at minus id universale.

9. Praeter Excipienda (416. β. 2.), aliquando & Pulpae & Electaria huc adhibentur cum Pingui glutinante permiscenda. Quin tota alias Unguenti massa, Electario similis, Oleo & Pinguibus caret: ut videre est in Aegyptiaco. Quare & Electaria officinalia, interno proprie destinata usui, si quando Unguenti instar extrinsecus adhibentur, aliquo jure ad hunc titulum pertinent; tametsi nec immerito ante inter Cataplasmata cruda retulerim. (368. ε.).

ι. Pulveribus excipiendis (416. β. 3.) Oleum quandoque solum, aut Aceto junctum, sufficit: quod maximè in Saturninis obtinet. Alias vero glutinans insuper spissius (416. α. 2. 3. 4.) requiritur. In universum mollities lubrica Unguenti (α. 2.) exigit, ut pulveres tantum subtilissimi deligantur, aut menstrua iisdem solvendis ac imbibendis apta una accedant. (417. λ.).

κ. Drastica, inflammantia, rodentia, cautus adhibueris, nec nisi probè fracta lenioribus; ne vel cutem, vel introvecta corpus universum, molestè adficient.

λ. Quae mutandis interioribus dicantur, materie constent penetrare apta, nec nimis tenace (ε.).

μ. Hic & consultius est, compositis uti officinalibus,

bus, uno, vel pluribus inter se junctis, solis, aut extemporaneâ aliorum mixtione scopo facilè aptandis; quum sat numerosa prostant, quae tantum non omni indicationi satisfacere queant. Confer (417. o.).

v. Caeterum quoque dicta (417. 9. ad o.) hic locum habent. Salium tamen ut frequentior, ita Calcium Fossilium parcior, maximè in magistralibus, usus est.

434. ORDO idem, qui in Emplastro (418.).

435. DOSIS ex magnitudine partis inungendae scitur, alia non egens limitatione.

436. QUANTITAS GENERALIS eidem conditioni (435.), tum usûs frequentiae & longitudini aptatur: unde ut unciâ quandoque minor, sic alias librâ etiam major requiritur.

437. PROPORTIO ingredientium mutua intelligitur ex (420. 427.), collatis ad (431. 433.). Nota autem,

α. Consistentiam hic non adeo fixam esse, quin, pro vario scopo, spissior paullo aut mollior obtineat: prout & officinalia lustranti patet. Molliora magis apta partibus teneris, tum & praestandae emollitioni, resolutioni, penetrationi, frictioni, &c. Densiora firmitus inhaerescunt, tardius absorbentur, magis obstipant, exsiccant, adstringunt.

β. Triplicis esse consistentiae materiem huc aptam (432.): Liquidam, Siccam, Mediam. Unde ut ingredientia magis minusve a spissitate Unguenti

(431.

(431. 433. α. 437. ω.) distant, varianda eorum inter se proportio.

γ. Mollia (416. α. 2. 3.), quacunque fere proportionem inter se mixta, in Unguentum coeunt. Si tamen nimiam metuis densitatem, Olei q. s. adauge. Terebinthina quid ob tenacitatem suam repositat singulare, vide (433. δ.).

δ. Olei unc. j. cum Cerae aut hujus analogorum (420. γ.) drach. ij. iij. idoneum Unguentum constituit. His si Pulverem (416. β. 3.) addis, Ceram pro rata minue; ut hujus sint drach. ij. illius drach. j. iß. aut, quantitate Pulveris definita, Cerae q. s. adde; nisi scias, Pulverem cum Oleo ex se cogi in Unguentum posse (433. α.): tum enim, Ceram omittam, augere Pulveris quantitatem ad drach. iij, quandoque iv, licet; maxime si e genere metallico petitus gravitate specifica eminet: uti est Cerussa, Minium, Lithargyr. &c.

ε. Patet hinc, quid agendum, ubi dictis (δ.) Mollia (γ.) accedunt: manet quippe proportio illorum ferè eadem, tanquam si haec abfuissent.

ζ. Si Nutritum paras ex Oleo & Aceto Plumbi (433. η.) aequalem fere utriusque quantitatem, aut alterutrius q. s. cape: si ex Oleo, Aceto simplice, & Sale vel Calce Plumbi, priorum ana p. j, posterioris p. ß, sufficit.

η. Unguentum officinale si pro basi est, ex addendorum consistentia (β.) facile noveris, an & quali

quali opus constituyente, cujus plerumque q. s. adscribitur. Oleum densitatem, Cera nimiam corrigit molliem.

§. Denique huc etiam transfer, quae dicta (420. γ. ad λ.); quum & hic valeant. Analogia saltem Olei & Pinguium (416. α. 1. 2.) in Unguento minus videtur, quam in Emplastro, obtinere; quum spissior Pinguitudo ex se Unguenti consistentiam habeat. (433. δ.).

438. SUBSCRIPTIO, pro vario praeparationis modo varia, vel simplicem praecipit mixtionem, ubi haud opus igne: vel paullatim confusorum tritum diu protractum, si Pinguibus Aquosa permisceri debent (433. η. 437. ζ.); quae Nutritio vocatur, ipsumque Unguentum *Nutritum*: vel colliquationem; vel & coctionem: quarum quidem similis ratio, ac in Emplastris (421. α.). Formulam claudit: *F. s. a. Unguentum vel Nutritum. D. ad Fictile.* Rarius super linteo id aut alutâ, Emplastri instar (421. β.), extenditur: quod dum fit, marginem vehiculi, ad digiti latitudinem in ambitu, Emplastro tenaciore munire aliquando expedit; ut Unguentum calore diffluxurum coërceatur, nisi accedens ligatura id satis caveat.

439. SIGNATURA, praeter utendi modum, nil habet singulare. Vel enim linteo aut corio indutum, carptisve, plumaceolis, turundis, putamine nucis juglandis, &c. exceptum Unguentum parti applicatur aut immittitur; vel, quod frequentius, calidum,

lidum , frigidum , Balneo , Lotione , Frictione , quandoque praemissis , illinitur. Cetera , quae partium delectum , usus frequentiam , longitudinem , regimen , &c. spectant , indicatio in casibus singulis docet. Conf. (338. β. ε. ζ.). In Drafticis , Mercurialibus , Catharticis , &c. adhibendis cautos velim ; ne adplicatione crebriore aut longiore Ptyalismos , Hypercatharfes , aliave mala creent.

440. Usus Unguenti Medicis , Chirurgis , frequentissimus , emolliendi , discutiendi , maturandi , detergendi , calefaciendi , roborandi , sopiendi , demulcendi , acre corrigendi , &c. virtute pollens , non externas modo , sed penetrabilitate , quam Emplastri aut Cerati , majore internas etiam partes adficit mutatque potentius : ut Mercurialia , Purgantia , Opiata , foris adplicata , salivam , alvum movendo , compescendo , monstrant. Intempestivus tamen , & materie minus apte selecta , quandoque etiam nocet fibras laxando nimis , aut oscula cutanea obstruendo (423.) , aut validius adficiendo interiora (439.).

441. SPECIMINA funto.

*

Unguentum simplex , Emolliens.

℞. Ol. Amygdal. unc. ij.

Cerae alb. unc. j.

Leni igne liquentur , ut F. Unguentum.

Potest id Unguentum pro basi esse , cui admisceantur alia , ut variis Medici indicationibus adcommodetur.

Un.

Unguentum Pectorale, ad Tussim ex perfrigeratione ortam, pro Infante.

Rx. Emplastr. de Spermat. Cet. unc. ℥.

Cerat. e Cumino. dr. iij.

Ol. Nuc. Myristic. express. dr. ij.

Amygd. dulc. rec. unc. i℥.

Leni calore colliquefactis F. f. a. Unguentum. D. ad fictile.

S. Mane & vespere Pectus tantillo hujus Unguenti calidi inungatur ac leniter fricetur, tum charta caerulea contegatur.

Unguentum Digestivum ad Contusa, Attenuans, Antisepticum. Vide H. Boerh. Mat. Med. p. 76.

Rx. Terebinth. unc. ij.

Vitell. Ovor. n^o. i.

Exacte mistis admisce

Unguent. Basilici. unc. ij.

Aloës purae. drach. iv.

F. f. a. Unguentum.

S. Hujus tantillum plumaceolis exceptum imponatur loco contuso, tegatur Emplastro de Galbano & Fomento, ibid. descriptis.

Unguentum Anodynum, motum sedans, Scirrho dolenti aptum. Ibid. p. 109.

Rx. Aceti Lithargyrii unc. j.

Ol.

Ol. express. Sem. Hyoscyami.

Papav. alb.

Rosar. infus. ana drach. ij.

F. s. a. Nutritum, cui sub finem admisce

Opii puri. gr. vj.

S. Nutritum Pacans, quo leniter inungatur locus ad-
fectus, ac dein tegatur Emplastro ibid. descripto.

*

Unguentum Purgans, Anthelminticum, pro In-
fante. Ibid. p. 231.

℞. Fellis Taurini.

Aloës pur. ana drach. j.

Unguent. Althaeae. unc. j.

M.

S. Hujus pauxillo inungatur subinde locus Umbilici:
aut pars dimidia, juglandis nucis putamine ex-
cepta, eidem loco adponatur. Cautelam hic
necessariam vide ibidem.

*

Unguentum Laxans, Mitigans, Sopiens, ad
Pleuritidem. Ibid. p. 150.

℞. Unguent. Popul.

Althaeae.

Nutrit. ana unc. j.

Camphor. dr. ij.

M. F. Unguentum

S. Hoc calido latus dolens, ter de die, inungatur,
superponendo dein Fomentum, ante in Histor.
Epithematis liquidi p. 256. descriptum.

Z

Un-

Unguentum Mercuriale, ad ciendum Ptyalismum.

Rx. *Argent. viv. pur. unc. j.*

Bals. Sulphur. simplic. scrup. j.

Accurate subactis, dum Argentum vivum dispareat, admisce

Unguent. Rosac. unc. ij.

Ut F. f. a. Unguentum. D.

S. Corpore rite praeparato, pedes ad suras usque cum drachmis ij. hujus Unguenti ante focum perfri-centur primo die; altero inde a suris ad media crura fiat frictio; tertio a mediis cruribus ad inguina usque & ultra nates. De necessario regimine consulatur J. ASTRUC de Morbis Venereis libr. iv. cap. vii.

Unguentum Ophthalmicum, a Celeberrimo Me-dico H. SLOANE nuper publicatum.

Rx. *Tutiae praepar. unc. j.*

Lap. Haematit. praepar. scrup. ij.

Aloës lucid. praepar. gr. xii.

Margarit. praepar. gr. iv.

Pingued. Viperin. genuin. q. s.

Terantur curiose super porphyrite, ac subigantur ad impalpabilem usque pulve-rum subtilitatem, ut F. Unguentum molle. D.

S. Tantillum hujus Unguenti cum penicillo pictorum Oculo adfecto adfricetur, clausisque mox palpe-bris aliquamdiu retineatur mane & vespere.

Un-

Unguentum Emplastrodes, Roborans, Calefaciens, Stomachicum, ad Nauseam vel Vomitum, a turbis Nervei Systematis ortum.

ix. Cerat. Stomach. Galen.

Theriac. Andromach. ana drach. vj.

Ol. Nuc. Myrist. express. drach. j.

Bals. Peruvian. drach. β.

M. F. f. a. Unguentum: illinatur alutæ scutiformi, cujus margo ad digiti latitudinem obducta sit Emplastro Mucagin. aut Meliloti.

S. Scutum Stomachicum, quod regioni Ventriculi applicetur.

Nota I. Ex hac Unguentorum historia intelligitur quoque UNGUENTI POTABILIS seu BALSAMI VULNERARIi INTERNI confectio; maxime si conferantur historiae Boli (137.), Electarii (148.), & Pilulæ (170.). Utendi certe modus idem est, ac istarum formularum: quamquam hæc Balsama etiam, instar Unguentorum, externo usui adhibentur. In eorundem compositione abstinendum à materie horridiore, quam aegre deglutire liceat. Ceterum rarissime magistraliter parantur.

Nota II. BALSAMA VULNERARIA EXTERNA itidem nihil admodum ab Unguentis discrepant, neque hinc singularem titulum merentur. Multa quidem Unguentis liquidiora sunt: quod tamen haud ita perpetuum est, quin dentur & spissiora, quæ vel Ceratis accedant. Pro exemplo esse potest Balsamum Arcaei, ubique in

pharmacopoliis prostant, aut, quod sequitur, ex illo compositum.

Balsamum Vulnerarium externum, contusis, vulneratis, excoriatis, distortis, enervatis partibus utile.

Rx. Balsam. Arcaei. unc. ij.

Peruv.

Liquor. Myrrh. ana unc. β.

Pulv. Santal. rubr. dr. ij.

M. F. Balsamum.

S. Balsamum Polychrestum, quod partibus affectis infricetur, aut linteo vel filis carptis inductum superdetur.

De

Balsamo Odorato.

442. **B**ALSAMUM ODORATUM est Unguenti (431.) species, ex olidioribus spissiore pingui exceptis constans, inunctioni serviens, tenuissimo odoris principio praeprimis actiuosa. Parum hinc ab Unguento differt. Balsami titulo tam multa, tamque diversa in dispensatoriis hodie veniunt, ut vix alia detur vox in arte pharmaceutica, cujus significatio magis aequivoca sit. Certe difficillimum est, in omnibus & singulis, quae vocant, Balsamis communes aliquas dotes invenire, quibus inter sese univarse conveniant, & a quibusvis aliis disparis nominis remediis distinguantur. Ne quid de Balsamis nativis dicam, quae hujus non sunt loci, si artefactorum materiem, consistentiam,

tiam, parandi modos, &c. spectes, quantopere differunt inter se plurima! Triplex eorum genus numeratur: primum Stillatitiorum; alterum Unguentariorum; tertium Odoratorum. Stillatitiorum vero tanta est diversitas; ut vix ad unum genus referri possint: alias enim sunt meraca Olea, violento igne extorta, ambusta, hinc spissiora, & ob eam modo causam Balsama dicta: alias sunt Olea aromatica, quae Essentialia vocant, ope digestionis vel destillationis inter se juncta, aut Spiritibus ardentibus, puris, soluta & concorporata; quae posteriora potiore jure ad Quintas Essentias liquidas pertinent: alias iidem spiritus vi aromatum medicata, interventu destillationis imbuti, Balsama audiunt, verius Spirituum aromaticorum nomine donandi. Unguentaria & Odorata non admodum inter se discrepant: sed ab Unguentis etiam vix distinguuntur. Neque his exhausta est Balsamorum classis. Superest quartum genus, a prioribus diversum, quod ex Oleis constat soluto Sulphure, Succino, Sale Saturni, & similibus, impraegnatis ac plus minusve densatis. Itaque liquere existimo, quam ob rem universam Balsamorum historiam generali titulo non exponam. Accedit, quod eorum plurima in officinis parata ad usum prostant, raroque aut nunquam magistraliter praestituantur. Et vel Odorata quoque Balsama, ob magnam cum Unguentis adfinitatem, singularem articulum non meruissent, nisi peculiariora quaedam sibi vendicarent, quae ex Unguentorum historia non plene intelligi queant.

443. MATERIES eadem ferè, quae (432.), at limitatior, *Excipit vel Excipitur.*

α. Excipiens vel (1.) *Primaria* est pinguis, spissa: ut Oleum Nucis Myrist. expressum, Pinguedo inodora, alba, v. g. Porci, &c. Medulla crurum Vituli, Butyrum, Cera, Unguentum officinale, Pomatum, Rosatum, Nervinum, &c. Balsamum Odoratum officinale, Manna; aliquando & Gummi resinae. Vel (2.) *Secundaria* oleosa, liquida: ut Oleum vilius pressum, infusum, coctum, aut & Balsamum nativum, liquidum, Peruvian. v. g. Copaib. &c.

β. Excipienda itidem vel est (1.) *Primaria*, quae virtutem respicit. Quo referuntur Liquida: ut Olea aromatica, stillatitia, pressa, Balsama liquida, nativa, artefacta, Essentiae, Spiritus, Sal volatile oleosum, &c. Aut Spissa tenacia: ut Extracta & Electaria generosiora, Opii, Croci, Theriaca, Gummi resinae, Opium ipsum, Moschus, Zibethum, & similia. Aut sicca: Aromata v. g. Crocus, Cinnamom. Caryophyll. Benzoë, Castoreum, Ambarum, Succinum, hujus Sal, &c. Vel (2.) *Secundaria*, quae colorem conciliat. Quo adhibentur Pulveres tenuissimi, Magisteria Alumine excussa, Pigmenta varia, Smaltum, Coccionella, Curcuma, Umbra, Asphaltum, Cinnabaris, Succus Rhamni cathartici, Santalum rubrum, Grana Chermes, Ochra, Bolus Armen. &c.

444. DELECTUM docet, praeter dotes (433. α.) hic etiam expetitas, scopus: qui cum in eo situs sit, ut halitu penetrante mutatio requisita fiat (442.),

odoris hic potissimum ratio habenda; ne is vel noceat, vel alienis corrumpatur, enervetur. Coloris cura, minus quidem necessaria, ac usitata tamen, hinc nec prorsus negligenda. Unde

α. Excipiens Primarium (443. α. 1.) eligitur inodorum, albissimum; ne excipiendorum odores vel colores mutet. Nucistae Oleum pressum, ope Spiritus Vini colore & odore privatum, frequentissimi hic usus est; ut ideo & *Corpus pro Balsamo* vocari soleat. Cetera pingua (ibid.), ne rancida sint, cavendum: unde & recentissimis, & quandoque aquâ idonea prius lotis, opus. Nec ferè, nisi Cera virginea, alba, hic adhibetur.

β. Est tamen, ubi & olidum praesertur excipiens, si tale id est, quod excipiendae materiae vim augere queat: ut sunt Unguenta & Balsama officinalia, Oleum Nucistae crudum, Gummi-resinae, &c. Horum tunc ea seligenda, quae scopo respondeant. Coloris correctio facilis per (443. β. 2.).

γ. Cera sola rarius excipit; quum plure saltem oleo satis mollescat. Crebrius cogendis tantum pinguibus mollioribus (ibid. α. 1.) restricta quantitate, inservit.

δ. Excipiente secundario (ibid. α. 2.) haud ubique opus: massae justò major spissitas id modo exigit. Eligitur autem vel odoris expers, vel reliquis virtute congruens.

ε. Excipienda primaria (ibid. β. 1.) requiruntur scopo apta (442. 444.), inter se convenientia, par-

và mole efficacia, tum excipienti aequabiliter miscibilia. Quare eorum maximè, quae Spiritu Rectore gaudent agiliore, & vel oleosae sunt naturae, vel oleo facile nubunt, frequens hic usus. Olea infusa, cocta, vix nisi sine dicto (8.), huc accedunt. Sicca, si quae adhibentur, minus solubilia, tenuissimum in pulverem redigere expedit.

7. Nec tamen sola locum hic habent suaveolentia: habent & foetida quandoque: ut ex recensitis (443. β.) patet. Unde Moscho, Zibetho, Ambaro, haud ubique opus: imò satius saepe isthaec omittuntur, injucunda quippe plurimis, aliis & nociva. Confer (85. 100.).

8. Pigmenta (443. β. 2.) ferè adcommo-
dantur colori basis, a qua nomen Balsami, vel ideae virtutis, quam id exferet, aut morbi, cui opponitur. Hinc Balsamo Rutae v. g. viridis, Succini flavus, Rosarum ruber, Cardiacò laetus, Ant-apoplectico, Ant-epileptico tristis, aquilus, niger, conciliatur color. At neque hoc fucò semper opus.

9. Cave autem, ne Pigmentis utaris acribus, litu-
nocituriis. Pulvis aut Magisterium ejusdem corpo-
ris, e quo petita est basis, plerumque commodum
praebent. Tale cum deest, aliorum (443. β. 2.)
copia suppetit.

10. Hic quoque Balsama officinalia, si quae prostant
scopo idonea, vel sola, vel accessu aliorum magis
aptata adhibendo, operosa compositione supersedere
licet, ut (417. 9.)

11. Nu-

x. Numerus ingredientium, uti (417. π.), laudatur.

445. ORDO, qualis in Emplastro (418.).

446. Dosis hic parcior, nunquam certò limitata, numerum & magnitudinem partium ungendarum sequitur.

447. QUANTITAS GENERALIS, ob dosis (446.) parvitatem, rarissimè unciâ iß. major, saepius drachmas aliquot saltem aequat, pro varietate conditionum (436. 446.): imò vel minor etiam praescribi potest, si officinale compositum adhibetur (444. i.).

448. PROPORTIO mutua ingredientium ex (437.) facile intelligitur; modò & excipientium & excipiendorum, tum Balsami conficiendi, nota sit consistentia. Scito hinc

a. Unguento (431. 433. *a.*) plerumque paullo
spissius esse Balsamum; quandoque tamen & illi si-
mile; imò vel liquidius etiam; ut Linimento pro-
pius videatur. Diutius adservanda, in perâ circum-
gestanda, deliciis inservitura, &c. fere duriora fiunt:
in iis, quorum adfrictu promptissima requiritur actio,
tenuitas major amatur.

β. Excipientis ideo & excipiendae materiae Proportionem haud constantem obtinere; usitatus tamen ita figi, ut sint v. g.

Corporis pro Balsamo (444. a.) unc. j.

Excipiendi *primarii* (ibid. β. i.) { Liquidi. dr. j-iiij.
Spiffi & Sicci. dr. β-ij.

secundar. (ibid. 2.) quantum sufficit.

γ. Patet hinc, si excipiens Oleo Nucistae fuerit mollius, minuendam esse pro rata liquidi, augendam spissi vel sicci excipiendi quantitatem; nisi forte liquidius volueris Balsamum (α.).

δ. Solet etiam Cerae drachma mollioris excipientis v. g. Axungiae aut Unguenti unciae addi (444. γ.); ut obtineatur consistentia Corporis pro Balsamo (β.) aemula, manente tunc eadem excipiendorum Proportione (ibid.).

ε. Cera sola si excipit (444. γ.), duplo liquidi oleosi opus est, ut rite emolliatur. Si vero & sicca materies insuper accedit, haec pro Cerâ habenda. Unde tum excipiens secundarium (443. α. 2. 444. δ.) praecipuè ex usu est; ne pretiosiorum aut acriorum copia major requiratur. Ejus ergo q. f. addi potest.

ζ. Ex Balsamis officinalibus solis (444. ι.) si componis, respectu consistentiae Proportio qualiscunque valet. Scopus ergo solus limites tunc ponit. Si vero his alia etiam misces, ex hætenus (α. ad ζ.) dictis facile videris, qua Proportione utendum, aut quod constituens adhibendum, ubi majoris minorisve spissitatis metus est. Confer (437. η.)

η. Saepissime autem solâ excipiendae materiae quantitate determinatâ, excipientis modò q. f. adscribitur, aut duorum excipientium alterutrum saltem certo pondere praestituitur. Imò quandoque, excipientis pondere definito, excipiendi quantitas arbitrio relinquitur pharmacopoei.

9. Ceterum conferantur dicta (420. 437.).

449. SUBSCRIPTIO est: *F. f. a. Balsamum. D. in pyxide stannea, plumbea, eburnea, lignea, vel fictili.* Aliquando cavo valvae putaminis nucis juglandis indendum jubetur; ut Umbilico imponi queat. Conficiendi modus plerumque pharmacopoei creditur dexteritati.

450. SIGNATURA, praeter nomen a basi aut virtute petatum (444. n.), utendi modum quoque memorat, qui, similis ferè Unguentorum (439.), illitu plerumque aut infractione constat. Rarius Balsamum, vehiculo exceptum, parti tantum imponitur (439.). Loca sensibilia, aut nudioribus majoribusque perreptata vasis, Nares v. g. Tempora, Vertex, Carpi, Praecordia, &c. ut plurimum apta censentur, quibus hoc medicamen admoveatur.

451. Usus rarior, saepe ad delicias saltem destinatus, quandoque tamen & Nervorum adfectibus, Epilepsiae, Apoplexiae, Vertigini, Leipothymiae, Spasmodis Hystericis, Hypochondriacis, Doloribus, Flatibus, &c. stimulando, sopiendo, motum mutando, aliave virtute singulari agendo, opem fert. Suadet autem & hic prudentiam mira principii odoriferi agilitas, & minus aliquando a priori cognoscenda actio in corporis nostri subtilissima. Confer. (66. r.).

452. SPECIMINA sunt.

Bal-

Balsamum fragrans, Cardiacum.

℞. Corp. pro Bals. unc. ℥.

Ol. stillat. Cinnam. ver. scrup. j.

Bals. Peruvian. scrup. ℥.

Ambar. gris. gr. ij.

Mosch. Orient. gr. j.

Bol. Armen. q. s.

M. F. f. a. Balsamum.

S. Balsamum Cinnamomi, naribus, carpis, &c. in-
fricandum. Ambaro & Moscho exclusis idem
fieri potest universalius.

Balsamum mollius, Excitans, Antapoplecticum.

Vid. H. Boerh. Mat. Med. p. 177.

℞. Ol. stillat. Rorismar.

Tanacet.

Lavand.

Rutae.

Absinth. ana gutt. iv.

Infus. Castor. drach. j.

Unguent. Nervin. unc. j.

Sal. volat. oleos. drach. j.

M. F. f. a. Balsamus.

S. Pro suffitu sub naribus & circa tempora adfricetur.

Balsamum Succini, Anticatarrhale.

℞. Olei Nucist. express. drach. ij.

Stillat. Succin. alb. drach. j.

Sal.

Sal. Succin. volat. scrup. j.

Cerae flavae q. f.

Colliquatis, cum Rad. Curcum. pulv. q. f.

tinctis, F. f. a. Balsamum.

S. Balsamum Cephalicum, vertici, temporibus, pone aures, adfricandum.

Balsamum Hystericum.

Rx. Sev. Hircin. unc. β.

Galban. pur. drach. j.

As. foetidae.

Castorei. ana scrup. j.

Ol. stillat. Succin.

Corn. Cerv. rectific. ana gutt.

XXV.

Sal. volat. Corn. Cerv. scrup. β.

Ol. infus. Rutae. q. f.

Ut F. f. a. Balsamus.

S. In languore aut paroxysmo illinatur naribus, temporibus, &c.

Balsamum Carminans, Stomachicum, Calefaciens.

Rx. Balsam. Caryophyll. arom.

Theriac. Andromach. ana drach. iij.

Ol. stillat. Macis. scrup. j.

Cerae alb. q. f.

Ut F. f. a. Balsamum.

S. Ut in fronte. Illinatur regioni epigastricae & umbilico: tum operculum figulinum probe calidum, aut Scutum Stomachicum, admoveatur.

Bal-

Balsamum Suaveolens, ad delicias.

℞. Unguent. Pomat. unc. j.

Cerae albiss. drach. j.

Ol. stillat. Cort. Citri. drach. ℞.

Aurant.

Melissae. ana gutt. xij.

Cinnam. gutt. vj.

Ochrae vel Rad. Curcum. pulver. q. s.

Ut F. s. a. Balsamum.

S. Balsamum Citri. Sit pro Odoramento. Eo & capilli inungi possunt, aut his pectendis adhiberi pecten eo imbutus.

De

Linimento.

453. **L**INIMENTUM, *Litus*, est Unguentum (431.) mollius, mediae ferè inter Oleum & Unguentum spissitatis, illitu efficax. Unde vix, nisi consistentiâ, ab Unguento discrepat; & ne hac quidem semper: uti mox patebit.

454. MATERIE id in genere eâdem gaudet, qua Emplastrum, Ceratum, Unguentum, Balsamum (416. 426. 432. 443.).

455. DELECTUS tamen ex parte alius est, ob consistentiae diversitatem (453.). Nam

α. Mollities quidem lubrica, & mixtio aequabilis, similiter hic, ut in Unguento (433. *α.* 2. 3.), exigun-

guntur: at spissitatis adeo vagi sunt limites, ut non modo medii omnes inter Oleum & Unguentum gradus, sed vel ipsa etiam Olei tenuitas, densitasve Unguenti, quandoque in Litu admittantur. Nec enim hodieque obtinet constituta olim inter Linimentum & Inunctionem discrepantia, qua liquor ex meris Oleis compositus dicebatur Inunctio; Linimentum vero, si Cera, Pinguedine, aut Pulverulentis admixtis, idem redderetur spissior.

β. Hinc sola nonnunquam Olea pressa, infusa, cocta, stillatitia, materiem praebent, spissiore nullo accedente.

γ. Alias & Oleis tantum permiscentur Liquida Aquosa, Salina, Spirituosa (416. β. 1.), diuturno tritu, aut coctione aquam dissipante, conjungenda.

δ. Quin ex sola etiam materie spissa, unguentiformi (416. α. 2.), v. g. Pinguedinibus, Unguentis officinalibus, &c. inter se mistis, absque accessu liquidi, quandoque paratur Litus, vero Unguento similis.

ε. Frequentius tamen ex materie (δ.) & Oleis majorem dantibus mollitiem.

ζ. Sed & Olea cum materie solidiore (416. α. 4. β. 2.) in Litum abeunt.

η. Pulvis etiam (416. β. 3.) Oleo soli, aut cum aliis liquidis remixto (γ.), tritu vel coctione junctus, nonnunquam loco Linimenti est.

θ. Un-

9. Unde patet formulae molem amanti, ex liquidis (416. α . 1. β . 1.), spissis (ibid. α . 2. 3. β . 2.), ficcis (ibid. α . 4. β . 3.), iusta inter se proportionem junctis, enasci Litum posse: quanquam concinna brevitatis & hic laudatur (31.).

i. Intermedio sapone aliquando opus est, ubi Oleis Aquea tritu misceri debent; ne mora divortium creet: quod tanto certius metuendum, quo Litus fuerit fluidior. Vitellus Ovi, Mel, Sapo, Alkali, Fel, &c. eò conferunt.

x. Tandem & dicta (433. ϵ ad v.) huc transferri velim.

456. ORDO similis, ac in Emplastro (418.), hic laudatur.

457. DOSIS & QUANTITAS GENERALIS eadem sunt, quae Unguenti (435. 436.). Quum tamen facilis saepe sit Linimenti solam per mixtionem praeparatio, majorque tenuitas vel secessum ingredientium, vel virtutis dissipationem, faciat promptiorem, parcius plerumque simul praestituitur quantitas, vix unc. iij. vel iv. excedens.

458. PROPORTIO mutua ingredientium, ob consistentiae varietatem (455. α .), admodum vaga est; ut ideo sola saepe materiae virtus limites hic ponat. Nota hinc,

α . Vix peccari posse excessu tenuitatis; at omnino spissitatis; quippe quâ nimia & illitus & penetratio redditur difficilior.

β . Si

β. Si Olea sola materiem praebent (455. β.), consistentia qualemunque admittit Proportionem. Vide tamen, ne acria, inflammantia, nimis dominantur: unde haec fere triplo aut quadruplo blandiorum mitigare expedit.

γ. Si Oleis alia jungis Liquida tritu permiscenda (455. γ.), juxta regulam (437. ζ.) procedere licet; nisi cum spirituosas fuerint, aut acriora, salina, &c. His parcius quandoque utendum; ne laedant minus diluta. Unde triplo aut quadruplo mitioris Olei fere temperantur.

δ. Si Oleis Aquea misces coctione difflanda, idem obtinet, quod (420. ε.) dictum.

ε. Si materie mediae consistentiae, solâ (455. δ.), uteris, perinde est, ac (β.). At scito alia aliis densiora esse; ut caveas nimiam spissitatem (α.).

ζ. Si, juxta (455. ε.), materiae mediae drach. ij. iij. iv. ut variè densa est, admisce Olei unc. j, Litum mediocris consistentiae (453.) habebis.

η. Similis acquiritur ex Olei unc. j. & materiae solidioris drach. j. (455. ζ.): quod ipsum & circa speciem (ibid. η.) obtinet.

θ. Olei demum unc. j. materiae mediae drach. ij. siccae drach. β. dabunt exemplum compositionis (455. θ.).

ι. Ceterum repete dicta (420. 437. 448.), quorum plurima & hic valent. Adde (455. α.).

459. SUBSCRIPTIO, nomine mutato (453.), ratione modi praeparandi eadem est, quae Unguenti (438.). Quandoque, loco fictilis, in vitro datur Litus, ubi tenuior is est, aut virtute volatili gaudet. Extensio super vehiculo hic vix obtinet; pharmacopoeo saltem haud committitur.

460. SIGNATURA itidem ex (439.) patet. Applicatio ferè semper illitu perficitur, accedente quandoque frictione. Si vesica Linimento humectata parti adponitur, Epithema id potius dixerò (330.).

461. Usus similis Unguenti (440.); quin promptior etiam penetratio.

462. SPECIMINA sunt.

*

Litus Balsamicus, Anodynus, ad Papillarum dolores a fissuris &c. Vid. H. Boerh. Mat. Med. p. 221.

Rx. Ol. Amygdal. dulc.

Infusi Hyperici.

Violar.

Rosar. ana unc. ℥.

Bals. Peruv. dr. ℥.

M. F. Linimentum. D. in vitro.

S. Hujus tantillo subinde oblinatur pars adfecta.

*

Linimentum Stomachicum, Carminans, Calefaciens.

Rx. Ol. infus. Absinth.

Crocini-

Crocin. ana unc. ℥.

Stillat. Mentb. drach. j.

Caryophyll. gutt. x.

Bals. Peruvian. scrup. j.

M. F. Linimentum. D. in vitro.

S. *Serviat pro inunctione regionis Ventriculi & Umbilici, aut universi Ventris.*

*

Litus Leniens, Emolliens, in Dentitione difficili.

℞. *Mucilagin. Sem. Cydonior. cum Aq. Rosar. extract.*

Ol. Amygd. dulc. rec. press.

Vitell. Ovor. ana unc. ℥.

Exactè mistis F. Linimentum. D. ad fictile.

S. *Gingivae dolentes eo subinde demulceantur.*

*

Linimentum Purgans, Antihelminthicum, pro Infante. Vid. H. Boerh. Mat. Med. p. 231.

℞. *Unguent. Agripp.*

Arthanit. ana unc. j.

M. F. Linimentum.

S. *Hujus pauxillo inungatur subinde locus Umbilici.*

*

Linimentum Emmenagogum. Ad exemplum.

Ibid. p. 215. 216.

℞. *Sagapen. unc. ℥.*

Axung. Castor. drach. ij.

A a 2

Cum

Cum Ol. infus. Rut. q. s. dissolutis admisce
Ol. stillat. Sabin. drach. ij.

Bacc. Juniper. drach. j.

M. F. Linimentum.

S. Umbilico, Pubi, Inguinibus illinatur mane &
vesperi.

Linimentum Antiparalyticum. Ibid. p. 180.

℞. Sapon. Venet. unc. j.

Camphor. drach. j.

Spirit. Vin. rectific. q. s.

Dissolutis admisce

Ol. Irini unc. β.

stillat. Succin. drach. iβ.

Spir. Sal. Ammon. unc. β.

Ung. Nervin. q. s.

Ut F. Linimentum mediae consistentiae.

S. Partes adfectae, prius pannis asperis, siccis, ca-
lidis, frictae, aut balneo adpropriato, vel va-
pore, rubefactae, dein hoc Litu perfricentur bis
de die.

Litus Antipleuriticus, Mitificans, Resolvens.

Ibid. p. 150.

℞. Sacch. Saturn. unc. β.

Aceti. drach. vj.

Ol. Rosac. infus. unc. j.

M. F. Nutritum.

S. Hoc calido inungatur latus adfectum ter de die. Si
Camphorae dr. j. additur, tanto efficacior erit.

Alius

•
 Alius Emolliens Sydenhami.

℞. Ol. Amygd. dulc.

Lilior. infus.

Ung. Dialthaeae ana unc. j.

M. F. Linimentum.

S. Ut praeced. Illito loco superponatur folium Brassicae.

•
 Linimentum Balsamicum, Demulcens, ad Intertriginem.

℞. Ol. infus. Rosar.

express. Amygd. d. ana unc. β.

Ung. Nutrit. s. corp. drach. iij.

Rad. Irid. Flor. pulv. scrup. ij.

Cerae alb. drach. β.

M. F. Linimentum.

S. Eo oblinantur partes adfectae, prius deterfsae.

•
 Litus Nervinus, Adtrahens, Dissipans, Calfaciens.

℞. Ol. Amygd. d. unc. j.

Spirit. Sal. Ammoniac. dr. ij.

Agitentur simul in phiala patuli oris, dum æquabiliter coëant. D.

S. Linimentum Volatile, quod partibus adfectis infricetur.

Litus ad Tineam. Fuller Pharmac. Extempor.

p. 342.

℞. *Axung. Porc.*

Picis liquid.

Cerevis. fort. annos. ana unc. ij.

Agitentur simul ad perfectam usque mixtionem. D.

§. *Oblinatur ac purgetur eo pars laborans, bis de die.*

*

Litus Refrigerans, Repellens, Demuleens ad Ambusta & Erysipelas. Ibid. p. 332.

℞. *Aq. Calc. viv. unc. j.*

Ol. Rosar. unc. iß.

Sacch. Saturn. dr. iß.

Terendo accurate mista exhibe.

§. *Eo non calefacto pars aegra quovis triborio oblinatur.*

De

Epispasticis.

463. **E**PISPASTICA, *Adtrahentia*, si Pice, ut ba-
si, constant, *Dropaces*; si Sinapi recipiunt,
Veteribus *Sinapismi*; si ruborem modo inducunt,
Phoenigmi, *Rubefacientia*; si & vesicas excitant, *Ve-*
ficatoria dicta, cum usus sint frequentissimi, & ad
remedia externa communia (304.) pertineant, pau-
cis hoc loco commemoranda veniunt; ut saltem con-
stet, materie magis, quam forma, ab aliis discre-
pare, & quibusnam maxime formis gaudeant. Sunt
igi-

igitur vel Cataplasmata Cruda (366. 375.), vel Emplastra (415. 423.), vel Cerata (425.), vel Unguenta (431.).

464. Quamobrem eorum praescriptio ex historiis (loc. cit.) intelligitur. Materiem dictat titulus Stimulantium in Materie Medica. Usus exponit indicationum doctrina: ut ideo pluribus hinc non opus sit (7. α. β. 8.).

465. SPECIMINA ideam dabunt pleniorum.

*

Dropax ad Membrum Paralyticum. Vid. H. Boerh. Mat. Med. p. 179.

℞. Picis. unc. ij.

Galban. pur. unc. j.

Piperis tenuiter contus. drach. iij.

Castorei. drach. j.

Ol. Irini. q. s.

Ut F. s. a. Emplastrum ad alutam.

S. Parti adfectae, prius frictae, adponatur calidum; priusquam refrigit, iterum subito avellatur: quod repetendum, donec pars rubeat, tumeat, caleat.

*

Pasta Rubefaciens, Antifebrilis. Ibid. p. 136.

℞. Summit. Rutae virid. unc. ij.

Semin. Sinapis. drach. ij.

Contusa exhibe ad Epicarpia.

S. Adplicentur Carpis ad Pulsuum loca, aliquot horis ante ingruentem paroxysmum.

*
Sinapismus Cataplasmodes. Ibid. p. 240

℞. Fermenti acidi Panis. unc. vj.

Rutae. m. j.

Semin. Sinapis contus. drach. vj.

Salis.

Aceti. ana unc. β.

M.

℞. Adplica ad cava Pedum & Poplitum noctes atque dies.

*
Phoenigmus Emplastrodes. Ibid. p. 240.

℞. Emplastr. de Melilot.

Galbani.

Sagapeni. ana unc. j.

M. Extende super duabus alutis ovatis.

℞. Adplicantur cavis Pedum.

*
Sinapismus fortior Veterum, Vesicatorius.

℞. Ficum siccar. in aqua tepida macerat.
contusar. part. j.

Semin. Sinapis seorsim tenuissimè contus.
part. ij. vel iij.

Accuratè mistis F. Pasta.

℞. Adplicetur loco indicato, donec vesica enata sit.

*
Vesicatorium Cataplasmodes. Vid. Ibid. p. 45.

℞. Cantharid. contritar. in pulv. tenuem.
drach. ij.

Accu.

Accuratè misceantur cum

Fermenti Panis, pauxillo cum Aceto sub-
acti. drach. vj.

D.

S. *Adplica spatio xij. horarum, vel donec Epidermis*
manifestò in vesicam elata sit.

*

Emplastrum Vesicatorium.

℞. *Empl. de Mucilagin. unc. j.*

Cantharid. tenuiter pulveris. drach. ij.

Terebinth. Ven. q. f.

Accuratè mista extende super alutis orbi-
culatis. D.

S. *Adplicantur sub utroque Poplite, aut alibi; ut in-*
dicatio fert.

*

Aliud Fortius.

℞. *Emplastr. de Mucilag. unc. j.*

Cantharid. unc. ℥.

Acet. Vin. dr. ij.

Emplastro liquato, paulo antequam frigo-
re rursus durescat, immisce Cantharides
in pulverem subtilissimum redactas; dein-
de Acetum adde, & bene subacta suo
super vehiculo extende.

S. Ut prius.

*

Unguentum Vesicatorium.

℞. *Axung. Porc. pur.*

Aa 5

Empl.

Empl. Vesicator. modo descript. ana q. f.
 Lenissimo igne simul liquefacta jugiter
 move, dum penitus frigescent. D.

S. *Potest ad alutam aut pannum lineum extendi ac
 parti superdari, aut & infricari pro lubitu.*

De

Fricio

466. **F**RICIUM vel *Fricatorium* voco medicamen-
 tum, quod superficiei corporis externae,
 molli, perfricandae dicatur.

467. Triplex id est ratione consistentiae: *Siccum;*
Molle; *Liquidum.* Prius, fumi specie, adhibetur
 frictioni siccae: posteriora humidae.

468. MATERIES & FORMA intelligitur ex
 (282. 293. 379. 403. 431. 442. 453.): Mixturae
 enim Mediae, Contractae, Lotiones, Suffitus, Un-
 guenta, Balsama, Linimenta, huic scopo serviunt.

469. Usus summus, Veteribus laudatissimus,
 nec hodie contemnendus, haud latet eum, qui no-
 vit, quantum frictio introvehendis ac in actum de-
 ducendis conferat remediis.

470. SPECIMINA passim dedi locis supra (468.)
 citatis. Unum addo

*

Fricium, Mixturae mediae formâ, Antiparaly-
 ticum. Vid. H. Boerh. Mat. Med. p. 179.

℞. *Sp. Lavandulae.* unc. iij.

Sal.

Sal. Ammon. drach. ij.

Tinctur. Castorei drach. iv.

Aq. stillat. Lavand. unc. vj.

M.

S. Perfricentur hac cum Misturâ partes.

D E

FORMULIS EXTERNIS PROPRIIS.

471. **S**uperfedissem de his scribere; quum re ipsa ab hætenus expositis non diversae sint, sed eadem, partibus modò singularibus adaptatae (304.), ac peculiari hinc nomine donatae. Ut tamen hoc ipsum constet, omnisque eximatur scrupulus tironi, compendio eas tradere constitui.

De

Formulis CAPITI dicatis.

De

Cucufâ.

Vid. (341. 352.).

De

Frontali.

472. **F**RONTALE est medicamentum, quod Fronti & Temporibus, vario fine, adplicatur.

473. Quae huic parando adhibentur, formulae sunt Epithema Liquidum, Siccum, Cataplasma Coctum,

ctum, saepius tamen Crudum, Unguentum, Balsamum, Linimentum: ut ideò ex (330. 341. 355. 366. 431. 442. 453.) facilis sit eorum, quae huc pertinent, intellectus.

474. SUBSCRIPTIO & SIGNATURA, praeter nomen & partem (472.), nihil singulare habent. Quandoque & materies nomen formulae mutat; ut, quod Oleum & Acetum, praecipuè Rosacea, recipit, vocetur *Oxyrrhodinum*; quod ex Constipantibus cum liquido in pulvem coactis constat, *Anacollema*. Ceterum &, vehiculi loco (338. γ.), hic nonnunquam servit Placenta e Rosis, a destillatione residuis, compactis, nata, quam pharmacopoei ad hunc usum servare solent.

475. Usus, maximè refrigerandi, humectandi, demulcendi, sopiendi, repellendi, rariùs discutienti, adtrahendi, calefaciendi, scopo dicatus, in morbis Capitis internis & externis, circumspeditionem requirit; ne, causâ minus sublatâ, inducatur stupor, aut, exterioribus constipatis, introrsum augeatur impetus. Inde materiae huc aptae delectus aequè ac modus adhibendi pater.

476. SPECIMINA sunt.

*

Oxyrrhodinum Demulcens, Refrigerans, Sopiens.

℞. *Olei infus. Rosar. unc. iß.*

Acet. Sambuc. drach. vj.

Tinct. Opii cum Spir. Acet. par. dr. ij.

Aq.

Aq. stillat. Rosar. unc. iij.

M. f. a. F. Oxyrrhodinum. D. cum Placent. Rosac.

S. Placenta hoc liquore irrorata Fronti & Temporibus utrinque adplicetur: exsiccata rursus humectetur; donec somnus obrepit.

Frontale Cataplasmodes, Hypnoticum.

℞. Fol. recent. Hyoscyam.

Flor. Rhoead. ana drach. ij.

Capit. rec. Papav. hort. cum Semin. no. iij.

Cum Acet. Rosac. q. s. in pastam trita exhibe.

S. Inclusa linteo Fronti adplicentur tepida.

Frontale, Linimenti forma, Anodynum, Discutiens, Calefaciens.

℞. Unguent. Nervin. drach. vj.

Theriac. Andromach. drach. ij.

Croci pulveris. gr. viij.

Ol. infus. Chamaemel. q. s.

Ut F. Unguentum molle.

S. Exceptum stupis cannabinis, duobus linteis inclusum, Fronti imponatur.

Anacollema Constipans, ad narium haemorrhagiam.

℞. Bol. Armen.

Succ.

Succ. Acaciae. ana drach. ij.

Mastiches.

Sang. Dracon.

Lap. Haemat. ana drach. j.

*Cum Album. Ov. conquass. q. f. redacta in
pulverem excipe stupis cannabinis. D.*

S. Fronti & Temporibus adplicentur.

*

**Sacculus Frontalis, Calefaciens, Discutiens, ad
Cephalalgiam aut Vertiginem, a causa frigida
natam.**

Rx. Herb. rec. Rutae.

Fol. Rosmarin.

Flor. Chamaemel.

Sambuc.

Summit. Anethi ana m. ℥.

Caryophyll. arom. drach. i℥.

**Conscissa, tusa grosso modo, include bi-
nis sacculis oblongis, interpassandis. D.
cum**

Spiritus Lavandul. unc. iij.

**S. Alternatim Fronti adplicentur irrorati prius Spiri-
tu simul exhibito.**

**Nota. Referri hic possunt Emplastra Temporalia,
ex dictis de Emplastro (415.) sat intelligenda. quorum
specimen vide pag. 335.**

De
Collyrio.

477. **C**OLLYRIUM dicitur medicamentum, quod Oculis extrinsecus, scopo vario, adplicatur.

478. Variis & ipsum formis gaudet ante descriptis ; ut Injectionis (305.), Adspersionis (318.), Epithematis Liquidi (330.), Sicci (341.), Cataplasomatis Cocti (355.), Crudi (366.), Lotionis (379.) Vaporationis Humidae (393.), Suffitus (403.), Unguenti (431.), Linimenti (453.). Quare ex locis citatis lux refulget hic necessaria. Quin & intelliguntur tria Collyriorum genera, a veteribus memorata: Ὑγροκολλύρια; Μυροκολλύρια; Ξηροκολλύρια.

479. Jubet tamen visus nobilitas, & summa organi teneritudo, facilisque a causa etiam levi corruptio, serió monere, ut vel Acria, vel Repellentia, si quibus opus, adhibeantur circumspectissimè; tum ut tenuissimè laevigata sint, quibus nocitura inest scabrities, sicubi vel Collyriis Siccis, Sief Arabibus dictis, inservient, vel Liquidis saltem misceri, nec planè solvi, poterunt. Unde & Acriorum mistio aequabilissima, & Liquidorum quandoque colatio commendanda; ut particulae asperae aut rodentes, adfrictu vel adhaesione nociturae, curiose arceantur.

480. ADPLICATIO pro forma & scopi varietate discrepat. Liquida vel linteis imbibita imponuntur, vel siphunculi aut calami ope instillantur. Spissa
vel

vel vehiculo apto excepta admoventur, vel illinuntur. Sicca insperguntur, vel ex calamo insufflantur. Vapores suo modo ad Oculos diriguntur.

481. Usus multivarius, plurimis Oculorum vitiiis sat aptus, modò prudenter institutus, (479.), emolliendo, roborando, maturando, resolvendo, dissipando, refrigerando, sopiendo, detergendo, derodendo, se commendat.

482. SPECIMINA sunt.

*

Collyrium Liquidum, Antiphlogisticum, Repellens, in initio Ophthalmiae externae.

Rx. Aq. stillat. Plantag.

Rosar. ana unc. iij.

Troch. alb. Rhaf. drach. ß.

Sacchar. Saturn. gr. vj.

M. D. ad Vitrum.

S. Collyrium, quo concusso imbutum linteum quadruplicatum imponatur Oculo adfecto: recentetur omni trihorio.

*

Collyrium Cataplasmodes, Antiphlogisticum, Emolliens, Demulcens.

Rx. Pom. dulc. q. v.

Assentur sub cineribus, aut cum Lact. dulc.

q. s. coquantur ad mollitiem. Pulpae perisetaceum trajectae unc. j. admisce.

Micae Panis alb. drach. vj.

Al.

Album. Ovi in liquorem conquss. q. f.

Ut F. Cataplasma.

S. *Hujus q. f. linteo exceptum calidè admoveatur Oculo, firmetur sine compressione. Renovetur quartâ quavis horâ.*

*

Collyrium Vaporosum, Stimulans, Roborans,
ad Paralyfin Palpebrarum.

℞. *Herb. Majoran.*

Thymi.

Mar. Syriac. ana m. ℞.

Flor. Lavandul.

Chamaemel.

Bacc. Juniper. ana drach. iij.

Conscissa, tusa, D. ad chartam.

S. *Species roborantes, quarum pars quarta cum Vini rubri pintae quarta parte infusa per horam mace- retur, tum ebulliat vase aperto, & vapor exha- lans per infundibulum determinetur ad Oculum adfectum, spatio quadrantis horae. Id fiat manè & vesperi.*

*

Collyrium Siccum, Detergens, leniter Erodens,
ad delendas Cicatrices opacas Corneae dia-
phanae.

℞. *Sacchar. cand. albiss. unc. j.*

Alumin. ust. scrup. ij.

Vitriol. alb. gr. x.

M. F. Pulvis subtilissimus.

S. *Hujus tantillum bis de die loco erodendo imponatur.*

*

Collyrium, formâ Unguenti, ad Trachoma.

℞. Ung. Rosac. unc. j.

Tutiae praeparat. drach. ij.

Sacchar. Saturn. scrup. j.

Camphor. gr. vj.

Ol. infus. Rosar. q. s.

Ut F. Unguentum molle.

S. Hujus tantillum illinat Palpebris omni vespere,
cubitus iturus.

Aliud efficacius idemque aliis etiam Oculorum vi-
tiis utilissimum vide p. 354.

De

Nasalibus.

483. **N**ASALIA sunt medicamenta, quae Naribus
admoventur, tum sanitatis, tum voluptatis
ergo. Atque alia quidem toto suo corpore, aut vapo-
ribus igne excussis, immittuntur Naribus; alia effluviis
sponte exhalantibus Olfactûs modò organum adfi-
ciunt. Illa *Errhina*, haec *Odoramenta* vocantur.

De

Errhinis.

484. **E**RRHINORUM (483.) FORMA multiplex
in genere est *Liquida*, *Mollis*, vel *Solida*.

α. *Liquida* sunt Infusa (221.), Decocta (234.),
Succi (245.), Emulsa (256.), Mixturae Mediae
(282.), vel Contractae (283.).

β. *Mollia* dant Electaria (148.), Unguenta (431.),
Balsama (442.), Linimenta (453.).

γ. So.

γ. *Solida* constant Pulvere (116. 318.), eoque tenuissimo vel mediocri (117. 319.), Suffitu (403.), Turundis pyramidalibus, *Nasalibus* propriè dictis, quae ex pulveribus & glutinante, Mucilagine v. g. Albumine Ovi, Terebinthinâ, Melle, Ladano, Cera, &c. ad modum Trochisci (182.), componuntur, aut & saepe simpliciores ex Rad. Betae, Cyclaminis, Iridis, &c. aptè scissis, vel Foliis Betonicae, Nicotianae, Cortice recenti Aurant. &c. contortis, formantur.

485. MATERIAM, hujus DELECTUM, &, quae huc pertinent, reliqua docet scopus, & forma varia (484. & loc. ibid. cit.).

486. ADPLICATIO Liquidorum (484. α.) fit injiciendo (305.), adtrahendo & eluendo (379.), vaporando (393.), aut, instar Forûs Liquidi (330.), cum carptis, turundis, linteis, &c. immittendo. Mollia (484. β.) illinuntur, aut cum vehiculis mox memoratis induntur. Pulveres (484. γ.) inflantur, adtrahuntur: Suffituum (ibid.) accensorum fumus in Nares dirigitur: Turundae (ibid.) intruduntur. Has vero si profundius intra cavum narium insinuare animus est, oportet primo ad dimidii fere pollicis longitudinem quasi retrorsum versus fauces protrudere, tum prudenti directione sursum, quousque tuto fieri possit, adigere.

487. *U*sus variâ se virtute, adstringente, emolliente, demulcente, sopiente, aperiente, stimulantem, ptarmicâ, mucum eliciente, mundante, deter-

gente, &c. commendat, aequè in morbis Narium propriis, quam aliarum partium, quibus evacuatio per Nares conducit. Sternutationis tamen motus universum corpus violentissimè concutiens, tum evacuationis hujus consuetudo, usu frequentiore induta, aegrè rursus tollenda, prudentiam hic inculcant.

488. SPECIMINA sunt.

*

Decoctum Mundans ad Ozaenam.

℞. *Rad. Aristoloch. rot.* unc. β.

Herb. Veronic.

Scordii.

Menth. ana m. j.

Cum Aq. pur. q. s. coque vase clauso per

$\frac{1}{4}$ horae. Colat. unc. xvj. adde

Tinct. Myrrh.

Aloës. ana unc. β.

Mell. Rosac. unc. iβ.

M.

S. *Injiciatur hujus tepidi q. s. aliquoties de die: tum gossypium aut carpta in turundam convoluta, eo imbuta, adplicentur.*

*

Liquor Stipticus ad Narium Haemorrhagiam.

Vid. H. Boerh. Mat. Med. p. 161.

℞. *Alumin. rup.* drach. j.

Aq. stillat. Plantag. unc. j.

M. Solve. D.

S. *Turundis ingestis adplicetur cavo Narium.*

Suf.

Suffitus Roborans, nimiam per Nares destillationem minuens.

℞. *Mastiches.*

Olibani.

Succin.

Gum. Anim. ana drach. j.

Herb. sicc. Puleg.

Majoran. ana dr. ij

M. F. Pulvis grossus. D. ad scatulam.

S. Pugillus hujus prunis inspergatur, fumusque teste capite excipiatur Naribus.

*

Electarium Errhinum ad Gravedinem.

℞. *Pulv. rad. Galang.*

Irid. Flor. ana drach. j.

Zingiber. drach. ℥.

Piper. alb. scrup. j.

Mellis comm. q. f.

Ut F. s. a. Electarium. D. ad fictile.

S. Ter, quater de die, tantillum Naribus illinatur, aut cum turundâ indatur.

*

Succus Errhinus, Muci e Naribus excretionem promovens.

℞. *Fol. recent. Brassicae.*

Betonic.

Anagall. purp. ana q. f.

Aq. stillat. Majoran. unc. j.

Bb 3

Con-

Contusis simul succum exprime, cujus
unc. iv. adde

Spir. Lilior. Convall. unc. β.

M. D.

S. *Hujus quantum volâ manus capi potest, manè &
vesperi, Naribus adtrahatur.*

Nasalia ejusdem virtutis.

℞. *Herb. sicc. Majoran. drach. iβ.*

Rad. Ellebor. alb.

Sem. Nigell.

Caryophyll. arom. ana scrup. j

Mastiches. drach. β.

Mucilag. Gumm. Tragacanth. in Aq.

Ros. fact. q. f.

Ut F. f. a. Turundae pyramidales pro
Nasalibus.

S. *Manè Naribus immittantur.*

Liquor Ptarmicus.

℞. *Succ. Euphorb. gr. v.*

Vin. alb. Gall. unc. j.

Spir. Cochlear. dr. ij.

Ol. Still. Majoran. gutt. ij.

Accurate mista exhibe.

S. *Turundae pyramidales ex gossypio formatae, hoc
liquore imbutae, immittantur Naribus, ut exci-
tetur sternutatio.*

Pul-

Pulvis Ptarmicus.

℞. *Fol. siccat. Nicotian. unc. β.*

Majoran.

Mari Syriac.

Flor. Lavendul.

Lilior. Convall. ana drach. ij.

Rad. Pyrethri pulver. drach. j.

Ol. stillat. Caryophyll. gutt. iv.

M. F. Pulvis subtilissimus.

S. *Adtrahatur Naribus tantillum, tempore matutino,
ut sternutatio excitetur.*

Ptarmicum Mercuriale valentissimum. Fuller Pharmac. extempor. p. 135.

℞. *Turbit miner. scrup. β.*

Pulv. Glycyrrh. drach. β.

Nuc. Moschat. scrup. j.

Ol. still. Rosmarin. gutt. ij.

M. F. Pulvis Errhinus.

S. *Hujus pauxillum, mane, in nares insuffletur aut
adtrahatur: ex quo profusissima muci ac lymphae
excretio, ptyalismus aemula, consequetur. Cum
nimia haec est, aut ob permanentem irritationem
metuitur narium erosio, adtracto Lacte dulci,
aut Malvaceo, tepido, stimulus leniri potest.*

489. **O**DORAMENTIS (391. 483.) MATERIEM praebet, quidquid odorem sponte exhalat medicatum, suavem, vel injucundum.

490. FORMA, ut Errhinorum (484.), *Liquida* est, *Mollis*, vel *Solida*.

α. *Liquidam* constituunt Liquores Odorati officinales soli, aut ex his aliisque paratae Mixturae Mediae (282.), vel Contractae (293.). Confer dicta (442.)

β. *Mollem* dant Balsama Odorata (442.).

γ. *Solidam* Pulvis (116. 318.), aut ex hoc & glutinante apto, Trochiscorum instar (182.), coacta Poma, Pilae, Globuli, Smegmata, odorata: quamvis posteriora, quippe deliciis saltem dicata, ex unguentariis potius officinis hodie petantur.

491. UTENDI MODO in genere inter se conveniunt; quum omnia & singula sic adhibeantur, ut in Olfactus organum agere possint. *Liquida* quidem, Balsama, Pulvis, Poma, Pilae, ipsis proxime naribus admoventur, Globuli ex collo, aut in carpis, gestantur. Smegma lotioni inservit.

492. Ex his (489. ad 491.), cum scopo collatis, facile est, quod huc requiritur, praescriptionis artificium.

493. Usus cum voluptati, tum stimulando, excitando, aliorum determinando virtutis nervosae motui,

motui, atmosphaeram corrigendo, maximè dicatus est. Repete autem dicta (85. 100. 406. . 451.).

494. SPECIMINA Balsamorum dedi ante (452.): reliquorum haec sunt.

*

Vapor stimulans Nares, in Apoplexia imminente a causa frigida. Vid. H. Boerh. Mat. Med.

p. 177.

℞. *Tinct. Castor.*

Spir. Sal. Ammon. ana drach. ij.

M.

S. *Subolfaciat saepe.*

*

Liquor Fragrans, Cardiacus, Cephalicus, &c.

℞. *Balsam. Vitae pag. 233. descripti unc. j.*

Spir. Sal. Ammon. dr. ij.

M. D. in lagenula propria.

S. *Naribus, Temporibus, Carpis, &c. tantillum adfricetur in languore, vertigine, &c. aut sudariolo vel spongiolae instillantur aliquot guttulae, ac naribus admoveantur.*

*

Pulvis Odoratus, Cardiacus.

℞. *Ol. stillat. Cinnamom. gutt. vj.*

Meliss.

Rorismar. ana gutt. iv.

Sal. Volat. sicc. de Sale Ammon. par.

scrup. ß.

Sacchar. albißim. unc. ß.

Bb 5

Cin.

*Cinnab. nat. subtiliff. levigat. q. s. ad
coccineum ruborem.*

Accurate, cito, mista immittantur vasculo
vitreo, obturaculo vitreo claudendo.

S. *Admoveatur Naribus in languore.*

Pomum Odoratum.

℞. *Ladani drach. iij.*

Benzoin.

Styrac. calam. ana drach. ij.

Herb. Thymi.

Mari Syriac. ana drach. j.

Camphorae. gr. ij.

Ol. still. Caryophyll. gutt. iv.

Bals. Peruvian. scrup. j.

Cum *Mucilag, Gum. Tragacanth. Aq. Cort.*

Citri. solut. q. s. F. Pomum.

S. *Ut supra. Ex iisdem quoque Globuli magnitudi-
nis arbitrariae formari possunt.*

Sapo Fragrans.

℞. *Sapon. Venet. unc. viij.*

Pulv. subtiliff. Rad. Irid. Flor.

Flor. Lavand. ana dr. iij.

Ol. stillat. Cort. Citr. gutt. xv.

Tinct. Benzoin. Aquâ Lavand. praecipi-

tat. q. s.

Concorporentur in pastam, ex qua formentur

Pilae hinc inde Auri foliolis exornandae.

S. *Lavandis manibus, faciei, &c. inservit.*

De

De

Stomaticis.

495. **S**TOMATICA voco medicamenta, quae Oris partibus internis adplicantur. Eorum vero tres sunt species: *Dentifricium*, quod Dentium & Gingivarum vitiis medetur: *Apophlegmatismus*, quo Saliva & Mucus Oris elicitur: *Gargarisma*, quod cavo Oris & Faucium colluendo infervit.

De

Dentifricio.

496. **D**ENTIFRICIUM (495.) est *Liquidum*, *Molle*, vel *Siccum*.

α. Liquidum dat plerumque *Mixtura Media* (282.), vel *Contracta* (293.): quamvis & *Liquores* officinales soli, tum *Decocta*, *Infusa*, *Succi*, eò adhiberi queant. *Collutorium* id, aut *Collutio*, quoque audit.

β. Molle est *Electarii* species (148.): alias & *Elegmatis* (159.), aut *Linimenti* (453.) forma hic usu venit.

γ. Siccum praebet *Pulvis* (116. 318.) tenuissimus aut mediocris (117. 319.); tum ex hoc & glutinante idoneo conflati *Trochisci* (182.); aut *Styli Dentifricii*, qui tamen hodie minus usitati sunt.

497. **MATERIES, DELECTUS**, cetera, ex indole corrigendi vitii, & formâ expetitâ (496.), intelliguntur. *Acida Fossilia* cautè adhibeantur; ne, dum dealbant *Dentes*, simul ambedant.

498. **Usus**

498. *U s u s* Dentibus, Gingivis, detergendis, firmandis, labe Scorbutica liberandis, his quandoque, in Dentitione difficili, emolliendis, refrigerandis, conducit.

499. *S P E C I M I N A* sunt.

Collutorium in Scorbuto a causâ calidâ. Vid. H.

Boerh. Mat. Med. p. 193.

℞. Myriae Limonum.

Mell. Rosac. ana unc. ij.

Sp. Sal. dulc. drach. β.

Aq. stillat. Rutae. unc. ij.

M.

S. Eo saepiusculè laventur Dentes & Gingivae.

Linimentum vide in Historia Linimenti pag. 371.

Collutio, Eclegmatis ferè formâ, Refrigerans, Emolliens, in Dentitione difficili. Vid. H.

Boerh. Mat. Med. p. 236.

℞. Crem. Lact. rec.

Vitell. Ovor. ana unc. j.

Syr. Violar. drach. vj.

Aq. stillat. Rosar. unc. iij.

M.

S. His foveantur Gingivae dolentes.

Opiata

*

Opiata Dentes detergens, firmans.

℞. *Conserv. Ros. rubr.* unc. β.

Off. Sepiae ppt. drach. ij.

Sang. Dracon.

Cort. Granator. ana drach. j.

Alumin. usti. scrup. ij.

Mell. Rosac. q. f.

Ut F. Electarium. D. ad fictile.

S. Manè & post prandium ac coenam eo fricentur
Dentes, tum abluantur cum Spirit. Vini Myrrhato.

*

Pulvis Dentifricius.

℞. *Pumicis ppt.* drach. ij.

Flor. Balaust.

Rad. Irid. Flor.

Myrrh. rubr. ana drach. j.

Lap. Haemat. ppt.

Sal Ammoniac. ana drach. β.

M. F. Pulvis tenuis.

S. Ut supra.

*

Trochisci vel Styli Dentifricii.

℞. *Species praecedent.*

Mucilag. Gumm. Tragacanth. cum Aqua

Salviae fact. q. f.

Ut F. Trochisci vel Styli probè siccan-
di. D.

S. Defricandis Dentibus adhibeantur.

De

500. **A**POPHLEGMATISMI (495.) FORMA iterum triplex est, *Liquida*, *Mollis*, *Sicca*.

α. *Liquidam* saepiuscule praebent Decocta (234.), Mixturae Mediae (282.), crebrius Contractae (293.), quandoque & Infusa (221.), Succī (245.), aut Liquores alii officinales, non permitti.

β. *Mollem* dat Electarium (148.).

γ. *Sicca* varia vel est Suffitūs species (405. *α.*), Nicotianae simplicis, aut Medicatae, fumo ore hausto constans; vel Rotula (299.) sublingualis, facile dissolvenda; vel Pulvis (116.) Salinus, liquefcens, in ore detinendus; vel Mansile quid, *Masticatorium* vulgò dictum, solidum, tenax, acre: quò adhibentur Vegetantium acriorum partes solidae, aut succi concreti, minus facile liquefcences, tum ex his, & similibus aliis, confecti Pulveres crassiores (116. 117.), hique aut laxi, aut panno lineo, in speciem Noduli, inclusi (229. *α.* 2.), aut cum glutinante in Trochiscos, Pastillosve, coacti (182.).

501. Haud tamen perinde hic semper est, quacunque ex dictis (500.) forma utaris. Videndum, quaenam indicationi, morbi, aegrique, conditionibus aptior.

α. Occasio praeceps captanda usum Liquidorum (500. *α.*), maximè simplicium, aut sola permistione parandorum, commendat (46.).

β. Prae-

β. Praeferuntur eadem (500. α.), ubi profundius e faucibus trahendum phlegma, idque tenacius est.

γ. Electarii (500. β.) potior usus est, cum vel manducatio, vel determinata liquidi ficcive in ore volutatio & detentio, aegre fieri potest: ut in Paralyticis & Soporosis affectibus. Id tum, palato adlitum, sensim liquefcens, agit certius.

δ. Fumifugium, plurimis minus adfuetis incommodiffimum, nimia in nervos actione, fumisque haud dexterè a cavo narium, pharyngis, laryngis, prohibitis, cephalalgias, vertigines, tuffes, naufcas, vomitus, creat.

ε. Pueros, & delicatiores, vix longiori adstrinxeris manducationi. Placent magis Liquida, aut Pulveres facile liquefcences, aut Rotulae acre Saccharo tegentes (500. γ.). At his obtufior quoque virtus.

ζ. Ubi lentè, diu, validè, proritandus humor, Mansilia (500. γ.) ceteris antehabentur; nifi priorum quaedam repugnent.

502. MATERIES petitur ex iis, quae ore excepta, retenta, mota, vi emolliente aut praefertim ftimulante, majorem Salivae & Muci copiam eo adlicere queunt. Vid. H. Boerhaave Instit. Med. 1195. 1197. 1200. 1. 2. 3. Quae enim deglutita, ventriculo recepta, naufeam creando, falivam movent, aut in fanguinem delata, hunc diffolvendo, Ptyalifmum excitant, hujus non funt loci, ubi de Topi-
cis Stomaticis (495.) agimus.

503. DELECTUM docet remedii vis requisita, & forma adhibenda (501.).

α. Emollientia, Saponacea, Aromatica, Oleo vel Sale acri praedita, alia aliis validiora, infinitam hic Medico praebent sylvam, ex qua aptum nodo cuneum quaerat. Inde cum vario menstruo, aquoso, vinoso, Decocta, Infusa, Succos, lenius, fortius, agentes, juxta datas ante regulas (221. 234. 245.), parare facile. Suavitas, acumen, Melle vel Saccharo obtinetur.

β. Mixturis (500. *α.*) idoneam dant materiem Aquae stillatitiae, Aceta, Spiritus, Tincturae, Essentiae, Olea, Salia, ex similibus (503. *α.*) confecta; quorum & dilutiora seorsim sumta hic bona.

γ. Nicotianae Medicatae Suffitus ut paretur, ante docui (405 *α.* 406. *δ.* & seq.).

δ. Aromata, Radices, Cortices, Folia, Semina, acriora, integra, Vino quandoque, Aceto, Spiritu Vini, prius macerata; tum Succu tenaces, similes, odore tamen haud insuaves, Mastiche v. g. Myrrha, &c. seorsim singula, simplex, at efficax, praebent Mansile. Alii nec Nicotianae Folia horrent. Indos Betele & Arecca, cum Calce, mansa delectant.

ε. Haec ipsa (*δ.*) contrita Pulveres exhibent (500. *γ.*): ex iisdem vero linteis inclusis Noduli (ibid.); cum Saccharo subactis Rotulae (ibid.); cum Cera, Mastiche, Melle, aliove glutinante, concorporatis Trochisci mansiles (ibid.); Melle plure vel simplice, vel

vel medicato, exceptis Electaria (ibid. β.) nascuntur.

ζ. Pulveribus solubilibus (500. γ.) materiem praebent Salia, quorum acrimonia & injucunditas Saccharo temperatur.

η. Abstinendum ubique, maximè in mandendis; ab iis, quorum odor aut supor detestabilis; quum nimis evolvatur. Consuetudo tamen vel molestissima etiam manfuefacit (δ.)

504. ORDO, DOSIS, QUANTITAS GENERALIS, PROPORTIO, SUBSCRIPTIO, satis patent ex iis, quae de similibus formulis internis ante dicta, collatis ad haecenus (500 ad 504.) exposita, & mox subjungenda specimina. Pastillorum Moles, hic plerumque major (187.), scrup. j. drachm. β. imò j. aequat.

505. SIGNATURA pariter ex prius dictis intelligitur. Jejunum ferè stomachum amat haec evacuatio: unde aliquot plerumque ante pastum horis movetur; nisi cum in morâ periculum. Promovetur prono capite, simulque acrium delapsus in fauces sic cavetur. Ultra semihoram vix protrahitur. Os, post Apophlegmatismi actionem, aquâ tepidâ, lacte, aliove blando liquore, eluendum vix monere opus.

506. Usus, caute directus, nobilia praestat, aliis haud adeo viis semper obtinenda, in frigidis, catarrhosis, soporosis, paralyticis, epilepticis, affectibus, Leucophlegmatiâ, Anginâ Aquosâ, Odon-

-talgia, &c. Abusus rei optimae pessimus saliva, humore utilissimo, privat Chylopoiesin, subtilissimis orbat sanguinem, consuetudinem inducit aegrè rursus exuendam.

507. SPECIMINA sunt.

*

Decoctum Apophlegmatizans, ingruente Apoplexiâ Frigidâ utilissimum. Vid. H. Boerh. Mat. Med. p. 175.

℞. Rad. Imperator.

Pyrethri. ana unc. j.

Fol. Recent. Rutae.

Majoran. ana m. j

Flor. Lavand. m. ℞.

Semin. Sinapis contus. unc. ℞.

Conscissa, cum Vini Alb. libr. ij. coque per $\frac{1}{2}$ horae, vase exactè clauso. Colat. admisce

Spir. Sal. Ammon. drach. ij.

Mell. Anthos. unc. i℞.

D.

S. Hujus tepidi pauxillum ore detineat ac volutet, humorem prolectum jugiter exscreans. Repetat pro necessitate urgente, quavis horâ aut citius.

*

Infusum ejusdem utilitatis, ex Fulleri Pharm. extemp. p. 149.

℞. Sem. Sinapis contus. drach. ij.

Aq. commun. unc. viij.

Con-

Contrita & subacta digerantur in cineribus
calidis per $\frac{1}{4}$ horae. Colat. express. ad-
misce

Spirit. Lavand. drach. iij.

Cochlear. drach. j.

Sal. Ammon. gutt. xxx.

M. D.

S. Ufus idem, ut prioris.

*

Mixtura similis, Odontalgiae Catarrhofae apta.

R. Aq. stillat. Lavandul. unc. vj.

Spirit. Regin. Hungar. unc. ij.

Sal. Ammon. drach. j.

Tinct. Sal. Tart. Helmont. drach. ij.

Zingib. subtiliss. pulv. drach. β.

M. D. vitro clauso.

S. ut supra.

*

Decoctum ejusdem virtutis. Fuller Pharmac. ex-
temp. p. 150.

R. Rad. Pyreth. dr. vj.

Galang. dr. j.

Sem. Hyoscyam.

Papav. alb. ana dr. ij.

Caryophyll. arom. scrup. ij.

Vin. alb. unc. viij.

Acet. Vin. unc. iv.

Coq. per $\frac{1}{4}$ horae, vase clauso, tum cola-
turae admisce

Cc 2

Spir.

Spir. Vin. Gall. unc. iß.

Tinct. Myrrh. unc. ß.

M. D.

S. ut praeced.

Apophlegmatismus, formâ Succî pressi.

℞. Fol. recent. Becabung. m. j.

Cochlear. m. ß.

Rad. recent. Ari.

Armorac.

Sem. Sinapis. ana unc. ß.

*Conscissis, tuis, exprime Succum, cui
admisce*

Vin. alb. unc. iß.

Sacchari alb. unc. j.

M.

*S. Hujus haustulum, omni manè, ore prius aqua eluto,
contineat aliquamdiu Scorbuto frigido laborans,
tum exspuat una cum saliva sic prolectâ.*

Pulvis Salivalis, mitior.

℞. Sal. Prunell. drach. iß.

Ammoniac.

Succin. ana gr. xv.

Sacch. cristall. drach. ij.

M. F. Pulvis.

*S. Parum hujus Pulveris ore detineatur, ut liquefcens
Salivam moveat.*

Pulvis

*

Pulvis Apophlegmatizans, acrior.

Rx. Rad. Pyrethri.

Cort. Magellanic. ana drach. iß.

Cubeb.

Cardamom.

Caryophyll. arom. ana drach. ß.

Sal. Ammoniac. drach. j.

Ol. stillat. Caryophyll. gutt. vj.

Contusis F. Pulvis crassiusculus. D. in scatulâ.

S. *Capiat omni mane, jejunos, quantum apice cultri sustineri potest, & commandat, exspuatque humorem pruritatum.*

*

Rotulae Sialogogae.

Rx. Species praecedentes subtilissimè tritas.

Sacchar albiß. Aq. Rosar. solut. & inspissat. sextuplum.

Ut F. l. a. Rotulae.

S. *Una vel duae sub lingua detineantur, ut sensim liquefiant. Excernatur liquidum adfluens.*

*

Nodulus similis.

Rx. Pulver. praecedent. drach. iß.

Mastiches. drach. iij.

Mixta illigentur panno lineo, ut F. Nodulus.

S. *Mandatur leniter mane per ½ horam, ut Saliva proritetur exspuenda.*

Electarium ex iisdem.

℞. *Species easdem tenuissime comminutas.*

Mellis Anthos triplum.

M. exacte F. Electarium. D. ad fictile.

S. *Hujus tantillum palato adfricetur in morbis soporosis, frigidis, aquosis.*

•

Aliud simile ex Fulleri Pharmac. extemp. p. 63.

℞. *Herb. Thymi. drach. vj.*

Rad. Pyrethr. scrup. iv.

Sem. Sinapis. scrup. ij.

Ol. still. Caryophyll. gutt. iv.

Mellis. q. f.

Ut F. f. a. Electarium.

S. *Cochlearculum hujus ore volutetur ac leniter mandatur mane, jejuno stomacho, per semihoram, capite prono, ac Saliva adfluens exspuatur.*

•

Trochisci masticatorii. Vid. H. Boerh. Mat. Med. p. 175.

℞. *Mastich.*

Cerae alb.

Zingib. ana unc. j.

F. f. a. parvi Pastilli, singuli drach. β. aut j.

S. ut supra.

•

Alii ex Fulleri Pharm. Extemp. p. 252.

℞. *Rad. Pyrethr.*

Sem.

Sem. Sinapis. ana dr. j.

Staph. agr. dr. ij.

Ol. Still. Caryophyll. gutt. iv.

*Cum Cerae alb. liquefactæ. q. s. con-
corpo-
rentur in Pilas vel Trochiscos arbitrariae
molis.*

S. ut ante.

De

Gargarifmate.

508. **G**ARGARISMA (495.) est medicamentum liquidum, cavi Oris, maximè verò Fau-
cium, collutioni, varios in usus, aptatum. *Dia-
clysma* quoque, *Collutio*, vel *Collutorium* audit, prae-
cipuè si gargarifatio, a qua nomen habet, sub ejus
usu non accedit.

509. **F**ORMA ejus, semper liquida, Infusi (221.),
Decocti (234.), Succu expressi (245.), Emulsi
(256.), Julapii (271.), vel Mixturae Mediae (282.),
species est, iisdemque, quibus haec, legibus para-
tur. Unde ex dictis (loc. cit.) facile artificium.

510. **M**ATERIEM, hujusque **D**ELECTUM limi-
tat varia Medici indicatio, & Liquidi species con-
ficienda (509.), collata iis, quae de hac, interno
usui dicatâ, ante (loc. cit.) monita sunt. Videat-
ur etiam historia Injectionis (305. seq.); quum
haec loco Gargarismatis adhiberi soleat, sicubi col-
lutio aut gargarifatio ab ipso aegro obtineri, satis-
ve profunde intra fauces adigi, hinc scopum Medi-
ci ferire nequit. Quin &, quae de Apophlegmatif-

mis Liquidis dicta sunt (500.), huc pertinent.

511. ORDO, QUANTITAS GENERALIS, PROPORTIO, itidem sequuntur leges ante (loc. cit.) datas. DOSIS, pondere nunquam determinanda, est, quantum buccis non dispanfis commodè capitur.

512. SUBSCRIPTIO jubet: *F. Liquor pro Gargarismate aut Collutorio.*

513. SIGNATURA, praeter generalia, injungit utendi modum, qui non semper idem est. Alias enim liquidi ore excepti, supinato capite, facienda agitatio, quod *gargarizare* vocamus; ut concussae cum eo partes magis undequaque imbuantur, detergeantur, penetrentur. Alias lenis modo ejus volutatio, aut tranquilla detentio, requiritur; cum partes inflammatae, aliove modo laesae, gargarisarum negant, aut liquidum motum a descensu per fauces, delapsuve in tracheam, prohibere fatis nequeunt. Alias & per siphonem injectio fit: quod in infantibus saepe, aut aegris debilioribus, siue non compotibus, necessum. Calidi ceterum usus frequentior est, quam frigidi. Hoc tamen amant quidam, ubi adstringendum vel repellendum.

514. USUS insignis in quibusvis fere Oris interni, Faucium, partiumque his vicinarum, morbis, Inflammationibus, Tumoribus, Ulceribus, Aphthis, Siccitate, Colluvie aquosa, mucosa, Laxitate, Rigiditate nimia, &c. dum vis quaecunque expetita, emolliens, adstringens, humectans, sic-

cans

eans, refrigerans, calefaciens, resolvens, suppurans, detergens, stimulans, vulneraria, &c. directò locis affectis adplicari sic potest.

515. SPECIMINA funto.

•

Collutio Antiseptica, ad Ulcera Oris, a Scorbuto putrido nata. Vid. H. Boerh. Mat. Med. p. 193.

℞. Spir. Salis marini. drach. ij.

Aq. stillatit. Salviae. unc. viij.

M.

S. Hoc liquore colluat Os & Fauces saepius de die.

•

Collutorium ad Anginam Inflammatoriam, Antiphlogisticum, Resolvens, Refrigerans.

℞. Aq. stillat. Flor. Sambuc. unc. xvi.

Acet. Vin. destillat. unc. ij.

Sal. Prunell. drach. iß.

Rob. Sambuc. unc. ij.

M.

S. Calido hoc liquore, ore detento, Fauces assiduo humectentur.

•

Decoctum ad Anginas gravissimas, valde Resolvens ac celerrime levans, teste Fr. Dekkers Exercit. Pract. p. 242.

℞. Rad. Althaeae rec. unc. j.

Fol. Malvae. man. j.

Cc 5

Flor.

Flor. Sambuc. pug. iij.

Coq. f. a. in f. q. Cerevis. dulc. Colat. pint.

j. admisce

Mell. Virgin. unc. iß.

Spirit. Vin. dr. iij

Sal. Ammoniac. gutt. xxx.

M. D.

S. Tepidi hujus liquoris tantillum ope siphonis injiciatur in Fauces omni horae quadrante, donec levetur aeger.

*

Decoctum Emolliens, Demulcens, ad promovendum Ptyalismum Mercurialem. Vid. H. Boerh. Aphorism. 1475.

℞. Herb. Althaeae. m. ij.

Malvae.

Flor. Rhoead.

Verbasc. ana m. j.

Rad. Glycyrrhiz. unc. j.

Cum Seri Lact. rec. q. f. decoct. spatio $\frac{1}{4}$ horae, tum colat. express. lib. ij. admisce

Mellis puri. unc. ij.

D.

S. Hoc tepido gargariset & colluat jugiter totum Oris cavum.

*

Gargarisma ad proritandum Salivae fluxum in Variolis Confluentibus.

℞. Fol. Malvae. man. ij.

Semin.

Semin. contus. Sinap. unc. j.

Piper. alb. unc. ℥.

Coq. ex f. q. Aq. pur. per quadrantem horae. Colatur. unc. xx. admisce

Oxymel. Scyllit. unc. ij.

Syr. Violar. unc. j.

M. D.

S. Hoc calido colluat & gargariset aeger Fauces omni quadrante horae: quod si minus conveniat, etiam ope siphonis injectio fieri potest.

Aliud Laxans & Detergens, ad crustae Aphthosae lapsum promovendum. Vid. Ketelaar de Aphthis. p. 38.

℞. Hordei. mundat. unc. j.

Passul. exacinat. unc. ij.

Ficuum. n°. iij.

Glycyrrhiz. rasae. drach. iij.

Coque ex Aquae pur. q. s. tum cola & exprime. Colat. lib. ij. admisce

Syr. Fijubin. unc. ij.

D.

S. Tepidum Ore semper contineatur, & si pote, gargarisetur.

Infusum Balsamicum, Consolidans, ad Ulcera Faucium mundata.

℞. Herb. Agrimon. m. j.

Veronic.

Sal-

*Salviae.**Flor. Hyperic.**Betonie.**Rhoead. ana m. ℥.*Infundantur cum *Aq. pur. fervidae. unc. xx.*

stent per horam infusa, vase clauso, tum

colat. express. admisce

Mell. rosat. unc. ij.

S. ut supra.

*De**Scuto.*

Vid. (341. 352. 424. 441.)

*De**Clysmate Intestinali.*

516. **C**LYSMA INTESTINALE, *Clyster, Enema, Lavamentum*, vocatur liquor, qui Intestino Recto, evacuandi, alterandi vel nutriendi fine, injicitur. Pertinet ergo ad Injectiones, de quibus generatim ante (305. & seq.) actum; atque inde magna parte intelligitur. Meretur tamen seorsim exponi ob singularia, quae sibi vindicat.

517. MATERIES in genere *Excipit vel Excipitur.*

a. *Excipiens* liquor est varius. Saepe (1.) *Vulgaris*: ut *Aqua simplex, Fabrorum, Lac recens, ebutyratum, ejus Serum, Cerevisia, Vinum, Urina, &c.* Alias (2.) *Praeparatus*, in officinis pro-

stans,

stans, aut pharmacopoeo sat notus; ut praescriptione magistrali non egeat ejus praeparatio: v. g. Aquae stillatit. Lac Chalybeatum, Decocta Hordei, Avenae, Specier. Emollient. Carminant. Clysmat. ordin. aut materiei cujusdam singularis, Juscula Carnium, Olea pressa, infusa, cocta, & similia. Vel (3.) Decoctione demum, rarius Infusione, parandus juxta praescriptum Medici.

β. *Excipienda* sunt, quaecunque, scopo apta, excipiente (α.) solvi, aut huic misceri ita possunt, ut requisitam hic liquoris meabilitatem non destruant. Referuntur haec ad (1.) Solubilia in Aquosis: ut sunt Electaria, Confectiones, Pulpae, Succi, Extracta, Mella, Syrupi, Saponēs, Vitell. Ovi, Salia, Fel, Saccharum. (2.) Pinguia: ut Olea infusa, cocta, pressa, stillatitia, Pinguedines, Medullae, Seva, Butyrum, Balsama, praeprimis Terebinthina, Unguenta, &c. (3.) Pulverulenta non solubilia, quorum tamen rarior hic usus.

518. DELECTUM docet varius scopus, tum cognita materiae virtus, pretium, prompta parabilitas, aliaeque tam hujus, quam aegri, conditiones, facile in singulari casu determinandae. Unde.

α. Repetendum, quidquid de Injectione prius (309.) dictum.

β. Ubi, quod hic saepe obtinet, citissimo opus auxilio, absint Infusa vel Decocta, quin & alia liquida, ut Olea pressa, longam poscentia praeparatio-

tionem (46.) Neque enim deficiunt jam parata, cuivis apta indicationi.

γ. Nec utere pretiosioribus, maximè si saepius iterandum Clyfma; tum ne emungas aegrum; tum ne corrupta exhibendi anſam captet pharmacopoeus, ſat haec bona putans cavo putridis adſueto, gnarusque hos liquores raro explorari. Suus etiam Intesti- nis ineſt ſenſus, & partibus vicinis, nec contemnen- da ſane cum reliquo corpore conſpiratio: ut nequa- quam inſuper haberi debeat, qualecunque liquidum injiciatur; quum male ſelecta, perperam praeparata, vappida, corrupta, haud minores hic, quam alibi, inferre turbas poſſint.

δ. Species Emollient. Carminant. & pleraque alia, quae ſolis Clyſmatibus deſtinata proſtant jam com- poſita in officinis, ſi potes, cave: ſaepiſſime enim exoleta ſunt, ſitu, vermibus, corrupta. Levi labore alia praefcripſeris recens paranda.

ε. Oleoſa aqueis excipienda haud adeo exactam hic, ut in Internis (284. ζ.) poſtulant unionem: quamvis & Mel, Vitell. Ov. Saccharum, Sapo, Bi- lis, Salia, alio ſine, dum ſcopus fert, addita hanc praefſtare queant. Terebinthina tamen Ovi Vitello ſubigenda curatius; ut diviſa & feliciter agat, nec fa- cile glutine ſuo fiſtulam obſtruat: nam Digestivi loco ſerè adhibetur.

ζ. Cur vetant Acida miſcere Clyſmatibus, qui vel acerrima etiam Emetica & Purgantia iis adhibere
non

non verentur? Sanè ubi corrigenda putrilago, re-
fraenandus calor febrilis, Acidi dilutioris usum sua-
dent omnia.

7. Pulverulentis (517. §. 3.) facile carueris, cum
alia praesto sint omni scopo idonea. Sin uti velis,
nota cautelam (309. §.)

8. Sal & Oleum frustra ab Anthelmintico Clysmate
arcentur. Quis solis dulcibus delectari vermes dixe-
rit, cum & in acerrimis nidulentur? Enecti colli-
quescent cito, facile dein expellendi.

9. Nutrire dum scopus exigit, Jusculo Carnium
nihil aptius. Visum hoc, mox, ut ingestum fuerat,
sanguini admixtum nocuisse nihil, hinc praeviam
Ventriculi & Tenuium Intestinorum coctionem vix
reposcit. Antiseptico saltem condiendum, si calor
corporis nimius ad putredinem disponit.

10. Denique, ut Medico nunquam, nisi ex ratio-
ne, agendum (11. 12. 16.), ita, Clysmate indi-
cato, mox cogitet, eo quid effici debeat & possit,
facillimè dein reperturus aptam huic componendo
materiem. Videbit hinc, toties hic commendatis
Specificis Cephalicis, Pectoralibus, Stomachicis,
Hepaticis, Uterinis, &c. vix majora praestari, quam
generali Diluentium, Humectantium, Emollien-
tium, Calefacientium, Refrigerantium, Sopientium,
Discutientium, Resolventium, Stimulantium, ma-
terie. Sic ars tironi facilis fit, & servilis aliorum ex-
emplis perpetuo inhaerendi tollitur necessitas.

λ. Quin

λ. Quin & farragine inconditâ hic opus non esse; ex dictis (κ.) patet. Saepe unicum sufficit ingrediens, nullo stipatum excipiendo. Saepius duo: Aqua, Lac, hujus Serum, cum Melle, Saccharo, Nitro, Oleo, Butyro, &c. Nonne Urina sola, Sal communis Aquae quintuplo solutus, Decoct. Fol. Nicotianae, inter certissima habentur, si valentiore opus stimulo?

519. ORDO idem hic obtinet, qui in Infusis, Decoctis, aut Mixturis internis (224. 237. 385.): has enim ad formulas reducuntur omnes Enematum compositorum species.

520. DOSIS & QUANTITAS GENERALIS aequales sunt; cum vix nisi una simul praescribatur Dosis (68. α.). Haec autem varia est

α. Ratione Aetatis. Ubi haec ferè regula obtinet.

Infanti recens nato conveniunt unc. ij.

— provectiori — — unc. iij. iv.

Puero — — — unc. vj. vij.

Adulto — — — unc. viij. x. xij.

β. Ratione Constitutionis Aegri. Proceri plus ferunt: parvuli minus. Difficili anhelitu affecti, Intestina flatu distenta, mole extrinsecus incumbente, foetu v. g. grandiore, aquis, &c. pressa, vix admittunt copiam majorem, admissam cito excutiunt.

γ. Ratione Effectûs praestandi. Si diluendum, humectandum, emolliendum, refrigerandum, nec alia repugnant, major quantitas conducit. Si vali-

dè

dè stimulandum, minor; ne moles stimulo juncta citius expellat. Si diutius retinendum, minor itidem expedit: quod maximè in iis, quae nutriendi fine injiciuntur, notandum.

δ. Ceterum & hic parcior simul injecti copia pensari potest iteratione, & si quae obstant, per intervalla immitti, quod simul debebat.

521. PROPORTIO mutua ingredientium, vix certis in universum limitanda legibus, attento ad suam indicationem (518.), virtutem materiae, vires aegri, sensum hujus majorem minoremve, requisitam Injectionis consistentiam (309. δ.), &c. determinatu facilis est.

α. Si Purgantibus opus infusis, decoctis, aut intermistis, haec plerumque dupla recipiuntur dosi, qua darentur ori ingerenda, quandoque & tripla, imò majore, ubi stimulandum fortius.

β. Salium mediorum, quae magis hic usitata, drach. j. ij. ad liquoris unc. x. pro stimulo mediocri ferè sufficiunt. Alias tamen uncia j. imò ij. adhibentur in acerrimis (518. λ.).

γ. Eorum, quae Mellis aut Syrupi gaudent spissitudine, latissima iterum Proportio primariò ex virtute medicata, dein & consistentia, limitatur; ut ideo summa ferè sit, si horum & liquoris aequale pondus sumferis.

δ. Pinguium tamen, nisi cum sola totum constituent Clyisma, parcior quantitas rarius quartam to-

tius partem exsuperat. Terebinthinae autem vix plus unc. β . aut drach. vj. ad liquoris unc. viij. vel x. recipitur.

ε. Solida, sicca, pulverulenta, quin majore quantitate admisceantur, prohibet nascitura spissitudo, aut facilis in grumos coalitus. Drach. j. ij. iij. pro adulto (520. α.) fatis sunt.

ζ. Opiatis, aliisque Drastrictis, iis maximè, quorum vis subdola furtim se vasis insinuat, cautus utere! Est & in Crassis Intestinis apparatus nerveus; adfunt absorbentes venulae. Unde ab ejusmodi imprudenter injectis quandoque damna pessima. Ab Opii gran. iv. Clysmati additis aeternum dormivisse visus est aeger (518. γ.).

η. Circumspectus etiam Stimulantia determina, cogitans, an, quibus, quantis, opus sit. Alias temerè addita, alias omissa timidè, spem tuam frustrabuntur. Si potentissimè excitare, expellere, revelere, volueris, stimulo languente ages nihil. Si diutius retinendum Clyisma, ut emolliat, diluat, mulceat, foveat, sopiat, nutriat, ab acribus abstine!

522. SUBSCRIPTIO, praeter ea, quae infusionem, decoctionem, mitionem, spectant, similia ante dictis (228. 229. 241. 289.), nisi quod depuratione haud adeo exacta opus sit, ponit: *F. Enema vel Clyisma*. Quum vero multis in locis injectio ipsi demandetur pharmacopoeo, aut instrumenta saltem huc necessaria ab eo petantur, adscribi insuper potest,

α. Qua

α. Qua Aetate sit, cui injiciendum Clyisma; an infans, puer, adultus? ut aptus ano tubulus eligatur: licet ex quantitate liquoris (520. *α.*) id conjici plerumque queat.

β. Cujus Sexûs, si adultus: sequiori enim mulieres id officii praestant.

γ. Tempus, quo immittendum: an mox, an mane, vespere, &c.? Nulla hora in universum huic remedio inepta est. Urgens necessitas quamcunque admittit. Alias tamen vacuo ventriculo magis probatur ejus usus.

Reliqua, quae huc spectant, mox tradenda, supponuntur cognita injicienti.

523. SIGNATURA vix opus, nisi cum Subscriptio (522.) brevior usum non memorat. Tum vero, dato titulo (113. *γ.* 516.), quod ad reliqua intelligitur ex modo dictis (522. *α.* *β.* *γ.*). Addenda tamen aliquando, aut & oretenus injungenda nonnulla, quae applicationis commodo serviunt, aut actionem remedii promovent. Quo pertinent

α. Agenda ante *Injectionem*. Haec sua ex indicatione figit Medicus, varia in variis. Unum noto: Nutrienti Clysmati praemittendum aliud Intestina à fecibus repurgans; ut & diutius retineatur, & tanto promptior ejus absorptio fiat.

β. Quae spectant *Injectionem ipsam*. Ubi

(1.) Liquoris juxta exigitur calefactio ad teporem ferè sani hominis. Vas Clyisma continens, admo-

tum oculo, labiis, aut dorso manus, his dum calore non infestum est, debitum notat gradum. Excessus in utramque partem semper minus prodest, saepissime & nocet aegro, & ingredientia, Vitellos, Pinguia, cogendo, quandoque tubum obstruit. Nec satis certa est, si a calore naturali recesseris, alius gradus determinatio, ut non excessu defectuve facile peccetur.

(2.) Situs Aegri trajectui liquoris per tubum intestinalem commodissimus. Sunt quibus decubitus in sinistrum latus aptior videtur; quod sigmoideus Coli in Rectum abituri flexus, sinistro latere situs, viam exhibeat declivem. Obstat tamen Recti ab Ano adscendentis declinatio dextrorsum *a*, hoc in situ magis resistens impulso liquori; pressio dein & compressio tractus Coli in sinistris siti, Recto proximi, ab incumbente reliquorum Intestinorum mole; tum ludentis naturae inconstantia, flexum Coli sigmoideum quandoque ad dextram Recti formans *b*. Unde cum plurimis decubitus in dextrum latus praefero. Est tamen, ubi nec electio datur. Et si forte injectio minus ex voto succedit, iterato Clysmate alias atque alias tentare positiones expedit, nec solummodo in alterutrum latus, sed vel in dorsum quoque aut ventrem. Sunt certe Autores, qui curationem in dorsum, adductis ad ventrem cruribus, prae alio quocunque situ hic suadent. Et quid obstat, quo minus pronus etiam cubitus convenire possit?

(3.) Quies

a. Vid. Eustach. Tab. Anat. X. Fig. II. IV.

b. Idem ibid. Fig. V.

(3.) Quies aegri & pacata respiratio; ne valide contractis musculis abdominalibus via arctetur nimis, aut subita fiat injecti repulsio.

(4.) Instrumenta, quae variis locis varia in usu sunt, hic non enumeranda; quum non adeo ad Medicum pertineant. Vid. *R. de Farvacques Medic. Pharmac.* III. Boek. x. Capit.

(5.) Injectio denique haud impetuosa, nec nimis properata, nec praemisso aëre intestina distendens: quod praeprius notandum, sicubi minor liquoris quantitas magnam vasis clysmatici partem relinquit vacuam.

γ. *Post Injectionem agenda.* Hic revolutio lenis in sinistrum latus, aut in dorsum, quies, tranquillitas, anhelitus, alvi retentio, si Clyisma diutius retinendum, commendantur.

524. Usus in genere expositus (516. 518.), laudatissimus, prolixior, quam qui hic sigillatim describi queat, omni, tenerrimae etiam, aetati aptus, solis nocet Haemorrhoidum fluxui obnoxiiis, si acria adhibentur; tum & nimius, praeter necessitatem, Intestina reddit debiliora aut stimuli consuetudine segnia, ut, nisi jugi monita incitamento, ab officio cessent. Vim Nutrientem qui Clysmatibus negant, nescire videntur ante dicta (521. §.). Quin & Lactea in Colo Hominis, chylo repleta, demonstravit *Cl. Winslow a.* A Vino, Spiritu Vini, etiam parcior

a. Exposit. Anatom. Traité du Bas-ventre. 218.

cioire copia, Clysmatis specie injectis nata temulentia, &c. Itaque & *A. C. Celsum* audiant, suo jam tempore monentem, *ultimum auxilium esse, in alvum ptisanæ vel alicæ cremorem ex inferioribus partibus indere, siquidem id quoque vires tueatur.* Lib. III. Cap. XIX.

525. SPECIMINA sunt.

*

Clyisma Meconium induratum resolvens, evacuans. Vid. *H. Boerh. Mat. Met.* p. 225.

℞. *Seri lact. recent.* unc. ij.

Sapon. Venet. drach. iß.

Mell. drach. ij.

M. F. Clyisma.

S. *Lavamentum pro Infante recens nato mox injiciendum.*

*

Aliud Vermes expellens. *Ibid.* p. 235.

℞. *Vitriol. Mart.* gr. xv.

Aq. still. Cichor. unc. iv.

M. F. Lavamentum.

S. *Pro Puero trienni aut quadrienni, postquam alvum deposuit.*

*

Clyisma Refrigerans, Antiphlogisticum, in Rabie Canina. *Ibid.* p. 183.

℞. *Nitri.* drach. ij.

Acet. Sambuc.

Mell. Rosar. ana unc. j.

Aq.

Aq. decoct. Hord. unc. x.

M. F. Clysma.

S. *Injiciatur bis vel ter de die.*

*

Clysma acerrimum, Excitans, Revellens in Affectibus Soporosis.

℞. *Colocynth. in petia lig.*

Rad. Pyrethr. ana drach. ij.

Cum *Aq. pur. q. s. coq. per $\frac{1}{4}$ hor. Colat. unc. ix. admisce*

Vin. Antimon. unc. ij.

M. F. Enema.

S. *Solito calidius injiciatur, ac mox iteretur, si statim ab injectione redditur.*

*

Clysma Febrifugum, pro Infante.

℞. *Cort. Peruv. pulv. drach. ij.*

Aq. still. Card. Bened. unc. iij.

Syr. Diacod. unc. β.

M. F. Enema.

S. *Injiciatur statim a finito paroxysmo, ac tempore $\alpha\pi\nu\rho\epsilon\zeta\iota\alpha\varsigma$, octava quaque hora, repetatur. Conducit autem praemittere Clysma feces expurgans, si alvus diu constipata fuerit.*

*

Clysma Nutriens. Ibid. p. 139.

℞. *Fur. Carnium unc. x.*

Sal. Nitri gr. x.

Dd 4

Sp.

524 DE CLYSMATE INTESTINALI.

Sp. Salis. gutt. vj.

M.

S. *Injiciatur octava quaque hora, postquam primo Clysmate purgante elota alvus fuit.*

* *Clysmas rectum, Rectum in Al-*

Clyisma Mulcens, Antispasmodicum, Carminans,
Feces molliens, Urinam pellens.

Rx. *Ol. Lini. unc. viij.*

Stillat. Foenicul. drach. ij.

M. F. Enema.

S. *Injiciatur ac repetatur pro necessitate.*

*

Clyster Emolliens, Anodynus, Aperiens, Calculum pellens. Ibid. p. 243.

Rx. *Herb. Malvae.*

Parietar.

Heder. terrestr. ana m. j.

Seri Lact. recent. q. s.

Coque spatio $\frac{1}{4}$ horae. Colat. express. unc.

ix. adde *Ol. Lini. unc. j.*

Nitri pur. drach. j.

M.

S. *Injiciatur mane & vespere.*

*

Clyisma Balsamicum, Anodynum, Antidysentericum, pro Adulto.

Rx. *Flor. Chamaemel. m. ij.*

Cum *Lact. dulc. q. s.* coque vase clauso per $\frac{1}{4}$ horae. Colat. unc. viij. adde

Te.

Terebinth. pur. Vitell. Ov. subact. dr. iij.
Mell. Rosar. unc. j.

M. F. Enema.

S. *Injiciatur ter, quater, quovis die.*

*

**Aliud Narcoticum, Adstringens, in Fluxibus al-
 vinis ad sopienda tormina & suspendendas
 dejectiones utile.**

Rx. Fol. Salviae. pug. j.

Cort. Granator. drach. ij.

Lign. Santal. citr. drach. j.

Coq. ex f. q. Lact. Chalybeat. per ¼ hor.

Colat. unc. viij. admisce

Theriac. Androm. dr. iij.

M. F. Enema.

S. *Injiciatur tepidum hora ante somnum.*

*

**Clyisma Revellens, Salivationis Mercurialis im-
 petum minuens. Ibid. p. 251.**

Rx. Fol. Sennae. unc. j.

Agarici drach. iv.

Semin. Cartham. drach. ij.

Rad. Jalapp. drach. j.

*Cum Aqua decoct. colat. unc. xij. injice
 pro Clysmate.*

Nota. *De Clystere ex Fumo Nicotianae vid.
 historia Suffitus, ad finem, pag. 325.*

De
Suppositorio.

526. **S**UPPOSITORIUM, *Glans Subdititia*, Βάλα-
vos, *Balanismus*, *Nodulus Intestinalis*, est
medicamentum plus minus solidum, rotundum, aut
ex tereti oblongum, globuli, conuli, vel glandis
formâ, quod Ano varios ad usus intruditur.

527. Saepissimè id, e simplice materie pettum,
praescriptione haud eget. Alias tamen data etiam
opera componitur. Unde vel Simplex est vel Com-
positum.

528. **SIMPLICIS MATERIES & PRAEPARA-
TIO**, fatis & in vulgus nota, ab aliis alia adhibetur,
effectu tamen ferè eodem. Ut sunt Saccharum co-
niforme, in globulum aut conulum redactum; inde
confecti cum Moscho globuli, Moschati dicti, offi-
cinales; Saponis Veneti frustulum similiter figura-
tum; Sebum Candellae; Cereoli particula Butyro
oblita; Lardum lotum; Prunum & Ficus inversa;
Caseus recens; Chartae bibulae segmentum conicè
contortum, Butyro illitum; Mel ad duritiem coctum,
cum vel sine Sale; Amygdalum Saccharo obductum;
globulus vel conulus ex Alumine factus, Oleo vel Bu-
tyro inunctus; Rapae caudula; Radix Althaeae,
Malvae, Betae, Brassicae, Sambuci, &c. decorti-
cata, debitè formata, Oleo aut Butyro salito illita;
Caulis Porri similiter aptatus, & similia. Haec fe-
rè vulgaria, infantibus, quin & adultis quandoque
ad-

adcommodata, alvo lubricandae, magis minusve stimulandae, tum eliciendis ano vermibus, &c. inserviunt.

529. COMPOSITUM est vel Stimulans, vel propriis Intestini Recti vitiis dicatum.

530. STIMULANTIS MATERIES dividitur in *Excipientem & Excipiendam*.

α. Excipiens est Mel ad duritiem coctum, ut gutta marmori frigido instillata, frigefacta, non adhaerescat, sed fragilis sit. Sunt, qui huic Electarium quoddam Officinale, Purgans, aut Succum acriorem, simul incoquunt. Sapo Venetus etiam pro Excipiente esse potest, Vitellus Ovi, aut Mucilago Tragacanthae, aut Saccharum Tabulatum (196.). At haec rarius.

β. Excipiuntur eo (*α.*) Acria quaecunque Stimulantia, sicca pulverulenta, vel spissa, quorum infinita, gradu acrimoniae diversa, in officinis prostant. Ut sunt Sapo, Sal commune, Gemmae, Nitrum, Ammoniacum, Alumen, Vitriolum Martis, Stercus murium, Aloë, Myrrha, Fol. Sennae, Agaric. Jalapp. Species hierae, Massae pilular. purgantium, Cochiar. Extract. Cathol. Succus Absynth. inspissatus, Fel Tauri spissatum, Castoreum; tum Purgantium & Emeticorum acerrima, Colocynthis, Trochisci Alhand. Scammoneum, Elleborus albus, Euphorbium, Crocus metallorum, &c.

531. Quod PROPRIIS RECTI VITIIS inservit,

vit, MATERIE gaudet pro horum adfectuum varietate variâ, Stimulante, Detergente, Erodente, Balsamicâ, Consolidante, Sopiente, Emolliente, Adstringente, Anthelmintica, &c. Huic enumerandae nullus hic locus. Ejus autem adaptatio fere triplex est.

α. Vel enim in massam, priori (530.) similem, duram vel emplasticam, cum simili (530 α.), vel alio apto Excipiente, Unguento quandoque, Cerato, Emplastro, coacta, nuda ano intruditur. Emplastrum officinale, Oleo vel Unguento idoneo illitum, solum, hic aliquando in usu est.

β. Vel in Unguenti (431.) aut Balsami (442.) spissitudinem concorporata, linteis carptis, gossypio, aut lanâ, excipitur, atque in globulum, glandem, aut turundam, formatur, cui filum adligandum, foras propendens, quo extrahi rursus possit ano immissa.

γ. Vel pasta similis (β.) sindoni immissa colligatur in nodulum, ano intrudendum, filo itidem propendente, cum lubet, retrahendum.

532. In DELECTU habenda ratio indicationis, variae virtutis, praesertim drastrictae, ingredientium, aetatis, &c. Vid. ante dicta (309. 518. & aliis locis.).

533. ORDO plerumque Excipiendis subjungit Excipiens, maximè si hujus quantitas haud pondere determinatur. Alii & praeponunt.

534. MAGNITUDO Dosis hic exprimit. Si forma rotunda desideratur, alias Pisi, alias Nucis Avelanae, aut & Glandis moles mensuram dat. Si conica, crassities minimi digiti ejus hominis, cui Suppositorium applicandum, basin ferè determinat, longitudo sumitur 2, 3 vel 4 digitorum transversorum. Materiae hinc universae quantitas ferè a drach. j. ad vj. vel unc. j. pro varia magnitudine recipitur. Exactiori determinationi servit aetas varia; Intestini Recti angustia, major minorve, morbosa; actio Suppositorii lenior, fortior, aut ad variam Recti aegritudinem requisita: unde si validius in morbis v. g. Soporosis stimulandum, quandoque etiam ultra digiti longitudinem conus extenditur.

535. QUANTITAS GENERALIS saepissimè Dosi (534.) aequalis est. Ubi autem diutius continuata Glandis exigitur actio, quam cui una sufficere queat, duae, tres, vel plures simul praescribuntur; ut alia post aliam intrudi possit. Ex multiplicata tum singularum Dosi facilis determinatio Quantitatis Generalis.

536. PROPORTIO mutua ingredientium scitur ex consistentia tum excipientis, tum excipiendorum, & ipsius pastae efformandae (530. α . β . 531. α . β . γ .), ex singulorum virtute, & remedii desiderata efficacia. Hinc.

α . Si Mel induratum excipit (530. α .), ad hujus unc. j. recipiuntur excipiendorum scrup. iv. drach. iß.

β . Si mollius aliud pro excipiente servit (ibid. &

531. a.), augeri pro rata excipiendorum quantitas potest; nisi & pasta mollior exigitur.

537. SUBSCRIPTIO & SIGNATURA peculiaris nihil continent, quod ex ante dictis haud intelligi queat facile. Quae duriora sunt, plerumque leni Oleo, Butyro, Axungia, Sebo, aut Unguento, prius illinuntur, quam adplicentur. Alias & Salivâ id fit, aut, si stimulandum fortius, acriore quodam Oleo. Ante immisionem & alvus exonerata requiritur, nisi hanc solvendi causa Glans adhibetur. Cavendum hic, ne materies coctione nimis spissata, duritiae sua noceat: tum & ne durior Glans justo altius introrsum rapiatur. Hoc si metuitur, appenso ad basin filo foris adliganda est, quo, cum libuerit, retrahi possit. Vidit *Borrichius* Suppositorium, ex solo Melle nimium incocto paratum, vitro simile, post summos demum angores rursus excussum. Vid. *Act. Hafnien.* Vol. v. Obs. LVIII.

538. Usus, jam ferè expositus (528. 529. 531.), sat eximius, Clysmatum Purgantium saepe succedaneus, cum haec aut ab aegris morosis, nimium pudicis, aut ob alias causas, non admittuntur, quin & his injectis, Purgantibusve ore haustis, minus feliciter operantibus, opem ferens, alvum sollicitando, vermes necando, expellendo, tum in affectibus Soporosis, Paralyticis, Apoplecticis, &c. stimulando, revellendo, excitando, alias &, ubi requiritur, fluxum Haemorrhoidum proritando, conducit. Ne memorem Recti proprios morbos, Ulcera, Fistulas, Haemorrhoidum dolores, &c. quibus Glandes appropri-

priatae conferre possunt. Cavendum, ne stimulantibus frequentius adhibitis natura nimis adsuescat, aut Intestinum adrodatur: unde & haec iis, quibus Rectum fissuris, ulceribus, tumore, dolore, fluxu Haemorrhoidum, &c. laborat, minus adhibenda. Gravidis quoque stimulus acrior quandoque foetum excutit.

539. SPECIMINA simpliciorum vide supra (528.), & H. Boerh. Mat. Med. p. 224. Compositorum haec sunt.

Suppositorium Antihelminthicum, necans, expellens Vermes. Vid. H. Boerh. Mat. Med. p. 235.

Rx. Mell. cocti ad spissitudinem debitam. unc. iv.

Aloës. unc. β.

Vitrioli Martis. drach. ij.

M. f. a. F. parva Suppositoria, v. g. xij. aut xiv pro Puero. Serventur oleo demersa, ne deliquescant.

S. Applicentur post alvum exoneratam.

*

Aliud Mercuriale, Ascaridibus necandis aptum.

Rx. Mell. ad crassitiem coct. unc. j.

Spec. Hier. Simpl. Galeni. dr. j.

M. f. a. F. Suppositorium, quod oblinatur Ung. Enulat. cum Mercur. aut Mercurio cum Terebinth. extincto. D.

S. ut supra.

Sup-

Suppositorium Acre, fortiter Stimulans, in Affectibus Soporosis, frigidis, utile.

℞. Mellis coctu indurat. unc. j.

Sal Ammoniac. drach. β.

Scammon. scrup. j.

Troch. Alband.

Rad. Ellebor. alb. pulver. ana scrup. β.

Euphorbii. gran. ij.

M. F. s. a. Suppositoria n°. ij. Oleo Castorei illinenda.

Glans ad Alvum sollicitandam, pro Adulto.

℞. Sal. commun. drach. β.

Sapon. Venet. drach. j.

Mell. coctu inspissati. q. s.

M. F. Suppositorium, Oleo Absinth. illinendum.

Suppositorium ad excitandum Hæmorrhoidum fluxum.

℞. Aloës pulveris.

Sal. Gemm. ana scrup. j.

Pulp. Colocynth. gr. v.

Mellis. q. s.

Coctu redigantur in Suppositorium.

Nodulus Anodynus, ad Dolores ab Hæmorrhoidibus.

℞. Opii

Rx. Opii crudi. scrup. β.

Croci pulveris. scrup. j.

Unguent. Popul. q. s.

Ut F. Pasta, quae inclusa sindoni, aut cotone excepta, appenso filo, sit pro Peniculo Intestinali.

S. Immittatur Ano, filo foras propendente, & retrahatur post ½ horam.

De

Pessō & Nodulo Uterino.

540. **P**ESSUS, *Pessarium*, *Talus*; tum **PENICILLUS**, *Nodulus Uterinus*, *Nascale* barbare, sunt Suppositoria vel medicamenta Uterina subdititia, Intestinalibus (526.) similia, quae sinui pudoris muliebri, scopo vario, immittuntur. Quam vero & rari hodie usus sint, & maximam partem ex praecedenti capite intelligantur; non est, cur iis multum immoremur.

541. **P**ESSARIUM quidem in conulum formari solet, ad basin rotundatum, pollicis crassitie, longitudine digiti indicis. Materies huic parando desumitur ex similibus (530. α. β. 531. α. β. γ.). Nimirum Mel simplex, aut medicatum, solum, aut cum succis idoneis, incoctum, additis, si libet, siccis pulverulentis, redigitur in formam Suppositorii (530. α. β.). Vel Electarium adhibetur officinale, aut extempore ad praescriptum Medici parandum (148.), quod cotone, lana carminata, aut stupis,

E e

in

434 DE PESSO ET NODULO UTERINO.

in turundam compactis, exceptum, tenuique panno fericeo aut sindone obvolutum, Pessi loco sit. Alias pro materie est Unguentum (431.), Balsamum (442.), Linimentum (453.), Succus (245.), Decoctum (234.), Emulsum Balsamicum (256. 258. 260.), Mixtura media (282.), contracta (293.), &c. quibus turunda rite aptata imbuatur.

542. NODULUS UTERINUS, Pessario (541.) minor, mollior, ovata specie, facculus est ex detrito linteo, aut panno ferico, confectus, materie medicata, scopo apta, v.g. Pulvere, Electario, Unguento, Balsamo, &c. aut folis, aut cotone vel lana exceptis, repletus. Quin & lanae flocculus, in ovatam formam convolutus, idoneis remediis imbutus, nudus, quandoque pro Nasali est.

543. *Pessi* lignei, eburnei, metallici, ad uteri prolapsum aut urinae incontinentiam usitati, cum ad artem Chirurgicam pertineant, non adeo hujus sunt loci.

544. Deligitur autem aut Pessarii (541.) aut Noduli (542.) forma pro varia aegrotantis conditione. Virginibus, tenellis, & quarum loci ob inflammationem, excoriationem, ulcera, &c. sensiliores sunt, Noduli magis conveniunt.

545. Materiae DELECTUS, ORDO, DOSIS, QUANTITAS GENERALIS, PROPORTIO, ex Suppositorii historia (532. ad 536.) facile eruuntur.

546. SUBSCRIPTIO quoque & SIGNATURA ex dictis

dictis (537.) intelligi possunt. Observetur monitum (113. 9.). Si rudior duriorve est Pessus aut Nodulus, vel hunc vel sinum muliebrem blando prius oleo inungere oportet, quam immittatur. Plerumque funiculus aut filum extremo ejus inferiori adligatur, quod foras propendeat, aut ad vicinam partem firmetur, ut retrahi pro lubitu possit.

547. Usus olim frequens ad evocanda menstrua, coërcenda profluvia uterina, corrigendam sterilitatem, partum promovendum, abortum concitandum, sedandos spasmos hystericos, &c. hodie fere exolevit. Doloris eadem, quae voluptatis, sedes. Hinc partes exquisitissimo sensu praeditae acria, rodentia, stimulantia, vix impune ferunt. Vitia tamen vulvae, laxitas, angustia, excoriatio, ulcera, prorigo, prolapsus, mala Venerea, tum Hydrops uteri, Urinae incontinentia, &c. id remedii genus aliquando postulant.

548. SPECIMINA sunt.

Pessus Acer, Stimulans, Aperiens, ad Colluviem de Utero excutiendam.

℞. Rad. rec. Bryon. alb.

Ari ana unc. β.

Myrrh.

Sagapen. ana drach. ij.

Aloes. drach. β.

Mell. Anth. q. s.

Ut redigantur in formam Electarii, ex

Ee 2

quo,

quo, lana pexa excepto, F. Pessaria conica duo, panno sericeo obvolvenda, quorum basi filum adligetur.

S. Unum eorum Oleo Laurino prius inunctum immitatur in partem affectam, ac per 4. horas relinquatur, aegra interim in dorsum jacente, capite humili, cruribus ad ventrem adductis, pedibus decussatis. Hoc demum extracto, post 4 horas indatur alterum eodem sub regimine.

Pessus Mundans, Detergens, ad Ulcera Venerea Vulvae.

℞. Unguent. Rosac. unc. iß.

Pulv. Fol. Scordii. drach. j.

Myrrh.

Magister. Sulphur. ana drach. ij.

Mercur. praecipit. alb. scrup. ij.

Misceantur exacte, ac Oleo Tart. per deliq. humectentur, ut F. Unguentum. D.

S. Turunda conica ex filis carptis confecta, mollis, isto Unguento oblita, locis indatur vespere ante somnum, ac per totam noctem relinquatur.

Pessus Demulcens ad Proriginem.

℞. Aq. Calc. Viv. lib. ß.

Sacchar. Saturn. drach. j.

Troch. alb. Rhas. drach. ij.

Mucilag. Sem. Cydonior. cum Aq. Ros. extract. unc. j.

M. D.

S. Hoc

S. Hoc liquore tepido insuccata turunda locis recondatur, ac pro necessitate recentetur.

Penicillus Adstringens pro Urinae incontinentia nocturna.

Rx. Pulv. Terr. Sigill. Compos. drach. iij.

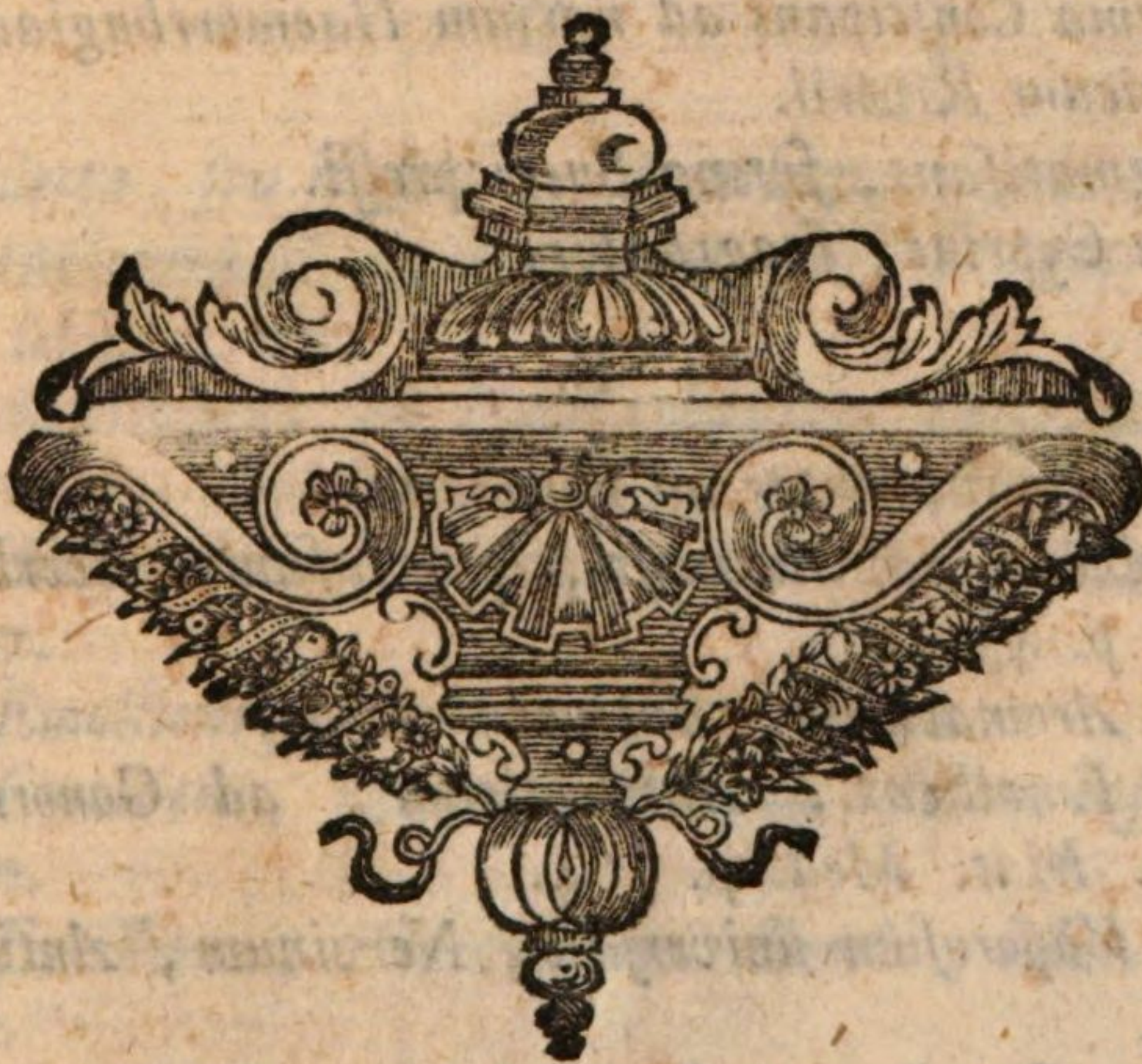
Bol. armen. drach. j.

Succ. rec. Plantag. q. s.

Ut F. Electarium.

S. Id cotone exceptum, sacculoque sericeo rubro inclusum, adligato filo, immittatur Vaginae, ante somnum, ac quavis vespera iteretur.

F I N I S.

INDICULUS MEDICAMENTORUM,

In quo citatae ex BOERHAAVII Materia Medica formulae ad novissimam hujus editionem referuntur.

A.

A dspergo acrimoniam obtundens, ad Intertriginem.	Pag. 247
— Adstringens ad sistendam Haemorrhagiam Veneris externi. Boerb. Mat. Med. p. 111.	246
— ad Erysipelas.	245
— Balsamica, Ossibus, Tendinibus, Nervis, nudatis conveniens.	246
— Columellam relaxatam adstringens.	ibid.
— Cypria, odorata.	247
— Mundans ad Bubonem Venereum apertum. Boerb. Mat. Med. p. 268.	245
Anacollema Constipans ad narium Haemorrhagiam.	381
Antemeticum Riverii.	72
Apophlegmatifans, forma Succu pressi.	404
Aviculae Cypriae, fragrant.	324

B.

B aculi Suaveolentes ad Fornacem.	323
Balneum ad Glutinosam, pro Infante. Boerb. Mat. Med. p. 45.	300
— Aromaticum, Antiparalyticum.	302
— Emolliens, Antisepticum, ad Gonorrhoeam. Boerb. Mat. Med. p. 264.	301
— Vaporosum universale, Nervinum, Antiparalyticum.	310
Balsamum Carminans, Stomachicum, Calfaciens.	365
— Fragrans, Cardiacum.	364
— Hystericum.	365
	Bal-

INDICULUS MEDICAMENTORUM.

<i>Balsamum mollius, Excitans, Antapoplecticum. Boerb.</i>	
<i>Mat. Med. p. 190.</i>	364
— <i>Suaveolens ad delicias.</i>	366
— <i>Succini, Anticatarrhale.</i>	364
— <i>Vitae Cardiacum, Nervinum, Antapoplecticum &c.</i>	233
— <i>Vulnerarium externum, contusis, vulneratis, excoriatis, distortis, enervatis partibus utile.</i>	356
<i>Bochetum in Spina Ventosa. Boerb. M. M. p. 122.</i>	171
<i>Bolus. Adstringentes.</i>	85
— <i>Antihystericus.</i>	84
— <i>Balsamici.</i>	ibid.
— <i>Emeticus pro Adulto.</i>	83
— <i>Febrifugi, iidemque & Gangraenae oppositi.</i>	84
— <i>Purgans in Anxietate febrili. Boerb. Mat. Med. p. 136.</i>	83
— <i>Purgantes.</i>	ibid.
— <i>Sialogogi. Boerb. Mat. Med. p. 271.</i>	84

C.

C assioletta, seu Vasculum odorarium.	314
C ataplasma Acre, Emolliens, Stupefaciens. Boerb.	
<i>Mat. Med. p. 97.</i>	291
— <i>Adstringens ad Hæmorrhagiam partis externae vulneratae. Boerb. Mat. Med. p. 111.</i>	290
— <i>Antisepticum, ad Gangraenam. Boerb. Mat. Med. p. 107.</i>	280
— <i>Emolliens, Anodynum, Discutiens.</i>	291
— <i>Emolliens, Leniens, ad Oculi dolorem inflammatorium.</i>	282
— <i>Emolliens, Narcoticum. Boerb. Mat. Med. p. 67.</i>	280
— <i>Emolliens, resolvens, ad Ambusta. Boerb. Mat. Med. p. 113.</i>	283

INDICULUS

- Cataplasma Emolliens, Stimulans, in pus Maturans.* Boerb. Mat. Med. p. 95. 282
- *Emolliens, Stimulans, Maturans.* Boerb. Mat. Med. p. 96. 283
- *Resolvens, Antiphlogisticum, ad Anginam.* Boerb. Mat. Med. p. 153. 281
- *Suppurans ad Bubonem Venereum.* Boerb. Mat. Med. p. 268. 283
- *Theriacale, Ventriculum atque Intestina confortans, Anodynum, Antispasmodicum, in Singultu, Nausea, Vomitu, Alvi profluviiis &c. utile, pro Adulto.* 289
- Ceratum Adtrahens, Emmenagogum.* Boerb. Mat. Med. p. 229. 343
- *Exsiccans, Obtundens, Antiphlogisticum ad Ulcera Tibiarum inveterata.* 342
- *Molliens, Discutiens, ad Pleuritidem.* 343
- *Pectorale ad Tussim.* 344
- *Resolvens ad Scirrhum Lienis.* ibid.
- Cerevisia Antiscorbutica.* Boerb. Mat. Med. p. 204. 152
- Claretum Aquosum, Cardiacum, ad sitim in Febris aëstuosus, putridis, restringendam.* 151
- *Spirituosum, Cardiacum, Calfaciens, Antisepticum.* 152
- *Vinosum, Purgans & Roborans.* 150
- Clyfina Acerrimum, Excitans, Revellens in affectibus Soporosis.* 423
- *Balsamicum, Anodynum, Antidysentericum pro Adulto.* 424
- *Febrifugum, pro Infante.* 423
- *Meconium induratum resolvens, evacuans.* Boerb. Mat. Med. p. 243. 422
- *Molliens, Anodynum, Aperiens, Calculum pellens.* Boerb. Mat. Med. p. 262. 424
- *Mulcens, Antispasmodicum, Carminans, Feces molliens,*

MEDICAMENTORUM.

- molliens, Urinam pellens.* 424
- *Narcoticum, Adstringens, in Fluxibus Alvinis ad sopienda tormina & suspendendas dejectiones.* 425
- *Nutriens. Boerb. Mat. Med. p. 154.* 423
- *Refrigerans, Antiphlogisticum, in Rabie Canina. Boerb. Mat. Med. p. 196.* 422
- *Revellens, Salivationis Mercurialis impetum minuens.* 425
- *Vermes expellens. Boerb. Mat. Med. p. 254.* 422
- Collutorium ad Anginam Inflammatoriam, Antiphlogisticum, resolvens, refrigerans.* 409
- *Antisepticum ad Ulcera Oris, a Scorbuto putrido nata. Boerb. Mat. Med. p. 206.* *ibid.*
- *Eclegmatis fere forma, refrigerans, Emolliens, in Dentitione difficili. Boerb. Mat. Med. p. 255.* 396
- *in Scorbuto a causa calida. Boerb. Mat. Med. p. 206.* *ibid.*
- Collyrium Cataplasmodes, Antiphlogisticum, Emolliens, Demulcens.* 384
- *Liquidum, Antiphlogisticum, Repellens, in Ophthalmiae initio.* *ibid.*
- *Siccum, Detergens, leniter Erodens, ad delendas cicatrices opacas Corneae diaphanae.* 385
- *Unguentiforme ad Trachoma.* 386
- *Vaporosum, Stimulans, Roborans, ad Paralysin Palpebrarum.* 385
- Cucufa Confortans, Capiti debili, frigido, Catarrhis obnoxio, proficua.* 265

D.

- D***ecocto—Infusum Adstringens, Incrassans, ad Haemoptysin. Boerb. Mat. Med. p. 209.* 168
- Decoctum ad Anginas gravissimas, valde resolvens ac celerrime levans.* 409

INDICULUS

<i>Decoctum Apopblegmatisans.</i>	403
—— <i>Apopblegmatisans ingruente Apoplexia frigida utilissimum. Boerb. Mat. Med. p. 187.</i>	402
—— <i>Emolliens, Demulcens, ad promovendum Ptyalismum Mercurialem.</i>	410
—— <i>Febrifugum, Antisepticum, Pus movens, Roborans.</i>	170
—— <i>Mercuriale Antihelminticum.</i>	171
—— <i>Mundans ad Ozaenam.</i>	388
—— <i>Refrigerans, Aperiens, in Febribus biliosis, putridis, utile.</i>	167
<i>Diapasma vide Adspargo.</i>	
<i>Dropax ad Membrum Paralyticum. Boerb. Mat. Med. p. 192.</i>	375

E.

E <i>clegma ad Sputa suppressa in Peripneumonia. Boerb. Mat. Med. p. 166.</i>	97
—— <i>ad partes Aphthis delapsis excoriatas. Boerb. Mat. Med. p. 181.</i>	ibid.
—— <i>Demulcens & Adstringens.</i>	ibid.
—— <i>Incrassans.</i>	98
—— <i>Refrigerans, Humectans, sitim Restinguens, Antiphlogisticum.</i>	99
—— <i>Tussim leniens.</i>	98
<i>Electarium Anthelminticum. Boerb. Mat. Med. p. 248.</i>	89
—— <i>Antifebrile.</i>	91
—— <i>Aperiens & Detergens in Peripneumonia Suppurata. Boerb. Mat. Med. p. 161.</i>	92
—— <i>Aphrodisiacum.</i>	91
—— <i>Apopblegmatisans.</i>	406
—— <i>Balsamicum, Anodynum, Antidysentericum.</i>	90
—— <i>Dentes detergens, firmans.</i>	397
—— <i>Errbinum ad Gravedinem.</i>	389
	<i>Electa-</i>

M E D I C A M E N T O R U M.

Electarium Excitans in Febrili languore. Boerb. Mat. Med.
p. 129. 91

—— *Purgans, Antiphlogisticum. Boerb. Mat. Med.*
p. 90. 90

—— *Solidum vide Morsuli.*
 —— *Stipticum, Incrassans.* ibid.

Elixir Febrifugum, Aperiens. 232

—— *Stimulans, Resolvens. Boerb. Mat. Med. p. 19.* 231

—— *Stomachicum, Antispasmodicum, Anodynum,*
ad Cardialgiam ex causa non inflammatoria natam. 234

Embrocatio molliens, discutiens, animans, ad Para-
lysin, Tumores, Anchyloses. 302

Emplastrum Anodynum, motum sedans, ad Scirrhum
nec resolutione, nec exstirpatione medicabilem. Boerb.
Mat. Med. p. 118. 334

—— *Anodynum pro Temporibus.* 335

—— *Defensivum rubrum. Boerb. Mat. Med. p. 71.* 336

—— *Discutiens, Calfaciens, ad inveteratos dolores &*
affectiones ex causa frigida & lentore oriundas. 339

—— *Dissipans, ad Bubonem Venereum. Boerb. Mat.*
Med. p. 268. 335

—— *Hystericum Sydenhami.* ibid.

—— *Mercuriale ad affectiones Venereas.* 339

—— *molle, Saponaceum, ad Tumores inveteratos.* 344

—— *Resolvens ad Contusa. Boerb. Mat. Med. p. 87.* 338

—— *Roborans, Calfaciens, Carminans, Stomachi-*
cum. 336

—— *Stomachicum Pharmac. Londinens.* 337

—— *Vesicatorium.* 377

—— ——— *fortius.* ibid.

Emulsio Alcalinae putridae acrimoniae opposita. Boerb.
Mat. Med. p. 52. 196

—— *Analeptica, Demulcens, Incrassans, spissior.* ibid.

—— *Anodyna, Narcotica. Boerb. Mat. Med. p.*
64. 197

Emul-

INDICULUS

- Emulsio Anthelmintica.* Boerb. Mat. Med. p. 247. 198
- *Balsamica ad Ulcera interna, Phthisin, Gonorrhoeam, Paralyfin.* Boerb. M. M. p. 210. 266. 200
- *Balsamica, Antispasmodica, Demulcens, Laxans, ad Colicam Spasmodicam & Calculum Renum.* 201
- *Hydragoga, non inflammans.* Boerb. Mat. Med. p. 82. 200
- *Hysterica.* 199
- *Leniens, Balsamica, Consolidans, in Phthisi imminente.* Boerb. Mat. Med. p. 210. 198
- *Lubricans, Diuretica.* Boerb. Mat. Med. p. 263. 197
- *Purgans, fortis, Scammoneata, ad Hydropem.* Boerb. Mat. Med. p. 224. 199
- *Resolvens, Diuretica, in Asthmate humido utilis.* ibid.
- Epicarpia Antifebrilia.* Boerb. Mat. Med. p. 150. 289
- *& Suppedanea ad Epilepsiam Infantum.* 290
- Epithema ad Dolores Colicos a causa frigida, flatulenta, ortos.* 267
- *ad Nauseam ab inordinato liquidi nervosi motu ortam.* Boerb. Mat. Med. p. 143. 256
- *Adstringens, Repellens, ad Aneurisma.* 258
- *Anodynum, Demulcens, leniter Aperiens.* Boerb. Mat. Med. p. 123. 256
- *Aromaticum, promovens saburrae intestinalis excretionem in infante recens nato.* Boerb. Mat. Med. p. 240. 255
- *Hystericum.* 292
- *Lactantibus utile ad dolentes Papillarum fissuras.* 259
- *Molle, Excitans, Cardiacum.* 291
- *Putredini resistens, Cardiacum, in Gangraena.* Boerb. Mat. Med. p. 102. 259
- *Resolvens, Anodynum, adversus Arthritidem.* 258
- Epithe-

M E D I C A M E N T O R U M.

- Epithema Resolvens, Molliens, ad Ambusta.* 290
 — *siccum ad Hydrocelen, Serum dissipans, educens.*
Boerb. Mat. Med. p. 226. 268
 — *Stomachicum, Roborans, pro Infante.* *Boerb.*
Mat. Med. p. 240. 289

F.

- F** *omentum Adstringens, Intestino Recto prolapso, re-*
ducto, conveniens. 270
 — *Antiphlogisticum ad Nephritidem.* 268
 — *Antisepticum, calorem vitalem resuscitans, Inte-*
stino per Vulnus Abdominis egresso conveniens. *Boerb.*
Mat. Med. p. 83. 258
 — *Laxans, Mulcens, Spasmos resolvens, Flatus*
discutiens, adversus Colicam. 257
 — — *Resolvens, Paregoricum ad Pleuritidem.*
Boerb. Mat. Med. p. 168. 256
Fricium liquidum, Antiparalyticum. *Boerb. Mat. Med.*
p. 192. 378
Frontale Cataplasmodes, Hypnoticum. 381
 — *Linimenti forma, Anodynum, Discutiens, Cal-*
faciens. *ibid.*

G.

- G** *argarisma ad proritandum Salivae fluxum in Va-*
riolis Confluentibus. 410
 — *Balsamicum, Consolidans, ad Ulcera Faucium*
mundata. 411
 — *Laxans & detergens, ad crustae aphthosae lap-*
sum promovendum. *ibid.*

H.

- H** *haustus Antemeticus.* *Boerb. Mat. Med. p. 141.* 221
 — *Aquam Purgans, nec acriter tamen irritans.*
Boerb. Mat. Med. p. 81. 231
Haustus

INDICULUS

<i>Haustus Emeticus, Antimoniatus, fortis, pro Adulto.</i>	223
—— <i>Ventriculo cibis nimium infarcto. Boerb.</i>	
<i>Mat. Med. p. 127.</i>	166
—— <i>Purgans, in Febre intermittente utilis. Boerb.</i>	
<i>Mat. Med. p. 146.</i>	224
—— <i>Purgans in morbis putridis, biliosis, non calfaciens, pro Adulto.</i>	166
—— <i>Purgans, in Scorbuto utilis. Boerb. Mat. Med.</i>	
<i>p. 197.</i>	231
—— <i>Purgans pro Adulto, non inflammans.</i>	147

I.

I nfuso-Decoctum <i>Abstergens, Antisepticum, in Spina Ventosa. Boerb. Mat. Med. p. 122.</i>	170
<i>Infusum Antihydopicum, fluorem lymphae concilians, pro Plebejo. Boerb. Mat. Med. p. 218.</i>	150
—— <i>Apophlegmatifans.</i>	402
<i>Injectio ad Cruorem coagulatum, extravasatum, diluendum. Boerb. Mat. Med. p. 79.</i>	240
—— <i>Auricularis, Auri sordibus induratis Obstructae Conveniens.</i>	ibid.
—— <i>Auricularis, ulceri intra Meatum Auditorium abstergendo, mundando, aptum.</i>	ibid.
—— <i>Balsamica, Consolidans Fistulam puram. Boerb. Mat. Med. p. 100.</i>	241
—— <i>Detergens ad Urethram Ulcere Venereo erosam. Boerb. Mat. Med. p. 265.</i>	242
—— <i>Digestiva ad Fistulas curandas. Boerb. Mat. Med. p. 98.</i>	241
—— <i>Mundans, Abstergens, Antiseptica, ad Fistulas & Sinus.</i>	ibid.
—— <i>Uterina, Foetus mortui, putrefacti reliquias excutens & Matricem emundans.</i>	242
<i>Fulapium Antihystericum.</i>	214
—— <i>Antiphlogisticum, Antisepticum, Sitim & Aestum tempe-</i>	

MEDICAMENTORUM.

- temperans, in Febris biliosis, putridis, Variolis &c.* 210
- Fulapium Cretaceum, Acido oppositum, Demulcens, Adstringens.* 211
- *Confortans in metu Abortus ab incommodis graviditatis. Boerb. Mat. Med. p. 233.* 213
- *ex Decocto magistrali, Cardiacum, ad dolores a Partu. Boerb. Mat. Med. p. 236.* 212
- *in frigore Febris intermittentis conveniens. Boerb. Mat. Med. p. 131.* 211
- *Moschatum, Antispasmodicum, ad Singultum.* 214
- *Roborans, Calfaciens, Carminans, Acidum temperans.* 211
- *Specie Infusi, Antiphlogisticum, in Variolis utile. Boerb. Mat. Med. p. 257.* 212
- *Spiritus excitans in Gangraena a causa calida, temperie alcalina. Boerb. Mat. Med. p. 101.* 213
- Jus Cancrorum fluviatilium. Boerb. Mat. Med. p. 16. 168*

L.

- L** *ectulus & Pulvinaria Roborantia, Antirachitica. Boerb. Mat. Med. p. 275.* 267
- Linctus vide Eclegma.*
- Liquor Antipodagricus. Boerb. Mat. Med. p. 227.* 232
- *Fragrans, Cardiacus, Cephalicus.* 393
- *Stipticus ad Narium Haemorrhagiam. Boerb. Mat. Med. p. 172.* 388
- Litus ad Tineam.* 374
- *Antiparalyticus. Boerb. Mat. Med. p. 192.* 372
- *Antipleuriticus, Mitificans, Resolvens. Boerb. Mat. Med. p. 169.* ibid.
- — — *Emolliens Sydenhami.* 373
- *Balsamicus, Anodynus, ad Papillarum dolores a fissuris &c. Boerb. Mat. Med. p. 238.* 370
- Litus*

INDICULUS

<i>Litus Balsamicus, Demulcens, ad Intertriginem.</i>	373
— <i>Emmenagogus. Boerb. Mat. Med. p. 321.</i>	371
— <i>Leniens, Emolliens, in Dentitione difficili. ibid.</i>	
— <i>Nervinus, Adtrahens, Dissipans, Calfaciens.</i>	373
— <i>Purgans, Anthelminticus, pro infante. Boerb. Mat. Med. p. 248.</i>	371
— <i>Refrigerans, Repellens, demulcens ad Ambustas & Erysipelas.</i>	374
— <i>Stomachicus, Carminans, Calfaciens.</i>	370
<i>Lotio ad Intertriginem.</i>	299
— <i>ad Tineam Capitis.</i>	300
— <i>Mundans ad Pediculos planos pubis.</i>	298

M.

M <i>ixtura Adstringens, ad Haemoptysin. Boerb. Mat. Med. p. 208.</i>	223
— <i>Alcali opposita, Saponacea, Abstergens. Boerb. Mat. Med. p. 52.</i>	221
— <i>Apophlegmatifans, Odontalgiae Catarrhosae apta.</i>	403
— <i>Balsamica, in Gonorrhoea conveniens. Boerb. Mat. Med. p. 266.</i>	224
— <i>Cardiaca, pretiosa, Calfaciens, Diaphoretica.</i>	222
— <i>Opiata, Acidum temperans, Roborans, ad dolores a partu. Boerb. Mat. Med. p. 235.</i>	ibid.
— <i>Resolvens ad Asthma humidum.</i>	214
— <i>Resolvens, Saponacea, Stimulans, Emmenagoga. Boerb. Mat. Med. p. 18.</i>	223
— <i>Stimulans, Roborans, Antihydrotica. Boerb. Mat. Med. p. 218.</i>	234
<i>Morsuli adversus Acidum.</i>	125
— <i>Antihelmintici, Vermium nidum destruentes.</i>	ibid.
— <i>Purgantes.</i>	ibid.

Mor-

MEDICAMENTORUM.

Morsuli Stomachici Carminantes in casu frigido. 126

N.

Nasalia ad Muci Narium excretionem promovendam. 390

Nicotiana Suaveolens, Cephalica. 322

Nodulus Anodynus ad dolores ab Haemorrhoidibus. 432

—— *Diureticus, in Hydrope conveniens.* 148

—— *Mansilis, Apophlegmatifans.* 405

—— *Purgans, Antiphlogisticus.* 167

—— ——— *Roborans, Antirachiticus. Boerb. Mat.*

Med. p. 276. 147

O.

Oleum Vitrioli dulce, extemporaneum. 233

Opiata vide Electarium.

Oxyrrhodinum Demulcens, Refrigerans, Sopiens. 380

P.

Pasta Rubefaciens, Antifebrilis. Boerb. Mat. Med. 375

p. 150.

Pastilli vide Trochisci.

Pediluvium Refrigerans, Paregoricum. 301

Penicillus Adstringens pro Urinae incontinentia nocturna. 437

Pessus Acer, Stimulans, Aperiens, ad colluviem de utero excutiendam. 435

—— *Demulcens ad Proriginem.* 436

—— *Mundans, Detergens ad Ulcera Venerea.* ibid.

Phoenigmus Emplastrodes. Boerb. Mat. Med. p. 260. 376

Pilulae Adstringentes in Fibra Laxa. Boerb. Mat. Med.

p. 8. 109

Ff

Pi-

INDICULUS

<i>Pilulae Balsamicae in Gonorrhoea Venerea. Boerb. M.</i>	
<i>M. p. 266.</i>	111
— <i>Emeticae in Febre intermittente. Boerb. M. M.</i>	
<i>p. 145.</i>	109
— <i>Menagogae ad menses causa frigida restagnantes.</i>	110
— <i>Narcoticae. Boerb. M. M. p. 64.</i>	112
— <i>Pectorales, Balsamicae, Resolventes, Abstergentes.</i>	110
— <i>Purgantes in Febre intermittente.</i>	109
— — <i>in Scorbuti principio. Boerb. Mat. Med.</i>	ibid.
<i>p. 198.</i>	
— <i>Resolventes, Stimulantes, in Morbis a Glutinoso Spontaneo.</i>	111
— <i>Sialagogae, Mercuriales.</i>	112
<i>Pomum Odoratum.</i>	394
<i>Ptarmicum Mercuriale valentissimum.</i>	391
<i>Ptarmicus Liquor.</i>	390
— <i>Pulvis.</i>	391
<i>Pulveres Febrifugi.</i>	76
— <i>Sialagogi, Mercuriales.</i>	ibid.
<i>Pulvis adversus Rabiem Caninam Specificus.</i>	77
— <i>ad Vomitum Sedandum, quem Antemetikum Riverii vocant.</i>	72
— <i>Antacidus.</i>	76
— <i>Anthelminticus pro Infante. Boerb. Mat. Med. p.</i>	
<i>253.</i>	73
— <i>Apophlegmatifans, Acrior.</i>	405
— — <i>Mitior.</i>	404
— <i>Dentifricius.</i>	397
— <i>Emeticus pro Adulto nimia cibi copia repleto.</i>	71
— — <i>pro Adulto fortior.</i>	72
— <i>Excitans, Cardiacus.</i>	74
— <i>Purgans in Cancro nondum exulcerato. Boerb.</i>	
<i>M. M. p. 197.</i>	72
	<i>Pulvis</i>

MEDICAMENTORUM.

<i>Pulvis Purgans in Scorbuti initio. Boerb. Mat. Med.</i>	
<i>ibid.</i>	73
<i>—— — pro Adulto.</i>	72
<i>—— Narcoticus in Peripneumonia. Boerb. M. M.</i>	
<i>p. 162.</i>	75
<i>—— Resolvens, Antipyreticus, in Peripneumonia.</i>	
<i>Boerb. M. M. p. 165.</i>	73
<i>—— Stimulans & Resolvens.</i>	<i>ibid.</i>
<i>Pulvinaria vide Lectulus.</i>	

R.

R <i>otulae adversus sitim.</i>	132
<i>—— Cardiacae.</i>	131
<i>—— contra dolores a Partu. Boerb. Mat. Med. p.</i>	
<i>236.</i>	230
<i>—— Purgantes, Antibelminticae pro Infante. Boerb.</i>	
<i>Mat. Med. p. 252.</i>	<i>ibid.</i>
<i>—— Sialagogae.</i>	405
<i>—— Ventriculum debilem, frigidum, Roborantes.</i>	31

S.

S <i>acculi ad Erysipelas, Discutientes, Repellentes.</i>	270
<i>Sacculus Cordialis, excitans in languore ab inertia de-</i>	
<i>fectuque vigoris nervosi orto.</i>	269
<i>—— Frontalis, Calefaciens, Discutiens, ad Cephalal-</i>	
<i>giam aut Vertiginem a causa frigida natam.</i>	382
<i>Sapo Fragrans.</i>	394
<i>Scutum Stomachicum ad Nauseam a turbis nervi syste-</i>	
<i>matis ortam. Boerb. Mat. Med. p. 142.</i>	266
<i>—— — Ventriculum Roborans, Calefaciens, Di-</i>	
<i>gestionem promovens.</i>	<i>ibid.</i>
<i>Semicupium Emolliens, Anodynum, Calculo Ureteribus</i>	
<i>impacto proficuum.</i>	299

INDICULUS

<i>Serum Lactis Antiscorbuticum.</i> Boerb. M. M. p. 208.	149
<i>Sinapismus Cataplasmodes.</i> Boerb. M. M. p. 260.	376
—— <i>fortior Veterum, Vesicatorius.</i>	ibid.
<i>Sparadrapum ad Fonticulos.</i>	337
—— <i>Pectorale, Emolliens, Resolvens, ad Tussim a frigore suscepto.</i>	338
<i>Spiritus Antiscorbuticus, Antisepticus, minus Calfaciens.</i>	232
<i>Styli Dentifricii.</i>	397
<i>Subpedanea vide Epicarpia.</i>	
<i>Succus Acido oppositus, in frigida scorbuti specie utilis.</i> Boerb. Mat. Med. p. 203.	182
—— <i>Antipyicus in Statu Phlogistico Variolarum.</i> Boerb. M. M. p. 259.	181
—— <i>Diluens, Resolvens, Abstergens, ad Aphthas.</i> Boerb. Mat. Med. p. 180.	182
—— <i>Emeticus in Febribus ex ingluvie.</i> Boerb. Mat. Med. p. 127.	181
—— ——— <i>in Hydroke utilis.</i> Boerb. Mat. Med. p. 224.	ibid.
—— <i>Emolliens, Aperiens, Humectans, solidorum nimiam rigiditatem corrigens.</i> Boerb. Mat. Med. p. 9.	180
—— <i>ni Scorbuti specie Alcalina.</i> Boerb. Mat. Med. p. 205.	183
—— <i>Errhinus, Muci e Naribus excretionem promovens.</i>	389
<i>Suffitus Antiloimicus.</i>	321
—— <i>Balsamicus, Exsiccans, Roborans, Ulcus Pulmonale mundatum Consolidans.</i>	322
—— <i>Roborans, Discutiens, ad Hydrocelen.</i> Boerb. M. M. p. 227.	321
—— <i>Roborans, nimiam per nares destillationem minuens.</i>	389
	Sup-

MEDICAMENTORUM.

<i>Suppositorium Acre, Stimulans, in Affectibus soporosis, frigidis, utile.</i>	432
—— <i>ad excitandas Hæmorrhoides.</i>	ibid.
—— <i>ad Alvum sollicitandum pro Adulto.</i>	ibid.
—— <i>Antihelmenticum, necans, expellens Vermes. Boerb. M. M. p. 254.</i>	431
—— <i>Mercuriale, Ascaridibus necandis aptum.</i>	ibid.

T.

T abellæ Cardiacæ.	126
<i>Tædæ Odoratae.</i>	324
<i>Thea Medicata, Antiphthisica. Boerb. Mat. Med. p. 213. seq.</i>	149
<i>Tinctura Antihydrica. Boerb. Mat. Med. p. 218.</i>	169
—— <i>Antihysterica, Sopiens.</i>	233
<i>Tragea Menses promovens ex sanguinis lentore suppressos.</i>	75
—— <i>Peptica, Ventriculo debili, frigido apta.</i>	74
<i>Trochisci ad fallendam sitim.</i>	119
—— <i>ad Ptyalismum ab Aphthis delapsis.</i>	117
—— <i>adversus Acidum Ventriculi.</i>	119
—— <i>Dentifricii.</i>	397
—— <i>Fumales, Antirachitici. Boerb. Mat. Med. p. 275.</i>	323
—— <i>Masticatorii. Boerb. Mat. Med. p. 188.</i>	406
—— <i>Opiati in Pulmone suppurato, rupto. Boerb. Mat. Med. p. 161.</i>	118
—— <i>Suaveolentes ad foetorem spiritus.</i>	ibid.
—— <i>Sublinguales ad Prophylaxin a Contagio.</i>	114

U.

U nguentum Anodynum, motum sedans, Scirrbo dolenti aptum. Boerb. M. M. p. 118.	352
—— <i>Digestivum ad Contusa, Attenuans, Antisepticum. Boerb. M. M. p. 80.</i>	352
	Un-

INDICULUS MEDICAMENTORUM.

Unguentum Emplastrodes, Roborans, Calfaciens, Stomachicum, ad Nauseam vel Vomitus.	355
— Laxans, Mitigans, Sopiens ad Pleuritidem.	
Boerb. M. M. p. 169.	353
— Mercuriale ad ciendum Ptyalismum.	354
— Ophthalmicum. H. Sloane.	ibid.
— Pectorale, ad Tussim ex perfrigeratione ortam, pro Infante.	352
— Purgans, Anthelminticum pro Infante. Boerb.	
M. M. p. 249.	353
— Simplex, Emolliens.	351
— Vesicatorium.	377

V.

V apor stimulan Nares in Apoplexia imminente ex causa frigida. Boerb. Mat. Med. p. 189.	393
Vaporatio Antiloimica.	313
— Emolliens, Resolvens, ad gravem Auditum a causa frigida.	312
— Laxans, Aperiens, Discutiens, ad Mammarum tumores.	313
— Particularis, Emolliens, Resolvens, ad Anginam Inflammatoriam. Boerb. Mat. Med. p. 153.	310
— Suaveolens ad foetorem loci corrigendum.	312
— Uteri Menagoga, Incidens, Stimulans, Aperiens.	311
Vesicatorium Cataplasmodes. Boerb. M. M. p. 46.	376
Vinum Emeticum, Antimoniatum, valde movens. Boerb.	
M. M. p. 145. 223.	146
— — pro Infante Rachitico. Boerb. Mat. Med.	
p. 276.	147
— Roborans ad Fluorem Album.	169
— Roborans, Calfaciens, Nervinum, Febrifugum, Eminagogum..	148

F I N I S.

Series quorundam Librorum, quos Bibliopolae
CONRADUS & GEORGIUS JACOBUS
WISHOFF, CONR. FIL. vel ipsi impresse-
runt vel quos Emptione suos fecerunt, vel
cum maxime sub praelo habent.

Hieronimi Davidis Gaubii Oratio Inauguralis, qua O-
stenditur Chemiam Artibus Academicis jure esse
inferendam.

———— Sermo Academicus de Regi-
mine mentis quod Medicorum est.

Effigies Hieronimi Davidis Gaubii Med. Doctoris &
Professoris Leidensis, quam H. van der Mey pinxit,
& J. Houbraken sculpsit.

Jacobi Theodori Klein Secr. Civ. Ged. Soc. Reg. Lond.
& Acad. Scient. Bonon. Sodal. Methodus Ostra-
cologica sistens Cochlides & Conchas, cum fig.
sub prael.

Series personarum Librorum, quos Bibliothecae
CONRADUS & GEORGIVS JACOBUS
WISCHOFF, Con. Fil. vel ipsi impensis
sunt vel quos Librorum ipsos locerunt, vel
cum maxime sub prelo habent.

Heronymi Davidi Gaulti Oratio Inauguralis, qua O.
Academiae Althovae Althovensis iura esse
interdum.

—————
Sexto Academicus de Regi-
mine mentis quod Medicorum est.

Effigies Heronymi Davidi Gaulti Med. Doctoris &
Professoris Leidensis, quae H. van der Mey pinxit,
& J. Houbraken sculpsit.

Jacobi Theodori Klein Sect. Civ. Gd. Soc. Reg. Lond.
& Acad. Scient. Bonon. Societas Medicorum Orla-
nologica sive Cochliides & Conchas, cum fig.
sub pict.

Gaub, Hieronymus David,

De methodo concinnandi formulas medicamentorum libellus ...

Lugdunum Batavorum 1752

M.med. 342

urn:nbn:de:bvb:12-bsb10286528-7